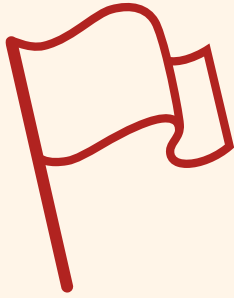

Materialet er digitaliseret af

ARBEJDER MUSEET

The Workers Museum

Titel: Tobaksarbejderforbundets Fagblad

Udgiver: Tobaksarbejderforbundet i Danmark

Udgivelsesår: 1905-1905

BRUG OG OPHAVSRET

Hele eller dele af materialet kan være beskyttet af ophavsretsloven og må kun benyttes til personlig brug. Har alle ophavere været døde i mere end 70 år, er materialet i public domain og kan anvendes frit. Husk at kreditere ophaverne.

USAGE AND COPYRIGHT

This document, or parts of this document may be copyrighted with usage limited to personal use. If all authors have been dead for at least 70 years, the document is in the public domain and may be used freely. Remember to credit the authors.

VIL DU VIDE MERE OM ARBEJDERHISTORIEN?

[Besøg os på Arbejdermuseet](#)

[Søg i vores biblioteks- og arkivsamling](#)

Indholdsfortegnelse

for
Aargangen 1905.

- Afdelings-Adresser. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 18, 19, 20, 22, 23, 24.
Aftenundervisning. 22.
Akkord—Tidløn. 17, 19, 20, 21, 22.
Arbejdsbetingelser ved kommunalt Arbejde. 20.
Arbejderforsikring. 14.
Arbejdernes Jule-Album. 22.
Arbejds- og Fabrikstilsynet. 17.
Arbejdsløsheden. 7, 12, 13, 14, 15, 16, 17.
Arbejdsløshedsforsikring. 8.
Arbejdsløshedsstatistik. 7.
Arbejdsraadet. 1, 16.
Bekendtgørelse fra det internationale Sekretariat. 7.
Beskyttelseslovgivningen i Nordamerika. 20.
Bort med Tobakken. 20.
Børnedødelighed og Boligforhold. 14.
Cigar- og Tobaksarbejderforeningen. 11.
Cigarsorterernes Fagforening. 3, 4, 6, 7, 10, 14, 15, 18, 22.
Cigarsortererforeningens Jubilæum. 8, 9, 10.
Cigarsortererforeningen i Tyskland. 18.
Cykle-Kreditselskabet. 4.
De samvirkende Fagforbund. 10.
De skal vide det. 11.
Den sorte Race. 10.
Den tysk-schweitziske Tobakstold. 21.
Det tyske Tobaksarbejderforbunds Kongres i Leipzig. 21.
Det nye Blad. 1.
Efterlysning. 2, 3, 5, 6, 14, 23.
Efterslet fra Kongressen. 3.
En Arbejdsnedlæggelse. 24.
En Barnemorderske, Arb. Teater. 4.
En Erindring. 16.
Engelsk Arbejdsløshedslov. 20.
En praktisk Bog. 24.
Esbjerg-Konflikten. 10.
Fagforeningerne og Arbejderpressen. 19.
Fagmøde i Holstebro. 17.
Fagmøder. 14, 18.
Forløbere og Efternølere. 24.
For Sunde og Syge. 5.
Fra Kunstens Verden. 22, 23.
Fra Provinserne. 23.
Geschenkkassen. 12, 13, 15.
Geschenkkasser ktr. Rejse- og Arbejdsløshedsunderstøttelse. 18.
Giv Agt. Der antages Afdelingsmestre. 23.
Havanna-Konkurrence i Amerika. 6.
Hjemmearbejde. 24.
Hvad jeg lærte af mit Arbejderliv. 22.
Industriforeningens Aftenkursus. 18.
Julie Hansens Begravelse. 11.
Kamp mod Cigaretterne. 13.
Kampen om København. 6.
Kommunal Arbejdsanvisning. 18.
Kommunal Indflydelse. 2.
Konflikten i Nykøbing M. 11.
Kubas Tobaksimport i Aaret 1904. 21.
Køn og Karakter. 7.
Liste over Bidrag. 11, 12, 20.
Literære Frembringelser. 8, 9, 16, 21.
Livets Løgne. 1.
Loven om Voldgiftsretter. 23.
Møder. 1, 4, 5, 8, 9, 11, 12, 14, 16, 19, 22, 23.
Ny Artikel-Serie. 11.
Nytaar. 1.
Organisationsforhold i Tyskland. 21.
Otte Timers-Dagen. 9, 10.
Overrullere. 9, 10.
Politisk Viden. 16.
Protest. 10.
Rabatbilletter. 23, 24.
Rejse- og Arbejdsløshedsfondet. 19.
Rejsende- og Arbejdsløse. 1, 2, 5, 6, 10, 11, 19, 20, 21, 23, 24.
Strejke i Borup. 18.
Til Afdelingerne fra Revisorerne. 15.
Til Afdelingsformændene i Provinserne. 19.
Til Hjælp! Kamp i Sverrig. 13.
Til Provinsafdelingerne. 4.
Til samtlige Forbundsmedlemmer. 5.
Til samtlige Kasserere. 3, 6, 16.
Tobaksarbejderforbundet „Enigheden“. 2, 4, 5, 6, 7, 8, 14, 17, 19.
Tobaksarbejder-Kongres i Holland. 2.
Tobaksarbejder-Strejke i Tyrkiet. 2.
Tobakken. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.
Tobakstrusten. 6.
Tyranni. 24.
Udsættelse. 2.
Videnskabeligt Folkebibliotek. 10.
Vikkelmaskine. 9.
25-Aars Jubilæum. 9.
40-Aars Jubilæum. 4.

Tobaksarbejderforbundets Fagblad

Nr. 1

1. Januar 1905

1. Aargang

Det nye Blad.

Vi har hermed Fornøjelsen at præsentere Læserne „Tobaksarbejderforbundets Fagblad“. Det er et nyt Blad, men da Forbundet før har haft sit eget Blad og derefter har haft „Samarbejdet“ som Organ, er Forbundets Medlemmer ikke ukendte med et saadant Blads Opgaver og Virksomhed.

Vi skal igennem dette Blad ligesom hidtil, og om muligt i endnu højere Grad, bestræbe os for at oplyse Læserne, at agitere for Arbejderklassens Frigørelse, at diskutere og klarlægge de Sager, der har Interesse og Betydning for Arbejderne og specielt for Tobaksindustriens Arbejdere og at bringe saadanne Meddelelser fra Organisationerne i Ind- og Udland, der kunne virke fremmende i vor Organisations og vore Medlemmers Interesser.

Vi haaber, at vort Blad maa blive et godt Bindeled mellem *alle* Medlemmerne i Forbundet, og bidrage til Forstaaelse og Fremme af godt Samarbejde mellem Medlemmerne indbyrdes saavel som mellem disse og Forbundets Ledelse, og vi beder alle Læserne om at bidrage til det her antydede Programs Realisation, saa faar vi ogsaa alle den Nytte og Glæde af Bladet, som er tilsigtet.

Redaktionen.

Nytaaar.

Naar det gamle Aar er udløbet, og det nye begynder, næres der hos de allerfleste Mennesker Forventninger om det, der skal ske. Man ønsker gerne at vide, hvad Aaret vil bringe, og man haaber al Tid, at det nye Aar vil blive godt, i Reglen bedre end det, som er svundet.

Deraf ogsaa det traditionelle „Glædeligt Nytaaar“.

Og vi vil ikke bryde med denne Tradition, men benytte Ordene og deri lægge de bedste Ønsker for alle dem til hvem vi henvender os.

For de mange gaar Aarene trist og ensformigt; sker der Afbrydelser i Ensformigheden er det som oftest med Sorger og Ulykker. Derfor bør man i Udtrykket „Glædeligt Nytaaar“ samle Ønskerne om bedre Forhold og belægge Ønskerne med Arbejde for at hidføre disse.

I hvert nyt Aar, vi oplever, bør der ske Fremskridt for Arbejderne, aandeligt, økonomisk og politisk.

I hvert nyt Aar bør flere Arbejdere melde sig til Kamp mod de gamle, slette Forhold, og hvert nyt Aar maa bringe os nærmere vort Maal:

Kapitalismens Tilintetgørelse.

Herom samler vi vore Ønsker ved Aarsskiftet, og i det Haab bringer vi Kammerater og Klassefæller vor Hilsen og Ønsket om

Glædeligt Nytaaar!

Arbejdsraadet.

Arbejderens Liv og Sundhed.

Af den fra Arbejdsraadet (i Henhold til Fabriksloven) sidst aflagte Aarsberetning fremgaar det, at der er udfoldet en for Arbejderne og deres Børn gavnlige Virksomhed.

Erklæring er afgivet til Indenrigsministeriet over de af Københavns og Frederiksbergs Kommuner indførte Vedtægter om Udnyttelsen af Børn og unge Mennesker i visse Virksomheder. Efter at Kommunerne havde udarbejdet Vedtægterne, der betydeligt indskrænkede Anvendelsen af Børn og unge Mennesker under 18 Aar i visse Arter af Erhvervsvirksomheder, drøftede Raadet disse Spørgsmaal og fik indsat nogle smaa Ændringer med Hensyn til Ombæring af Mælk, Brød, Kager og Aviser. Siden stadfæstede Ministeriet Ved-

tægterne, hvorefter det er ganske forbudt at anvende Børn under 12 Aar, medens Arbejdstiden for Børn over denne Alder betydeligt indskrænkes.

Endvidere har Raadet deltaget i Udfærdigelsen af bestemte nærmere Regler for Lægeundersøgelse af Børn og unge Mennesker under 18 Aar, som antages til forskellig Virksomhed.

En af Raadets større Opgaver i dette Aar har det været at forhandle med Indenrigsministeriet og Bagermestrenes Fællesrepræsentation om Arbejde i Bagerier.

Paa Grundlag af de foretagne Undersøgelser har Raadet udarbejdet et Forslag til Lov om Arbejdet i Brød- og Kagebagerier. Dette Forslag kræver alle Bagerier ført ind under Fabrikstilsynet. Det bestemmer desuden, at mandlige Arbejdere fra 16 til 18 Aar kan anvendes til Natarbejde mellem Kl. 8 og 6, naar deres egentlige Arbejdstid ikke overstiger ialt 66 Timer i København og 72 Timer i Provinsen, heri indbefattet Spise- og Hviletid. Der skal hvert Døgn gives de paagældende Arbejdere en samlet Hviletid af mindst 8 Timer.

Forslaget er med en længere Motivering indsendt til Indenrigsministeriet.

Den meget betydningsfulde Sag om en Revision af Lærlingeloven har ogsaa beskæftiget Raadet. Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk har til Indenrigsministeriet indgivet et Andragende om en saadan Revision og ledsaget Andragendet med et bestemt Forslag. Heri foreslaas en Række Ændringer og Tilføjelser til Lærlingelovens enkelte Paragrafer, dels sigtende til at sikre Lærlingen en god Uddannelse, men navnlig ogsaa til at skaffe et klarere Forhold mellem Mester og Lærling og saa naturligvis at sikre Mestrenes Rettigheder. Vi skal ikke her inklade os paa en detailleret Omtale af de enkelte Punkter, den vilde blive altfor vidtløftig, og i hvert Fald vil den have ringere Interesse, saa længe Sagen ikke er gennemført eller dog nærmer sig sin Realisation.

Arbejdsraadet har udarbejdet nye Regulativer indeholdende faste Regler for Rum- og Belysningsforhold, Opvarmning, Ventilation, Rengøring m. v. i Arbejdslokaler under forskellige Fag, saaledes for Cigar- og Tobaksfabriker, hvilket har været omtalt i „Samarbejdet“, samt for Bogtrykkerier og Tekstilfabriker. Nye Regulativer bebudes for Vaskerier, Valkerier og Farverier samt særlig for Metalindustrien.

Spørgsmaalet om Siddepladser for Butikspersonale er rejst af Udvalget.

Raadets Virksomhed har til Formaal at beskytte Arbejderne mod Ligegyldighed og Samvittighedsløshed fra Arbejdsgivernes Side i Indretningen og Udstyrelsen af Værkstederne og Fabrikerne og i Udnyttelsen af ung Arbejdskraft. Det er derfor hadet af mange Arbejdsgivere — selv Storhaandværkeren Hr. Kasper Rostrup ytrede under Haandværkerfesten sin dybe Antipati over for den Art Arbejderbeskyttelseslovgivning — og dets Virksomhed møder jævnlig Modstand og Krakileri fra Fabrikherrernes Side. Trods denne Uvilje fra mange Arbejdsgivers Side udretter Raadet et Arbejde som i stigende Grad har været til Gavn for Arbejderne og

bidrager til at skaane mange Menneskeliv, som den hensynsløse Kapitalisme ellers vilde gøre Ende paa.

Det er i denne Forbindelse værd at lægge Arbejderne paa Sinde, at de sørger for, at de indførte Regulativer overholdes fra begge Sider, thi enhver vil sikkert erkende, at Renlighed og andre af Raadet paabudte Foranstaltninger er af stor Værdi for Arbejderne.

Vort Forbunds Viceforretningsfører *A. Christiansen*, er Medlem af Arbejdsraadet.

Tobakken.

HISTORISKE OPLYSNINGER.

I.

Da det for Nutidens Tobaksarbejdere sikkert vil være af Interesse at kende noget til Tobakkens historiske Oprindelse og Benyttelse, har vi i forskellige Skrifter og historiske Optegnelser skaffet os en Del Oplysninger som her og i det følgende skulle meddeles.

Paa meget gamle kinesiske Billeder finder man gengivet Tobakspiber, der i Formen ligner dem der fremdeles bruges i Kina, og Tobakkens oprindelige Hjemsted maa søges i det tropiske Amerika og visse Dele af Asien, ikke mindst i Kina, hvor Tobak stadig dyrkes overalt. Tidspunktet for Tobaksavlens Opstaaen kendes ikke, ligesaa lidt som man véd, hvornaar Tobakken første Gang er ført til Norden.

Noget af det tidligste der vides om Tobak er fra Amerikas Opdagelse. Da Columbus den 12. Oktober 1492 betraadte Øen *Guanahani*, en af Bahamaøerne, eller som Columbus kaldte den, San Salvador, blev han og hans Folk meget forbavsede over at se de indfødte paa Strandbredden, „idet de blæste Røgskyer ud af Næse og Mund, hvilke Røgskyer de trak ud af en tørret Urt, som var rullet ind i et Maisblad, hvis ene Ende var antændt, medens de holdt den anden Ende i Munden.“ Disse Ruller kaldte de indfødte *Tabaco*, og disse er muligvis Oprindelsen til Cigarerne.

Arkæologerne hævder, at nogle i gamle Jordlag i England, Schweiz og Irland fundne Terrakotta-, Træ- og Metalrør har været benyttede til Rygning, men herom og navnlig om Anvendelsesmaaden véd man intet bestemt. Lykkes det at finde nærmere Forklaringer og at udfinde, hvornaar de nævnte Genstande har været benyttede, vil man maaske erfare, at Rygning har været kendt i meget gamle Tider, maaske endog i Oldtiden. Herpaa tyder en Bemærkning, der er fremsat af den græske Historieskriver *Herodot*, der fødtes mellem 490 og 480 f. Chr. Han siger i en Omtale af Beboerne paa nogle Øer ved Volga, at de kastede tørre Frugter paa Ilden og indsugede Røgen, hvorved de opnaaede den samme Fuldskab som Grækerne af Vin.

Imidlertid om dette véd man ikke noget nærmere, og vi maa derfor nøjes med at følge Historien fra 1492, da Columbus saa de „Tabaco“-røgende Øboere.

Om Navnet Tobak har der været nogen Strid, det

har heddet, at Planten har faaet Navn efter en Ø blandt de „smaa Antiller“ i det Caraibiske Hav ved Navn Tobago, men herfor er ingen Sandsynlighed, hvorimod det snarere kan antages, at Øen har faaet Navn efter Planten, som maaske er ført til Øen fra en af de nærliggende Tobaks-Øer.

En spansk Munk ved Navn *Robert Pane* er vistnok den første Beskriver af Tobaksplanten. Han blev efterladt paa Øen San Domingo ved Columbus' anden Rejse og kalder Urten *Cohobba* eller *Guioja*.

Efter Beretninger fra 1535 brugtes Tobakken som Lægemiddel, og dens Ry som saadan holder sig ned gennem Tiderne. Den benyttedes som Beskyttelsesmiddel mod Pest, og i 1650 udkom et Skrift, som angav sit Indhold saaledes:

Tubackis

forunderlig Natur, Wirckning og Udrætning, oc i synderlighed, Huorledes ét Menniske til Parijs udi Franckrige, som haffuer været Død paa den fierte Dag: Oc underligen vid Tuback faaed til Liffue igjen. Oc emidlertid haffuer den samme værít udi Helffuede oc huad for adskilligt underligt hand der haffuer seet, hørt oc erfarit.

I 1541 og 1555 fandtes Planten i Mexiko og Brasilien henholdsvis af *Geronimo Benzono* og *André Thevet*. I Mexiko kaldtes den *Yetl*, i Brasilien *Petum* og i Peru *Sayri*.

Den brugtes baade til Snus og til Rygning, men i Mexiko særlig som Middel til at stille Sult og Tørst og til at modvirke Tandpine, Mavepine og andre Ubehageligheder.

De første Tobaksplanter menes at være indførte fra Amerika til Evropa midt i det 16de Aarhundrede. Der kom baade Planter og Frø til Lissabon og herfra førtes de til Frankrig, idet den derværende franske Gesandt *Jean Nicot*, (1530—1600), i 1560 erhvervede et Eksempel af Planten fra den kongelige Have, indvandt Frø af denne og førte det til Frankrig. Planten kaldtes da efter ham *Nicotiana*, i den af *Delachamp* i 1586 udgivne *Historia plantarum*, væsentligt fordi Jean Nicot havde udbredt dens Ry som Lægemiddel.

Kort forinden Nicot førte Planten til Frankrig, sendte *André Thevet* nogle Planter fra Brasilien og gjorde som Følge deraf Fordring paa Æren for Indførelsen, og efter ham kaldtes Planten *Potium Theveti*.

Fra Frankrig bredte Planten sig udover det øvrige Evropa, og Tobakken dyrkes nu i alle Verdensdele, i Evropa endog meget nordligt, op til 62 Gr. nordlig Bredde, altsaa endnu nordligere end Stockholm.

Tobaksplanten paavirkes meget hurtigt af Forskellen i Jordbunds- og Klimatforhold, og i Tidens Løb har der derfor dannet sig en Mængde forskellige Arter. De mest fremtrædende af disse benævnes saaledes:

Nicotiana tabacum eller *Virginia-Tobak* (omfatter saa forskellige Kvaliteter som den ædleste Havanna og den Tobak, der dyrkes nordligst i Evropa. Den er ligeledes overført til Ostindien).

Nicotiana rustica (stammer fra Sydamerika og

dyrkes i Tyrkiet, Sydrusland og Ungarn, hvor den leverer et udmærket Produkt, medens den andre Steder forefindes i yderst slette Varieteter).

Nicotiana macrophylla eller *Maryland-Tobak* (dyrkes med Held i Grækenland og Ungarn).

Nicotiana chinensis (stammer formentlig fra Kina og er indført paa Filippinerne og Sundaøerne).

Tobakken fra Nordamerika, Brasilien og Algier er svær, fed og sødlig. Hvor der er overvejende Tørke, produceres i Reglen Tobak af ringe Kvalitetet, f. Eks. i Engelsk Indien. Fra Sumatras Østkyst, hvor der er rigeligt Regnfald, kommer de fineste Dæksorter.

I Connecticut har man i de senere Aar opelsket en ganske ny Kultur. Tobakken plantes og opvokser i Halvskygge, frembragt ved Sejldug udspændt over meget store Arealer, og naar den paa denne Maade opvoksede Tobak behandles paa samme Maade som Sumatra-Tobakken, siges det, at den faar dette berømte Dæks' udmærkede Egenskaber. Priserne for den saaledes dyrkede og behandlede Tobak siges at være stegne til en forbavsende Højde, nemlig fra 60—80 Øre pr. Pund til 5 à 10 Kr. pr. Pund, men det maa samtidig bemærkes, at Sejldugsdækket over Markerne koster meget betydelige Summer. Fra 260 til 600 Dollars pr. Acre. D. v. s. ca. 1000—2200 Kr. pr. $\frac{5}{7}$ Td. Land i dansk Flademaal.

Vi har nu her givet nogle Oplysninger om Tobakkens Oprindelse og Udvikling fra de fjernere Verdensdele. Vi skal i næste eller et senere Numer af Bladet omtale Tobakkens Indtrængen i Norden og Udviklingen til den nu kendte Tobaksindustri.

„Livets Løgne“.

Anden Juledag opførtes paa Arbejdernes Theater, Enghavevej, et Folkelivsbillede i 5 Akter af Cigar-sorterer *Th. Stauning*. Det opførtes for første Gang, og er det første Arbejde af Stauning i dramatisk Retning. Det gjorde stor Lykke, ja mer end Lykke, thi der var Begejstring, stor Begejstring blandt Publikum, og det er intet Under: Stykket er skrevet af en Arbejder, der forstaar at fremstille Arbejdernes Liv paa den rette Maade for Arbejderne selv. Det ny i Fremstillingen er væsentlig den Maade, hvorpaa Arbejderne taler og bevæger sig, foruden Fremstillingen af Forhandlingen med Fabrikanten. Stykket fik en efter Forholdene god Udførelse, og skal nogen af de Spilende fremhæves, bør det være d'Hrr. Keller, Hinz og Georg Poulsen samt Fru Kate Jensen. En Sang, hvortil den blide og klangfulde Musik var komponeret af Hr. Lærer Einar Hansen, blev godt foredraget af Frk. Cora Petersen.

Hvis man vil se Arbejderen, som han er i Hverdagslivet, hjemme og paa Værkstedet samt blandt Kammerater paa Møder o. s. v., bør man sikre sig en Billet til „Livets Løgne“.

Ved Premiéren var den røde Lygte ude.

Møder.

Forretningsudvalgets Møde d. 17. November 1904.

1. Det meddeles, at nogle Provinsfabrikanter, der har Cigarillos-Produktion, har indmeldt sig i den københavnske Fabrikantforening.

Endvidere at Provins-Fabrikantforeningen har nægtet at forhandle ved Fællesmøde om Cigarillos-Priserne.

2. Bedømmelse af en Cigar fra Horsens udsattes til nærmere Oplysninger foreligger.

En anden Cigar fastsattes til 16 $\frac{1}{2}$ Kr. (Haandarbejde.)

3. Fra Sverig meddeles, at ny Afstemning er i Gang om Overenskomsten, som forkastedes ved den nylig foretagne Afstemning.

Resultat kan ventes 1. Decbr., hvorfor det besluttedes, at Tilgang indtil da afholdes fra Sverig.

4. Fagbladets Trykning overdroges R. Bøhm, Kbhv.

Det vedtoges at optage et begrænset Antal Annoncer paa Bladets Bagside.

Fællesmøde

mellem Forretningsudvalget og de københavnske Afdelingers Bestyrelser

17. Novbr. 1904.

1. Efter Redegørelse for Forhandlinger om Forhold paa Brünners Fabrik vedtoges det at modtage en Ordning, hvorefter der leveres strippede Omblade, gives fri Vikkelvending og Fritagelse for at afgive 2 pCt. Cigarer i Erstatning for Udskud.

Forretningsudvalgets Møde d. 24. Novbr. 1904.

1. Paa Cigarillos fra Slagelse fastsattes Pris.
2. Nogle Stridsspørgsmaal i Horsens overlodes til Ordning af Forretningsføreren.

Forretningsudvalgets Møde d. 5. Decbr. 1904.

1. Kampen i England er sluttet med Sejr for Arbejderne.
2. Overenskomsten i Sverig er antaget ved Afstemningen, og Tilgang aabnes fra 15. Decbr.
3. Forretningsføreren redegjorde for Ordningen af forskellige Stridsspørgsmaal i Horsens, ligesom der fastsattes Pris paa nogle Cigarer.
4. Det vedtoges, at Forretningsføreren rejser til Slagelse og søger ordnet Spørgsmaalet om Cigarillos.

Rejsende og Arbejdsløse.

Husk, at der fra Nytaar indtræder nye Regler for Rejse- og Arbejdsløshedsfondet, gældende for hele Landet. Alle Medlemmer maa sørge for at gøre sig bekendt med disse Lovbestemmelser for at undgaa ubehagelige Forviklinger.

BEMÆRK!

Artikler, der ønskes optagne i Fagbladet, bør i Reglen være Redaktøren i Hænde *henholdsvis den 11. og 27. i hver Maaned* (i Februar den 25.).

Pladsen i Bladet er indskrænket og Artikler maa derfor skrives saa kortfattede som muligt. (Der skrives kun paa Papirets ene Side).

Redaktøren skal have alle Artikler tilsendt. Adresse: *Th. Stauning, Rømersgade 22.*

BEKENDTGØRELSE.

ARBEJDERNES TEATER

ENGHAVEVEJ

Søndag den 8. Januar

og følgende Søndage:

PROLOG fremsiges af *C. Hintz.*

Livets Løgne,

Folkelivsbillede i 5 Akter af *Th. Stauning.*

Musiken af *Einar Hansen.*

Billetter faas paa Kontoret, Enghavevej 40, Forestillingsdagen eller efter Forudbestilling pr. Telefon 6067 samt i alle Telefonkiosker.

„Livet“, Sang af „Livets Løgne“, med Musik samt Prologen — fremsagt ved Opførelsen — faas ved Forestillingen, paa Kontoret samt hos Forlæggeren, Rømersgade 22, St., Pris 10 Øre.

≡ Raatobak. ≡

Java Dæks (2 Pd. til 1000), lyse og Mellemfarver, 1,25 pr. Pd.

Brasil, 2 Længde, meget fin Kvalitet, 0,78 Pd.

Brasil 0,60 Øre pr. Pd.

Stort Lager af Cigartobakker, Etiketter, Baand og Forme.

Georg Løber & Søn,

København, Pilestræde 57. Telef. 1285.

Største Raatobakslager,

Peder Hvidtfeldtstræde 11.

Stort Udvalg i alle Sorter **Cigartobakker** til Dagens billigste Priser anbefales.

E. Jensen.

RAATOBAK.

Største Lager, billigste Priser. Prompt Ekspedition. Til Provinserne mod Efterkrav.

Otto Petersen & Søn.

Telefon 2815.

Dr. Tværgade 18, Kbhvn.

Redigeret af *TH. STAUNING*, Rømersgade 22.

Trykt hos Rud. Bøhm, Rømersgade 23, København.

Tobaksarbejderforbundets Fagblad

Nr. 2

15. Januar 1905

1. Aargang

Tobaksarbejder-Kongres i Holland.

Det er den saakaldte Federation, der i Juledagene har afholdt Kongres i Byen Rotterdam, hvor hidtil ogsaa Forbundets Hovedsæde har været.

Læserne erindrer sikkert nok den Skildring, jeg i September og Oktober gav af de hollandske Forhold, særlig Federationens Adfærd overfor den gamle Organisation og dens saakaldte Program. Programmet lød i alt væsentligt paa „antipolitisk Optræden og Propaganda“, samt (mærkeligt nok) Ophævelse af Rejse-, Arbejdsløsheds- og event. Sygeunderstøttelse.

Man kan have hvilken Mening man vil om Rejse- og Arbejdsløshedsunderstøttelsen, sikkert er, at Tiden fordrer Oprettelsen af saadanne Fonds og Kasser, og selv om de ikke bringer nogen væsentlig Fordel, Skade gør de aldrig, og de bidrager uhyre meget til at fremme Organisationen, og lærer Arbejderne at kæmpe i sluttet Trop, lærer dem i Fællesskab at bekæmpe Onder, som de enkeltvis staar ganske magtesløse overfor.

Derfor er det ganske meningsløst at modsætte sig Oprettelsen af saadanne Kasser af Princip, og ophøje saadanne til Programpunkter. Man ser da ogsaa, at allevegne, hvor man har lagt sig op med den Slags Principer, maa man inden ret længe gaa nedenum og hjem, eller ogsaa bryde med Principerne.

Dette sidste synes at skulle finde Sted i Holland. Forslagene til Kongressen foreligger i vort Broderorgan „De Sigarenmaker“ og de er, som det er Skik og Brug i Holland, allesammen ledsaget af en kort Begrundelse, Forslaget om Oprettelse af et Arbejdsløshedsunderstøttelses-Fond er ledsaget af følgende korte, men ret fyndige Begrundelse:

„Naar ikke vi tager os af de Arbejdsløse, saa vil disse ret snart tage sig af os.“

Det er alt, og det er saamænd ogsaa nok. Fuldstændig rigtig. Tiden fordrer at der gøres noget i den

Retning og den Organisation, der ikke følger med Tiden, er ganske selvfølgelig dødsdømt.

At Federationen nu opretter saadanne Kasser forundrer mig ikke (en Rejsekasse havde de allerede oprettet), men at de nu er ifærd med ogsaa at svigte deres „antipolitiske“ Program efter saa kort Tids Forløb, kommer mig dog noget overraskende og viser tydeligere end nok saa mange Ord, hvor rigtig den internationale Kongres handlede, da den nægtede at optage dem i Forbundet. Følgende Mundfuld skal diskuteres paa Kongressen:

„Federationen tager Del i den antimilitaristiske Propaganda.“

Begrundelsen er ret fornuftig, man henviser i denne til den Rolle, Militæret spillede i 1903, og for at forebygge Gentagelser foreslaas det at drive en omfattende og virksom Propaganda imod Militarismen.

Dersom Forslaget gaar igennem, saa er der bogstavelig talt ikke andet end rene Person-Spørgsmaal tilbage, og hvor uvidende end Hollands Arbejderbefolkning er, dette maa aabenbart aabne Øjnene paa vore Kolleger.

Vort Broderorgan aftrykker Forslagene uden Kommentar. Synes ogsaa overflødig.

Jeg vilde ikke have omtalt Sagen saa udførlig, hvis ikke man lige nu var i Færd med at grunde „Federationer“ allevegne, d. v. s. man gør Forsøg derpaa. Jeg udtalte paa Kongressen, at i Danmark var der ingen Jordbund for den Slags Foretagender, jeg tror heller ikke, at Kolleger vil gøre mine Ord til Skamme, særlig nu, da de har lært det sobre Selskab at kende. Da man nu kender mig i Rotterdam, vil man sikkert undlade at henvende sig til mig med Anmodning om Bistand, men prøve paa at faa bedre Held med sig andetsteds, jeg haaber at man vil tilsende mig eventuelle Skrivelser, som man maatte modtage fra Rotterdam.

F. Møller.

Tobaksarbejder-Strejke i Tyrkiet.

For kort Tid siden fremkom der Meddelelse om, at den første Strejke var udbrudt i Tyrkiet, endda blandt Tobaksarbejderne.

Anledningen var Indførelse af Maskiner paa nogle Fabriker, og Arbejderne, som i Oplysning staar langt tilbage, opfordrede til Kamp mod disse fra Befolkningens Side, ligesom de selv nedlagde Arbejdet.

Politimesteren erklærede derefter, at Strejke var ensbetydende med revolutionær Bevægelse og lod 220 af de Strejkende fængsle.

Tobakken.

HISTORISKE OPLYSNINGER.

II.

Som før nævnt véd man ikke bestemt, hvornaar Tobakken er kommet til Norden, men det er sikkert ikke længe efter at Columbus og hans Folk lærte den at kende af Øboerne paa Guanahani. Tobakken fulgte nemlig i sin Begyndelse med Søfolkene og da *Bergen* og *Helsingør* var de Byer i Norden, der havde størst Forbindelse med andre Lande paa Grund af Handels- og Havneforhold, maa man søge Oprindelsen til Nordens Tobaks-Industri og -Forbrug paa disse Steder.

I 1612 har Tobakken været kendt i Bergen, omend kun lidet kendt; maaske vil Helsingør ved Undersøgelse at Toldrullen senere kunne faa Æren for en tidligere Forekomst.

Bekendtskabet til Tobakken, som haves fra Bergen fra Aaret 1612, er paa en saa ejendommelig Maade, at det fortjener at nævnes:

I Bergens Sagefalds Protokol fra 1. Maj 1612 (Sagefald = Retssager med Pengebøder) hedder det, at Jokum Spillemand maatte bøde 4 Rdlr. for et Parlamant, d. v. s. Balade, Spektakel, „Fest“, han anrettede mod Anthonius Tobakspiben.

Man har altsaa paa det Tidspunkt haft en Mand, der røg Tobak, hvilket har været saa mærkværdigt, at han har faaet Tilnavnet „Tobakspiben“. Maaske har hans Hang til Tobak ogsaa været Aarsag til, at Jokum Spillemand forulæmpede ham, men dette faar man desværre ikke at vide.

Der hengik kun kort Tid efter Tobakkens Indførelse, før der fra visse Sider etableredes Krig med denne „nicotianske Urt“, baade i Norden og i andre Lande. Saavel Kirkens som Staternes Ypperste drog, bistaat af andre Mægtigheder, til Felts mod Tobakken, der ansaas for noget djævelsk Tøjeri, og i mange Aar rasede Kampen mellem Tobakkens Modstandere og Tilhængere, indtil disse sluttelig sejrede.

Paverne udsendte Banbullen imod Tobakken. Tobaksrygerne i Rusland idømtes strenge Straffe, ja endog Dødsstraf skal være anvendt. Kong Jacob af England,

der hadede Tobakken, udsendte et Stridsskrift imod den, hvori han sagde, at denne sorte, kvalmende Tobaksrøg var at sammenligne med Røgen fra Helvedes Ild. Og han belastede den med en Told af 6 sh. 8 d. pr. Pund (= ca. 6 Kr.)

Herhjemme blev det i Christian IV's Skibsartikler af 1619 forbudt at medføre Tobak til „Forprang og Overflødighed“ inden Skibs Borde. Den der forbrød sig blev straffet og Tobakken ham frataget og kastet overbord.

Og man gaar videre endnu. I 1632 forbyder Christian IV ved kgl. Forordning Indførsel af Tobak til Norge, under samme Tobaks Fortabelse og anden Straf. Det hed, som Begrundelse, at Kongen havde erfaret „den store Skade som Tobaksdrikken Under-saatterne udi vort Land Norge tilføjer“.

Man sér her at Udtrykket „Tobaksdrikken“ anvendes, dette Udtryk bruges ikke mere, men betyder at ryge Tobak, og er rimeligvis opstaaet derved, at en Nydelse som Tobak, hvoraf Røgen gik igennem Munden, ganske naturligt sattes i Klasse med Drikkevarer.

I 1640 er der sket et Omslag i Christian IV's Holdning overfor Tobakken, han skriver nemlig:

„Der vil tænkes i Tide paa Tobak til det norske Folk paa Flaaden, som næppeligen længe skal kunne uden det Tøj blive sunde“.

Og i 1643 ophæves Forbudet mod Indførsel til Norge, idet der dog baade til Norge og Danmark lægges en Told paa Tobakken af 24 Sk. pr. Pund. For Norge forhøjes den 1648 til 36 Sk.

Tolden virkede imidlertid hverken her eller andre Steder hæmmende paa Forbruget. I England, hvor Kong Jacob havde indført den overordentlig høje Told, blev Rygning meget almindelig. Damerne viste sig i Selskaber og i Theatret med tændt Pibe og Kavallererne stod naturligvis ikke tilbage.

Ligesaa gik det i de nordiske Riger, man „drak“ Tobak med Lidenskab, og Toldsatserne gik ned efterhaanden som Forbruget voksede. I 1650 nedsattes Tolden i Norge fra 36 Sk. til 6 Sk. I 1655 var Tolden i Danmark 12 Sk. og 6 Sk. henholdsvis for et Pund „fin“ eller „gemen“ Tobak. I 1662 i Norge henholdsvis 4 og 2 Sk. for fin og gemen Tobak,

Læger saavel som Lægfolk bidrog i hine Tider meget til Tobakkens Udbredelse.

Franske og spanske Læger berømmede den — før den blev kendt i Norden — for mærkelige, helbredende Egenskaber.

En dansk Videnskabsmand — *Ole Worm* — skriver som Svar paa et Spørgsmaal, at efter hans Opfattelse er Tobaksplanten gavnlig for mange Konstitutioner. Naar man ryger den, som Søfolk plejer, af en Pibe, er den fortrinlig mod Snue og alskens Forkølelse. Et Stykke, af Størrelse som en Muskatnød, pulveriseret og blandet i Vin, var godt til at fremkalde Opkastning. Om den ellers i raa Form med Tryghed kunde anvendes til indvendig Brug, vidste han ikke.

Som Beskyttelses-Middel mod Pestsygdomme kom Tobakken stærkt i Ry, og medens Lægerne bidrog til dens Udbredelse ved at lovprise den som Lægemed-

del, greb den store Del af Befolkningen den som Nydelses- og Berusningsmiddel. Man brugte i hine Tider Krydderier i højere Grad end nu. Alt hvad der pirrede Smagen blev grebet alene fordi det kom ude fra de ukendte Lande. Tobakken fik Indpas som Sukker, Kanel og meget andet.

Moralisterne jamrede sig over det frygtelige nye Berusningsmiddel. Tobakken tilskreves Djævelen selv; blev slaaet sammen med Brændevin og stærkt Øl, og Tobaksdrikkere regnedes lige saa lavt som rigtige Drankere.

Medens Tobakken saaledes af nogle anbefalede, og af store Dele af Befolkningen grebes med Begærlighed, opstod der stadig bitre Modstandere af den.

Jacob I af Skotland var haard imod Tobakken, og *Simon Pauli* fra Rostock, der levede som anset Læge i København, udgav i 1635 et Stridsskrift imod Tobakken, „den stinkende og fordærvelige Urt“.

Han bekæmpede den i sin „Danske Urtebog“ 1648 og udgav 1665 et Værk „Om Misbrug af Tobak og om The“.

Denne ansete Læge havde en ejendommelig Opfattelse af Tobakkens Virkninger paa den menneskelige Organisme. Han mener, at det gaar med Tobaksdrikkere som med Pibeholder, det bliver tilrøget indvendig. Der satte sig en fast Skorpe indeni. Hjernen udtørredes og dens Vædske sank ned i Svælget. Herfra hentedes den op med en ubehagelig Spvitten eller ogsaa sank Vædsken længere ned i Brystet og fortærede Lungerne. De Ulykkelige der var hengivne til Nydelsen af denne Urt blev naturligtvis fuldstændige Idioter.

Og de skadelige Virkninger, skrev han, foregaar ikke blot indvendig som ved Tilrøgningen. Nej, de, som tilbringer Tiden i Kroer og Kipper eller andre skumle Steder, „hvori der mest varmes med Tobaksrøg fra Solens Opgang til dens Nedgang, indbyde hinanden derpaa og dernæst fare i Øjenene paa hinanden, naar de endda ikke slaar dem ud“.

Tobaksrøgen spillede en stor Rolle i Tobaksfjendernes Skrifter. Det sagdes, at Folk, „der sølede sig i Tobakspiben“ og smøgede, selv burde „smøges“ af Bøddelen, d. v. s. brændes. Bagved Modstanden mod Tobakken ligger ofte den Forestilling, at Tobaksdrikkere „drak Helvede i sig“.

Man mente, at i Kroer, hvor der sælges og drikkes Tobak, vilde visse Helvedes Gæster indfinde sig, som Ildebrand, Mord, Horeri, Løstgæteri, Tyveri og Bedrageri.

I Forbindelse med Skrifterne, som bekæmpede Tobakken, har man ogsaa satiriske Billeder, der viser al Tobakkens Elendighed, Følgerne af Tobaksrygning, og undertiden fremstilles Helvede som en Mand, der ryger sin Pibe og med Velbehag betragter Røgen fra denne.

Kommunal Indflydelse.

Da det er af største Betydning, at den arbejdende Klasse har Indflydelse paa, hvorledes Kommunens Anliggender varetages, erindrer vi Kollegerne om at Skattebilletterne i København omdeles i denne Maaned, og at disse maa udfyldes med en Skatteindtægt af 1025 Kr. for at erholde kommunal Valgret næste Aar. Skatten af denne Indtægt er 2 Kr. 50 Øre pr. Kvartal til Kommunen.

Den kommunale Valgret er et værdifuldt Gode. Kun den giver Indflydelse paa Varetagelsen af de vigtigste Samfundsinteresser, f. Eks.

Skolevæsenet, Alderdomsforsørgelsen, Sygeplejen, Fattigforsørgelsen, Næringsvæsen, Byens Forsyning med Vand, Gas og Elektricitet, Hjælp til Arbejdsløse, Arbejdsanvisning, Sporveje m. m. m.

For den Rige og Velstillede spiller Ordningen af disse Forhold kun en ringe Rolle, medens den for Arbejderklassen er af største Betydning.

Det skal endvidere nævnes her, at medens der i Aarene 1892—98, hvor Arbejderne kun var i ringe Grad repræsenteret, til *offenligt kommunalt Arbejde* kun blev anvendt 16 Mill. Kr., er der i Aarene 1897—1902, hvor Arbejdernes Repræsentanter har haft en betydelig Indflydelse, til samme Formaal anvendt 35 Mill. Kr.

Kommunens Bidrag til *Friskolebørns Bespisning* er i de samme 10 Aar steget fra 4,000 Kr. til 25,000 Kr., og endelig er gennemført *Understøttelse til Arbejdsledige*, der i Aar andrager 60,000 Kr., et tidligere Aar 50,000 Kr., som uddeles gennem Understøttelsesforeningen,

Det her nævnte beviser i nogen Grad, hvad Kommunal-Indflydelse er værd, thi det maa erindres, at om vi end ikke direkte delagtiggøres i Udførelsen af de kommunale Arbejder, saa har vi indirekte den Fordel, at Arbejde i andre Fag bringer forøget Omsætning og dermed forøget Virksomhed for os.

Lad os da udvide vor kommunale Indflydelse og ved Valgene i Marts stemme

imod Antisocialisternes Liste!

BEMÆRK!

Artikler, der ønskes optagne i Fagbladet, bør i Reglen være Redaktøren i Hænde *henholdsvis den 11. og 27. i hver Maaned* (i Februar den 25.).

Pladsen i Bladet er indskrænket og Artikler maa derfor skrives saa kortfattede som muligt. (Der skrives kun paa Papirets ene Side).

Redaktøren skal have alle Artikler tilsendt. Adresse: *Th. Stauning, Rømersgade 22.*

Bidrag til Strejken i England.

Ved Cigarsorterernes Fagforening: Høy's Sorterere 2.50, J. Knudsen 0.25, Mathilde Petersen 0.25, A. Olsen 0.50.

Tobaksarbejderforbundet „Enigheden“.

Arbejdsløsheden i Oktober Kvartal har været pr. Uge:

1. Uge	87	Arbejdsløse
2. ”	85	”
3. ”	80	”
4. ”	89	”
5. ”	90	”
6. ”	72	”
7. ”	73	”
8. ”	68	”
9. ”	68	”
10. ”	71	”
11. ”	82	”
12. ”	67	”
13. ”	85	”

V. Nielsen.

Afdelings-Adresser.

Rejseunderstøttelse udbetales paa følgende Steder
i Provinserne:

Nyborg: H. Hansen, Ingolfsgade 11.
Aalborg: P. Petersen, Dalgasgade 11.
Hillerød: J. Hansen, Nyhusene.
Nykøbing M.: H. Holm, Vesterbro 36.
Vejle: F. Jensen, Jørgensens Cigarfabrik, Nørregade.
Ringkøbing: J. P. Eriksen, Grønnegade.
Holstebro: V. Gotfredsen, Skolegade.
Næstved: S. Larsen, Logebygningen.
Fredericia: C. Skovgaard, Kongensgade 6.
Odense: E. Nielsen, H. C. Andersensgade 25.
Aarhus: P. Frederiksen, Ny Munkegade 82.
Vordingborg: O. Sørensen, Tømmerups Fabrik.
Slagelse: O. Hansen, Herrestræde 36 b.
Viborg: S. Gjørup, Lille St. Mikkelsgade.
Horsens: S. Rasmussen, Nygade 25.
Kolding: H. Møller, Seest.
Nakskov: V. Hansen, Rødbyvej.
Helsingør: E. Uggerløse, Strandgade 7.
Svendborg: L. Hansen, Mellemvej 1, „Høje Bøge“.
Nykøbing F.: Th. Rasmussen, Gaabensevej 35.
Skelskør: C. Olsen, Møllerstræde.
Randers: N. C. Jensen, Karl Metzgade 27.
Thisted: C. Nielsen Lenchler, Stationsvej.

Hvor Understøttelsen udbetales paa Fabriken vil den i Reglen kunne hæves hele Dagen, ellers er Tiden imellem 12—1 Middag, Paa Hovedkontoret i København, Rømersgade 22, imellem 12 og 1 Middag. F. Møller.

Efterlysning.

Cigarmager *Lauritz Lassen*, født i Aalborg, hvor han arbejdede som Lærling paa Obels Fabrik i 1892—93, bedes opgive sin Adresse paa Kontoret, da hans Broder ønsker en Samtale med ham.

Rejsende og Arbejdsløse.

Husk, at der fra Nytaar indtræder nye Regler for Rejse- og Arbejdsløshedsfondet, gældende for hele Landet. Alle Medlemmer maa sørge for at gøre sig bekendt med disse Lovbestemmelser for at undgaa ubehagelige Forviklinger.

Udsættelse.

En af *P. Harpsøe* indsendt Artikel er udsat til Forretningsudvalgsmøde er afholdt.

BEKENDTGØRELSER.

ARBEJDERNES TEATER

ENGHAVEVEJ

Forestilling de følgende Søndage:

PROLOG fremsiges af *C. Hintz*.

Livets Løgne,

Folkelivsbillede i 5 Akter af *Th. Stauning*.

Musiken af *Einar Hansen*.

Billetter faas paa Kontoret, Enghavevej 40, Forestillingsdagen eller efter Forudbestilling pr. Telefon 6067 samt i alle Telefonkiosker.

„Livet“, Sang af „Livets Løgne“, med Musik samt Prologen — fremsagt ved Opførelsen — faas ved Forestillingen, paa Kontoret samt hos Forlæggeren, Rømersgade 22, St., Pris 10 Øre.

Raatobakker.

Stort Lager af alle Arter Raatobak til Cigarfabrikation.

Bundtemaskiner à 2 Kr. p. Stk.

Opsatte Dæks og Vikler i alle Facons.

K. E. Petersen,
Stengade 6 & 8.

≡ Raatobak. ≡

Java Dæks (2 Pd. til 1000), lyse og Mellemparver, 1,25 pr. Pd.

Brasil, 2 Længde, meget fin Kvalitet, 0,78 Pd.

Brasil 0,60 Øre pr. Pd.

Stort Lager af Cigartobakker, Etiketter, Baand og Forme.

Georg Løber & Søn,

København, Pilestræde 57. Telef. 1285.

Største Raatobakslager,

Peder Hvidtfeldtstræde 11.

Stort Udvalg i alle Sorter **Cigartobakker** til Dagens billigste Priser anbefales.

E. Jensen.

RAATOBAK.

Største Lager, billigste Priser. Prompt Ekspedition. Til Provinserne mod Efterkrav.

Otto Petersen & Søn.

Telefon 2815.

Dr. Tværgade 18, Kbhvn.

Redigeret af *TH. STAUNING*, Rømersgade 22.

Trykt hos Rud. Bøhn, Rømersgade 23, København.

Tobaksarbejderforbundets Fagblad

Nr. 3

1. Februar 1905

1. Aargang

Til samtlige Kasserere!

Ærede Kolleger!

Der indløber ikke saa ganske sjelden Meddelelse til Forbundet om, at de rejsende Kolleger ikke holder dem Lovenes Bestemmelser efterrettelig, særlig gælder dette med Hensyn til den Pligt, den Rejsende har, at melde sig ved Kassereren inden han søger Arbejde i Byen. Naar jeg henvender mig til Kassereren og beder ham om at vaage nøje over at denne Bestemmelse ikke bliver overtraadt, faar jeg som oftest det Svar, at de af de Rejsende faar en Bunke Grovheder, naar de fordrer Overholdelse af Bestemmelsen.

Det faar imidlertid ikke hjælpe, naar Loven er vedtaget, er det vel ogsaa Mening at den skal overholdes. (Ellers havde det jo ikke været nødvendigt at vedtage den). Og den Indvending, som man ofte hører, naar man bebrejder Kollegerne deres Lovovertrædelse: „Ja, den er jeg slet ikke med paa“ (hvilket vel sagtens skal sige, at de er Modstandere deraf), den gælder til Wandsbeck. Naar noget er vedtaget i en Organisation, saa har man at bøje sig, selv om man er Modstander deraf. Det er lovligt og rigtigt at man søger at faa sine Kolleger og Medarbejdere til Meningsfæller i en hvilken som helst Sag, man kan agitere saa meget man vil, for eller imod en eller anden Vedtægt, men saa længe den staar ved Magt, maa man rette sig derefter eller ogsaa — tage Følgerne.

Det er ellers ikke min Sag at fremhæve eller lovprise enkelte Personer, men i dette Tilfælde er det maaske heldigst at jeg gør det; Aalborg Afdelings Kasserer, Kollega P. Petersen, han er Mand for at faa de opsætsige Kolleger til at respektere Lovene, eller ogsaa viser han dem Døren. Det nytter ikke at de skælder ham ud eller klager over ham, Lovene er hans Rette-snor og dem overholder han til Punkt og Prikke, og saaledes skal det være. Jeg vil anbefale samtlige Kasserere at tage den Mand til Forbillede. Hvad har

man ellers Love til, naar man ikke skal rette sig efter dem.

Og til de understøttelsesnydende Kolleger vil jeg sige følgende: Ærede Kolleger! naar I vil nyde de Rettigheder, en Organisation byder Eder, saa maa I ogsaa opfylde de Pligter, denne Organisation paalægger Eder, selv om I „ikke er med paa den“.

Hvad mener I ellers, naar I en skønne Dag kom til København og vilde have Eders Rejse- og Arbejdsløshedsunderstøttelse hos mig, og jeg nægtede Eder den under Paaberaabelse af, at jeg „ikke var med paa den“. Jeg er overbevist om, at I saa, alle som en, vilde holde mig *Loven* under Næsen og støttet paa den fordrer Eders Tilgodehavende, men naar Loven gælder i det ene Tilfælde, saa maa den ogsaa gælde i det andet, ellers er det ikke muligt at holde sammen paa Stumperne, og det var vel Mening.

F. Møller.

Tobakken.

HISTORISKE OPLYSNINGER.

III.

Som beskrevet i sidste Artikel havde Tobakken bitre Modstandere, men den havde ogsaa Venner. Navnlig var Snustobakken kommet til Hæder og Værdighed. Den fandt sine Beundrere, der baade omtaler den i Skrift og i Tale, og den fandt en rivende Udbredelse.

En berømt Maler, *Karel van Mander*, der var Søn af en hollandsk Maler og Tapetvæver, og levede i København, hvor han blev Hofmaler og Tegnelærer i den kongelige Familie (Chr. IV's), skrev et begejstret Digt om Snustobakken i 1665.

I 1666 udkom et Digt af den berømte Digter *Anders Bording*, under Titlen: *Nysekruds eller Snuus-Tobacks Berømmelse, satyrisk-viis fremsat.*

Allerede tidligere, i 1650, udkom et Skrift, som vi før har nævnt, nemlig:

„Tubackis

forunderlig Natur, Wirckning og Udrætning. oc i synderlighed, Huorledes ét Menniske til Parijs udi Franckrige, som haffuer været Død paa den fierte Dag: Oc underligen vid Tuback faaed til Liffue igjen. Oc emidlertid haffuer den samme været udi Helffuede oc huad for adskilligt underligt hand der haffuer seet, hørt oc erfarit.“

Det ses ikke om det er Snustobak eller Røgtobak, der har bevirket de Undere, som allerede nævnes i denne Titel, men sandsynligvis er det Snustobakken, thi den var det, som sagt, der var blevet stærkt udbredt og vel anset, medens Røgtobak kun lige blev taalt.

Tobakken gik imidlertid sejrrikt frem. Ordsproget sagde nok om Tobak, at den var *Penge-Spilde, Hoved-Vilde og lugter ilde*, men desuagtet forplantede Tobaksrygning sig fra Søfolk og Krigsfolk til de øvrige Samfundslag.

Prinsesserne ved det franske Hof laante Schweitzer-Gardisternes Piber og røg i Smug.

Rigsraad *Anders Bille* til Rosendal i Skaane blev i 1616 malet af den før nævnte *Karel van Mander* i stiveste Stads med en Tobakspibe i Haanden, og da Wallensteins Krigere i 1627—29 befandt sig i Jylland lærte Landbefolkningen at ryge Tobak, hvad der ellers væsentlig var kendt af Kystboerne.

Hvad der i væsentlig Grad bidrog til Tobakkens Udbredelse var sikkert den Omstændighed, at der var tre Maader, paa hvilke den kunde benyttes.

Rygning og Tygning var kendt fra Tobakkens Hjemland, medens Snustobakken rimeligvis er evropæisk Opfindelse. Ved dennes Benyttelse undgik man de ubehagelige Virkninger (Forgiftninger), som melder sig før man er „tilrøget“, og man slap for den djævelagtige Proces, at suge Røg ind i sig for atter at puste den ud.

Røgtobak og Skraa blev særlig benyttet af Folk, der færdedes ude, medens Snus blev nydt af Stue-Mennesker, særlig af den lærde Stand.

En Læge og Botaniker *Otto Sperling* meddeler, at han paa en Rejse i Spanien i 1642 lærte Snustobak at kende, idet der stadig gik Tobaksdaaser om mellem Spanierne og ogsaa blev budt ham. Han mente at mærke, at hans Syn, som var svækket, bedredes ved Brugen af Snus. Efter en Middag i et Kloster, hvor han beværtedes med Mad, Vin og Konfekt, siger han, at „deres fornemste Konfekt, Snustobakken, blev ikke forglemt“.

I 1637 besværede man sig over, at Rektoren i Thisted ikke blot selv drak Tobak i Skolen — og drak det ofte — *men bød ogsaa sin Daase til andre*.

Dette sidste fremhæves som en særlig Anklagegrund, medens der iøvrigt synes at have været skellig Grund til Klage over bemeldte Rektor for hans Geneghed til daglig Brændevin, Drik og Snotubach.

Som allerede nævnt var det Snustobakken, der

var fremherskende paa denne Tid og den, der høstede Digternes Lovprisning.

I Anders Bordings før nævnte Digt forekom følgende Vers:

„O ædle Vækst Tobak, o Urters Kejserinde,
Hvo kan din høje Værd, som det sig bør, besinde?
Du driver Snue bort, Du dæmper Tænders Værk,
Du kanst Hukommelsen og Synet gøre stærk.
Den skønne Flora selv paa Dig en evig Ære
Sig har indlagt og vel sit Hoved højt maa bære.
Apollo siger, han blandt hendes Urtekram
Saa kostelig en Urt ej nogen Tid fornam.
Han vil om Kongebrev hos Jupiter ansøge,
Det Dig slet ingen maa med Piberøg opsmøge.“

Lovprisningen af Snustobakken og Forargelsen over Rygningen kunde imidlertid ikke dæmme op mod dennes Fremtrængen.

Trods Forestillingerne om den djævelske Ild og at man drak Helvede i sig, gik den lærde Stand og navnlig Præsterne i Spidsen paa Tobaksrygningens Omraade. En Tobakspibe blev et nødvendigt Tilbehør i Billedet af en Præst. Studenterne, der kom ad Søvejen, lærte at ryge paa Rejsen og undlod det ikke fremtidig.

I den usunde, pestsvangre By, som København var i de Tider, var Tobak det sikreste Værn mod Smitten. Og man lærte at kende en Række andre gode Egenskaber, som Tobakken havde. Den dæmpede Sulten, hjalp mod Tandpine, Slim i Brystet, mod Snue og Hovedpine, og hvad der navnlig skaffede den Indpas hos de Lærde som en filosofisk Urt var dens Evne til at pirre op i Hjernen, klare Tankerne, styrke Hukommelsen og give Ro og Ligevægt i Sindet.

Den almindelige Befolkning forstod imidlertid ikke, at Tobakken havde disse gode Egenskaber, thi i Begyndelsen viste den mest sin berusende Evne, og man hører i Reglen, at Tobak, Brændevin og Øl hører sammen.

En Bagermester i Ribe stak sig ihjel i 1641, fordi hans Kone nægtede ham Lys til Tænding af sin Pibe; han havde drukket nogle Kander Øl sammen med en Gæst, og Konen sagde derefter: „Nej, I skal ikke drikke Tobak i Aften“.

Hun forbød ham endvidere at gaa ud, og han fandt det som Følge af disse Nægtelser ikke værd at leve længere.

Øllet og hans Kones Herskelyst har imidlertid nok været stærkere Grund til Selvmordet end Savnet af Tobak.

Ribe viser sig som en fremmelig By, hvad Tobaksforbruget angaar, den havde direkte Indførsel fra Holland, og det er vel sagtens af den Grund, at den jævne Bagermester Jens Pallesen var saa stærkt hængiven til Tobak.

Præsten i Holme ved Aarhus — Bendix — maatte skriftlig forpligte sig til at vogte sig for Drukkenskab, Fylder, Tobakdrikken og al anden ond Omgængelse. I det hele synes Tobakken at faa Skyld for at forvolde meget ondt. Provsterne gav den Skyld for alt. Brændevin saa man ikke saa strængt til, den var Landets eget Produkt, og hvem kunde sige sig fri for Brændevin.

Men trods al Modstand gik Tobakken sin Sejrs- gang.

Om Præsten i Skjoldelev oplyses det, at han i 1664 maatte have 2 Dusin Tobakspiber ved en Be- gravelse. I 1670 blev der i samme Præstegaard i Anledning af en Barnedaab købt $\frac{1}{2}$ Pd. gul Thubach, hvilket kostede 12 Sk., $\frac{1}{2}$ Pd. sort Thubach 8 Sk., samt 2 Dusin Piber, der kostede 8 Sk.

Ved Gilder blev Tobakken en fast Ret, og det hjalp ikke, at Præsterne bebrejdedes, fordi de „drak“ Tobak.

Paa Landemodet i Roskilde 1670 siges det, at det ikke tager sig godt ud, naar Præsterne ved Gæstebud lader sig byde Brændevin og Tobak efter Maaltidet som Dessert. Og paa Viborg Landemode 1685 klages der over, at Præsterne paa Landet har den fule Vane at smøge Tobak „ligesom Bønder og andre gemene Folk“. Der trues med Mulkt, men der er intet der hjælper.

I 1714 faar Røgtobakken sin Digter og offentlige Forkæmper, nemlig Præsten *Niels Luccoppidan*.

Hans Digt besørgetes i Trykken paa Tobaks- spindernes Bekostning og er et Vidnesbyrd om, at Tobakken paa det Tidspunkt har fundet Indpas i Be- folkningen og navnlig i andre Samfundslag, end op- rindelig var Tilfældet.

Digtets Titelblad er ikke uden Interesse; det lyder saaledes:

„Tobacks Berømmelse imod nogle kræse og svimmelhovede Foragtere, stillet til alle ædrue Tobacks-Smøgeri's Forlystning (dog icke dens u-maadelige Misbrug til nogen Forsvar) og til Trykken Nylyg Lagt op. Paa Tobacksspindernis Bekostning, Aar 1714“

Hermed var Røgtobakken brudt igennem. Det viste sig, at den var mindre helvedesagtig end først antaget, ikke saa slem som Brændevin; og navnlig da den blev almindelig og viste, at den ikke frem- kaldte Rus og Hovedværk, bortfaldt de væsentlige An- klager mod Tobakken efter 200 Aars Kamp.

Cigarsortererne!

Opmærksomheden henledes paa Forbundets Loves § 21, hvori det hedder:

„Medlemmerne skal, før de godkender Arbejds- prisen for nyt Arbejde, forelægge Sagen for Afdelingsformanden, som straks indberetter derom til Forretningsføreren; denne fastsætter i Almindelighed Arbejdsprisen, men forelægger i Tvivlstilfælde Sagen for Forretningsudvalget.

Ligeledes skal der til Forretningsføreren indsendes Oplysninger om Lærlingeantallet og andre Forhold, der har Interesse for Faget“.

Denne Bestemmelse gælder selvfølgelig ogsaa for Cigarsortererne, og det er af største Vigtighed, at Kol- gerne i Provinserne retter sig efter dette.

For Københavns Vedkommende gælder Bestem- melsen selvfølgelig ogsaa, dog kan Henvendelse her ské til Afdelingsformanden.

•

En Klistrerske, Otilia Petersen, der har arbejdet under Strejken hos Gjødesen, har forsøgt sig flere andre Steder og bringes derfor i Medlemmernes Erin- dring.

Th. Stauning.

Efterlysning.

Cigararbejder *F. Bach* fra Tyskland opfordres her- ved til at opgive sit Opholdssted enten til Hovedkon- toret eller til følgende Adresse:

Musketier F. Bach

9. Compagni

Hannoversk Infanteri-Regiment Nr. 77

Celle

Hannover.

Afdelings-Adresser.

Rejseunderstøttelse udbetales paa følgende Steder i Provinserne:

Nyborg: H. Hansen, Ingolfsgade 11.
Aalborg: P. Petersen, Dalgasgade 11.
Hillerød: J. Hansen, Nyhusene.
Nykøbing M.: K. Holm, Gasværksvej.
Vejle: F. Jensen, Staldgaardsgade 37.
Ringkøbing: J. P. Eriksen, Grønnegade.
Holstebro: V. Gotfredsen, Skolegade.
Næstved: C. Olsen, Kildemarksvej 102.
Fredericia: C. Skovgaard, Kongensgade 6.
Odense: E. Nielsen, H. C. Andersenst. 25.
Aarhus: P. Frederiksen, Ny Munkegade 82.
Vordingborg: O. Sørensen, Tømmerups Fabrik.
Slagelse: O. Hansen, Herrestræde 36 b.
Viborg: S. Gjørup, Lille St. Mikkelsgade.
Horsens: S. Rasmussen, Nygade 25.
Kolding: H. Møller, Seest.
Nakskov: V. Hansen, Rødbyvej.
Helsingør: E. Uggerløse, Strandgade 7.
Svendborg: L. Hansen, Mellemvej 1, „Høje Bøge“,
Nykøbing F.: Th. Rasmussen, Gaabensevej 35.
Skelskør: C. Olsen, Møllerstræde.
Randers: N. C. Jensen, Karl Metzgade 27.
Thisted: C. Nielsen Lenchler, Stationsvej.

Hvor Understøttelsen udbetales paa Fabriken vil den i Reg- len kunne hæves hele Dagen, ellers er Tiden imellem 12—1 Middag, Paa Hovedkontoret i København, Rømersgade 22, imellem 12 og 1 Middag. *F. Møller.*

BEMÆRK!

Artikler, der ønskes optagne i Fagbladet, bør i Reglen være Redaktøren i Hænde *henholdsvis den 11. og 27. i hver Maaned* (i Februar den 25.).

Pladsen i Bladet er indskrænket og Artikler maa derfor skrives saa kortfattede som muligt. (Der skrives kun paa Papirets ene Side).

Redaktøren skal have alle Artikler tilsendt. Adresse: *Th. Stauning, Rømersgade 22.*

Efterslet fra Kongressen.

Til Medlemmerne!

Da flere Medlemmer har henvendt sig til mig og bebrejdet mig at jeg ikke takkede for det Leve, som udbragtes for mig paa Kongressen, for min Virksomhed som Viceforretningsfører for Tobaksarbejderforbundet i Danmark, skal jeg hermed klargøre mit Standpunkt. De vil kunne forstaa, at det ikke er saa let en Sag at udtale sin Tak, naar man i samme Stund er bleven vraget som gammelt Bestyrelsesmedlem uden nogen motiveret Grund; kun har jeg hørt at Grunden skulde være den, at et enkelt Bestyrelsesmedlem og jeg ikke kunde enes, og at vi derfor ikke arbejdede godt sammen, hviket, efter min Mening, er en temmelig løs Grund. I det mindste har jeg for mit Vedkommende, i den Tid jeg har arbejdet i Forbundets Tjeneste, altid holdt Sagen i første Række og Personen i anden.

Jeg vil nu med det samme give en kort Beretning for min Virksomhed i den Tid jeg har staaet som Deres Tillidsmand, jeg havde tænkt at gøre det paa Kongressen, men for det første ansaa jeg Kongressens Tid for kostbar og for det andet udeblev jo den Sturvadsk, som var lovet mig. Vedkommende har vel tænkt, at det er ikke værd at kaste med Sten, naar man selv boer i et Glashus.

Jeg blev valgt paa første Kongres som Viceforretningsfører, og har beklædt samme Plads hele Tiden under to Forretningsførere, *Sigv. Olsen* og *F. Møller*. Under *Sigv. Olsens* Funktion var min Virksomhed lidt mere aktiv end under *Møllers*, foruden det almindelige Kontorarbejde, hvor jeg blev tilkaldt under Bortrejse eller Sygdom, maatte jeg nogle Gange rejse for at ordne forskellige Arbejdsforhold. Det første Sted var i Helsingør hos Hr. *Lumby* angaaende Lønforhøjelse. Efter en Forhandling med Fabrikanten blev vi enige om at lade det afgøre ved et Udvalg af Provinfabrikanter og et Udvalg af Bestyrelsen. Resultatet blev, at Arbejderne fik en Lønforhøjelse af 1 indtil 2 Kr. pr. Mille.

Det andet var i Roskilde hos Fabrikant *Madson*, ligeledes Lønforhold. Det endte med Forhøjelse, 1 Kr. paa to Sorter, de andre Priser var gode. Det tredje Sted var i Ringkøbing, et nyt Arbejde var sat i Gang, Fabrikanten vilde give 10 Kr., men Arbejderne forlangte 12 Kr., men da de ikke kunde blive enige om Prisen var Resultatet blevet, at de to Arbejdere var holdt op forinden jeg kom til Stede. Det var under Is- og Sneforhold, hvorved den regelmæssige Fart ikke kunde gennemføres. Det var et Forhold, som var lidt vanskeligere end de to første, da Fabrikanten svarede mig, at Arbejderne var holdt op, og som saadan var der ikke noget at forhandle om, men det lykkedes dog efter gentagende Forhandlinger at faa Lønnen op til 12 Kr., derimod kneb det med at faa ham til at genantage de to Arbejdere, særlig for den enes Vedkommende, da baade Fabrikant og Mester var misfornøjet med ham, men Resultatet blev, at de begge blev antaget.

Det fjerde og sidste Sted var i Horsens hos Hr. Fabrikant *Petersen*. Det var af en anden Natur end de tre foregaaende. Striden drejede sig om en Mesters Afskedigelse. Arbejderne hos ovennævnte Fabrikant var meget misfornøjet med ham for hans inhumane Optræden, og havde flere Gange tilskrevet Forretningsudvalget og forlangt hans Bortfjernelse. Imidlertid tilspidsede Striden sig saaledes, at Arbejderne holdt op førend jeg kom dertil, og jeg indsaa jo, at det var ikke af den behageligste Art at gaa i Lag med, men der var jo ikke andet at gøre end forhandle. Jeg henvendte mig da tilligemed Afdelingsformanden til Fabrikanten, men den første Forhandling førte ikke til noget. Fabrikanten var meget fornærmet og forbitret over Arbejdernes Optræden, og meddelte, at han havde skrevet til Fabrikantforeningens Formand, Hr. *Brun* i Kolding, hvad der var passeret, og han vilde indfinde sig næste Dag, og da kunde vi forhandle videre. Den næste Dag optoges Forhandlingerne med Fabrikanten og Hr. *Brun* paa den ene Side og Afdelingsformanden og mig paa den anden Side. Efter tre Forhandlinger blev vi enige om at Stillingen bibeholdtes som den var i Øjeblikket, og at der saa hurtigt som muligt indkaldtes til at Møde med Fabrikantforeningens Bestyrelse og Bestyrelsen for Forbundet. Dette fandt Sted umiddelbart efter, men bragte heller ikke noget endeligt Resultat, men det blev vedtaget

at nedsætte en Voldgiftsret, bestaaende af 2 Arbejdere, 2 Fabrikanter og en Opmand, som blev valgt paa samme [Møde. Dette førte til, da Voldgiftsretten ikke kunde enes, at Opmanden afgav sin Kendelse, og gav Arbejderne Medhold, saaledes at Mesteren blev afskediget fra Fabrikanten.

Ja, nu har jeg givet en kort Redegørelse for min Virksomhed, og jeg indrømmer selv, at den ikke er stor i de mange Aar, men jeg er ikke blevet tilkaldt flere Gange, og har saaledes ikke kunnet udrette mere end jeg har gjort.

Til sidst en Tak for det Leve, som blev udbragt for mig paa Kongressen, en Tak til mine forhenværende Kolleger i Hovedbestyrelsen og en Tak til Medlemmerne for den Tillid de har vist mig ved at vælge mig i saa mange Aar.

Med kollegial Hilsen.

P. Harpsøe.

Grunden, hvorfor denne Redegørelse ikke kommer før, er den, at jeg vilde vente indtil vi fik vort eget Fagblad.

* * *

Forretningsudvalget har af Redaktøren faaet forelagt foranstaaende Artikel, da han ikke gerne vilde afgøre, om den burde optages.

Af Hensyn til *P. Harpsøes* tidligere Stilling i Forbundet har vi ikke nægtet den optaget, men gør opmærksom paa, at slige ganske personlige Indlæg ikke derfor vil kunne ventes optagne i Fremtiden, idet vi ansér den Slags for at ligge udenfor Fagbladets Opgaver.

Forretningsudvalget.

Raatobakker.

Stort Lager af alle Arter Raatobak til Cigarfabrikation.

Bundtemaskiner à 2 Kr. pr. Stk.

Opsatte Dæks og Vikler i alle Facons.

K. E. Petersen,

Stengade 6 & 8.

≡ Raatobak. ≡

Java Dæks (2 Pd. til 1000), lyse og Mellemparver, 1,25 pr. Pd.

Brasil, 2 Længde, meget fin Kvalitet, 0,78 Pd.

Brasil 0,60 Øre pr. Pd.

Stort Lager af Cigartobakker, Etiketter, Baand og Forme.

Georg Løber & Søn,

København, Pilestræde 57. Telef. 1285.

Største Raatobakslager,

Peder Hvidtfeldtstræde 11.

Stort Udvalg i alle Sorter **Cigartobakker** til Dagens billigste Priser anbefales.

E. Jensen.

RAATOBAK.

Største Lager, billigste Priser. Prompt Ekspedition. Til Provinserne mod Efterkrav.

Otto Petersen & Søn.

Telefon 2815.

Dr. Tværgade 18, Kbhvn.

Redigeret af *TH. STAUNING*, Rømersgade 22.

Trykt hos Rud. Böhm, Rømersgade 23, København.

Tobaksarbejderforbundets Fagblad

Nr. 4

15. Februar 1905

1. Aargang

Tobakken.

HISTORISKE OPLYSNINGER.

IV.

Indførsel og Industri.

Som før nævnt véd man intet bestemt om Tidspunktet for Tobakkens Opstaaen herhjemme. Den første Indførsel er naturligvis foregaaet ved Hjælp af Lommer og Rejsetøj, senere med det vestindiske Kompagnis Skibe (opr. 1625).

Første Gang Tobak nævnes som indført og fortoldet her i Landet er i 1627, da der ved Landgrænsen i Jylland indførtes 14½ Pund.

I Sverig nævnes Tobakken officielt allerede i 1626, da *Søderkompagniet* blandt sine Forpligtelser maa indgaa paa at indføre Tobak til Riget.

I 1642 indførtes til Danmark 111 Pd. og i 1652 over 4000 Pd. Denne stærke Stigning i Indførslen i de sidste 10 Aar staar sikkert i Forbindelse med Nedsættelsen af Tobakstolden fra 36 til 12 Sk. for fin og 6 Sk. for grov Tobak. Disse Indførselstal gælder naturligvis fabrikeret Tobak og omfatter egentlig ikke det hele Tobaksforbrug. Det før nævnte vestindiske Kompagni betalte nemlig en samlet Sum i Toldafgift for hver Skibsladning Varer det hjembragte, og herfra mangler altsaa Oplysning om Indførsel af Tobak.

Den første Tobaksimportør og Eksportør, der kendes ved Navn, er *Hans Pedersen Bladt*, som i 1656 fik en kongelig Gunstbevisning, idet Frederik III. gav Tolderne Ordre til denne ene Gang at lade Hans Pedersen Bladt toldfrit indbekomme de Ruller Tobak, som er kommet fra de karibiske Øer og paa vores Toldbod er oplagt.

Denne Købmand Bladt var Medstifter af Islandske Kompagni, og dette fik Monopol paa Handelen med Tobak paa Island og Færøerne, rimeligvis Grund-

læggelsen af den Handel, der har holdt sig gennem Tiderne.

Indførslen af Tobak stiller sig for hele Landet saaledes i 1666: 524 Pd. Fin., 57,400 Pd. Gemen og 9250 Pd. Blade. 1667: 437 Pd. Fin., 60,124 Pd. Gemen og 5100 Pd. Blade. 1668: 649 Pd. Fin., 83,349 Pd. Gemen og 8100 Pd. Blade.

Denne betydelige Fremgang fra Indførslen i 1652 er et Vidnesbyrd om Forbrugets Vækst og sikkert en Følge af en yderligere Toldnedsættelse, der fandt Sted i 1655, fra 12 og 6 Sk. til 4 og 2 Sk. for henholdsvis fin og grov Tobak.

Som før nævnt blev Størstedelen af den nævnte Tobak indført i forarbejdet Tilstand, skaaren eller spundet. Men af Tallene fra 1666—68 fremgaar det, at der er indført Tobaksblade. Følgelig er der paa den Tid opstaaet en Tobaksindustri, og det viser sig da ogsaa, at der i 1665 er givet en Borger i København, *Markus Selche*, Bevilling paa Oprettelse af et „Tuback“-Spinderi, og det hedder i Bevillingen til nævnte Markus Selcke, at han maa det „i 10 Aar i København og Christianshavn alene nyde og bruge, foruden at nogen anden tilstedes maa hannem derudi Indpas i nogen Maade at gøre, dog ikke hermed forment Tubach af Andre, eftersom sædvanligt, at indføres og forhandle.“

Indførslen af Tobak og Oprettelse af Tobakspinderi viser sig at være noget nyt alene deraf, at det i samme Aar, som før nævnte Bevilling udstedtes, erfares, at der intet stod i Toldrullen om Told for Tobaksblade, hvorfor der fastsattes en Told af 1 Sk. pr. Skaalpund (gammel nordisk Vægt, omtrent 1 Pund).

De før nævnte Tobaksblade, der indførtes i 1666—68, er altsaa den danske Tobaksindustri Raamateriale for dens første 3 Aar.

I Sverig oprettedes den første Tobaksfabrik i 1660. Den anlagdes i Stockholm for Tilvirkning af:

1. Smal spunden Tobak (af fine Virginiablade). Pris 2 Daler Kobbermønt pr. Skaalpund.

2. Halvtykt (af hollandske Tobaksblade). Pris 7 Mark pr. Skaalpund.
3. Tykt (af franske Tobaksblade). Pris 5 Mark pr. Skaalpund.

Det viste sig forholdsvis hurtigt, at Markus Selche i København ikke kunde klare sig i sin Bedrift, han fik i 1668 Enebevillingen paa Tobaksspindriet, der var beliggende i Studiestræde (nuv. Numre 41—43), uvidet til ogsaa at omfatte Indførsel af uspundne Tobaksblade. Af Privilegiet fremgaar det nemlig, at der indsmugledes megen Tobak, og det forbydes derefter Indlænding som Udlænding at indføre eller forhandle uspundne Tobaksblade. Forretningen vilde alligevel ikke gaa for Selche, han maatte pantsætte sine Ejendomme og forsvinder, saa vidt det kan ses i 1670, fra Tobaksfabrikationen.

I Juni 1670 fik Kornet i Livgarden, *Frederik, Christian, Cantor*, Tilladelse til, sammen med to andre, at oprette et Tobaksspindelværk. Disse to Medprivilegerede var, saavidt vides, den skotske Læge *Robert Macculloch*, der boede i nuv. Kong Salomons Apothek paa Østergade, og *Villiam Willumsen* af Amsterdam. *Robert Macculloch* fik tillige Tilladelse til at anlægge et Tobaksspinderi i Helsingør.

I 1672 udstedtes atter to Bevillinger, nemlig til *Johan Brandsted* og *Rebekka Hays*, hvilken sidste Bevilling efter Rebekka Hays Død i 1674 gik over til hendes Mand *Klaus Blom*. I 1674 udstedtes Bevillinger til *Maurids Schiøttz* og *G. F. Schrøder*.

I disse Aar synes Tobaksindustrien saaledes at vokse ret stærkt, men har dog næppe bevirket nogen overvældende stor Indførsel af Tobaksblade, og den lave Told var stadig gældende.

I 1675 stillede Indførslen af Tobak sig saaledes:

Lorens Kreyer	4000 Pd.,	Værdi 300 Rdl.
Frederik Christian	2600 —	à 1 Sk.
Johan Curling	225 —	Værdi 20 Rdl.
Frederik Christian	2400 —	à 1 Sk.
do.	400 —	à 1 Sk.
Lorens Kreyer	400 —	Værdi 24 Rdl.
Mourids Skotsk	42 Fade	Tobaksblade, Værdi 800 Rdl.

Som et Led i Tobaksindustriens Vækst kan det nævnes, at *Klaus Bonnix* i 1672 fik Privilegium paa for 10 Aar at maatte lade brænde Tobakspiber, samt Toldfrihed for den Jord og andet han maatte behøve. Han fik endvidere Tilladelse til at handle baade *en gros* og *en detail* og Tolderne fik Paalæg om at paasé, at alle Tobakspiber, som indføres efter den nye Toldrulle, „fuldkommen vorder fortoldet“.

Klaus Bonnix' Piber solgtes i Tøndevise men var ikke fejlfri. Krydernerne (Urtekræmmerne), som maatte overtage 200 Tdr. lange og 150 Tdr. korte Piber, var meget misfornøjede og Pibeværket maatte lukkes.

I den sidste Del af det 17. Aarhundrede steg Antallet af Tobaksspindrier betydeligt i København. En Masse Fremmede slog ind paa denne Næring og navnlig Jøder.

Den første af disse, der fik Bevilling var *Samuel Fürst* i 1676, ikke blot til at indføre og at spinde Tobak, men ogsaa til at sælge til hvem der lystede at købe hos ham. Han fik ligeledes af Chr. V. Ene-ret paa Handelen i Lejren (under den skaanske Krig), og det hed i Bevillingen, at ingen Marketender eller andre paa Marschen eller i Lejren maatte forhandle Tobak, medmindre den var købt hos *Samuel Fürst* og bar hans Mærke.

Til Gengæld skulde han sælge frisk og ustraffelig Tobak til samme Pris som i København, dog 2 Sk. mere pr. Pd. naar Hæren var 10 Mil borte fra København.

Byens egne Borgere var meget misfornøjede med disse Fremmedes Indvandring og Indgreb i det de ansaa for deres Rettigheder. I 1680 anmodedes der om at udstrække Bestemmelsen om Jøders Forvisning til at omfatte de Jøder, som opholder sig hos Tobaksspindere.

Resultatet heraf var vistnok Forordningen af 1681, hvori det forbydes Jøder at opholde sig i Kongens Riger og Lande, medmindre de har særligt kgl. Pas, d. e. de privilegerede Jøder af den portugisiske Nation.

Desuagtet kom der stadig tyske Jøder hertil, de indførte selv deres Tobak og Raseriet mod Jøderne vedvarede.

Johan Bramsted og *Klaus Blom* ansøgte om Ene-ret paa Indførsel af Tobaksblade, hvad de dog ikke fik, men det blev forbudt Jøderne at indføre Tobak og givet dem Ordre til at købe hos Stadens Borgere, som havde Ret til at indføre Tobak. Endvidere blev det dem forbudt at sælge i mindre Vægt end Ruller paa 3 Pund.

Paa Foranledning af en ny Henvendelse til Kongen i 1688, (hvori der fremsattes Beklagelser over Jøderne) udgik der en Forordning, hvorefter der gives Jøder i Danmark og Norge Frihed til at spinde Tobak og at handle med spunden og uspunden Tobak paa Betingelse af, at de for det Steds Øvrighed, hvor de er boende, „skaffe en nøjagtig Kaution for at ville opbygge for sig og Familie et Hus, i det ringeste paa 6 Fag og 2 Lofter højt, som ud til Gaden paa alle 4 Sider skal være grundmuret, her i Christianshavn inden St. Hansdag udi det tilkommende Aar 1689 paa det Sted, som vi dennem dertil allernaadigst lader anvise.“

I Fredericia skal de tyske Jøder dog, som hidtil, have Lov at bosætte sig som Tobaksspindere.

Det gik imidlertid ikke saa strengt. *Christian V.* erfarede, at Jøderne manglede Midler, og nogle Maaneder efter Forordningens Udstedelse gav han Jøderne Tilladelse til at fortsætte med Tobaksspinderi hvor de boede og som de bedst kunde. „Dog at de sig selv egne Huse og Gaarde paa de Steder, hvor de boendes er, forskaffer“.

Det fremgaar af denne Medgørlighed overfor de Fremmede, at Regeringen gerne ønskede Oprettelse af Fabriker og meget fornøftigt søgte at fremme en opstaaende Industri.

Forsøget med at faa Jøder og Reformerte bosat paa Christianshavn opgaves, det var ellers Meningen

at gøre denne til en med Religionsfrihed og andre Privilegier udstyret By ligesom Fredericia.

Tobaksindustrien blomstrede nu ved Slutningen af det 17. Aarhundrede, i Løbet af faa Aar fik 19 Personer Bevilling paa Tobaksspinderi, og Staten benyttede sig af Fremgangen ved Skat paa Tobak. Foruden Tolden betaltes der fra 1688 en Konsumptionsafgift af 1 Skaalpund Tobaksblade 2 Sk. og af 1 Skaalpund spunden Tobak, som indføres, 6 Sk.

Til Provinsafdelingerne.

Vi har i de fleste Provinser haft en Geschenkkasse til Hjælp for vore arbejdsløse, tilrejsende Kolleger, fordi at Rejsehjælpen, de fik, var lille i de arbejdsløse Perioder, og for at de ikke skulde gaa omkring paa Fabrikerne til deres Kolleger for at faa Hjælp, hvilket ofte virker skadeligt paa dem, der er i Arbejde. Nu, da vi ved sidste Kongres vedtog at give 5 Ugers Arbejdsløshedsunderstøttelse, forment vi her i Odense at kunne ophøre med ovennævnte Kasse (flere Provinsafdelinger har udtalt dem paa samme Maade); men paa en hér i Afdelingen afholdt Generalforsamling fremkom Ønsket om at fortsætte med ovennævnte Kasse. Det blev fremhævet, at i mange Tilfælde forbruger Kollegerne deres Arbejdsløshedsunderstøttelse i de Byer, hvor de bliver arbejdsløse, i det Haab, at de inden den slipper op, har faaet Arbejde, og naar de saa skal til at rejse, er de mere fattige, end de var i Forvejen.

Vort Ønske er, at vi i Provinsafdelingerne kan blive enige om en fælles Maade at hjælpe vore arbejdsløse Kolleger paa, og vi beder Kollegerne om enten her i Bladet eller skriftlig at meddele undertegnede Afdeling deres Mening.

Med koll. Hilsen
paa Odense Afdelings Vegne
Fred. Petersen,
Krudthusgade 13.

Møder.

Forretningsudvalgets Møde ^{18/1} 1905.

1. Det godkendtes, at Kontoret er aabent hver Aften Kl. 6—7. Forbundets og „Enigheden“s Forretningsførere vil skiftevis være til Stede.

2. Forslaget til Lovene for De samv. Fagforbund om Understøttelsestidens Forlængelse vedtoges det at indsende. Endvidere vedtoges det at indsende Forslag om, at Meddelelsesbladet „Arbejderen“ forbedres i væsentlig Grad eller inddrages.

3. Forslag vedrørende Overenskomsten udsendes til Hovedbestyrelsens Medlemmer.

4. En Artikel fra P. Harpsøe forelagdes af Redaktøren for Fagbladet, da han ikke ønskede fastslaaet, at saadanne Artikler burde optage Bladets Plads.

Det vedtoges at henstille til Harpsøe, at han undlader Artiklens Optagelse i den forelagte Størelse.

5. Forretningsføreren gav Meddelelser om Fastsættelse af nogle Priser paa nye Cigarer.

6. Forskellige Afdelingslove var indsendt. Det vedtoges at lade Lovene cirkulere blandt Forretningsudvalget.

7. Det vedtoges at tiltræde de i De samv. Fagforbund gældende Gensidighedsregler med Hensyn til Overgang fra og til andre Organisationer.

Forretningsudvalgets Møde ^{26/1} 1905.

1. Forretningsføreren gav Meddelelse angaaende Afholdelse af Generalforsamling i De samv. Fagforbund og om Forslag til samme.

2. Cigarer fra Kolding og Slagelse bedømtes.

3. Et Spørgsmaal om Benyttelse af Penaler udsattes.

En Barnemorderske.

Arbejdernes Teater, Enghavevej, opfører i denne Tid Skuespillet „En Barnemorderske“ af Fru Overgaard.

Stykket er meget underholdende, men temmelig indholdsløst; det har imidlertid Interesse, fordi det er skrevet af en Arbejderhustru, og er, set fra dette Synspunkt, Vidnesbyrd om Intelligens og Forstaaelse.

—n.

Afdelings-Adresser.

Rejseunderstøttelse udbetales paa følgende Steder i Provinserne:

Nyborg: H. Hansen, Ingolfsgade 11.
Aalborg: P. Petersen, Dalgasgade 11.
Hillerød: J. Hansen, Nyhusene.
Nykøbing M.: K. Holm, Gasværksvej.
Vejle: F. Jensen, Staldgaardsgade 37.
Ringkøbing: J. P. Eriksen, Grønnegade.
Holstebro: V. Gotfredsen, Skolegade.
Næstved: C. Olsen, Kildemarksvej 102.
Fredericia: C. Skovgaard, Kongensgade 6.
Odense: E. Nielsen, H. C. Andersensgade 25.
Aarhus: P. Frederiksen, Ny Munkegade 82.
Vordingborg: O. Sørensen, Tømmerups Fabrik.
Slagelse: O. Hansen, Herrestræde 36 b.
Viborg: S. Gjørup, Lille St. Mikkelsgade.
Horsens: S. Rasmussen, Nygade 25.
Kolding: H. Møller, Seest.
Nakskov: V. Hansen, Rødbyvej.
Helsingør: E. Uggerløse, Strandgade 7.
Svendborg: L. Hansen, Mellemsvej 1, „Høje Bøge“,
Nykøbing F.: Th. Rasmussen, Gaabensevej 35.
Skelskør: C. Olsen, Møllerstræde.
Randers: N. C. Jensen, Karl Metzgade 27.
Thisted: C. Nielsen Lenchler, Stationsvej.

Hvor Understøttelsen udbetales paa Fabriken vil den i Reglen kunne haves hele Dagen, ellers er Tiden imellem 12—1 Middag, Paa Hovedkontoret i København, Rømersgade 22, imellem 12 og 1 Middag.

F. Møller.

40-Aars Jubilæum.

I Slutningen af Januar fejrede Tobaksarbejdernes Sygekasse i Fredericia sit 40-Aars Jubilæum ved en Festlighed i den folkelige Forsamlingsbygning.

Denne Sygekasse, der dannedes da Nielsens Tobaksfabrik i 1865 var flyttet til Fredericia, var oprindelig baseret paa ogsaa at beskæftige sig med faglige Sager, og er saaledes Oprindelsen til Tobaksarbejdernes Organisation. Efter at Fagforeningen var dannet, har Foreningen paa heldig Maade virket for at understøtte ved Sygdom og Død og det er værd at bringe de gamle Kolleger en Tak for deres Arbejde i de mange Aar.

Sygekassen er siden 1892 statsanerkendt og vil sikkert bestaa saa længe der findes Tobaksarbejdere i Fredericia.

Cycle-Kreditselskabet for Arbejder- og Middelstand.

Ovennævnte Selskab er stiftet for 3 Aar siden af en Kreds af Arbejdere og har i Løbet af dette Tidsrum tilfredsstillet en Trang, der i arbejdsløse Tider bringer Køberne af en Cycle i en vanskelig Situation, særlig naar Valget staar mellem at aflevere den og derved miste den indbetalte Sum eller, hvad der er endnu værre og som er Kötume i mange Afbetalingsforretninger, at gøre Udlæg ved Byfogden for den resterende Sum.

Der har i Løbet af det Tidsrum, som Selskabet har virket, været mange Misundere blandt herværende Cyclefabrikanter, der har ment, de havde Monopol paa Cyclesalget.

Cycle-Kreditselskabet lægger igen ud i Aar, og sælger alle Arbejdere Cykler paa samme rimelige Vilkaar som tidligere.

Enhver Køber har Ret til under Sygdom og Arbejdsløshed at staa til Restance med Afdragene i 6 Uger, hvorefter Cyclen kan indstilles hos Selskabet og hentes igen, naar Betalingen genoptages.

Selskabet forlanger ikke, der skal betales Ekstrakontingent ved Indmeldelsen, heller ikke Kontingent.

Selskabets Kontor er i Gothersgade 145, Stuen, Hjørnet af Rømersgade (tidligere Rømersgade 27). Aabent Mandag, Fredag og Lørdag Aften 6—9, hvor det kan anbefales alle Arbejdere, der skal have Cykler til Foraaret at henvende sig.

Tobaksarbejderforbundet „Enigheden“.

Jule-Indsamlingen til de Arbejdsløse.

Hirschsprungs mandl. 36,08, do. kvindel. 37,19, do. Tilberedere 8,12, Adlers st. Stue 7,65, do. lille Stue 5,40, Marsmanns mandl. 13,92, do. kvindel. 4,55, do. Tilberedere 0,95, Alex. Rasmussens mandl. 0,80, do. Helarb. 5,15, do. Vikkelm. 2,40, Lichtingers mandl. 2,75, do. kvindel. 3,90, Horvitz & Kattentids mandl. 9,00, do. Overr. 5,10, do. Tilb. 1,40, do. Formvikkelm. 1,10, do. Maskinvikkelm. 1,00, Lønqvist's st. Stue 5,00, do. lille Stue 1,60, „St. Felix“ Arb. 8,85, do. Sorterere 0,50, Wulfs mandl. 4,10, do. kvindel. 5,00, Møllers (Gothersg.) mandl. 3,00, Nobels mandl. 1,55, Edv. Jensens mandl. 0,80, Thomsens (Blaagaardsg.) Arb. 6,70, Ree & Bays Arb. 6,70, Poulsens (Sværtteg.) Arb. 2,80, Tobakscomp. Arb. 5,00, Krügers Arb. 4,00, Løbers Arb. 4,15, Thomasens Arb. 4,35, Frederiksens (Vesterbrog.) Arb. 1,05, Eliasens Arb. 4,20, Halls Arb. 1,60, Jensens (Nansensg.) Arb. 1,25, Bartholdys Arb. 1,70, Simon-

sens Arb. 1,45, Nissens Efterf.s Arb. 5,30, Culmsee's Arb. 2,50, Ytteborgs Arb. 1,05, Carl Petersens Arb. 1,00, „Holland's“ Arb. 1,20, Madsens (Amager) Arb. 4,00, Høisels (Amager) Arb. 2,00, Ordings (Amager) Arb. 2,00, Hakon Hansens Arb. 0,60, Høis mandl. 2,65, Høis kvindel. 3,20, L. Brønøes mandl. 1,25, Augustinus's Arb. 0,40, L. Jespersen 0,50, Vallenstrøm 0,25, V. N. & K. P. 1,00, Nr. 318 0,20, Nr. 85 0,25, Nr. 233 2,00, Nr. 539 0,50, Nr. 2465 & 74 0,20, Nr. 212 0,25, Nr. 190 0,25, Nr. 8 1,00. Summa Kr.: 255,36.

Nedenstaaende Udvalg, som har modtaget og fordelt de indkomne Bidrag, bringer herved paa de Arbejdsløses Vegne Bidragyderne sin Tak.

Joh. Friberg. Anna Larsen. S. Simon.
Fr. Jensen. H. Hansen.

Cigarsorterernes Fagforening.

Slettet for Restance:

Aage Rasmussen.
Dagmar Jensen.
Karen Petersen.
Johanne Johansen.

Raatobakker.

Stort Lager af alle Arter Raatobak til Cigarfabrikation.
Bundtemaskiner à 2 Kr. pr. Stk.
Opsatte Dæks og Vikler i alle Facons.

K. E. Petersen,
Stengade 6 & 8.

≡ Raatobak. ≡

Java Dæks (2 Pd. til 1000), lyse og Mellemfarver, 1,25 pr. Pd.

Brasil, 2 Længde, meget fin Kvalitet, 0,78 Pd.

Brasil 0,60 Øre pr. Pd.

Stort Lager af Cigartobakker, Etiketter, Baand og Forme.

Georg Løber & Søn,

København, Pilestræde 57. Telef. 1285.

Største Raatobakslager,

Peder Hvidtfeldtstræde 11.

Stort Udvalg i alle Sorter **Cigartobakker** til Dagens billigste Priser anbefales.

E. Jensen.

RAATOBAK.

Største Lager, billigste Priser. Prompt Ekspedition. Til Provinserne mod Efterkrav.

Otto Petersen & Søn.

Telefon 2815.

Dr. Tværgade 18, Kbhvn.

Redigeret af *TH. STAUNING*, Rømersgade 22.

Trykt hos Rud. Böhm, Rømersgade 23, København.

Tobaksarbejderforbundets Fagblad

Nr. 5

1. Marts 1905

1. Aargang

Til samtlige Forbundsmedlemmer.

Ærede Kolleger!

Fra Rusland er der tilstillet alle Arbejderorganisationer i Verden et Opraab med Anmodning om at støtte de russiske Arbejdere i deres heltmodige Kamp imod deres Undertykkere.

Forretningsudvalget, for hvilket jeg har forelagt Anmodningen, har overdraget mig at opfordre Kollegerne til at organisere Indsamlingerne overalt, hvor organiserede Tobaksarbejdere findes.

Danmarks Arbejdere har til enhver Tid vist sig villig til at yde deres Bidrag, hvorsomhelst Proletariatet er gaaet i Kamp for politiske eller økonomiske Rettigheder eller Fordele. Jeg er derfor overbevist om, at I, trods Eders lidet misundelsesværdige Stilling, ogsaa denne Gang vil efterkomme vor Opfordring og give — give alt, hvad I formaar for at støtte vore russiske Klassefæller.

Giv rigelig! Husk, hvad det denne Gang gælder! Det russiske Proletariat, som er berøvet alle, selv de allersimpleste menneskelige Rettigheder, om hvis frygtelige Stilling og Tilværelse vi næppe kan gøre os nogen rigtig Forestilling, har rejst sig til Kamp imod Zarvældet, til Kamp imod den Kosakfare, der i mere end 100 Aar har truet hele det vestlige Europa. Mange af os har med Længsel imødeset denne Kamps Udbrud, som det eneste virksomme Middel imod Reaktionen, og vi har nu den Pligt at gøre, hvad vi kan for at støtte vore Kammerater i Kampen.

Desværre maa vi indskrænke os til Sympatierklæringer, og maa støtte dem med Pengebidrag for at hindre, at denne Bevægelse paa Grund af Pengemangel forløber resultatløs.

Kolleger! Lejligheden til at gaa sejrrig ud af denne ulige Kamp er saa gunstig som mulig; derfor maa det, der skal og kan gøres, gøres hurtigst muligt. Lykkes det Reaktionen ogsaa denne Gang at kue Bevægelsen, er det russiske Proletariat næppe istand

til at rejse sig for det første, thi ikke nok med, at Tusinder af de bedste falder i dets Rækker, falder under Kampen, nej, naar Opstanden er besejret, vil Reaktionen kvæle alle Frihedsideer i Arbejderblod.

Kolleger! Det gælder mere end blot Ruslands Arbejdere, det gælder Europas Arbejdere.

Husk paa, at Reaktionen overalt støtter sig til Rusland; faar denne nu et alvorligt Knæk, vil Frihedsbevægelsen i de vestevropæiske Lande tage et mægtigt Opsving, Kosakfaren vil faa Dødsstødet.

Husk ogsaa, hvad Ruslands Arbejdere har at hævne! Husk Finland, Polen, Kischinew og de Millioner af navngivne og navnløse Kvinder og Mænd, som har bødet med Ære og Liv for Kampen imod Zarvældet.

Ethvert frihedselskende Menneske bør erklære sig solidarisk med Ruslands Arbejdere og vise dette i Gerningen.

Med solidarisk Hilsen

F. Møller.

Forretningsudvalget har besluttet at bevilge en Sum af 500 Kr. af Forbundets Kasse paa Betingelse af, at Afdelingerne giver Samtykke dertil. „Enigheden“s Generalforsamling har allerede énstemmig sanktioneret denne Beslutning, og jeg beder Provinsafdelingernes Formænd om saa hurtigt som muligt at indhente deres Medlemmers Samtykke og derefter tilstille mig Svar.

F. Møller.

Tobakken.

HISTORISKE OPLYSNINGER.

V.

Indførsel og Industri.

Som nævnt i forrige Artikel, gav Tobaksforbrugets Stigning Anledning til at Staten benyttede det som Indtægtskilde ved Paalæg af en Konsumptionskat.

Disse Told- og Konsumtionsskatter gav imidlertid Anledning til Underslæb og Bedragerier, og i Begyndelsen af Frederik den IV.s Tid er Tolden og Konsumtionen efter fransk Mønster overdraget i Forpagtning. (1. Januar 1702 nævnes som Tobaksforpagtere Pierre Ponmeau og Paul Choppie, begge Medlemmer af den fransk-reformerte Menighed i Aabenraa).

I 1706 angaves hele Tobaksforraadet i København til 545,153 Pd. spunden Tobak og 49,232 Pd. Blade.

Om Indtægterne af Tobaksindførslen haves nogle Tal, der viser, at dette ikke var en uvæsentlig Indtægtskilde.

I 1716 var Told- og Konsumptions-Indtægten 18,934 Rdl. 18⁵/₆ Sk. I 1717 40,155 Rdl. 93¹/₂ Sk., og i 1718 20,860 Rdl. 66 Sk.

Rimeligvis paa Grund af den store nordiske Krig er Indtægten, der var meget høj i 1717, dalet stærkt i 1718, men trods dette har Tobakken vist sig at være et godt Beskatningsobjekt.

Udenfor København er der ikke mange, der gør sig bemærkede som Tobaksfabrikanter, men der er dog én, som bør nævnes, nemlig en Slagelse-Borger, *Peder Jensen*. Han havde Eneret paa Tobaksspinderi i Slagelse og 4 Miles Omkreds, med Ret til at handle overalt i Sjællands Stift.

Han blev en rig Mand, der holdt fine Karosser og „Spisegilder“, der vakte Opmærksomhed blandt hans mindre heldigt stillede Medborgere.

En Mand, der i væsentlig Grad har bidraget til Tobaksindustriens Fremgang og Forbedringer af Fabrikatet, er *Jacob Franco*, eller, som han kaldte sig her i Landet, Jacob Francomsen.

Han blev indkaldt fra Amsterdam og fik i 1704 Privilegium paa at maatte indrette en Tobaksfabrik og alene i 6 Aar lave saavel Gul- som Pres-Tobak, „som ellers fra Holland af de islandske Købmænd maa her til Stedet indføres“.

Han forpligtede sig til at lave god og dygtig Vare til samme Pris som den i Holland, men anmodede om at det maa paalægges de islandske Købmænd at købe hos ham. Og ligeledes om, naar den gældende Forpagtning af Tobakstolden i Norge udløber, at der da ikke maa tages højere Told af hans Tobak end af den tidligere indførte. Endelig bad han om Tilladelse til at falholde alle Slags Tobak til alle og enhver, mod at svare Told og Konsumtionsskat som andre, og om Fritagelse for Skat og Indkvartering og andre Paalæg i de første 6 Aar.

Ansøgningen bevilligedes med den Motivering, at de islandske Købmænd hidtil havde været nødt til at købe deres Tobak i Holland, hvorved mange Penge gik ud af Landet, „eftersom ingen af de som det hidtil har forsøgt, har vidst at gøre den her saaledes, at den kunde vel konservere sig i 2 Aar, men saavel Købmændene som Tobaksspindere har været af den faste Mening, at det kun kunde ske i Holland, hvor Tobakken kunde handles (behandles) straks naar Tobaksbladene var samlede“.

Den her nævnte portugisiske Jøde, Jacob Franco, kom hertil med sin Familie og gjorde, før Bevillingen

gaves, tilfredsstillende Prøver „paa saadan Tobak, som i Norge og Island er begærligt og ej her kan gøres“.

Fra Oktober 1704 fik han saa godt som Monopol paa Tobakshandelen paa Island og Færøerne (forløbig i 6 Aar) og da disse var forløbne forlængedes Monopolet atter paa 6 Aar, som det hed i Bevillingen, „for at det ved hannem begyndte Manufactur kan blive i Stand og ej alene *Commerzien* vedligeholdes, men endog de Trafiquerende paa Island og Færø af samme med behøvende Præss- og Guul-Tobak, som ellers fra fremmede Steder maa forskrives, kan blive betjent“.

Det var en meget betydelig Forretning, den enkelte Mand her havde. Til at „providere“ (forsyne) Island og Færøerne udkrævedes aarlig 50,000 og 70,000 Pund Tobaksblade. Regeringen opdagede da ogsaa at Fortjenesten var for stor for den enkelte Fabrik og ophævede eller indskrænkede Monopolet, idet den ved Slutningen af 1710 gav Bevilling, paa samme Betingelser som Francos, til Abraham Levin og Isach Cantor.

22. November 1717 udgaves der ny, kgl. Privilegier for de to Fabriker, der betød noget, og kaldtes „de tvende Partier Jøder“. Der bevilgedes dem her ved et Aars Oplag paa 35,000 Pund Tobaksblade hver, at bruge til Islands „Providering“. Hvad der ikke heraf udskibedes inden Aar og Dag skulde svare Told. Denne Oplagsret gav imidlertid Anledning til Misbrug og Underslæb, hvorfor Privilegiet ophævedes i 1724 trods Parthavernes Ansøgning om Forlængelse.

Franco og hans Familie, under Firmanavnet Abraham, Aaron & Isach Franco, der havde haft saa mange Fordele, holdt sig imidlertid ikke i Konkurrencen, det gik ned ad Bakke og Firmaet maatte sluttelig anmode Kongen om et Beskyttelsesbrev imod ind- og udlændiske Kreditorers „Anstrengelser og Molest“.

Den 20. September 1727 maatte Københavns Tobakspindere forpligte sig til „at bruge de dem leverede Stempler ærlig og vel“, og der findes fra den Tid en Liste over Tobakspindere, hvoraf det fremgaar, at Byen havde 23 saadanne.

Ved Midten af det 18. Aarhundrede var der adskillig Uro i Haandværksfagene, der dannede Lav, og sluttelig stod Tobaksspindere som de eneste, der ikke var organiserede. Regeringen vidste ikke ret om den skulde tillade eller nægte Oprettelse af Lav, men den blev af moralske Grunde staaende ved Nægtelsen, thi man mente at burde indskrænke „denne overhaandtagende Luksus i By og paa Land“.

Under disse Forhold trængte Udlændinge stadig ind i dette Fag, og de værste af disse var Brødrene *Italiender Benjamin* fra Amsterdam. De fik i 1743 Tilladelse til at oprette to Tobaksfabriker i Danmark, en i København og en i Aalborg.

Sandsynligvis er Brødrene Italiender indkaldte hertil, idet Regeringen har haabet at finde saa dygtige Fabrikanter, at den kunde overdrage dem Monopol paa hele Tobaksfabrikationen mod en ordentlig Afgift. De havde i flere Aar drevet en „important Tobaksfabrique“ i Amsterdam, og de mødte her med Fordringer, der vidnede om, at de var sig deres Værdi bevidst. De anmodede straks om Told- og Konsump-

tionsfrihed paa 20,000 Pd. Tobaksblade i 10 Aar. Dette blev nægtet og i Stedet for fik de Løfte om kontante Tilskud, og det fik de.

Indtil 1747 havde de faaet 4700 Rdlr. til Hjælp for at holde deres Fabrik af „sort Prestobak i Gang“. I 1747 og 1748 fik de i Tilskud 11,769 Rdlr. 64 Sk. og en Diskonto paa 10,000 Rdlr., Ducører til et Beløb af 3200 Rdlr. samt forskellige Privilegier og Told- og Konsumptionsbegunstigelser.

Senere fik de yderligere 5000 Rdlr. og det blev den sidste Gave.

Disse Brødre, der oprindeligt gav det Udseende af at være velhavende, klynkede og klagede uafbrudt og forstod til Gavns at faa Regeringen til at punge ud. Skuffelserne med Brødrene Italiender har aabenbart blødgjort Regeringen, thi i 1750 fik Tobakspinderne efter mange forgæves Ansøgninger Tilladelse til at danne Lav. Tobakspindernes Lavartikler er underskrevne 11. Maj 1750 af Frederik V., og dermed er afsluttet et meget vigtigt Led i Tobaksindustriens Historie.

For Sunde og Syge.

En Lægebog hører til de Ting, ethvert Hjem burde eje. Ikke en gammeldags Raadgiver, udgivet af Kvaksalver, og ikke for at overflødiggøre Lægen. Men en Bog, hvoraf man kan hente Raad til Forebyggelse af en Mængde Sygdomme, til at forstaa, naar Sygdomme opstaar, og Begreb om de første Forholdsregler, der bør tages inden Lægen kommer til Stede.

En saadan praktisk Lægebog er den af Professor P. Panum paa Hagerups Forlag udgivne. Paa omtrent 700 Sider gives i leksikalsk Form og støttet af en Mængde Illustrationer klar og udtømmende Besked om alle Spørgsmaal, som man med Rette kan vente besvaret i en saadan Bog.

Her omtales alle de Sygdomme og Svagheder, som vi Mennesker plages af, der er Anvisning til at behandle en tilskadekommen, Beskrivelse af alle Legemets Organer og deres Funktioner, ligesom alle vore Nærings- og Nydelsesmidler finder udførlig Omtale.

Det er en Bog, der kan anbefales.

—n.

Tobaksarbejderforbundet „Enigheden“.

Medlemmerne gøres opmærksom paa følgende Trykfejl, som findes i Aarsregnskabet:

Paa Side 5, anden Kolonne, staar en Sammentælling, stor 1,577 Kr., én Linie for langt ned og den samlede Saldo staar angivet til 88 Øre, skal være 9,992 Kr. 88 Øre, denne Sum fandtes ogsaa i Korrektur-Aftrykket, men er ved en Fejltagelse af Sætteren fjernet. Side 74 staar: Overføres 8,790 Kr. 13 Øre, skal være

8,790 Kr. 33 Øre, hvilken Sum igen skal overføres til Side 75, hvor samme Fejl forefindes; hvis man tæller begge Kolonner efter, vil det vise sig, at sidste Overføring er den rigtige. Paa Side 78 staar Medl. Nr. 2512 opført med en Understøttelse af 83 Kr., skal være 83 Øre, hvilket ogsaa passer med Facit.

Konrad Pettersson.

Efterlysning.

Anna Hintze, som tidligere har arbejdet hos Gjødese, anmodes af sin Søster om at sætte sig i Forbindelse med hende efter følgende Adresse: Mrs. Mathilde Owens, 811 Armitage Ave. Chicago. Ill. U. S. A.

Møder.

Forretningsudvalgets Møde 13. Februar 1905.

1. Da nogle Medlemmer, som havde erholdt hele deres Arbejdsløshedsunderstøttelse udbetalt, havde krævet Rejseunderstøttelse til Udlandet, var man blevet opmærksom paa, at det Udvalg, der havde redigeret Lovene efter Kongressen, paa Grundlag af de der tagne Beslutninger, havde forglemt at indføre Bestemmelser om Udbetaling til Udlandet.

Forretningsføreren havde i Henhold til Lovenes Ordlyd intet udbetalt.

Det overlodes til Møller, Christiansen og Stauning at udarbejde saadan Lovbestemmelse i Henhold til Beslutningerne.

2. For en Cigar, hvortil skal anvendes Penaler, fastsattes et Tillæg af 3 Kr.

3. Spørgsmaal om Tilbereder-Priser paa to københavnske Fabriker henvistes til Fællesudvalg.

4. Fra Fællesforeningens Forretningsfører var V. Nielsen atter anmodet om en Konference. Til at tiltræde denne i Stedet for Harpsøe, der før har deltaget, valgtes Stauning.

Samtidig oplystes det, at Møller atter har faaet et Sagsanlæg fra Fællesforeningens Formand for en Artikel i „Social-Demokraten“ efter før omtalte Retssags Slutning.

* * *

Forretningsudvalgets Møde 22. Februar 1905.

1. En Cigarrillos fra Holstebro bedømtes til 10 Kr.

2. Det godkendtes, at Afd. køber en Aktie i Forsamlingsbygningen i Nakskov.

3. En Sag fra Svendborg overlodes foreløbig til Forretningsføreren.

4. En Konference mellem vort Udvalg og Forbrugsforeningernes Forretningsførere har fundet Sted, og man er foreløbig enedes om atter at forsøge at faa Fabrikens Arbejdere i Esbjerg til at indtræde i Afdelingen. (Det vedtoges, at de dog ikke kan blive valgbare før efter 2 Aars Forløb.)

5. Fra De samv. Fagforbund er ydet Bidrag paa 5000 Kr. til Arbejderne i Ruhr-Distriktet.

Fra de polske og russiske Revolutionære anmodes om Bidrag. Det vedtoges at anbefale frivillig Indsamling og at foreslaa Afdelingerne, at Forbundskassen yder 500 Kr.

* * *

Cigarsorterernes Fagforening.

Ved Generalforsamlingen den 30. Januar vedtoges det at anvende de i Arbejdsløshedsfondet indestaaende Midler til Understøttelse for de Medlemmer, der har været hjemløst af langvarig Arbejdsløshed.

* * *

Sygekassen.

I Anledning af Cigarsortererforeningens 25-Aars Jubilæum den 4. Maj vedtoges det paa Generalforsamlingen i Januar at afholde en større Jubilæumsfest med Fællesmaaltid og Forlystelser. (Festen afholdes Lørdag den 6. Maj.)

Paa samme Generalforsamling vedtoges det indtil videre at ophæve Ekstra-Bidraget til Begravelseshjælp, denne afholdes fremtidig af Kassen.

Th. Stauning.

Afdelings-Adresser.

Rejseunderstøttelse udbetales paa følgende Steder i Provinserne:

Nyborg: H. Hansen, Ingolfsgade 11.
Aalborg: P. Petersen, Dalgasgade 11.
Hillerød: J. Hansen, Nyhusene.
Nykøbing M.: K. Holm, Gasværksvej.
Vejle: F. Jensen, Staldgaardsgade 37.
Ringkøbing: J. P. Eriksen, Grønnegade.
Holstebro: V. Gotfredsen, Skolegade.
Næstved: C. Olsen, Kildemarksvej 102.
Fredericia: C. Skovgaard, Kongensgade 6.
Odense: E. Nielsen, H. C. Andersensgade 25.
Aarhus: P. Frederiksen, Ny Munkegade 82.
Vordingborg: O. Sørensen, Tømmerups Fabrik.
Slagelse: O. Hansen, Herrestræde 36 b.
Viborg: S. Gjørup, Lille St. Mikkelsgade.
Horsens: S. Rasmussen, Nygade 25.
Kolding: H. Møller, Seest.
Nakskov: V. Hansen, Rødbyvej.
Helsingør: E. Uggerløse, Strandgade 7.
Svendborg: L. Hansen, Mellemvej 1, „Høje Bøge“.
Nykøbing F.: Th. Rasmussen, Gaabensevej 35.
Skelskør: C. Olsen, Møllerstræde.
Randers: N. C. Jensen, Karl Metzgade 27.
Thisted: C. Nielsen Lenchler, Stationsvej.

Hvor Understøttelsen udbetales paa Fabriken vil den i Reglen kunne haves hele Dagen, ellers er Tiden imellem 12—1 Middag.
Paa Hovedkontoret i København, Rømersgade 22, imellem 12 og 1 Middag. *F. Møller.*

Rejsende og Arbejdsløse.

Husk, at der fra Nytaar indtræder nye Regler for Rejse- og Arbejdsløshedsfondet, gældende for hele Landet. Alle Medlemmer maa sørge for at gøre sig bekendt med disse Lovbestemmelser for at undgå ubehagelige Forviklinger.

BEMÆRK!

Artikler, der ønskes optagne i Fagbladet, bør i Reglen være Redaktøren i Hænde *henholdsvis den 11. og 27. i hver Maaned* (i Februar den 25.).

Pladsen i Bladet er indskrænket og Artikler maa derfor skrives saa kortfattede som muligt. (Der skrives kun paa Papirets ene Side).

Redaktøren skal have alle Artikler tilsendt. Adresse:
Th. Stauning, Rømersgade 22.

Til d'hr. Cigarmagere!

Gode Endetræsklodser leveres à 2 Kr. 50 Øre pr. Stk., sendes overalt pr. Efterkrav. Tages mindst 5 Klodser, sendes de portofri.

Cigarmager Fr. Karle,
Bredegade 23. Slagelse.

Raatobakker.

Stort Lager af alle Arter Raatobak til Cigarfabrikation.
Bundtemaskiner à 2 Kr. pr. Stk.
Opsatte Dæks og Vikler i alle Facons.

K. E. Petersen,
Stengade 6 & 8.

≡ Raatobak. ≡

Java Dæks (2 Pd. til 1000), lyse og Mellemparver, 1,25 pr. Pd.

Brasil, 2 Længde, meget fin Kvalitet, 0,78 Pd.

Brasil 0,60 Øre pr. Pd.

Stort Lager af Cigartobakker, Etiketter, Baand og Forme.

Georg Løber & Søn,

København, Pilestræde 57. Telef. 1285.

Største Raatobakslager,

Peder Hvidtfeldtstræde 11.

Stort Udvalg i alle Sorter **Cigartobakker** til Dagens billigste Priser anbefales. **E. Jensen.**

RAATOBAK.

Største Lager, billigste Priser. Prompt Ekspedition. Til Provinserne mod Efterkrav.

Otto Petersen & Søn.

Telefon 2815.

Dr. Tværgade 18, Kbhvn.

Redigeret af *TH. STAUNING*, Rømersgade 22.

Trykt hos Rud. Böhm, Rømersgade 23, København.

Tobaksarbejderforbundets Fagblad

Nr. 6

15. Marts 1905

1. Aargang

Til samtlige Afdelings-Kasserere.

Ærede Kolleger!

Jeg har gentagne Gange været nødt til at anmode d'Hr. Kasserere om nogenlunde punktlig Indsendelse af Opgørelsen; desværre har det til Dato ikke hjulpet det ringeste. Ved en eller anden særlig Lejlighed, som nu efter Aarskiftet, kan det undtagelsesvis lykkes mig at faa Opgørelserne tilsendt med maaske højst 6 Ugers Forsinkelse for de værste Byers Vedkommende, men aldrig saasnart jeg har udsendt et Cirkulære eller Bekendtgørelse i Fagbladet, saa er det glemt igen.

Saaledes kan det ikke blive ved at gaa. I har selv vedtaget denne ny Ordning, og I maa nu ogsaa overholde de Bestemmelser, I har truffet, ellers er ingen Forretningsfører i Verden istand til at holde nogenledes Orden i sine Sager.

Husk paa, at det ny System medfører et meget kompliceret Regnskabssystem, og absolut nødvendigt et det, at **Alle** gør deres Pligt, saafremt vi ikke skal køre fast.

Skal Maskineriet fungere tilfredsstillende, maa jeg være i Besiddelse af Maaned-Opgørelserne senest den 29. eller 30. i den paafølgende Maaned. I har altsaa mindst 4 Ugers Tid til at ordne den Smule Opgørelse, man skulde tro, at dette kunde overholdes, men nej, nu er vi langt henne i Marts, og jeg mangler endnu 5 Opgørelser for Januar.

Revisorerne og Forretningsudvalget er ikke ganske fri for at give mig Skylden derfor; Gud véd, hvor mange Gange man har paalagt mig at minde Kollegerne om deres Pligt, og saa tror man naturligvis, at de opfylder den. Jo, Godmorgen! Udsender jeg en Paamindelse idag, er den glemt imorgen, og naar den ikke er glemt, saa kan det hændes, at en eller anden Kasserer ovenikøbet skælder mig Huden fuld, fordi jeg ikke kan finde mig i den sneglemæssige Forretningsgang — men bedre bliver det ikke.

Vi har omtrent et Dusin præcise Kasserere, Resten lader sig gerne drive et Par Gange aarlig, og jeg fordrer sandelig ikke Urimeligheder, det er der ingen, der tør paastaa. De Kasserere, som regelmæssig indsender deres Sager i rette Tid og god Orden, har ofte beklaget sig over, at Udsendelsen af mine Kvitteringer trak noget længe ud, og de tror selvfølgelig, at det er Smøleri fra min Side. Sagen er den, at naar det træffer ved Kvartals-Opgørelse, saa er det mig umulig at skynde mig dermed, saalænge jeg ikke har *alle* Opgørelser. Sinkerne afstedkommer saaledes Forstyrrelser over hele Linien, og det er absolut utilladeligt.

En anden Fejl, som adskillige Kasserere gør sig skyldig i, er den, at ikke alle Rubriker i Kvitteringsbøgerne *udfyldes*. Ærede Kolleger! Tror I, at disse Rubriker er der for Grins Skyld? Nej, de er absolut nødvendige, thi ellers er det mig umulig at følge den Rejsende, og, naar der indtræffer et Uheld, at konstatere hans Identitet og dermed hans Rettigheder. Jeg beder Eder saa bønlig om endelig at udfylde Bøgerne absolut nøjagtig, ellers har vi inden ret længe Spektakler imellem de Folk, som jeg muligvis kommer til at forurette paa Grund af enkelte Kassereres Skødesløshed.

Om denne Artikel ikke kan hjælpe, saa lader jeg staa til; jeg kan ikke trække Folk i Ørene, som jeg ikke kan naa med min Arm, den er desværre kun 1 Alen lang.

F. Møller.

Tobakken.

HISTORISKE OPLYSNINGER.

VI.

Indførsel og Industri.

I den forud skildrede Tid har den overvejende Del af Forbruget sikkert været Snu stobak, men man

har ingen efterladte Oplysninger om Forholdet mellem Tilvirkningen af Snus-, Røg- og Skraatobak.

Ved det, der er kaldt Pres-Tobak, maa sikkert al Tid forstaas Skraa, og ved Gul-Tobak Snus- og Røgtobak. Først langt ned i det 18. Aarhundrede viser det sig, at Forbruget af de to Sorter er blevet omtrent ens.

I Begyndelsen af Aarhundredet dominerede Snustobakken. Ikke alene Mændene, men ogsaa Kvinderne brugte Snus. Dette sér man hos Holberg, som skriver: „Af Snustobak gøres ogsaa stor Misbrug, saa at adskillige har lige saa mange Tobacs Daaser som Lommer, og ser man dem ikke saa snart gemme en, før end de i en anden Lomme griber efter en anden“.

I Holbergs „Barselstuen“ nævnes Snustobakken i en længere Samtale, hvoraf vi erfarer Navne paa Snustobak, som i den Tid var yndet af Københavns Damer.

Ligeledes nævnes Navne paa Tobaksforhandlere, der var *Balzer*, en rig Købmand, der boede i Købmagergade nuv. Nr. 35. *Lovise* eller *Louise Rosset*, Moder til den bekendte Rigmand og Velgører *Claude Rosset*. Hun havde Butik paa Købmagergade i nuv. Nr. 15, hvor hun handlede med Porcelain, indiansk Sukker, Vin, Kaffe, The m. m. Hun havde Bevilling af Magistraten fra 1690 paa at gaa om i Staden og handle med sit Kram. En lignende Forretning dreves af *Franske Maria*, der var Enke efter Dansemester *Choquet*.

I 1704 oprettedes en særlig Snustobaksfabrik. Den blev indrettet af Regimentskvartermester *Vodrof* paa den Gaard mellem Rosenaaen og St. Jørgens Sø, der fik Navn efter ham. Her lavede han „spansk eller fin, samt graneret Snustobak“.

I 1717 fik Dronningens Kammerjunker *Descorbiac de la Valeza*, hans Hustru og Arvinger Privilegium for 15 Aar paa en Manufactur eller Fabrique af samme Slags Tobak.

Om Tobaksindustriens øvrige Udvikling er der endnu Grund til nogle Bemærkninger.

Efter at Tobakspinderlavet var dannet, ordnedes Forholdene indenfor Industrien, der blev fastsat Regler for Tilgangen til Faget, og Lavet optræder ved flere Lejligheder som Medlemmernes Organ overfor Mynighederne. Industrien tog et mægtigt Opsving og man maatte meget hurtigt ophæve Bestemmelserne om Lærlinge-Tilgang for blot at faa nødvendig Arbejdskraft.

I 1788 oprettedes den første Cigarfabrik i Tyskland og i 1819 blev der i København givet *Isach Lehmann Cohen* Privilegium paa at anlægge en „Zigarfabrik“.

Lægen *Callisen* skrev imidlertid, at Cigarer havde været kendt tidligere, idet „Folk af en finere Smag røge sammenrullede, finere Tobaksblade, Zigaros fra Havana“.

I 1816 gjordes der i København Svendestykke af den Mand, *Radekop*, hvis Navn er uadskilleligt knyttet til Cigarens Historie i Danmark.

Øvrigheden stod imidlertid uforstaaende overfor Cigaren og sendte i 1822 Tobakspinderlavet Forespørgsel „om dette ansaa det som henhørende til Fabrikation af Tobakker at præparere Zigarer“.

Først i 1825 afgjordes det, at de, der vilde fabrikere og sælge Zigarer, skulde i Overværelse af to Zigarfabrikanter forfærdige 200 Zigarer af forskellige Sorter.

Hermed er vi inde i den moderne Tobaksindustri, at følge dens videre Udvikling er ikke nødvendigt, endnu kun et Par Tal til Illustration af Industriens Vækst. I Sverig fabrikeredes i 1840 1,600,000 Cigarer, i 1897 130,917,879 Cigarer. I 1741 var den samlede Værdi af Sverigs Tobaksproduktion 938,844 Kr., i 1840 1,589,551 Kr. og i 1897 14,820,138 Kr. I 1780 beskæftigedes i Sverig 753 Tobaksarbejdere, i 1897 beskæftigedes 4380 Arbejdere.

I Danmark var Indførslen af Tobaksblade i 1666 9,250 Pund, i 1667 5,100 Pund og i 1668 8,100 Pd. I 1903 var Indførslen af ufabrikeret Tobak 8,980,000 Pund til en Indførselsværdi af 3,860,000 Kr.

Disse Tal vidner om en Industris Opvækst og om Tobaksforbrugets sejrige Indtrængen gennem over 300 Aar.

I næste Artikel skal vi give nogle Oplysninger om Tobaksavlens.

Havana-Konkurrence i Amerika.

Ægte Havana-Cigarer, og i Særdeleshed de fra Øen Cuba importerede, betragtes ogsaa af de amerikanske Røgere som en særlig Delikatesse. Da imidlertid Kvaliteten af Havana-Tobak er forskellig, alt efter de Egne, hvor den er dyrket, og da de kubanske Fabriker selv taget de bedste Kvaliteter i Anvendelse, har de amerikanske Unionsfabrikanter forlangt Beskyttelse mod den kubanske Konkurrence.

Bourgeois-Regeringen, der altid stiller sig velvillig overfor Kapitalisternes Profitjageri, har naturligvis imødekommet Fabrikanterne ved Indførelse af visse Forholdsregler mod Konkurrencen.

Som første Forholdsregel blev Tolden forhøjet med 50 Cts. pr. Mille, og nogle ganske urimelige Told- og Beskatningsforhold indførtes.

Dernæst anordnede Regeringen visse Ændringer i Kendetegnene paa Kasserne med ægte Havana-Cigarer. Tidligere var de importerede Kasser, foruden med det baandagtige Inlands-Skattemærke, omklæbet med et andet Toldmærke, hvis røde Farve og betydelige Bredde maatte henlede Køberens Opmærksomhed paa Varen og af Kunderne opfattedes som Garanti for Indholdets Godhed.

De amerikanske Fabrikanter paastod, at de kunde levere lige saa gode Cigarer som de importerede, og de saa med megen Uvilje paa det gamle Arrangement, der gav Kunderne Garanti for Cigarens Ægthed. Og siden „America Tobacco Co.“, efter Opkøb af de fleste af de kubanske Fabriker, har oversvømmet Markedet med mindre gode Havana-Cigarer, blev Agitationen for Afskaffelsen af det foran omtalte Mærke saa livlig, at Regeringen sluttelig imødekom Fabrikanterne.

Det særlige Kendetegn for de importerede Cigar-kasser stammer fra 60'erne, da der endnu ikke fandtes Havana-Fabriker i De forenede Stater.

Importen af Cigarer til D. f. S. er ikke af stor Betydning, den beløber sig kun til ca. 35 Millioner, medens Produktionen er ca. 7,000 Millioner Cigarer aarlig.

Rejsende og Arbejdsløse.

Under Arbejdsløshed maa følgende Regler iagttages (Uddrag af Forbundets Love):

1. Man melder sig hos Formanden *straks*, naar Arbejdsløsheden er indtraadt, *medbringende Medlemskort*.
2. Senest 4 Dage efter Arbejdsløshedens Indtræden leveres en af Fabrikens Arbejdere underskrevet Erklæring, om Afskedigelsen, til Formanden.
(Blanket hertil faas paa Kontoret).
3. Naar der erholdes Understøttelse, møder den Arbejdsløse til Kontrol hos Formanden hver Dag.
4. *Naar Arbejde erholdes, anmeldes det straks hos Formanden, forinden det paaibegyndes*; det udstedte Arbejdsløshedskort afleveres og et Bevis for, at Anmeldelse er sket, udstedes af Formanden til Aflevering til Arbejderne paa Fabriken, før Arbejde paaibegyndes. *Dette gælder ogsaa Medlemmer, der uden at være Arbejdsløse, skifter Arbejdssted.*
5. Af Tilrejsende skal *Henvendelse al Tid ské til Afdelingsformanden eller -Kassereren*, forinden Henvendelse sker paa Fabrikkerne. Arbejde maa kun paaibegyndes, naar Afdelingen godkender det.
6. Arbejdsløse Medlemmer skal, selv om de ikke erholder Understøttelse, møde én Gang ugenlig for at faa Kortet afstemplet. Udeblivelse medfører, at der maa betales Kontingent.

Tobakstrusten.

For nogen Tid siden meldtes det, at tre store amerikanske Tobaksselskaber var slaaet sammen, og den før fremkomne Frygt for en Tobakstrust opstod naturligvis igen. Selvfølgelig var den Tanke ogsaa nærliggende, at man i Amerika vilde samle alle Stridskræfter for derved at gaa frem mod den evropæiske og navnlig den tyske Industri med forøgede Kræfter.

I Tyskland har Trusten dog ikke høstet Guld, tværtimod er der Underbalance, hvad der ikke tyder paa særlig god Forretningsførelse, men man kan ikke heraf slutte at Kampen er ophørt. Foræringssystemet, som er indført, vil vedblivende blive benyttet og udvidet, og omtalt som noget fortræffeligt. Publikums

Smag er imidlertid foranderlig, og det gaar næppe i Længden med dette forkastelige System.

I Tyskland er det drevet meget vidt; ved Opsamling af Kuponer, som faas ved Køb af Cigarer, kan man erhverve sig Møbler, Cykler o. l., og det paa-tænkes, efter Forlydende, at indføre Foræring af Symaskiner og andre Brugsgenstande. I Bladmeddelelser paaistaar man, at den Tid vil komme, da Landmanden faar sine Landbrugsmaskiner ved flittig Cigar-røgning, men vi tror ikke at Selskabets Gevinst og Tab vil balancere tilfredsstillende med et saadant System. Og hvis det gaar, er det i alle Tilfælde Publikum i sin Helhed, der i Tidernes Løb bliver udbyttet ved Hjælp af opskruede Priser.

Det er mærkelige Blomster, den kapitalistiske Konkurrence fremelsker.

Kampen om København.

Vi er midt i Valgkampen i Landets Hovedstad, Borgerrepræsentantvalget finder Sted Tirsdag den 28. Marts, den Dag gælder det *Magten i København*, den Dag afgøres det, om *Antisocialisterne, Reaktionen skal beherske vor By*.

Antisocialisterne er de samme Folk, som Arbejderne kæmper med, naar de kræver højere Løn eller bedre Arbejdsforhold. Det er Arbejdskøbere, Lock-out-Mestre, Aktieselskabsdirektører o. s. v. Det er det Parti, som efter Valgsejrene de to sidste Aar har siddet i Borgerrepræsentationen uden at udføre noget nyttigt, uden at præge Forhandlinger eller Vedtagelser.

Det Parti maa ikke sejre igen i Aar, det vil være en Skandale, om Arbejderne lod sig fratage den Indflydelse, de er i Stand til at beholde paa de yderst vigtige kommunale Anliggender. Valgretten bør derfor benyttes og Stemmesedlen være den, der er vedtaget af Arbejdernes egne faglige og politiske Tillidsmænd.

Demokratiets Liste skal sejre!

Tobaksarbejderforbundet „Enigheden“.

Indsamlingen til de Arbejdsløse.

Som meddelt pr. Cirkulære til Fabrikkerne, vedtoges det paa Generalforsamlingen den 24. Februar at opfordre Medlemmerne til at foretage en frivillig Indsamling til de Arbejdsløse, som har modtaget deres 5 Ugers Understøttelse.

Da denne Opfordring imidlertid kun er efterkommet i ringe Udstrækning, tillader jeg mig herved at gentage Opfordringen.

V. Nielsen.

Cigarsorterernes Fagforening.

Stemmesedler til Bestyrelsesvalget er udsendt og kan afleveres i Indbetalingslokalet Lørdagene den 18. og 25. Marts.

Foreslaaede ved Prøvevalget blev: Til Formand: Th. Stauning; Kasserer: A. Olsen; Repræsentanter: F. Bolbroe, Vald. Hansen, Sussemihl, J. N. Knudsen, E. Olsen, Laur. Olsen (fra A. Rasmussens Fabrik) og Md. R. Jørgensen; Revisorer: Th. Andersen, F. Witt og R. Andersen; Fanebærer: L. Førster og F. Bolbroe.

* * *

De reviderede Love, Forbundets Love samt Regler for Ekstra-Understøttelsen af Arbejdsløshedsfondet kan faas udleveret hos Kassereren.

* * *

Medlemmer af Sygekassen,

der ikke har leveret Lægeattest, maa hurtigst muligt henvende sig hos Kassereren og underskrive den nu indførte Erklæring.

Th. Stauning.

Eiterlysning.

Afdelingskasserere eller andre, som kender Opholdssted for Cigarmager *Marius Jakobsen*, bedes opgive dette til Bladets Kontor. Nævnte Jakobsen har lært hos *Jakob Hansen* i Næstved og arbejdede i Juli Maaned f. A. i Helsingør.

Hvis Jakobsen læser dette, bør han naturligvis selv opgive, hvor han opholder sig.

Afdelings-Adresser.

Rejseunderstøttelse udbetales paa følgende Steder i Provinserne:

Nyborg: H. Hansen, Ingolfsgade 11.
Aalborg: P. Petersen, Dalgasgade 11.
Hillerød: J. Hansen, Nyhusene.
Nykøbing M.: K. Holm, Gasværksvej.
Vejle: F. Jensen, Staldgaardsgade 37.
Ringkøbing: J. P. Eriksen, Grønnegade.
Holstebro: S. Wistisen, Sønderlandsgade.
Næstved: C. Olsen, Kildemarksvej 102.
Fredericia: C. Skovgaard, Kongensgade 6.
Odense: E. Nielsen, H. C. Andersensgade 25.
Aarhus: P. Frederiksen, Ny Munkegade 82.
Vordingborg: O. Sørensen, Tømmerups Fabrik.
Slagelse: O. Hansen, Herrestræde 36 b.
Viborg: S. Gjørup, Lille St. Mikkelsgade.
Horsens: S. Rasmussen, Nygade 25.
Kolding: H. Møller, Seest.
Nakskov: V. Hansen, Rødbyvej.
Helsingør: E. Uggerløse, Strandgade 7.
Svendborg: L. Hansen, Mellevej 1, „Høje Bøge“,
Nykøbing F.: Th. Rasmussen, Gaabensevej 35.
Skelskør: C. Olsen, Møllerstræde.
Randers: N. C. Jensen, Karl Metzgade 27.
Thisted: C. Nielsen Lenchler, Stationsvej.

Hvor Understøttelsen udbetales paa Fabriken vil den i Reglen kunne hæves hele Dagen, ellers er Tiden imellem 12—1 Middag.
Paa Hovedkontoret i København, Rømersgade 22, imellem 12 og 1 Middag.

F. Møller.

BEMÆRK!

Artikler, der ønskes optagne i Fagbladet, bør i Reglen være Redaktøren i Hænde *henholdsvis den 11. og 27. i hver Maaned.*

Pladsen i Bladet er indskrænket og Artikler maa derfor skrives saa kortfattede som muligt. (Der skrives kun paa Papirets ene Side).

Redaktøren skal have alle Artikler tilsendt. Adresse: Th. Stauning, Rømersgade 22.

Vi anbefaler alle at købe Cykler ved Cykle-Kreditselskabet, der er oprettet af Arbejdere og anbefales i Fagforeningerne af Organisationernes Fagblade. Enhver Køber har Ret til under Arbejdsløshed og Sygdom at staa til Restance med Afdragene. Selskabets Kontor er i Gothersgade 145, St., Hjørnet af Rømersgade (tidligere Rømersgade 27), aabent Mandag, Fredag og Lørdag Aften Kl. 6—9.

Raatobakker.

Stort Lager af alle Arter Raatobak til Cigarfabrikation.
Bundtemaskiner à 2 Kr. pr. Stk.
Opsatte Dæks og Vikler i alle Facons.

K. E. Petersen,
Stengade 6 & 8.

≡ Raatobak. ≡

Java Dæks (2 Pd. til 1000), lyse og Mellemfarver, 1,25 pr. Pd.

Brasil, 2 Længde, meget fin Kvalitet, 0,78 Pd.

Brasil 0,60 Øre pr. Pd.

Stort Lager af Cigartobakker, Etiketter, Baand og Forme.

Georg Løber & Son,

København, Pilestræde 57. Telef. 1285.

Største Raatobakslager,

Peder Hvidtfeldtstræde 11.

Stort Udvalg i alle Sorter Cigartobakker til Dagens billigste Priser anbefales.

E. Jensen.

RAATOBAK.

Største Lager, billigste Priser. Prompt Ekspedition. Til Provinserne mod Efterkrav.

Otto Petersen & Søn.

Telefon 2815.

Dr. Tværgade 18, Kbhvn.

Redigeret af TH. STAUNING, Rømersgade 22.

Trykt hos Rud. Bøhm, Rømersgade 23, København.

Tobaksarbejderforbundets Fagblad

Nr. 7

1. April 1905

1. Aargang

Bekendtgørelse

fra
Det internationale Sekretariat.

Fra London meldes, at Forretningsgangen dersteds er saa daarlig som aldrig tilforn. Den bliver naturligtvis forværret ved at mange Kolleger fra Fastlandet, hvor det ogsaa gaar daarligt, rejser dertil i Haab om at finde Beskæftigelse i Millionbyen. Man anmoder mig om at meddele at der absolut ingen Udsigt er til at faa Arbejde, da den engelske Fabrikant under normale Forhold altid foretrækker at beskæftige Englændere, og da der i denne Tid gaar tilstrækkelig Arbejdsløse, er det i højeste Grad uklogt at rejse til England.

Ligeledes klager man i Hamborg, og beder mig oplyse, at eventuelle Tilrejsende maa være forberedt paa, at gaa arbejdsløse i ugevis, for derefter muligvis at blive nødt til at forlade Byen alligevel.

Jeg efterkommer herved Opfordringen til at bekendtgøre ovenstaaende, idet jeg dog finder Anledning til at bemærke at der selvfølgelig ikke er udstedt noget ligefremt Forbud imod at rejse dertil.

Alle Vegne fra lyder Klager i Aar; saa mange Arbejdsløse har der ikke været i mange Aar, det synes saaledes, som om vi endnu ikke har Udsigt til nogen varig Bedring, og den kunde vi nu snart trænge til. Spørgsmaalet: „Naar kommer den gode Tid?“ er man samtidig berettiget til at stille, naar det i 5 Aar er gaaet længere og længere tilbage. Men Svaret lyder desværre lidet tilfredsstillende.

F. Møller.

Arbejdsløsheden.

Højre og Arbejdernes Oire.

I en Artikel „Arbejdsløsheden og Foranstaltninger derimod“ skriver „Fagblad for Smede og Maskinarbejdere“ i Anledning af Højremanden *Poul Rasmussen*s Forslag til Lov om Arbejdsløshedskasser:

„Det første, som falder i Øjnene, er det latterlig lille Beløb, hvormed man tror at kunne bilde Folk ind, at man kan iværksætte en virkelig effektiv Arbejdsløshedsforsikring.

120,000 Kr. er det Beløb, man foreslaar. Man faar bedst et Begreb om, hvad dette Beløb vil forslaa, naar man erfarer, at vor Organisation med sine 8000 Medlemmer, der jo dog kun er en Brøkdel alene af vort Lands organiserede Industrierbejdere, som vel nu tæller ca. 100,000 Individuer, alene i Aaret 1904 har udbetalt 149,027 Kr., og hertil maa lægges 240 Kr. til Kassens Administration.

Henimod halvandet hundrede Tusinde er altsaa, hvad vi alene paa et Aar har ydet til dette Formaal, og i 1902 var vi endog oppe paa ca. 172,000 Kr.“

Disse Tal taler højt om, hvor gode Samfundsborgere Arbejderne er.

Tobakken.

VII.

Om Tobaksavl.

Da det formentlig er af Interesse for Læserne, skal vi i denne Artikel beskæftige os med forskellige Forhold, vedrørende Avlen af Tobak, som Jorden Udsaaning, Indhøstning, Opbundtning, Fermentering, Sortering, Pakning o. l., og skal, foruden de vigtigste Oplysninger om disse Forhold i Troperne, ogsaa give nogle Oplysninger om Avlingsforholdene i Danmark, hvilke næppe er synderlig kendt af Fagets Arbejdere.

Jorden, der kræves til Tobaksavl, maa være løs,

frugtbar Muldjord. Sandet Lerjord egner sig ligeledes godt til Tobak, hvorimod stiv Lerjord, iberegnet en teglstensrød Jord, der findes mange Steder i Troperne, samt almindelig Sandjord, er mindre heldig. Jorden maa behandles omhyggeligt med Pløjning, Krydsplojning og Gravning, og Grøfter graves før Plantningen, da Tobakken ikke taaler stillestaende Vand, selv om det kun er en kort Tid.

Frøet saaes ud i Bede i Jord fri for Sten. Det kan anføres, at et Fingerbøl fuldt af godt, spiredygtigt Frø er tilstrækkeligt til et Bed paa 20 Fods Længde og $3\frac{1}{2}$ Fods Bredde.

Jorden behandles med Rive og „hoe“ (en bred-bladet Spade). Dagen før Saaningen er det almindeligt at afbrænde et Lag tørt Græs, Blade eller Kviste paa Bedets Overflade, hvorved skadelige Insekter dræbes og Jorden gødes med Asken. Udsaaningen af det ringe Kvantum Frø foregaar paa den Maade, at det blandes i en Skaalfuld Aske, som saa udstrøes paa Bedet.

Bedet dækkes mod Sol og Regnskyl af et Straatag, der hviler paa Stokke, ca. $3\frac{1}{2}$ og $2\frac{1}{2}$ Fod over Jorden. Det anlægges i Retningen Nord—Syd.

Ca. 6 Uger efter Udsaaningen er de unge Planter store nok til Udplantning og i den sidste halve Snes Dage før denne Tids Udløb hærdes de unge Planter mod Solvarmen ved gradvis Fjernelse af Taget.

Naar Planterne skal udplantes i Marken gælder det om at vælge Tiden, hvor de under Opvæksten og Udviklingen kan faa rigelig Regn. Udplantningen foregaar om Eftermiddagen (Planterne skal dog optages af Jorden om Morgen). Plantningen foregaar i Rækker med 3 Fods Mellemrum. I de første 4—5 Dage efter Udplantningen beskyttes Planterne mod Solen ved Overdækning.

Med Hensyn til Jordens Behandling med Gødningsstoffer retter man sig efter Jordens Beskaffenhed og har ligeledes fundet at en Kunstgødning, indeholdende 5 % Kvælstof, 10 % Fosforsyre, opløselig i Vand, og 10 % Kali, er af god Virkning paa Plantens Udvikling samt paa *Kvalitet og Brand*.

Under Opvæksten hyppes Planterne, (d. v. s. at Jorden med et Jærn skræbes op om hver Plante), med 8 à 10 Dages Mellemrum. Endvidere foretages meget grundig Rensning for Ukrudt samt for Orm og Larver, navnlig er dette sidste nødvendigt, da Blade, der er gennemhullede af Larver, som bekendt ikke har saa høj Værdi, og navnlig ikke egner sig til Brug, hvis det er Dæksblade der dyrkes.

Naar Planterne har naaet en passende Højde, paa Sumatra 18 à 22 Blade over sidste Hypning, „toppes“ den, d. v. s. Blomsterknoppen og de nærmest denne siddende 4—5 Smaablade afknibes, og de øverste Blade udvikler sig derefter ligesaa kraftigt som de øvrige Blade.

Naar Planten er modnet, hvilket bl. a. viser sig ved at Bladene antager en gullig Tone og krøller indefter mod Bagsiden, afskæres den. Der er imidlertid ogsaa indført en anden Høstmaade, idet de nederste Blade som oftest bliver gule før de øverste, og da der i vor

Tid er stærk Efterspørgsel efter lyse Dæks, har man indført Plukning Blad for Blad efterhaanden som Modning finder Sted. I denne Forbindelse er det værd at nævne, til Forkastelse af gammel Overtro, at der ofte ved Modningen danner sig saakaldet Spikkel paa Bladene (smaa hvide Prikker eller Pletter), hvis Tilstedeværelse forøger Produktets Værdi, naar det er indenfor visse Grænser. Men under stærke og vedholdende Regnskyl, og navnlig paa stærkt sandblandet Jord, kan Dannelse af Spikkel (Pletter) tage saaledes Overhaand ved Størrelse og Antal, at Tobakken forringes betydeligt. Naar saadan Spikkeldannelse viser sig, maa man ofte høste Tobakken inden den bliver fuldmoden.

Selvfølgelig er den førstnævnte Høstmaade, Skæringen, den billigste, men ved Plukning vil man lettere faa en stor Høst af fine, lyse Dæks, og saa betaler den sig i Reglen.

Indhøstningen af Tobakken foregaar midt paa Dagen og om Eftermiddagen naar al Fugtighed er fjernet fra Bladene af Solen. Planten hugges over med en saakaldt Slagkniv. Efter Afskæringen lægges Planten paa Jorden eller anbringes i et særligt Apparat til Transport til Tørringsladen.

Efter at være bragt til Tørringsladen ophænges Tobakken ved stærke Stokke i Strenge af Bast. Tørringen foregaar langsomt uden Sol og Vind. Vægge og Gavle i Laden er forsynet med mange, store Lemme, men disse aabnes kun af og til naar der er Grund til at frygte for Skimmel eller anden Fordærv ved Fugtighed. Ellers holdes Laden under Tørringen saa mørk og tillukket som muligt. Tørringen tager som Regel ca. 3 Uger.

Tobak, der er plukket bladvis, trækkes paa tynde Snore. Ved Bundtningen efter Tørringen iagttages det, at Bladene ikke er tørre men bløde uden at være vandholdige. Ved Bundtningen skilles Top- og Fodblad, ligesom For- og Efterhøst holdes adskilt, da Tobakkens Karakter ofte er forskellig.

Efter Bundtningen stables Tobakken paa et tørt Trægulv, der først belægges med Maatter. Bundterne lægges paa bestemt Maade og i Stabler af bestemt Størrelse. Tobakken faar Lov at udvikle en Temperatur af indtil 40° Reaumur. Derefter samles flere Stabler til en bestemt Højde og Temperaturen faar Lov at stige til 50° R. Og derefter stables der atter om og Temperaturen stiger til 60° R.

Ved Omstablingen iagttages det meget omhyggeligt at Bladene ikke brænder sammen i de enkelte Bundter, ligesom Bladene foldes vifteformigt ud.

I Meksiko fermenteres første Gang medens Bladene endnu sidder paa Stammen. Dette anses imidlertid for meget uhensigtsmæssigt, naar der tilsigtes Produktion af Dæks.

Efter Fermenteringen foretages Sorteringen. Først i Top- og Fodblad samt i For- og Efterhøst og derefter Blad for Blad i ca. 20 forskellige Farver og Kvaliteter. Samtidig hermed foretager Længdesorteren Sorteringen af Bladene af de forskellige Mærker efter Længde og bundter dem samtidig.

Længdesorteringen foregaar paa Sumatra i 4 Længder. 1ste Længde omfatter Blade paa over 15 Tommer. 2den Længde er fra 12 til 15. 3dje Længde fra 9 à 9 $\frac{1}{2}$ til 12, og 4de Længde fra 7 til 9 à 9 $\frac{1}{2}$. Den sidste Længde produceres ikke gerne.

Pakning i Ballerne eller Maatterne foregaar ved Hjælp af en Skruepresse, hvis Betjening kræver 3 à 4 Mand ved hver af Pressens 4 Arme.

Den her anførte Fremgangsmaade for Tobaksavl er som allerede nævnt navnlig anvendt paa Sumatra, og her er særlig tænkt paa Dæks-Avl. Paa andre Egne er Fremgangsmaaden anderledes, men man har dog af det her anførte faaet et Begreb om de Arbejder, der foregaar for at skaffe det Raamateriale, vort Fag skal bruge.

Som bekendt er Sumatra-Tobakken i vore Dage blevet meget anvendt; det er værd at nævne i denne Forbindelse en anden Tobakssort, som ogsaa har haft nogen Fremgang paa Grund af adskillige Forbedringer ved Produktionen, nemlig Mexiko-Tobakken.

Tobaksudførselen fra Mexiko har udviklet sig stærkt, den steg fra 1896 til 1900 fra 2,885,685 Pund til 4,079,030 Pund og er siden da yderligere steget.

Dertil kommer, hvad der anvendes i Mexiko, og det kan sikkert antages, at Produktionen af mexikansk Tobak er oppe paa ca. 20 Millioner Pund.

Om Danmarks Tobaksavl er det naturligt, at vi i denne Artikel giver nogle Oplysninger, da den sikkert kun er kendt af faa.

I Følge statistiske Oplysninger anvendes i Danmark ca. 200 Tdr. Land til Dyrkning af Tobak. De tre Fjerdedele af dette Areal findes paa Fyen, nemlig i Omegnen af Middelfart, og Resten i Jylland, væsentligst i Fredericias Omegn.

Kvaliteten af den her avlede Tobak er ringe, den er for stærk og har ikke den fine Aroma, som Tobak fra de varmere Lande.

Der er eksperimenteret en Del med forskellige Tobakssorter — hovedsagelig med hollandske, — men til Trods for, at det er mange Aar siden Avlingen begyndte, er man ikke naaet ret vidt.

Fremgangsmaaden ved den danske Tobaksavl er naturligvis noget lig den i Troperne. Frøet saaes i Mistbænk i Midten af April og Planten udplantes, naar der ikke er Fare for Nattefrost, sidst i Maj eller i Begyndelsen af Juni.

Jorden pløjes og gødes stærkt. Tobakken kan dyrkes flere Aar efter hinanden paa samme Sted og det synes, som om Kvaliteten bliver bedre, naar Tobak afløser Tobak.

Midt i Avgust foregaar Afbrydningen af Blomsterne, hvilket i Fredericia-Eggen kaldes at „koppe“. I Begyndelsen af September høstes der. Bladene trækkes paa Snore og hænges til Tørring i særlige Tobakshuse.

Fermenteringen, som før er anvendt, synes at være ophævet i de senere Aar, da Tobakken ikke betales bedre efter at have gennemgaaet denne Proces.

Prisen paa dansk Tobak synes at have været højest oppe i 1902, da den betales med 22—22 $\frac{1}{2}$ Øre;

i 1903 dalede den til 12—15 Øre. Denne Nedgang i Prisen har medført, at mange er ophørt med Dyrkningen og har nedrevet deres Tobakshuse.

Tobaksavlen har ellers for dem, der forstod at drive den fornuftigt, været en ret god Indtægtskilde, idet den i enkelte Aar har kunnet give en Bruttoindtægt af 400 Kr. pr. Td. Land.

Af det her anførte har Læserne formodentlig saa nogenlunde faaet et Indblik i Tobaksavlen, og vi skal hertil i næste Nr. føje nogle historiske Oplysninger om Tobaksavlen navnlig i Danmark og Sverig.

Køn og Karakter.

Dette er Titlen paa et videnskabeligt Subskriptionsværk, der er begyndt at udkomme fra *A. Christiansens* Forlag i *Karl Gjellerups* Oversættelse.

Forfatteren, Østrigeren Dr. *Otto Weininger*, der berøvede sig selv Livet i en Alder af 23 $\frac{1}{2}$ Aar, har uden Tvivl været en stor, genial Aand. Han forbavsedede sit Hjemlands Lærde med den foreliggende Bog og den viser sig at hvile paa en Sum af naturvidenskabelige og medicinske Kundskaber i Forening med en psykologisk og filosofisk Viden, som kun faa ejer eller har ejet.

Forfatteren har med glimrende Skarphed formaaet at trænge ind i og at give en Fremstilling af Kvindens Væsen. Han giver en almenyldig Kvinde-Psykologi, som trænger ned i Dybden og aabenbarer Forfatterens Kendskab til Kvindesjælen. Og Bogen indeholder videre en interessant Undersøgelse af de særlige Typer, der atter føres tilbage til de to Grundformer: *Skøgen* og *Moderen*, alt eftersom den Kønsakt, der er Kvindens væsentligste og til sidst eneste Interesse, finder Sted for sin egen Skyld eller for det kommende Barns.

Foruden det nævnte behandles Typen, *den hysteriske Kvinde*, og en Mængde Spørgsmaal udenfor Bogens egentlige, berøres af den begavede Forfatter, der sikkert, i sin Alder, har været et af de mest talentfulde Mennesker, der har levet.

— g.

Tobaksarbejderforbundet „Enigheden“.

Resultatet af Bestyrelsesvalget er følgende:

Til Viceforretningsfører valgtes Fr. Jensen med 279 St., derefter fik C. Sprehn 76 St., F. Kiefer 39 Stemmer.

Til Kasserer valgtes Konrad Pettersson med 325 St., 14 Nej. Til Repræsentanter valgtes Joh. Friberg 239 St., S. Simon 232 St., Anna Christensen 155 St., Marie Toborg 119 St. og Anna Larsen 112 St.; derefter fik Anna Hansen 73 St. Til Suppleanter valgtes Valborg Hansen 148 St., Ludvig Hansen 142 St., Nr. 1084 Chr. Petersen 102 St. og Fru Tønder 86 St.; derefter fik A. Meyling 75 St. Til Revisor valgtes Alfr. Christiansen med 228 St.; derefter fik Mellin 58

St. Til Revisorsuppleant valgtes Nr. 2187 Chr. Jensen med 149 St. Til Kontrahenter valgtes Fr. Jensen 223 St., Anders Sørensson 189 St., F. Møller 180 St., C. Sprehn 164 St. og Johanne Thrane 142 St. Suppleanter blev F. Kiefer 112 St., Hans Hansen 98 St. og P. Harpsøe 88 St.; derefter fik Martin Jacobsen 76 St., Vilh. Dücker 70 St., Joh. Mikkelsen 50 St. og Chr. Petersen 48 St.

Ved Valget afgaves 465 Stemmesedler, deraf 9 ugyldige og 1 blank.

København, den 18. Marts.

Udvalget.

En Pakke med Vasketøj er glemt paa Kontoret, hvor den kan afhentes.

V. Nielsen.

Cigarsorterernes Fagforening.

Resultatet af de foretagne Valg er følgende:

Til Formand er valgt Th. Stauning med 82 St. Til Kasserer A. Olsen med 94 St. Til Repræsentanter er valgt: Sussemihl med 81 St., V. Hansen 78 St., J. N. Knudsen 73 og E. Olsen 73 St., Md. R. Jørgensen (for Klistrerne) med 90 St. Suppleanter blev F. Bolbroe og L. Olsen med 31 og 29 St. Revisorer blev Th. Andersen og F. Witt med 82 og 53 St. Suppleant R. Andersen med 46 St. Fanebærer L. Førster med 84 St.

Udvalget.

Afdelings-Adresser.

Rejseunderstøttelse udbetales paa følgende Steder i Provinserne:

Nyborg: H. Hansen, Ingolfsgade 11.
Aalborg: P. Petersen, Dalgasgade 11.
Hillerød: J. Hansen, Nyhusene.
Nykøbing M.: K. Holm, Gasværksvej.
Vejle: F. Jensen, Staldgaardsgade 37.
Ringkøbing: J. P. Eriksen, Grønnegade.
Holstebro: S. Wistisen, Sønderlandsgade.
Næstved: C. Olsen, Kildemarksvej 102.
Fredericia: C. Skovgaard, Kongensgade 6.
Odense: E. Nielsen, H. C. Andersensgade 25.
Aarhus: P. Frederiksen, Ny Munkegade 82.
Vordingborg: O. Sørensen, Tømmerups Fabrik.
Slagelse: O. Hansen, Herrestræde 36 b.
Viborg: S. Gjørup, Lille St. Mikkelsgade.
Horsens: S. Rasmussen, Nygade 25.
Kolding: H. Møller, Seest.
Nakskov: V. Hansen, Rødbyvej.
Helsingør: E. Uggerløse, Strandgade 7.
Svendborg: L. Hansen, Mellemsvej 1, „Høje Bøge“,
Nykøbing F.: Th. Rasmussen, Gaabensevej 35.
Skelskør: C. Olsen, Møllerstræde.
Randers: N. C. Jensen, Karl Metzgade 27.
Thisted: C. Nielsen Lenchler, Stationsvej.

Hvor Understøttelsen udbetales paa Fabriken vil den i Reglen kunne haves hele Dagen, ellers er Tiden imellem 12—1 Middag. Paa Hovedkontoret i København, Rømersgade 22, imellem 12 og 1 Middag.

F. Møller.

BEMÆRK!

Artikler, der ønskes optagne i Fagbladet, bør i Reglen være Redaktøren i Hænde *henholdsvis den 11. og 27. i hver Maaned.*

Pladsen i Bladet er indskrænket og Artikler maa derfor skrives saa kortfattede som muligt. (Der skrives kun paa Papirets ene Side).

Redaktøren skal have alle Artikler tilsendt. Adresse: *Th. Stauning, Rømersgade 22.*

Vi anbefaler alle at købe Cykler ved Cykle-Kreditselskabet, der er oprettet af Arbejdere og anbefales i Fagforeningerne af Organisationernes Fagblade. Enhver Køber har Ret til under Arbejdsløshed og Sygdom at staa til Restance med Afdragene. Selskabets Kontor er i Gothersgade 145, St., Hjørnet af Rømersgade (tidligere Rømersgade 27), aabent Mandag, Fredag og Lørdag Aften Kl. 6—9.

Raatobakker.

Stort Lager af alle Arter Raatobak til Cigarfabrikation.
Bundtemaskiner à 2 Kr. pr. Stk.
Opsatte Dæks og Vikler i alle Facons.

K. E. Petersen,
Stengade 6 & 8.

≡ Raatobak. ≡

Java Dæks (2 Pd. til 1000), lyse og Mellemfarver, 1,25 pr. Pd.

Brasil, 2 Længde, meget fin Kvalitet, 0,78 Pd.

Brasil 0,60 Øre pr. Pd.

Stort Lager af Cigartobakker, Etiketter, Baand og Forme.

Georg Løber & Søn,

København, Pilestræde 57. Telef. 1285.

Største Raatobakslager,

Peder Hvidtfeldtstræde 11.

Stort Udvalg i alle Sorter **Cigartobakker** til Dagens billigste Priser anbefales.

E. Jensen.

RAATOBAK.

Største Lager, billigste Priser. Prompt Ekspedition. Til Provinserne mod Efterkrav.

Otto Petersen & Søn.

Telefon 2815.

Dr. Tværgade 18, Kbhvn.

Redigeret af *TH. STAUNING*, Rømersgade 22.

Trykt hos Rud. Bøhm, Rømersgade 23, København.

Tobaksarbejderforbundets Fagblad

Nr. 8

15. April 1905

1. Aargang

Tobakken.

VIII.

Om Tobaksavl.

Medens vi i forrige Artikel gav Oplysninger om Tobakkens Dyrkning og Avling, skal vi her meddele nogle Data til Oplysning om, hvad der herhjemme er foretaget for at indføre Tobaksavl.

I 1687 androg Calvinisten *Francois de la Rosse* om Tilladelse til at anlægge en Tobaksplantage i København, hvilken Tilladelse blev givet samtidig med at Ansøgeren fritoges for Kopskat og Indkvartering.

Før dette Tidspunkt var der allerede anlagt Tobaksplantager i Fredericia af Calvinister, der var flygtede her til Landet, men man har ikke nævneværdige Oplysninger om disse saa lidt som om den første, foranævnte Plantage, der anlagdes i København.

I Sverig gjordes der ligeledes i Aarene 1650—1700 en Del Forsøg paa Tobaksdyrkning, men heller ikke her naaedes der egentlige Resultater.

I Aarene omkring 1720 kom der imidlertid baade i Sverig og i Danmark Fart i Anlægget af Tobaksplantager.

I Danmark var Kammer- og Kommerceraad *D. B. Weyse* meget virksom for denne nye Drift; han skriver i en af sine Indstillinger:

„Da Tobak har grebet saa stærkt om sig, at fast hverken Borger eller Bonde, hverken Soldat eller Matros kan leve det foruden, bør man anlægge Tobaksplantager.“

Og den lærde, meget betydelige Historiker *Langebeck*, der levede 1710—1775, tager Ordet i samme Retning, endda paa Vers, han skriver:

„Naar endelig Tobak, det Lugts og Smagens Onde,
Skal blive i sit Brug for Borger og for Bonde,
Da lad den plantes her; dens Vækst gør Jorden ren,
Og Penge vindes jo ved denne Nærings Gren.“

Rundt om i Provinsbyerne anlagdes Tobaksplantager navnlig i Aarene 1730—40, og om Værdien af disse kan dømmes paa Grundlag af Produktionen paa Tobakspinder Kloppenborgs Plantage i Vordingborg, hvor der avledes 1700 Pund aarlig.

Ved kgl. Forordning af 1741 blev det paabudt, at Byjorderne, forsaavidt de i Sædeland er bestaaende, for en Fjerdedel aarlig med Hamp- eller Hørfro skal besaaes *eller og til Tobaksplantager bruges*.

I Sverig har man allerede en lignende Bestemmelse fra 1725, idet det paalægges Byerne, at et Stykke Jord af bestemt Størrelse i hver By skulde udlægges til Tobaksplantager.

Der fremstod nu Tobaksplantager ved de allerfleste Byer her i Landet. Selv de tyske Kolonister paa Alheden prøvede at dyrke Tobak. Dog lykkedes det kun at drive denne Avl til noget betydeligt i Fredericia.

Af Oplysninger fra 1768 fremgaar det, at der fra Fredericia sælges for 8—10,000 Rdl. Tobak aarlig, endskønt den bedste Sort ikke koster over 4 Rdl. pr. 100 Pund.

Fredericiatobakken var iøvrigt ikke vel anskrevet, den solgtes under Navnet „Jødetobak“, og i 1746 klagedes der over, at det ikke var Købmændene i Landet muligt at sælge den, da den ikke kunde holde sig.

Om Avlen paa Øerne oplyses det, at Tobakken trivedes bedst ved Stubbekøbing.

I Sverig ophævedes Bestemmelsen om Dyrkning af Tobak paa Byjorderne i 1748, men Dyrkningen fortsattes, og det bestemtes, at et vist Kvantum af Landets Tobak aarlig skulde oparbejdes ved hvert Spindebord. Dette Kvantum forhøjedes efterhaanden som Produktionen steg. I 1739 var det 4000 Skaalpund, i 1754 6000 Skaalpund og i 1757 8000 Skaalpund for hvert Spindebord. (1 Skaalpund, gammel nordisk Vægt, omtrent 1 Pund.)

I de samme Aar indskrænkedes Indførslen af udenlandsk Tobak ved delvise Forbud. Fra Forbud

mod Indførelse af Stilke gik man til Forbud mod visse Landes Tobak. I 1771 forbydes det saaledes at indføre Sandgods, Sverigs Tobak har formodentlig haft Lighed med dette Produkt, og i 1772 er det kun tilladt at indføre vestindiske og hollandske Tobakker.

I 1779 ophævedes Forbudene imidlertid, og man kan heraf slutte, at den svenske Tobak ikke har formaet at tilfredsstille Forbrugerne.

I Danmark blev Tobaksavlen i de samme Aar ikke forsømt. Udenfor Kastellet i København fandtes en Tobaksplantage, og der anlagdes en Plantage paa et Areal, som nu udgør en Del af Assistens Kirkegaard.

Denne Kirkegaard anlagdes 1757, men endnu i 1795 havde Tobakspinderlavet en Plantage paa 20 Tdr. Land ved Assistens Kirkegaard.

Den hjemlige Tobaks-Produktions Betydning forhøjedes under den nordamerikanske Frihedskrig, idet Priserne paa vestindiske og amerikanske Tobaksblade steg betydeligt. I 1776 anlagdes tre smaa Tobaksplantager udenfor Nørre- og Østerport, og sandsynligvis er det dem, der i Lavsprotokollen omtales som „Stadens tre Vinkler“, hvilke Mestrene var forpligtede til at drive.

I 1777 anlagde Agent *Schneider* Tobaksplantager paa sine Gaarde Grøndal og Godthaab, og samme Aar blev to Farveplantager, der var anlagt 1723 indenfor Søerne af de schlesiske Urtegaardsmænd *Christopher* og *Andreas Berntz*, omdannet til Tobaksplantager.

Hele Glaciet mellem Østre og Vestre Port blev nu benyttet til Tobaksavl, og i Leje af hele Arealet, ca. 50 Tdr. Land, betaltes til Generalitetet (Generalkommissariatskollegiet) 1260 Rdl. aarlig.

I 1778 ophævedes det hidtil bestaaende Statsmonopol paa Indførelse af Tobak, og dette overdroges til Tobakspinderlavet, der fik Ret til at forarbejde og forhandle alle Slags Tobakker samt til at indføre finere, fremmede Sorter. Derimod forpligtede det sig til at beplante den store Plantage paa Glacis'erne og at drive den.

Endvidere forpligtedes Tobakspindere, der ikke var i Lavet, til at holde en Lavsmester som Bestyrer for deres Fabrik og hver at anlægge en Tobaksplantage paa 20 Tdr. Land, — for Provinsernes Vedkommende dog kun 10 Tdr. Land.

Den daværende Oldemand for Tobakspinderlavet, *Søgaard*, indlagde sig megen Fortjeneste ved Driften af Plantagerne. Han indførte den hollandske Plantnings- og Dyrkningsmaade, og hans Produkter erklæredes for at være højt over Fredericia-Tobakken og at være lige saa god som den hollandske Tobak.

Han belønnedes for sin Virksomhed med Titlen Agent, (en Titel, der kun er lidet benyttet i Nutiden og kun giver Rang i 7. Klasse Nr. 2). Endvidere be-naadedes han med Fortjenstmedaljen i Guld og ud-nævntes til Overinspektør for Tobaksplantningen i Danmark, hvoraf fulgte, at han i denne Egenskab maatte føre stadigt Tilsyn med de forskellige Plantager i Landet.

Tobaksavlen kom ved disse Aars Virksomhed i stærk Fart, København omgaves af Tobaksplantager,

alle vilde høste Udbytte af dette nye Produkt, og kun ganske enkelte Fabrikanter var forsigtige og gjorde kun det der var Pligt, ja enkelte søgte endog at unddrage sig denne Pligt, saaledes Firmaet *Italiender & Gebroeders*, hvis Indehavere som omtalt i en tidligere Artikel stadig havde forstaaet at tilvende sig Fordele. Dette Firma maatte for at faa Lov at beholde Privilegiet betale Bøde for at have unddraget sig Pligten til Tobaksplantning.

I 1795 hjemstøgtes København som bekendt af en vældig Ildebrand, der nedlagde mange Tobakspindrier, og de store Tørrehuse, der var byggede paa Plantagen, fik derved en uventet Benyttelse, idet de Tobakspindere, der ved Branden havde mistet deres Gaarde, søgte midlertidigt Ophold i disse.

Efter Frihedskrigens Ophør 1783 begyndte den regelmæssige Indførsel af vestindisk og amerikansk Tobak igen, og dermed dalede Forbruget og Interessen for den danske Tobak. 1819 ophævedes den Tobakspindere paalagte Forpligtelse til at dyrke Tobak, og omkring 1825 nedlagdes Tobaksplantagerne, der trods alle gode Egenskaber havde vist sig at være af mindre Værdi end oprindelig paaregnet.

Vi har nu i 8 Artikler gjort Rede for Tobakkens Oprindelse, Avlens Udvikling og nuværende Standpunkt, Tobaksindustriens Opstaaen og Fremskriden og haaber, at disse Artikler har interesseret Fagets Arbejdere, som formentlig igennem disse har faaet et større Kendskab til de Produkter, de bearbejder, end de hidtil har haft.

Som Supplement til disse Artikler skal vi i et følgende Numer give nogle Oplysninger om Tobakkens Indflydelse paa Arbejderne og Forbrugerne.

Literære Frembringelser.

„Nærmest Sydpolen“ er Navnet paa et Værk, der fornylig er afsluttet fra Gyldendalske-Nordiske Forlag. Forfatteren er Nordmanden *Carsten Borchgrevink*, der hidtil er den, der er kommet Sydpolen nærmest. Efter først at have skaffet sig nogen Indsigt i Forholdene ved som Matros at sejle med en Sælfanger i Sydishavet, startedes hans Ekspedition i 1898. Han naaede paa den til 78° 50' sydlig Bredde, det sydligste Punkt af Jorden, hvortil Mennesker er naaet.

Hans Bog er en højst interessant Fortælling om nyt Land, en Rejseskildring, der giver Kendskab til de antarktiske Egne, de mange mærkelige Forhold i Sydpolens Nærhed.

* * *

„Blodnatten“ er et nyt Subskriptionsforetagende fra *A. Christiansens* Forlag. Forfatteren er *Prosper Merimees*, og denne Roman, der skildrer Begivenheder fra Karl den IX.s Tid, har vundet almindelig Berømmelse.

* * *

Af tidligere paabegyndte Værker bør Opmærksomheden henledes paa nogle, der er ret værdifulde:

„Karikatur-Album“ med Tekst af C. E. Jensen, 12. Hefte.

„Maupassants samlede Værker“, 71. Hefte.

„Zolas Romaner“, 88. Hefte.

*

*

*

Halvaarsskriftet „Det ny Aarhundrede“, der redigeres af P. Munch, viser sig stadig som et fortrinligt Tidsskrift, der baade bringer Bidrag om Døgnets Spørgsmaal og om mere fjerntliggende. Fra de sidste Hefter kan nævnes Indlæg om *Vore Tyendeforhold, Asien og Stormagterne, Den tyske Toldtarif, Irske Landboforhold, Religionsfriheden i Danmark, Kristendom og Naturalisme* m. m. m.

—g.

Cigarsortererforeningen.

Cigarsorterernes Sygekasse, der den 4. Maj holder 25-Aars Jubilæum, afholder Lørdag den 6. Maj en større Festlighed i Forsamlingsbygningen, Rømersgade 22.

Festen, der kun er for Medlemmer med Damer, bestaar i Fællesmaaltid og Bal.

Under Maaltidet musiceres af et Orkester, og ved Bordet vil Formanden, *Th. Stauning*, holde Festtalen, ligesom der holdes Taler af andre Medlemmer. Endvidere vil der blive afsunget Fest-Sange og deklameret af den afholdte Kollega, nu Skuespiller, *Carl Hinz*, og selvfølgelig vil Fagets egen Sangforening ogsaa give sit Bidrag i Form af nogle vel udførte Sange.

Der er ingen Tvivl om, at det bliver en hyggelig og stemningsfuld Fest, som den første Organisation i Cigarsorterfaget her vil afholde.

Arbejdsløshedsforsikring.

En i Frankrig nedsat Kommission, der skulde udarbejde et Forslag til en almindelig Arbejdsløshedsforsikring, har nu fuldført sit Arbejde.

Der foreligger Forslag om at indføre det System, der kendes fra Gent, hvor det indførtes i 1901. Dette System hviler paa Arbejdsløshedsfond oprettede af Kommunerne med det for Øje under Arbejdsløshed dels at yde Tilskud til Arbejderorganisationernes Arbejdsløsheds-kasser og dels at understøtte Arbejdsløse, der ikke er organiserede og mindst i 3 Maaneder før Arbejdsløsheden har betalt Indskud til det kommunale Arbejdsløshedsfond.

Tilskudet til de Organiseredes Arbejdsløsheds-kasser retter sig efter de udbetalte Understøttelser, hvoraf det som Regel udgør 50 pCt., men kan ikke overstige 1 Frc. om Dagen til nogen Arbejdsløs og ydes højst 50 Dage om Aaret til samme Person.

Møder.

Forretningsudvalgets Møde den 16. Marts 1905.

1. Lærlingeforhold i Ringkøbing overlodes foreløbig til Forretningsførerens Ordning.

Forretningsudvalgets Møde den 30. Marts 1905.

1. Til Forretningsordenen vedtoges: At Udeblivelse fra to paa hinanden følgende Møder uden anmeldt Forfald medfører Udslettelse af Forretningsudvalget.

Mødetiden fastsattes til i Almindelighed Kl. 8^{1/2}.

2. Bestilling af Telefon overlodes til Møller.

3. Det godkendtes, at der fastholdes Krav om 10^{1/2} Kr. for en Cigar, der rulles i Horsens.

Ligeledes fastsattes Pris paa en Cigar, der rulles i to Forme.

4. Et Medlem af „Enigheden“ har paa sin Arbejdsløshedsblanket faaet en Paategning af sine Medarbejdere, hvori oplyses, at Medlemmet efter eget Sigende selv har fremkaldt sin Afskedigelse.

Forretningsudvalget besluttede at udbetale Understøttelse i det foreliggende Tilfælde, men udtalte samtidig sin Misbilligelse af, at et Medlem selv fremkalder sin Afskedigelse.

5. Nielsen gav Oplysning om Forhandlinger om en Cigar paa Alex. Rasmussens Fabrik. Møde og ny Forhandling besluttedes.

*

*

*

Forretningsudvalgets Møde den 1. April 1905.

1. V. Nielsen afgav Beretning om Mødet i Esbjerg, hvor vor Afdelings Medlemmer havde været stemte imod Optagelse af to af de paa Fabriken arbejdende Personer. Om Fællesforeningens Virksomhed for at indføre Cigarrulning forelaa nogle Oplysninger og det vedtoges, inden andet foretages, at det før nedsatte Udvalg konfererer med Fællesforeningens Udvalg for at der kan fremkomme fuld Klarhed og eventuelt Forslag til en Ordning af Konfliktten.

2. Det vedtoges at klage til Fabrikantforeningen over Anvendelse af for mange Sorterlæringer paa en Fabrik i Kolding.

3. Paa Forespørgsel vedtoges det at svare, at et Medlem, der vil bosætte sig i Odense, ikke kan faa mere Understøttelse end i Lovene fastsat.

4. Hovedbestyrelsesmedlem *Westergaard* er rejst til Jylland.

Suppleanten fra Fyen, *Fr Petersen*, indkaldes til fremtidige Møder.

5. En Skrivelse fra et Medlem i Fredericia henvises foreløbig til Afdelingens Generalforsamling.

6. En Understøttelsessag fra „Enigheden“ afgjordes.

Tobaksarbejderforbundet „Enigheden“.

Den ordinære Generalforsamling

afholdes

Tirsdag den 25. April, Kl. 8, i Rømersgade 22,
Festsalen.

Dagsorden:

1. Beretning.
2. Regnskabet.
3. Majdemonstrationen.
4. Beretning fra Kontrahentmødet.
5. Do. - Fællesorganisationen.

Bestyrelsen.

Forandringer i Fortegnelsen over Cigarfabrikerne.

A. Schmidt, Laxegade 8, er flyttet til Evanstonesvej 4.

Ny Fabrik: P. Fischer, Adolf Stens Alle 6, 3.
Vilh. Nielsen.

Arbejdsløshedsstatistik.

Uge	1. Kvartal.		1905	
	1904		1905	
1	158	Arbejdsløse	149	Arbejdsløse.
2	119	—	125	—
3	86	—	129	—
4	82	—	142	—
5	69	—	135	—
6	78	—	137	—
7	78	—	133	—
8	91	—	160	—
9	101	—	149	—
10	104	—	135	—
11	124	—	141	—
12	118	—	148	—
13	100	—	*)	—

*) I 1. Kvartal 1905 er der kun 12 Uger.

Afdelings-Adresser.

Rejseunderstøttelse udbetales paa følgende Steder
i Provinserne:

Nyborg: H. Hansen, Ingolfsgade 11.
Aalborg: P. Petersen, Dalgasgade 11.
Hillerød: J. Hansen, Nyhusene.
Nykøbing M.: K. Holm, Gasværksvej.
Vejle: F. Jensen, Staldgaardsgade 37.
Ringkøbing: J. P. Eriksen, Grønnegade.
Holstebro: S. Wistisen, Sønderlandsgade.
Næstved: C. Olsen, Kildemarksvej 102.
Fredericia: C. Skovgaard, Kongensgade 6.
Odense: E. Nielsen, H. C. Andersensgade 25.
Aarhus: P. Frederiksen, Ny Munkegade 82.
Vordingborg: O. Sørensen, Tømmerups Fabrik.
Slagelse: O. Hansen, Herrestræde 36 b.
Viborg: S. Gjørup, Lille St. Mikkelsgade.
Horsens: S. Rasmussen, Nygade 25.
Kolding: H. Møller, Seest.
Nakskov: V. Hansen, Rødbyvej.
Helsingør: E. Uggerløse, Strandgade 7.
Svendborg: L. Hansen, Mellemevej 1, „Høje Bøge“.
Nykøbing F.: Th. Rasmussen, Gaabensevej 35.
Skelskør: C. Olsen, Møllerstræde.
Randers: N. C. Jensen, Karl Metzgade 27.
Thisted: C. Nielsen Lenchler, Stationsvej.

Hvor Understøttelsen udbetales paa Fabriken vil den i Reglen kunne hæves hele Dagen, ellers er Tiden imellem 12—1 Middag.
Paa Hovedkontoret i København, Rømersgade 22, imellem 12 og 1 Middag.

F. Møller.

Vi anbefaler alle at købe Cykler ved Cykle-Kreditselskabet, der er oprettet af Arbejdere og anbefales i Fagforeningerne af Organisationernes Fagblade. Enhver Køber har Ret til under Arbejdsløshed og Sygdom at staa til Restance med Afdragene. Selskabets Kontor er i Gothersgade 145, St., Hjørnet af Rømers-

gade (tidligere Rømersgade 27), aabent Mandag, Fredag og Lørdag Aften Kl. 6—9.

BEMÆRK!

Artikler, der ønskes optagne i Fagbladet, bør i Reglen være Redaktøren i Hænde *henholdsvis den 11. og 27. i hver Maaned.*

Pladsen i Bladet er indskrænket og Artikler maa derfor skrives saa kortfattede som muligt. (Der skrives kun paa Papirets ene Side).

Redaktøren skal have alle Artikler tilsendt. Adresse:
Th. Stauning, Rømersgade 22.

For Cigarmagere.

Udsalg af Parket-, Rød- og Hvidbøgsklodser. Afhøvling af brugte Klodser. **Møntergade 14, Kj. F. Larsen.**

Raatobakker.

Stort Lager af alle Arter Raatobak til Cigarfabrikation.

Bundtemaskiner à 2 Kr. pr. Stk.

Opsatte Dæks og Vikler i alle Facons.

K. E. Petersen,
Stengade 6 & 8.

≡ Raatobak. ≡

Java Dæks (2 Pd. til 1000), lyse og Mellemfarver, 1,25 pr. Pd.

Brasil, 2 Længde, meget fin Kvalitet, 0,78 Pd.

Brasil 0,60 Øre pr. Pd.

Stort Lager af Cigartobakker, Etiketter, Baand og Forme.

Georg Løber & Søn,

København, Pilestræde 57. Telef. 1285.

Største Raatobakslager,

Peder Hvidtfeldtstræde 11.

Stort Udvalg i alle Sorter **Cigartobakker** til Dagens billigste Priser anbefales.

E. Jensen.

RAATOBAK.

Største Lager, billigste Priser. Prompt Ekspedition. Til Provinserne mod Efterkrav.

Otto Petersen & Søn.

Telefon 2815.

Dr. Tværgade 18, Kbhvn.

Redigeret af *TH. STAUNING*, Rømersgade 22.

Trykt hos Rud. Böhm, Rømersgade 23, København.

Tobaksarbejderforbundets

Fagblad

Nr. 9

1. Maj 1905

1. Aargang

Tobaksarbejdere! ≡

Mød under vore Faner i Processionen den 1ste Maj!

Otte-Timers-Dagen.

Om Arbejdstidens Forkortelse, om den lovbestemte Otte-Timers-Arbejdsdag taler Verdens Arbejderbefolkning den 1. Maj.

Vi demonstrerer for dette Kravs Gennemførelse, fordi Arbejdstidens Forkortelse betyder saa uendelig meget for Arbejderne og den opvoksende Slægt. Vi kræver Arbejdstiden forkortet, fordi Arbejdernes Livsforhold trænger til Forbedring og fordi Arbejdet, Produktet, vil vinde ved forøget Frihed.

Den lange Arbejdstid nedbryder let Interessen for Arbejdet, den sløver Energien og vækker de slette Drifter.

Arbejdstidens Forkortelse er ikke alene et Arbejderkrav, men et Krav i det hele Samfunds Interesse. I den kortest mulige Arbejdstid udføres det bedste Arbejde, thi den lange Arbejdsdag virker sløvende og ødelæggende paa Arbejdernes Evner og Aand.

Den lange Arbejdstid ødelægger Arbejdernes Sundhedstilstand, forkorter Livet og giver os en forkrøblet, udygtig Slægt efter denne; lad os derfor alle rejse os imod de Magter, der opretholder de slette Tilstande, opretholder den lange Arbejdstid til Skade for Arbejderne og hele det menneskelige Samfund.

Lad Arbejdstidens Indskrænkning for alle Arbejdere være et af de første og vigtigste Maal, vi skal naa, thi Arbejdstidens Indskrænkning er Løfte om Sundhed, Intelligens, bedre Børneopdragelse, højere Kultur — ja, om mere Lykke og Tilfredshed for de mange paa Livets Skyggeside.

Lad os være forberedt paa at kæmpe os frem med dette Krav. Om alt, hvad Arbejderne har krævet gennemført, har der staaet Kamp, haardere eller mildere, som Forholdene har villet det, og om Otte-Timers-Dagen kommer Kampen ogsaa til at staa, fagligt saavel som politisk, og da gælder det for alle Arbejdere at være bevidste, vaagne, kampdygtige og rede til at ofre noget for de daarlignst stillede, for dem, der har den længste Arbejdstid, for vort store internationale Krav: for den lovbestemte Otte-Timers-Maksimalarbejdsdags Gennemførelse.

Overrullere.

Med nærværende Linier vil jeg gerne rette en Henvendelse til de Overrullere, som har Hjemmearbejde og endnu ikke er organiserede. Men for at denne Henvendelse skal kunne nytte noget, er det nødvendigt, at de organiserede Tobaksarbejdere, der kommer i Berøring med Overrullere, overlader dem deres Fagblad og henviser til disse Linier. Jeg vil derfor anmode enhver om at gøre hvad der er muligt i den Retning.

Hvorfor er det nu nødvendigt at Overrullerne organiseres? Saaledes vil sikkert mange af Eder spørge, og jeg vil da sige et Par Ord derom.

For det første er det nu om Stunder en Pligt for Arbejderne at støtte hinanden og især Arbejderne i samme Fag. For det andet er det derved muligt at blive medbestemmende, naar Arbejdslønnen skal fastsættes, saa at man ikke behøver at gaa for „hvad Herren vil give“. For det tredje kan man ved Or-

ganisationens Hjælp faa gennemført human Behandling, og faa tilstrækkelig Tobak, saa at man ikke, som nu er Tilfældet med Overrullere paa enkelte Fabriker, bliver nødt til at købe Tobak, for at beholde Arbejdet og være fri for Ubehageligheder. Dette med at købe Tobak er jo en Uting, som hverken Arbejderne eller Fabrikkanterne kan være tjent med, og i Reglen er det jo ofte de altfor tjenstvillige Mestres Skyld, at dette kan foregaa.

Overrullere! Vor Løn er altfor lille i Forhold til det Arbejde vi udfører. Hvorfor skal vi staa udenfor Organisationens, for derved at berige Fabrikkanterne. Lad os ligesom de øvrige Arbejdere i Faget træde ind i Organisationens, saa kan ogsaa vi opnaa bedre Kaar. Enhver af os ved jo, hvormeget vi maa slide for at faa 400 à 500 Vikler rullet over om Dagen, og mange mange Gange kan vi ikke engang faa mere end 2 à 3 Hundrede, hvilken ussel Fortjeneste er det ikke, naar man har 45 eller 50 Øre pr. Hundrede. Hvis De saa ligesom jeg er Enke, og har 2 Børn at forsørge, saa er det i Sandhed Sulteløn. Derfor beder jeg alle Overrullere, som staa udenfor Organisationens, om at melde sig ind saa hurtigt som muligt, for at vi kan faa højere Løn, bedre Behandling og tilstrækkelig Tobak.

En Overruller.

Tobakken.

IX.

Om Tobakkens Virkninger.

(Sidste Artikel.)

Vi har af foregaaende Artikler set, hvilke mærkelige Egenskaber man i Fortiden tillagde Tobakken, vi skal nu her, i sammentrængt Form, søge at give et Indblik i Nutidens videnskabelige Opfattelse af dens Virkninger.

Tobakkens Indflydelse gør sig gældende saa vel overfor Tobaksarbejderne som overfor dem, der kun ryger den, men overfor Arbejderne er Virkningen selvfølgelig betydeligst, idet de baade har Støvet i sin almindelige Form og Tobakkens Gift at kæmpe imod.

Hvad Støvet angaar er det bekendt, at dette virker skadeligt. Der er imidlertid mange Klasser af dette og Forskel paa dets Virkninger, ligesom Mængden af Støv udvikles højst forskellig i de forskellige Virksomheder. Om Tobaksstøvet kan det siges, at det hører til de mindst irriterende Arter, men at det desuagtet forarsager megen Skade.

Om Støvet's Mængde skal til Forstaaelse anføres et Par Tal: I en Snustobaksfabrik fandtes ved foretaget Undersøgelse før Malningen 160 Milligram Støv i 10 Kubikmeter Luft og under Malningen 720 Milligram Støv i 10 Kubikmeter Luft. Til Sammenligning kan anføres, at Gadeluften ved en Undersøgelse om Vinteren i Buda-Pest indeholdt 2 Milligram Støv i 10 Kubikmeter Luft.

I et Aar med 300 Arbejdsdage indaander Arbejderen i en Snustobaksfabrik 108 Gram Støv, medens der er Virksomhed, hvori der indaandes under 15 Gram. Almindelige Tobaks- og Cigarfabriker staa naturligvis ikke saa højt som Snustobaksfabriken, men dog højt nok til, at Skadeligheden kan paavises.

Sygdommene som Følge af Støvet er som nævnt forskellige alt efter Støvet's Beskaffenhed, Tobaksstøvet, der er vegetabilisk, — indeholdende Plantehaar og smaa Bladstykker — fremkalder, foruden Forgiftningerne, navnlig Sygdomme i Aandedrætsorganerne. I Lufterørene frembringer Støvet den saakaldte Brystkatarrh (Bronkitis), hvilken Sygdom kan være ganske ufarlig og forbigaaende, men desværre for Tobaksarbejdernes Vedkommende ofte antager den kroniske Form, efterfølges af andre Sygdomme og i adskillige Tilfælde i væsentlig Grad bidrager til Dødens Fremkaldelse.

Bronkitis efterfølges ofte af det saakaldte Lungeemphysem, Lungeudvidning, man faar det, der kaldes „for store Lunger“, og denne Sygdom følges igen af Kortaandedhed, stigende til Asthma.

Endelig bør det nævnes, at Bronkitis-Lidende er stærkt modtagelige for Tuberkulose, og det er sikkert den Omstændighed der medfører, at saa mange Tobaksarbejdere angribes af og dør under denne uhyggelige Sygdom.

Om Støvet's Betydning kan anføres, at Statistik fra forskellige Byer viser, at Arbejdere i Støv har langt flere Dødsfald end andre. I Genf var der saaledes i sin Tid gennemsnitlig 114 Dødsfald af Lungetuberkulose for hver 1000 Dødsfald; men blandt Arbejdere i Støv, Hede og lukkede Rum eller med siddende og bøjet Arbejdsstilling var disse Dødsfalds Antal 176, medens der blandt Arbejdere i fri Luft eller under gode Forhold kun forefaldt 89 Dødsfald.

Hvis der derfor er Mulighed for at faa gennemført Foranstaltninger, der kunne hindre Støvet's skadelige Virksomhed, bør det forsøges, thi det betyder bedre Sundhedsforhold, Indskrænkning af Dødsfaldenes Antal og Forlængelse af Levetiden.

Den anden Del af Tobakkens Virkninger falder under Begrebet Forgiftninger.

Tobak indeholder som bekendt Nikotin, der er en af de voldsomste Gifte, der findes. Blot en Tiendedel eller en Tyvendedel af en Draabe ren Nikotin kan fremkalde de heftigste Forgiftningstilfælde.

I Midten af forrige Aarhundrede gjordes der af en wiensk Professor nogle Forgiftningsforsøg. To Studenter fik 2— $3\frac{3}{4}$ Milligram Nikotin, hvilket svarer til saadan noget som $\frac{1}{15}$ af en middelstor Draabe. Deres Tilstand beskrives saaledes: Straks opstod der Uro, Hovedpine og Svimmelhed, derefter Bedøvelse samt nedsat Syn og Hørelse. Aandedrættet blev hurtigt og besværligt, Pulsen hurtig, senere uregelmæssig. Efter $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ Time blev de meget matte og blege. Deres Legemer blev iskolde. De fik Kvalme og Brækninger og faldt i Afmagt. Denne Tilstand forværredes yderligere. Et Par Timer efter optraadte der Rysten og stærke Krampetrækninger. Omtrent 3 Timer efter Indgiften begyndte Symptomerne at svinde, men der

holdt sig Søvnighed, Nedslaaethed og en trøstesløs Sindsstemning i flere Dage derefter.

Naturligvis kan man vænne sig til denne som til andre Gifte, men den frembringer sikkert nok nogen Forstyrrelser i Organismen.

Den akute Forgiftning, der f. Eks. i Reglen viser sig, naar et Menneske røger den første Cigar eller Pibe, varer højst nogle Dage. De kroniske Forgiftninger kan vise sig paa mange Maader, ved Katarrher, Hjertesygdomme, Øjensygdomme, Hjerne- og Rygmarvsygdomme, Livmoder- og Tarmsygdomme samt Aandedrætsbesværigheder.

Mange Tobaksarbejdere har et meget svækket Syn, og Forgiftninger, der svækker Synet, kan være saa hæftige, at de fremkalder fuldstændig Blindhed, eller at Farvesynet lider, Farveblindhed kan altsaa udvikle sig som Følge af Nikotin-Forgiftning.

Som Bevis for hvor stærkt virkende den i Tobakken og i Tobaksrøgen værende Gift virker, kan anføres nogle Iagttagelser.

Sømænd, der aldeles ikke bruger Tobak, skal være blevne forgiftede af *Tobaksrøgen* fra deres Kammerater i Lukafet. Folk, der lige har overstaaet Anfald af Brystkrampe og som Følge deraf er holdt op med at ryge Tobak, har atter faaet Anfald deraf ved at opholde sig i røgfylde Stuer. Hele Flokke af Smuglere er blevne forgiftede ved at bære *Tobak* indvendig paa Kroppen under Klæderne, hvorved Nikotinet ved Varmen og Sveden er blevet frigjort og er trængt ind gennem Huden. Dyr og Mennesker er blevne forgiftede ved at blive vaskede med Tobaksafkog. I tidligere Tid, da man anvendte Tobak i Medicinen, har man set Dødsfald efter Lavementer med kun et Par Gram Tobaksblade i. Børn er blevne forgiftede ved at tygge paa Tobaksblade fra Haveplanten. Ligeledes har man set Forgiftninger fra Næringsmidler, man har opbevaret i Tobaksdaaser. Ved *Tobaksuddunstningerne* er der sket Forgiftninger i Lokaler, hvor Tobakken gærede, eller hos Børn, der bar fugtig, varm Tobak. *Pibesaus*, anvendt som Klyster eller udvendig til Hudsygdomme eller indvendig mod Orm eller ved Ulykkestilfælde og Forbrydelser, har givet Forgiftninger.

Endelig har man gjort den Iagttagelse i Frankrig, at Børn, der fik Die af Tobaksarbejdersker, blev mere hjemstøgt af Sygdom end Børn, der fik Flaske.

Virkningerne af Giften kommer naturligvis ved almindelig Røgning eller ved Brug af Skraa, Snus o. s. v., men stærkest udsatte er, som det fremgaar af det foran anførte, Tobaksarbejderne, og det kan ikke ofte nok anbefales at vaage over Fabrikerens Indretning, Renligheden i Fabrikerne og den personlige Renlighed.

25-Aars Jubilæum.

Den 4. Maj 1880 dannedes den første Forening for Cigarsortere her i Landet, nemlig den nu bestaaende Sygekasse, *Cigarsortererforeningen*.

Den dannedes som en Slags faglig Forening; Formaålet var „at udbetale Understøttelse til Cigarsortererne, naar Cigarmagerne strejkede“.

Om dette tarvelige Formaal, der ikke viste megen Forstaaelse af, at Cigarsortererne havde Pligter som Arbejdere, lykkedes det at samle en Del af Fagets Arbejdere. Men Formaålet var selv Datidens Cigarsortere for svagt, og efter nogle Aars Vaklen blev Foreningen reorganiseret og dens Stilling blev Syge-Hjælpekasse, og som saadan har den nu heldig virket i de mange Aar. Cigarsortererne er i den Tid blevet gode Fagforeningsfolk og de mindes nu med Smil det mærkelige Samlingsforsøg fra 1880, der alligevel førte til et meget godt Resultat.

25-Aars Jubilæet fejres ved en Festlighed i Forsamlingsbygningen, Rømersgade 22, Lørdag d. 6. Maj.

Vikkelmaskine.

Hr. Oskar Mathias i Karlsruhe i Baden har faaet Patent paa en „Vikkelmaskine med Vikkelbord og Vikkelklæde“.

Denne Maskine besidder et elastisk, af Staaltraadsnet med derover lagt Gummiplade, bestaaende Vikkelbord i Forbindelse med et efter Bredden stærkt spændende Vikkelklæde og en elastisk Vikkelvalse. To Spændeplader ved Forenden af Vikkelklædet bestemmer Klædets Spænding efter Sidekanterne. De efter den færdige Vikkels Form i alle dens Krumninger nøje afpassede Spændeplader kunne da, ved Stilleskruer, fuldkomment nøjagtig indstilles, og saaledes paa begge Vikkelklædets Halvdele fremkalde forskellige Spændinger, eftersom det ønskes i ethvert betræffende Tilfælde.

Literære Frembringelser.

„Danmarks Malerkunst“. [Gyldendalske-Nordiske Forlag har for nylig udsendt, som Afslutning, 2. Bind af det for flere Aar siden paabegyndte Værk, *Danmarks Malerkunst*.

Billederne, der er fortrinlige Gengivelser af Kunstværkerne, samt Biografierne er samlede af Ch. A. Been.

Værket er fortræffeligt, giver gode Oplysninger og er smukt i Udstyret.

Cigarsortererforeningen.

Slettede Medlemmer:

A. Off.
P. Larsen.
Carl Petersen.
E. Hansen.
Lestrup.

Møder.

Hovedbestyrelses-Møde den 22. April 1905.

1. Forhandlingsprotokollen oplæstes og godkendtes.
2. Regnskabet forelagdes og godkendtes.
3. Det vedtoges at forsøge en Forhandling angaaende Strejken i Hjørring.
4. Det Udvalg, der har forhandlet angaaende Konflikten har tilvejebragt en Overenskomst, hvorefter Blokaden hæves, Arbejderne indtræder i Organisationen og Fællesforeningen indgaar straks paa den i Provinserne gældende Løntarif samt „Enigheden“s Elev-Skala, paa den Cigarfabrik som er under Oprettelse.
5. Cigarer fra Borup, henvistes paa Grund af manglende Oplysninger til Forretningsudvalget.
6. Angaaende forskellige fra Arbejderne i Nykøbing M. fremsatte Fordringer, der er meget selvfølgelige, vedtoges det at Forretningsføreren forsøger en Forhandling med Fabrikanten.
7. Paa Forespørgsel svares, at Medlemmerne i Holbæk maa forblive i den københavnske Afdeling og ikke kunne overgaa til Slagelse.
8. Angaaende Lærlingeforhold i Slagelse vedtoges det at søge en Forhandling indledet.
9. Til Medlemmer af „De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskab“ valgtes: Alb. Christiansen, V. Nielsen, Th. Stauning og Lund, Vejle.
10. I Anledning af en Klage over det svenske Forbunds Adfærd overfor et tilrejt Medlem, vedtoges det at gøre Indsigelse.
11. Den i Mødet den 13. Februar udtalte Opfattelse om Rejsehjælp til Udlandet, tiltraadtes og Sagen overlodes atter til det nedsatte Udvalg.
12. Som Vederlag til Hovedbestyrelsen vedtoges den af Kongressen truffene Ordning.
13. I Slagelse er en før omtalt Cigarillos fastsat til 7½ Kr.
14. A. Westergaard er vedblivende Medlem af Hovedbestyrelsen, den før givne Meddelelse var fejlagtig, idet Westergaard vedblivende har haft Bopæl i Odense og kun har været bortrejt midlertidig.

Afdelings-Adresser.

Rejseunderstøttelse udbetales paa følgende Steder i Provinserne:

Nyborg: H. Hansen, Ingolfsgade 11.
Aalborg: P. Petersen, Dalgasgade 11.
Hillerød: J. Hansen, Nyhusene.
Nykøbing M.: K. Holm, Gasværksvej.
Vejle: F. Jensen, Staldgaardsgade 37.
Ringkøbing: J. P. Eriksen, Grønnegade.
Holstebro: S. Wistisen, Sønderlandsgade.
Næstved: C. Olsen, Kildemarksvej 102.
Fredericia: C. Skovgaard, Kongensgade 6.
Odense: E. Nielsen, H. C. Andersensgade 25.
Aarhus: P. Frederiksen, Ny Munkegade 82.
Vordingborg: O. Sørensen, Tømmerups Fabrik.
Slagelse: O. Hansen, Herrestræde 36 b.
Viborg: S. Gjørup, Lille St. Mikkelsgade.
Horsens: S. Rasmussen, Nygade 25.
Kolding: H. Møller, Seest.
Nakskov: V. Hansen, Rødbyvej.
Helsingør: E. Uggerløse, Strandgade 7.
Svendborg: L. Hansen, Lundevejen 42.
Nykøbing F.: Th. Rasmussen, Gaabensevej 35.
Skelskør: C. Olsen, Møllerstræde.
Randers: N. C. Jensen, Karl Metzgade 27.
Thisted: C. Nielsen Lenchler, Stationsvej.

Hvor Understøttelsen udbetales paa Fabriken vil den i Reglen kunne hæves hele Dagen, ellers er Tiden imellem 12—1 Middag. Paa Hovedkontoret i København, Rømersgade 22, imellem 12 og 1 Middag.

F. Møller.

BEMÆRK!

Artikler, der ønskes optagne i Fagbladet, bør i Reglen være Redaktøren i Hænde *henholdsvis den 11. og 27. i hver Maaned.*

Pladsen i Bladet er indskrænket og Artikler maa derfor skrives saa kortfattede som muligt. (Der skrives kun paa Papirets ene Side).

Redaktøren skal have alle Artikler tilsendt. Adresse: Th. Stauning, Rømersgade 22.

Vi anbefaler alle at købe Cykler ved Cykle-Kreditselskabet, der er oprettet af Arbejdere og anbefales i Fagforeningerne af Organisationernes Fagblade. Enhver Køber har Ret til under Arbejdsløshed og Sygdom at staa til Restance med Afdragene. Selskabets Kontor er i Gothersgade 145, St., Hjørnet af Rømersgade (tidligere Rømersgade 27), aabent Mandag, Fredag og Lørdag Aften Kl. 6—9.

For Cigarmagere.

Udsalg af Parket-, Rød- og Hvidbøgsklodser. Afhøvlning af brugte Klodser. Møntergade 14, Kj. F. Larsen.

≡ Raatobak. ≡

Java Dæks (2 Pd. til 1000), lyse og Mellemparver, 1,25 pr. Pd.

Brasil, 2 Længde, meget fin Kvalitet, 0,78 Pd.

Brasil 0,60 Øre pr. Pd.

Stort Lager af Cigartobakker, Etiketter, Baand og Forme.

Georg Løber & Søn,

København, Pilestræde 57. Telef. 1285.

Største Raatobakslager,

Peder Hvidtfeldtstræde 11.

Stort Udvalg i alle Sorter **Cigartobakker** til Dagens billigste Priser anbefales.

E. Jensen.

RAATOBAK.

Største Lager, billigste Priser. Prompt Ekspedition. Til Provinserne mod Efterkrav.

Otto Petersen & Søn.

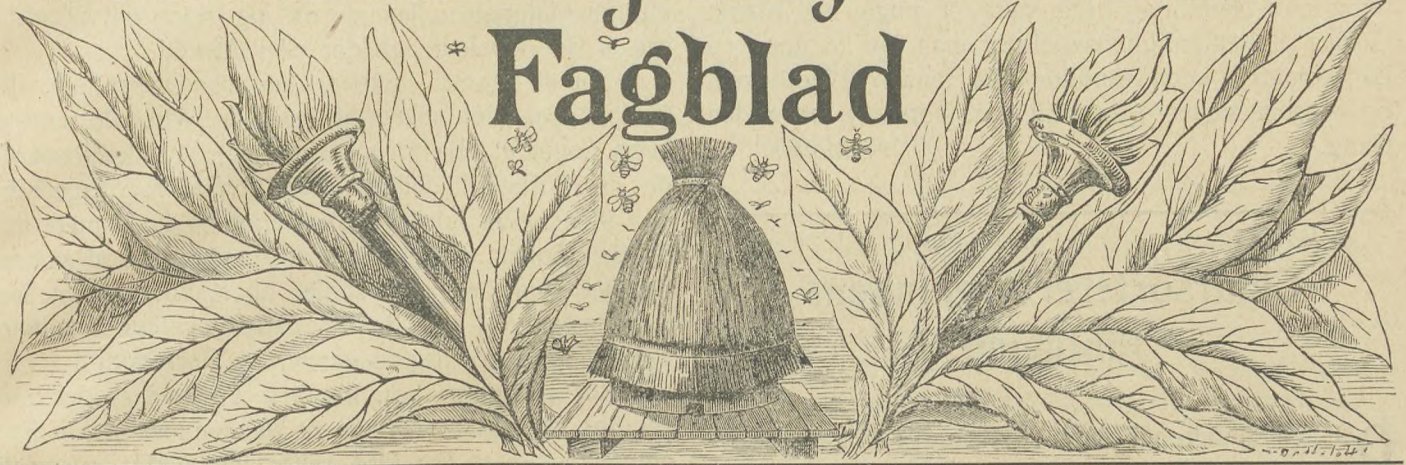
Telefon 2815.

Dr. Tværgade 18, Kbhvn.

Redigeret af TH. STAUNING, Rømersgade 22.

Trykt hos Rud. Bøhm, Rømersgade 23, København.

Tobaksarbejderforbundets Fagblad

Nr. 10

15. Maj 1905

1. Aargang

Protest.

Odense Afdeling afholdt Generalforsamling den 27. April og vedtog følgende Resolution: „Generalforsamlingen nedlægger en bestemt Protest imod Forretningsudvalget; da de først vedtog paa et Møde den 1. April at tilkalde Suppleanten paa Fyen, Fred. Petersen, til Hovedbestyrelsesmøde i Stedet for A. Westergaard, som var rejst til Jylland for at arbejde, og saa alligevel tilkalder Westergaard, da han faktisk ikke er Hovedbestyrelsesmedlem mere.“

*Bestyrelsen
for Odense Afdeling.*

* * *

Til ovenstaaende Protest skal jeg bemærke følgende:

Protesten er rettet imod Forretningsudvalget. Kollegerne i Odense har vel sagtens ikke været bedre underrettede, hvilket forøvrigt er forstaaeligt. Forretningsudvalget er imidlertid ganske sagesløs, idet jeg ganske alene bærer Skylden og dermed ogsaa Ansvaret for denne Handling, der har vakt Odense-Kollegernes Harme. Det lader næsten til, at jeg har en særlig Evne til at rage uklar med mine Kolleger i Sager og paa Omraader, som jeg for mit personlige Vedkommende ikke tillægger nogen Betydning eller i alt Fald ikke nogen stor Betydning. Det gør mig ondt, da jeg helst lever i Fred og god Forstaaelse med Medlemmerne og aldrig med min gode Vilje har forurettet nogen eller har vist Partiskhed imod nogen. I dette specielle Tilfælde havde jeg end ikke den mindste Grund dertil, da den Mand, der føler sig forurettet, er en Mand, som jeg skatter højt baade som Menneske, Kollega og Partifælle, og jeg vilde meget beklage, om min Handling skulde berøve mig den Mands Venskab, hvad det næsten ser ud til at skulde blive Resultatet. Dog nu til Sagen:

Det er ganske forkert, naar Kollegerne skriver, at det var *besluttet*, at Suppleanten skulde indkaldes. Hertil er en Beslutning ganske unødvendig, ja, oven i Købet ganske umulig uden i et eneste Tilfælde, nemlig naar en Repræsentant gør sig skyldig i en Handling, der bevirker hans Eksklusion. Ellers er Sagen givet, og det maa kun opfattes som en ganske simpel *Meddelelse*, der af Forretningsudvalget *tages til Efterretning*. Saafremt Beslutning derom var taget, havde Sagen ligget ganske anderledes, en Beslutning turde jeg selvfølgelig ikke have sat mig udover, men maatte have henvist den til fornyet Behandling og derefter rette mig efter Bestemmelsen.

Sagen var den: Jeg vidste, at Vestergaard arbejdede i Jylland og troede ikke, at han vilde vende tilbage til Fyen forinden Hovedbestyrelsen skulde indkaldes, derfor meddelte jeg Forretningsudvalget, at Suppleanten skulde indkaldes. Nu skete det imidlertid, at Manden *vendte tilbage forinden Indkaldelsen endnu var udsendt*, og jeg fandt derfor ingen Anledning til at indkalde Suppleanten, *naar den valgte Repræsentant, til den Tid han skulde fungere, faktisk befandt sig i den Landsdel, for hvilken han var valgt*, og vel at mærke, han havde og har vedblivende haft fast Bopæl der.

Jeg kan ikke tænke mig, at der skulde være noget galt ved denne min Opfattelse og den deraf resulterende Handling. Jeg har altid anset det for absolut uheldigt at skifte Repræsentanter under en Valgperiode, naar ikke tvingende Grunde foreligger; denne Opfattelse deles, som jeg ser, ikke af alle mine Kolleger, og jeg skal i Tilfælde af, at sligt skulde gentage sig, forelægge Spørgsmaalet til Afgørelse for Hovedbestyrelsen; skulde det vise sig, at mine Kolleger i Bestyrelsen ikke deler min Anskuelse, bøjer jeg mig selvfølgelig, men overbevist om Rigtigheden af Majoritetens Anskuelse og Dom er jeg derved ingenlunde.

Jeg har nu fremstillet Sagen som den er og anført de Grunde, der har bevæget mig til at handle, som jeg gjorde; jeg kan vel ikke haabe, at jeg ved

denne Redegørelse har overbevist Kollegerne om min Menings Rigtighed, men jeg tør vel nok gaa ud fra, at Kollegerne kommer i Tanker om, at en „Protest“ imod min Handling turde være et noget vel stærkt Udslag af Retfærdighedsfølelsen; man bør jo dog ved Bedømmelsen af en Handling tage Hensyn til Motiverne, og — som sagt — jeg skal være forsigtig en anden Gang.

F. Møller.

Cigarsortererforeningens Jubilæum.

Det før omtalte 25-Aars Jubilæum i Cigarsortererforeningen fejredes Lørdag den 6. Maj ved en større Festlighed i Forsamlingsbygningen, Rømersgade 22.

Kl. ca. 9 gik Deltagerne til det blomsterprydede Bord i den festligt smykkede Sal.

Ved Bordet dirigerede *Chr. Holst.* Formanden, *Th. Stauning*, holdt Festtalen for Foreningen, i hvilken han mindede om dens mange Vanskeligheder og takkede alle, der havde bidraget til dens Vækst og nu saa kraftige Bestaaen.

J. N. Knudsen talte om Formændene, specielt om den nuværende, der havde udført saa meget Arbejde for Faget og dets Foreninger, og udbragte et Leve for Stauning.

Sussemihl udbragte et Leve for Kvinderne, Hjemets Støtter og samtidig vore Medarbejdere.

A. Honore udtalte sin Anerkendelse af det briljante Festarrangement, den gode Mad og sin Tak til Festkomitéen for dennes Arbejde.

En Sang for Damerne og to Festsange for Foreningen blev afsungne, og et Digt, der sluttede sig til disse, fremsagdes overordentlig virkningsfuldt af den afholdte *Carl Hinz*.

Endvidere fremsagde Hr. Hinz forskellige andre Digte, og Cigarsortererens Sangforening gav sit vægtige Bidrag i Form af en Række godt udførte Sange.

Efter Maaltidet gik Dansen til Dagen brød frem, og alle var opfyldt af Begejstring over den i alle Maader vellykkede Fest. Mange Lovord lød om Festudvalgets og Restauratørens Evne til at skabe Tilfredshed, og den stemningsfulde Fest vil længe blive mindet af Deltagerne.

Referent.

Overrullere.

Jeg vil gerne give min Tilslutning til „En Overruller“s Ord i sidste Fagblad. I Særdeleshed vil jeg understrege den Sætning, hvori det hedder, at *Overrullere paa enkelte Fabriker bliver nødt til at købe Tobak for at beholde Arbejdet og være fri for Ubehageligheder.*

Det er et rædsomt System. Skadeligt og umoralsk, og det bør vi udrydde.

Der knibes stadig paa Tobakken, det mindst mulige Materiale udleveres os, og slaar det ikke til, saa er der Ubehageligheder eller Afsked.

For at undgaa dette er der saa Overrullere, der hjælper paa det sparsomt leverede Materiale ved at købe noget til Hjælp, men det har vi ikke Raad til, det er i Virkeligheden en Reduktion af vor ringe Løn.

Men heller ikke Fabrikterne er tjent med det, thi den Tobak, der købes, er næppe altid af samme Kvalitet som den udleverede, og Kunderne kan saaledes meget vel faa Cigarer med forskellige Kvaliteter Tobak, hvad der næppe gavner en Forretning.

For at komme bort fra disse Forhold er det nødvendigt, at *alle* Overrullere er Medlemmer af vor Forening, og disse Par Ord retter jeg derfor særlig til Kollegerne paa Fabrikerne og til Bestyrelsen.

Der maa gøres noget alvorligt for at faa Overrullerne organiserede. Vi er ikke tjente med at faa Arbejdsforholdene forkludrede eller ødelagte af nogle Mennesker, der ikke vil betale Fagforeningskontingent, men gerne betaler sit Bidrag til Materiale til Cigarerne.

Er Overrullerne alle med i Foreningen, skal vi nok faa det nævnte usunde System forandret og andre Forhold forbedrede.

A.

Majdagen.

Under meget stor Tilslutning foregik Maj-Demonstrationen i Aar.

I vort Fag, som i adskillige andre, var Tilslutningen vokset. Stemningen for det betydningsfulde Krav om Arbejdstidens Indskrænkning og Fastsættelse ved Lov til 8 Timer breder sig, og vore Møder og Processioner paa Majdagen vil vokse Aar for Aar, til det ikke længere er muligt at modsætte sig Kravet.

De samvirkende Fagforbund.

Generalforsamlingen afholdtes den 20. og 21. April. Til Stede var hele Hovedbestyrelsen.

Nogle Forslag om Ændringer i Lovene toges tilbage eller forkastedes, saa de hidtil gældende Love fremdeles er gyldige.

Tobaksarbejdernes Forslag om at ophæve Meddelelsesbladet „Arbejderen“ forkastedes med 156 St. mod 76.

Vor Forretningsfører, *F. Møller*, genvalgte til Medlem af Forretningsudvalget og „Enigheden“s Forretningsfører, *V. Nielsen*, genvalgte til Revisor.

Esbjerg-Konflikten.

Det besluttedes i sin Tid, at et Udvalg fra Forbundets Forretningsudvalg, V. Nielsen og Th. Stauning, skulde konferere med Fællesforeningens Forretningsførere for eventuelt at finde et Grundlag for en Overenskomst, hvormed Konflikten kunde komme ud af Verden.

Efter at nogle Forsøg var strandede, erfarede vi, at Fællesforeningen agtede at oprette en Cigarfabrik i Esbjerg og allerede havde antaget en Mester, der skulde oplære Lærlinge, og det var da ganske naturligt, at en Ordning samtidig tog Sigte paa Cigarfabriken, hvilket nu er sket. Der er mellem de forhandlende Udvalg tilvejebragt en Overenskomst, og denne er tiltraadt af Forbundets Hovedbestyrelse og af Fællesforeningen, ligesom vor Afdeling i Esbjerg har haft Lejlighed til at behandle Sagen. Overenskomsten indeholder følgende Bestemmelser:

„Tobaksarbejderforbundet i Danmark ophæver Blokaden overfor Tobaksfabriken i Esbjerg og optager de paa denne værende Arbejdere som Medlemmer af Afdelingen i Esbjerg uden nogen som helst Indskrænkning i Stemmeret, Valgbarhed eller nogen Slags Rettighed eller ekstra Indskrivningspenge for at erholde Medlemsret.

Fællesforeningen forpligter sig til saa vel paa Røgtobaksafdelingen som paa den paatænkte Cigarfabrik at overholde den Overenskomst angaaende Arbejdspriserne, der er gældende for Provins-Fabrikerne, samt for Cigarfabrikens Vedkommende: Tobaksarbejderforbundets Lærlinge-Skala, der er følgende:

Fra 1—3 udlærte Arbejdere	1	Lærling eller Elev
- 4—6 — —	2	— —
- 7—10 — —	3	— —
- 11—15 — —	4	— —
- 16—20 — —	5	— —

og derefter 1 Lærling for hver 10 udlærte Arbejdere.

Ved udlærte Arbejdere forstaas kun Cigararbejdere, Vikkelmagere og Ovrullere. De udlærte Arbejders Antal beregnes efter Gennemsnittet for de 3 sidste Maaneder.“

Hermed er altsaa Konflikten i Esbjerg hævet, og vi venter, at Fællesforeningen og vor Organisation herefter vil vide at ordne sine Anliggender uden saa langvarig Strid.

Den sorte Race.

De fleste Mennesker ser med en vis Ringeagt ned paa Negrene, og i Amerika er de endnu stadig foragtet og forfulgt. Negrene er store Børn, glade og tilfredse med lidt.

— Man har paa forskellig Maade søgt at løse det store Spørgsmaal, men kun to Mænd, nemlig General *Armstrong*, der under Borgerkrigen komman-

derede en Negerbataillon, og Negeren *Booker Washington*, Rektor for Negerhøjskolen i *Tuskegee* i Alabama, har grebet Sagen rigtig an.

Armstrong har grundlagt en Række Negerskoler, hvor han har bibragt Titusinder af Negre Kultur og Forstaaelse af Tidsaanden. *Booker Washingtons* Plan er at faa Negrene til at blive Haandværkere og Bønder, medens de nu beskæftiges ved det laveste og simpleste Arbejde.

Videnskabeligt Folkebibliotek.

For et Aar siden begyndte Gyldendalske Boghandel Udgivelsen af en Række populær-videnskabelige Bøger, forfattede af Foredragsholdere i Folkeuniversitets-Undervisning og Studenterfamfundets Undervisning af samme Art. Hovedopgaven med disse Værker var at sprede i Befolkningen en Række almenfattelige Skildringer af Emner, der kunne antages at have Interesse i videre Kredse.

Der er hidtil udkommet 11 Bøger. Fælles for dem alle er videnskabelig Grundighed forenet med en let læselig Fremstilling. Udstyrelsen er smuk, og der er ikke sparet paa Illustrationer. Prisen er efter danske Bogforhold sat meget lavt, kun 1 Kr. for hver Bog, der er indbunden og indeholder mellem 100 og 125 Sider.

Hidtil er udkommen følgende Skildringer: *Docent Drachmann*: Kulturbilleder fra den romerske Kejsertid, *Prof. Wilkens*: Det produktive Samfund, *Professor la Cour*: Tidens Naturlære, *Dr. phil. Munch*: Det danske Folks politiske og nationale Gennembrud 1830—48, *Statsgeolog, Dr. Victor Madsen*: Jordens Udviklings Historie, *Dr. phil. Gustav Bang*: Den socialistiske Fremtidsstat, *Dr. phil. Kölpin Ravn*: Om Arvelighedslovene, *Dr. med. Valdemar Bie*: Lysets Anvendelse i Lægekunsten, *Professor, Dr. phil. N. V. Ussing*: Vulkaner og Jordskælv, *Læge Arnold Møller*: Sundhed og Livsnydelse.

De hidtil udgivne 10 Bind slutter sig til Foredragsrækker holdte af Forfatterne. Dette medfører, at disse populær-videnskabelige Skrifter har faaet en Klarhed i Form og en Friskhed i Fremstillingen, som tidligere Skrifter af samme Art her i Landet har savnet. Den Omstændighed, at Stoffet først i Foredragsform er fremlagt for en Tilhørerkreds, har naturlig bevirket, at Tilegnelsen af Stoffet er lettet og at alle de Vanskeligheder, som Behandlingen af et videnskabeligt Emne i populær Form ellers fremkalder, er fjernede. Den, der efter at have hørt et af disse Emner fremstillet i Foredragsform, senere læser den trykte Redegørelse, vil stadig høre Foredragsholderens Røst.

Men foruden at henvende sig til Tilhørerne af de afholdte Rækker, byder Videnskabeligt Folkebibliotek tillige andre Læsere Midler til at skaffe sig en grundig og samtidig let tilegnelig Viden om Emner, der maa antages at have almen Interesse i vide Kredse. Dette gælder ikke blot de historiske Værker, der altid i Danmark har vundet den største Læsekreds, men ogsaa

de naturvidenskabelige og de socialpolitiske Fremstillinger.

Vi anbefaler gerne Videnskabeligt Folkebibliotek, det er bedre og billigere Læsning end meget af det, der ellers bydes.

Rejsende og Arbejdsløse.

Under Arbejdsløshed maa følgende Regler iagttages (Uddrag af Forbundets Love):

1. Man melder sig hos Formanden *straks*, naar Arbejdsløsheden er indtraadt, *medbringende Medlemskort*.
2. Senest 4 Dage efter Arbejdsløshedens Indtræden leveres en af Fabrikens Arbejdere underskrevet Erklæring, om Afskedigelsen, til Formanden.
(Blanket hertil faas paa Kontoret).
3. Naar der erholdes Understøttelse, møder den Arbejdsløse til Kontrol hos Formanden hver Dag.
4. Naar Arbejde erholdes, anmeldes det *straks* hos Formanden, *forinden det paabegyndes*; det udstedte Arbejdsløsheds kort afleveres og et Bevis for, at Anmeldelse er sket, udstedes af Formanden til Aflevering til Arbejderne paa Fabrikken, før Arbejde paabegyndes. Dette gælder ogsaa Medlemmer, der uden at være Arbejdsløse, skifter Arbejdssted.
5. Af Tilrejsende skal *Henvendelse al Tid ské til Afdelingsformanden eller -Kassereren*, forinden Henvendelse sker paa Fabrikerne. Arbejde maa kun paabegyndes, naar Afdelingen godkender det.
6. Arbejdsløse Medlemmer skal, selv om de ikke erholder Understøttelse, møde én Gang ugenlig for at faa Kortet afstemplet. Udeblivelse medfører, at der maa betales Kontingent.

Afdelings-Adresser.

Rejseunderstøttelse udbetales paa følgende Steder i Provinserne:

Nyborg: H. Hansen, Ingolfsgade 11.
Aalborg: P. Petersen, Dalgasgade 11.
Hillerød: J. Hansen, Nyhusene.
Nykøbing M.: K. Holm, Gasværksvej.
Vejle: F. Jensen, Staldgaardsgade 37.
Ringkøbing: J. P. Eriksen, Grønnegade.
Holstebro: S. Wistisen, Sønderlandsgade.
Næstved: C. Olsen, Kildemarksvej 102.
Fredericia: C. Skovgaard, Kongensgade 6.
Odense: E. Nielsen, H. C. Andersenst. 25.
Aarhus: P. Frederiksen, Ny Munkegade 82.
Vordingborg: O. Sørensen, Tømmerups Fabrik.
Slagelse: O. Hansen, Herrestræde 36 b.
Viborg: S. Gjørup, Lille St. Mikkelsgade.
Horsens: S. Rasmussen, Nygade 25.
Kolding: H. Møller, Seest.
Nakskov: V. Hansen, Rødbyvej.
Helsingør: E. Uggerløse, Strandgade 7.
Svendborg: L. Hansen, Lundevejen 42.
Nykøbing F.: Th. Rasmussen, Gaabensevej 35.
Skelskør: C. Olsen, Møllerstræde.
Randers: N. C. Jensen, Karl Metzsgade 27.
Thisted: C. Nielsen Lenchler, Stationsvej.

Hvor Understøttelsen udbetales paa Fabrikken vil den i Reglen kunne haves hele Dagen, ellers er Tiden imellem 12—1 Middag.
Paa Hovedkontoret i København, Rømersgade 22, imellem 12 og 1 Middag.
F. Møller.

Cigarsorterernes Fagforening.

Den i sidste Numer offentliggjorte *E. Hansen*, der er slettet, er ikke identisk med *Emil Hansen*, der har været i Amerika. Han er vedblivende Medlem.

Th. Stauning.

BEMÆRK!

Artikler, der ønskes optagne i Fagbladet, bør i Reglen være Redaktøren i Hænde *henholdsvis den 11. og 27. i hver Maaned*.

Pladsen i Bladet er indskrænket og Artikler maa derfor skrives saa kortfattede som muligt. (Der skrives kun paa Papirets ene Side).

Redaktøren skal have alle Artikler tilsendt. Adresse:
Th. Stauning, Rømersgade 22.

Vi anbefaler alle at købe Cykler ved Cykle-Kreditselskabet, der er oprettet af Arbejdere og anbefales i Fagforeningerne af Organisationernes Fagblade. Enhver Køber har Ret til under Arbejdsløshed og Sygdom at staa til Restance med Afdragene. Selskabets Kontor er i Gothersgade 145, St., Hjørnet af Rømersgade (tidligere Rømersgade 27), aabent Mandag, Fredag og Lørdag Aften Kl. 6—9.

Sønderbros Raatobakslager,

Amagerbrogade 116.

≡ Raatobak. ≡

Java Dæks (2 Pd. til 1000), lyse og Mellemparver, 1,25 pr. Pd.

Brasil, 2 Længde, meget fin Kvalitet, 0,78 Pd.

Brasil 0,60 Øre pr. Pd.

Stort Lager af Cigartobakker, Etiketter, Baand og Forme.

Georg Løber & Søn,

København, Pilestræde 57. Telef. 1285.

Største Raatobakslager,

Peder Hvidtfeldtstræde 11.

Stort Udvalg i alle Sorter Cigartobakker til Dagens billigste Priser anbefales.
E. Jensen.

RAATOBAK.

Største Lager, billigste Priser. Prompt Ekspedition. Til Provinserne mod Efterkrav.

Otto Petersen & Søn.

Telefon 2815.

Dr. Tværgade 18, Kbhvn.

Redigeret af TH. STAUNING, Rømersgade 22.

Trykt hos Rud. Bohm, Rømersgade 23, København.

Tobaksarbejderforbundets Fagblad

Nr. 11

1. Juni 1905

1. Aargang

Konflikten i Nykøbing M.

Dette Sammenstød imellem Firmaet Th. Damborg og Forbundet har kostet saavel Forbundet som mig selv lidt rigelig med Tid og Penge; nu er Sagen bilagt, og jeg skal give en kort Oversigt over, hvad det drejede sig om.

Firmaet havde anskaffet nogle Vikkelmaskiner af nyeste Konstruktion, og givet Viklerne ud til Overrulning i Byen til en Pris af 30 til 35 Øre. De antagne Overrullere var Folk, der selvfølgelig ikke var faglærte og lige saa selvfølgelig stod udenfor Organisationens. Denne Trafik gik i nogen Tid, uden at Forbundet modtog Underretning derom, indtil Firmaet en skønne Dag henvendte sig til Forbundet (indirekte) om Arbejdskraft. Jeg sendte 2 Mand dertil og efter nogle Ugers Forløb modtog jeg igennem den ene Underretning om Sagen.

Jeg rejste straks derop og indledede Underhandlinger med Firmaet; dettes stedlige Repræsentant, Hr. H. Dolleris, var meget forundret over de Fordringer, Forbundet stillede (Afskaffelse af Hjemmearbejdet og Betaling efter Prislister), han erklærede, det var et brutalt Overfald paa sagesløs Mand. Paa min Forespørgsel om, hvori det brutale og Overfaldet bestod, da han vel vidste, at Minimallønnen for Overrulning af Maskinvikler var 50 Øre, svarede han, at det brutale Overfald mest bestod i, at vi fordrede Afskaffelse af alt Hjemmearbejde. Han havde antaget nogle af Overrullerne under Firmaets Garanti for fast Arbejde i Aaret 1904, og Afdelingen havde ikke fundet sig foranlediget til at gøre Indsigelse derimod, hverken imod selve Hjemmearbejdet eller den Pris, Firmaet betalte for Arbejdet, og han mente sig derfor berettiget til at fortsætte, som han havde begyndt.

Jeg kunde ikke fuldstændig forkaste hans Indvending, den var ialtfald tildels berettiget; Afdelingen havde begaaet en Fejl ved ikke at protestere og ind-

berette Sagen til Forbundet. Naar man indser dette, kan man ikke godt lade en anden Mand bøde for de Fejl, man selv har begaaet. Jeg modererede derfor Forbundets Fordring derhen, at de Hjemmearbejdere, der paa det givne Tidspunkt var i Arbejde, maatte Firmaet beholde imod, at den fulde Pris betaltes for Arbejdet, derimod maatte der ikke antages nye Hjemmearbejdere.

Hr. Dolleris erklærede ikke at kunne og ikke at ville gaa ind paa denne Fordring, derimod vilde han forpligte sig til kun at lade rulle de Cigarer i Hjemmet, til en Pris af 35 Øre pr. 100 Stk., som solgtes til en gros Pris af indtil 27 Kr. pr. M.

Forretningsudvalget havde udtrykkelig paalagt mig ikke at standse Arbejdet, saafremt Firmaet gjorde et Tilbud, da Udvalget vilde prøve Tilbudene, der eventuelt maatte blive stillet, og derefter afgøre Sagen selv, en Beslutning, som jeg gerne tiltraadte, da jeg saa i dette Tilfælde ikke bar Ansvar alene, og man ved jo aldrig, hvortil en Arbejdsstandsning kan føre.

Jeg meddelte nu Hr. D., at jeg skulde forelægge hans Tilbud (hvis Forkastelse jeg var sikker paa), men at vi i Tilfælde af en Arbejdsnedlæggelse forbeholdt os at skærpe vore Fordringer bl. a. derhen, at alt Hjemmearbejde forlangtes afskaffet. Derefter rejste jeg hjem og forelagde Sagen for Forretningsudvalget, der fuldstændig billigede og tiltraadte min Optræden og de af mig i Forbundets Navn stillede Fordringer uden at foretage nogen Ændring deri. Tillige fik jeg Bemyndigelse til at standse Arbejdet, saafremt Firmaet med Hensyn til Lønnen m. m. ikke vilde efterkomme vore Fordringer. Jeg bemærker kun for Fuldstændighedens Skyld, at Firmaets noble Tilbud uden Diskussion blev henvist til Papirkurven.

Paany rejste jeg til Nykøbing, forelagde vore Fordringer og — blev nu bekendtgjort med, at Hr. Dolleris umulig kunde træffe nogen Bestemmelse *alene*, da han ikke var Ene-Indehaver af Firmaet.

Jeg skal ikke nægte, at jeg havde stor Lyst til uden videre Vrøvl at slaa til, det bedste jeg kunde.

Men jeg er heller ikke Ene-Indehaver af vort Firma, og jeg maa ogsaa raadføre mig med mine Medinteressenter, og saa rejste jeg igen uden at have udrettet noget som helst, kun ventende paa, hvad Konferencen imellem Firmaets Indehavere maatte bringe af Resultater.

Den mellemliggende Tid var af Hr. Dolleris bleven benyttet til Forsøg paa at hverve uorganiseret Arbejdskraft *saavel her som i Udlandet*. Imidlertid havde jeg længe forinden skrevet baade til vort internationale Sekretariat og til Holland og Tyskland, saa hans Bestræbelser mislykkedes fuldstændig.

Endelig modtog jeg Underretning om, at Firmaet ikke var uvillig til at slutte Forlig, og for 3dje Gang tiltraadte jeg denne interessante Rejse til Marsø (man kommer bl. a. igennem Sparkjær). Forhandlingerne aabnedes paany, og i Sneglegang nærmede vi os endelig Afslutningen.

Det var blevet bestemt, at 4 af de paa Fabriken beskæftigede Arbejdere skulde underskrive som Vitterlighedsvidner, og vi var allerede naaet til det afgørende Punkt, da Hr. Dolleris under et Paaskud afbrød Underhandlingerne og udsatte dem til om Eftermiddagen Kl. 1 $\frac{1}{2}$.

Jeg havde telegraferet til København angaaende et vist Punkt, om hvilket Afdelingens Flertal og jeg ikke kunde enes, og maatte afvente Svar førend jeg kunde fortsætte Underhandlingerne, da Svaret kom var Kl. 3, og nu erklærede Hr. D., at han ikke stod til Raadighed mere den Dag, men næste Dags Morgen Kl. 7 skulde han være villig til at modtage mig. Den næste Dags Morgen Kl. 6 $\frac{3}{4}$ spadserede jeg udenfor Fabriken, men ved et Uheld var Formanden blevet forhindret i at møde, og jeg maatte altsaa vente til Fabriken blev aabnet og en af de andre Arbejdere kom, da jeg jo ikke turde gaa ganske alene. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ blev Fabriken aabnet, og saa kom Kollegerne, af hvilke en straks var villig til at gaa med mig, da jeg gerne vilde rejse Kl. 9 for at kunne naa Viborg inden Aften. Men nu fik jeg den Besked, at Fabrikanten i Øjeblikket var beskæftiget, jeg maatte vente til Kl. 8. Kl. 8 lykkedes det mig endelig at faa Foretræde. Tiden fra Kl. 8 til 8 $\frac{3}{4}$ gik med Parlamentering, men endelig kunde der sendes Bud efter de 4 Kolleger, som tillige med mig skulde undertegne det Dokument, der nu var færdig og *kun manglede Underskrifterne*. Kollegerne kom ind paa Kontoret, Kl. manglede 10 Minutter i 9, Kl. 9,5 gik Færgen, men nu erklærede Hr. D., at det med Underskrifterne maatte vente til efter Kl. 9, han skulde *spise Frokost (!!!)*.

Jeg maatte tilbringe endnu en hel Dag i Nykøbing til ingen Nytte, men Hr. Dolleris' Plan gik ikke i Opfyldelse; han vidste, at jeg holder meget af København, og at jeg kedede mig lumsk i Nykøbing, men netop den Dag var det det prægtigste Sommergejr, og jeg havde udmærket Selskab, saa Dagen gik særdeles fornøjelig; det var imidlertid ikke hans Skyld.

Jeg anfører dette Træk, fordi man saa tidt bliver beskyldt for, at man gør alt, hvad man formaar, for at fortrædige de Herrer Fabrikanter personlig, særlig er det Hr. Dolleris, der stadigvæk føler sig personlig

chikaneret. Eksemplet viser ualmindelig tydelig hvor chikanøst jeg optraadte.

Overenskomsten skal jeg i det følgende Nummer offentliggøre.

F. Møller.

De skal vide det.

Tobakarbejderne har fra gammel Tid Ord for at være Foregangsmænd i organisatorisk Henseende, og vi hører vel som Led i Arbejderorganisationernes Kæde ikke til de sidste, heldigvis. Det bliver af den Grund ikke mindre ærgerligt, at enkelte Tobaksarbejdere endnu staar udenfor; hvorfor kan dog disse Mennesker ikke træde med ind i Rækkerne, hvad holder dem tilbage? Vel næppe det, at de for et ringe ugentlig Bidrag sikrer sig Understøttelse, saa vel i Strejke- som i Arbejdsløshedstilfælde, men hvad da? Ja for de flestes vedkommende er det sikkert den forbandede Ligegyldighed, der er Grunden. Takket være Organisationens Arbejde ogsaa for dem, mærker de ikke eller forstaar de ikke, hvorledes det vilde se ud uden dette Arbejde, de ser ikke, at var vi alle som dem, vilde Arbejdsforholdene være utaaelige, de er i Tidernes Løb bleven saa vante til at nyde de Fordele, vi gennem Organisationen har aftvungen Fabrikanterne, at de ingen Tanke har for den gamle Sandhed, at hvo som nyder bør ogsaa yde. Lad disse Folk en Gang faa at vide, at de simpelt hen snyder det store Flertal af deres Kolleger, der ved deres Sammenhold og Kontingent har skabt de taalelige Arbejdsforhold. Lad dem faa at vide, at den Snak med at det er en privat Sag at staa i Foreningen gælder for intet; thi de Midler, som er nødvendige for at aftvinge Fabrikanterne de bedste mulige Arbejdsbetingelser, bør alle være med til at tilvejebringe, og det kan man kun ved at staa som Medlem af sin Organisation og svare sit Kontingent. Gør man ikke det, er man slet og ret en Parasit, Sammenligningen er maaske ikke skøn, men den erstatter i Sandhed, hvad den mangler i Skønhed.

Det er jo særlig de kvindelige Hjemmearbejdere (Overrullere), som staar udenfor, og det er meningsløst. Vi bør stadig gøre de Folk opmærksom paa deres Pligt, og de burde ikke vedblivende holde sig i de daarlige Kollegers Rækker. Det kunde meget godt tænkes, at de ved deres Holdning kunde drive det dertil, at Vikkelmagerne nægtede at rulle Vikler til uorganiserede Overrullere, og de Forviklinger, som kunde opstaa derved, burde man dog søge at undgaa.

Fabrikanterne organiserer sig stadig stærkere; for nylig er Provsfabrikanterne gaaet ind under den solidariske københavnske Fabrikantforening, hvilket er et Tegn, der bør mane os til at gøre det yderste for at faa alle ind i Rækkerne. Enhver bør tage fat, ingen bør holde sig for god; det maa komme dertil, at man lige saa lidt arbejder ved Hjemmearbejde som paa Fabrik uden at være Medlem af Tobaksarbejderforbundet i Danmark.

Vi skal minde disse Folk om de fortvivlede For-

hold i Holland, hvor Mand, Kone og Børn maa arbejde 18 Timer i Døgnet, og til Trods derfor halvsulter. — Vi skal fortælle dem Grunden: Manglende Organisation. — Vi skal lade dem vide, at det er ikke deres Skyld, at vi ikke har de samme Forhold her. — Vi skal fortælle dem, at de under Arbejdsløshed og Strejker staar uden Rygstød. — Vi skal først og sidst fortælle dem, at ved at træde ind hos os kommer de, fra en hjælpeløs Baad, der driver om for Vind og Vove, ombord i Tobaksarbejderforbundets solide og godt bemandede Skude, som følger i Kølbandet paa det stolte Skib, paa hvis Galion staar: „De samvirkende Fagforbund i Danmark“.

J. K.

Julie Hansens Begravelse.

Under stor Deltagelse begravedes Onsdag den 24. Maj Medlem af Afdelingen „Enigheden“s Bestyrelse, Dæksmager *Julie Hansen*.

Den Afdøde havde igennem sin mangeaarige Virksomhed samlet sig en stor Vennekreds; navnlig vil hun være kendt som Formandinde for de kvindelige Tobaksarbejderes Sangforening, i hvilken Egenskab hun har gjort et godt Arbejde, og at hun ogsaa var Medlem af „Enigheden“s Bestyrelse viser, at hun var skattet i Medlemmernes Kreds.

Begravelsen foregik under særdeles højtidelige Former; kvindelige Kolleger bar Kisten ud af Kapellet og ved Graven blæstes en Koral. Et Væld af Kranse fra Medarbejdere, fra Sangforeningen og fra Fagforeningen dækkede Kisten.

Referent.

Cigar- & Tobaksarbejderforeningen (Sygekassen.)

Ved en den 18. Maj afholdt ekstra Generalforsamling vedtoges det indtil videre at betale det hidtil betalte Ekstrabidrag til Litr. A. og B.

Endvidere nedsattes et Udvalg, der skal undersøge, om det er formaalstjenligt at forandre Sygekassens Administrationsform, om at gøre Sygekassen til en blandet Kasse o. s. v. Medlemmer, der har Forslag, som de ønsker, at Udvalget skal behandle, bedes indsende disse inden den 17. Juni til *A. Christiansen*, Rømersgade 22, 4.

Ny Artikel-Serie.

Fra flere Sider har vi hørt anerkendende Ord om den nylig afsluttede Artikel-Serie „Tobakken“, der har virket oplysende om det Faget saa nærliggende Emne.

I næste Nummer paabegynder vi en Artikel-Serie

under Titlen „Arbejdsløsheden“, og vi haaber den maa blive mødt med samme Velvilje og læst med samme Interesse som den anden Række Artikler.

Arbejdsløsheden er et Spørgsmaal af stor Interesse, og den Omtale af Arbejdsløshedens Aarsager, Udvikling og Omfang, samt Forsøg paa dens Afhjælpning fra Organisationernes og det Offentliges Side, som vi vil bringe, bør derfor læses af alle i vort Fag, der ønsker at kende Nutidens betydeligste og vanskeligste Problemer.

Liste

over

frivillige Bidrag til de arbejdsløse Medlemmer i „Enigheden“.

Krügers mandl. 2,75, Simonsens Arb. 2,00, Hirschsprungs mandl. 40,18, do. kvindl. Helarb. 10,50, do. Tilberedere 4,85, Nissens Arb. 4,40, J. Adlers st. Stue 5,35, do. lille Stue 7,65, Horwitz & Kattentids Vikkelm. 1,20, Hoffmanns Arb. 1,00, Kochs Arb. 1,70, Anna Larsen 0,25, Nobels Arb. 2,40, Alex. Rasmussens mandl. 1,60, do. kvindl. Helarb. 13,30, do. Vikkelm. 6,30, Nr. 190 1,00, Carl Petersens Arb. 1,25, Eliasens Arb. 13,40, Lichtingers Vikkelm. 1,20, Gregersens Arb. 0,30, Marsmanns mandl. 2,75, do. kvindl. 0,70, Høys mandl. 2,60, do. Vikkelm. 1,60, Thomasens Arb. 3,00, Chr. Petersen 0,25, Løbers Arb. 9,20, Ytteborgs Arb. 2,95, Jensens Arb., Nansensg., 0,75, Culmsees Arb. 1,25, Lønqvists Arb. 5,06, Nr. 212 0,25, A. Christiansen 0,50, Nr. 412 0,35, Thomsens Arb., Blaa gaardsg., 4,35, Augustinus' Arb. 1,30, Wulffs kvindl. 1,00, Edv. Jensens Arb. 2,90, Bartholdys Arb. 0,90, C. Poulsens Arb. 1,10, Tobakskompagniets Arb. 3,10, „St. Felix“ Arb. 2,90, Biglers Arb. 0,65, Hakon Hansens Arb. 0,40, L. Brenøes Arb. 0,90, Høysels Arb. 1,50, Madsens Arb. 2,30, Ree & Bays Arb. 1,90. Summa Kr. 178,99.

Der er uddelt Kr. 178,50 til de Arbejdsløse, som havde modtaget 5 Ugers Understøttelse, disse Arbejdsløse sender deres hjertelige Tak til Giverne.

Konrad Pettersson.

Liste over Bidrag til Rusland følger i næste Nummer.

Møder.

Forretningsudvalgets Møde den 29. April 1905.

1. Det vedtoges at godkende et af Forretningsføreren fremsat Forslag om Hjemmearbejdets Ordning i Nykøbing M., og at ved fortsat Forhandling stille dette som Fordring til Fabrikanten. Forslaget gaar ud paa, at der ikke maa antages flere Hjemmearbejdere.

2. Der skal vedblivende udbetales Strejkeunderstøttelse til Kollégerne i Hjørring.

3. Forretningsføreren erholder paa Rejse 9 Kr. pr. Dag i Diæter og skal selv betale sin Stedfortræder.

Forretningsudvalgets Møde den 6. Maj 1905.

1. En Kollega fra København, der er nægtet at arbejde i Malmø, tilkendtes en Erstatning af 32 Kr., der skal fordres tilbagebetalt af Malmøafdelingen inden den 17de Juni d. A., hvis Beløbet ikke betales til denne Tid etableres der Blokade overfor Sverrig.

2. Forhandlingerne med Fabrikanten i Nykøbing M. fortsættes, og det vedtoges at forlange Hjemmearbejdets fuldstændige Afskaffelse i Tilfælde af Strejke.

3. Aktieselskabet Arbejdernes Forsamlingsbygning

paa Kløvermarksvej tilstodes et Laan paa 13,000 Kr. mod 4 pCt. Rente. Bladet „Social-Demokraten“ garanterer. Beløbet kan i Tilfælde af Strejke hæves med 14 Dages Varsel. Sagen gaar til Afstemning i Hovedbestyrelsen.

4. Et Lærlingeforhold hos Thomsen, Viborg, overlodes til Ordning af Forretningsføreren.

5. Forretningsf. meddelte, at en Protestskrivelse fra Odense ang. Westergaard, som efter Meddelelse i Fagbladet var udtraadt af Hovedbestyrelsen, er tilstillet Fagbladet. Forretningsføreren vil samtidig med at Pro-
testen optages forklare Sagen for Kollegerne.

Afdelings-Adresser.

Rejseunderstøttelse udbetales paa følgende Steder i Provinserne:

Nyborg: H. Hansen, Ingolfsgade 11.
Aalborg: P. Petersen, Dalgasgade 11.
Hillerød: J. Hansen, Nyhusene.
Nykøbing M.: K. Holm, Gasværksvej.
Vejle: F. Jensen, Staldgaardsgade 37.
Ringkøbing: J. P. Eriksen, Grønnegade.
Holstebro: S. Wistisen, Sønderlandsgade.
Næstved: C. Olsen, Kildemarksvej 102.
Fredericia: C. Skovgaard, Kongensgade 6.
Odense: E. Nielsen, H. C. Andersenst. 25.
Aarhus: P. Frederiksen, Ny Munkegade 82.
Vordingborg: O. Sørensen, Tømmerups Fabrik.
Slagelse: O. Hansen, Herrestræde 36 b.
Viborg: S. Gjørup, Lille St. Mikkelsgade.
Horsens: S. Rasmussen, Nygade 25.
Kolding: H. Møller, Seest.
Nakskov: V. Hansen, Rødbyvej.
Helsingør: E. Uggerløse, Strandgade 7.
Svendborg: L. Hansen, Lundevejen 42.
Nykøbing F.: Th. Rasmussen, Gaabensevej 35.
Skelskør: C. Olsen, Møllerstræde.
Randers: N. C. Jensen, Karl Metzgade 27.
Thisted: C. Nielsen Lenchler, Stationsvej.

Hvor Understøttelsen udbetales paa Fabriken vil den i Reglen kunne hæves hele Dagen, ellers er Tiden imellem 12—1 Middag. Paa Hovedkontoret i København, Rømersgade 22, imellem 12 og 1 Middag.
F. Møller.

Rejsende og Arbejdsløse.

Under Arbejdsløshed maa følgende Regler iagttages (Uddrag af Forbundets Love):

1. Man melder sig hos Formanden *straks*, naar Arbejdsløsheden er indtraadt, *medbringende Medlemskort*.
2. Senest 4 Dage efter Arbejdsløshedens Indtræden leveres en af Fabrikens Arbejdere underskrevet Erklæring, om Afskedigelsen, til Formanden.
(Blanket hertil faas paa Kontoret).
3. Naar der erholdes Understøttelse, møder den Arbejdsløse til Kontrol hos Formanden hver Dag.
4. *Naar Arbejde erholdes, anmeldes det straks hos Formanden, forinden det paabegyndes*; det udstedte Arbejdsløshedskort afleveres og et Bevis for, at Anmeldelse er sket, udstedes af Formanden til Aflevering til Arbejderne paa Fabriken, før Arbejde paabegyndes. *Dette gælder ogsaa Medlemmer, der uden at være Arbejdsløse, skifter Arbejdssted.*
5. Af Tilrejsende skal *Henvendelse al Tid ské til Afdelingsformanden eller -Kassereren*, forinden Henvendelse sker paa Fabrikkerne. Arbejde maa kun paabegyndes, naar Afdelingen godkender det.

6. Arbejdsløse Medlemmer skal, selv om de ikke erholder Understøttelse, møde én Gang ugenlig for at faa Kortet afstemplet. Udeblivelse medfører, at der maa betales Kontingent.

BEMÆRK!

Artikler, der ønskes optagne i Fagbladet, bør i Reglen være Redaktøren i Hænde *henholdsvis den 11. og 27. i hver Maaned.*

Pladsen i Bladet er indskrænket og Artikler maa derfor skrives saa kortfattede som muligt. (Der skrives kun paa Papirets ene Side).

Redaktøren skal have alle Artikler tilsendt. Adresse: Th. Stauning, Rømersgade 22.

Vi anbefaler alle at købe Cykler ved Cykle-Kreditselskabet, der er oprettet af Arbejdere og anbefales i Fagforeningerne af Organisationernes Fagblade. Enhver Køber har Ret til under Arbejdsløshed og Sygdom at staa til Restance med Afdragene. Selskabets Kontor er i Gothersgade 145, St., Hjørnet af Rømersgade (tidligere Rømersgade 27), aabent Mandag, Fredag og Lørdag Aften Kl. 6—9.

Sønderbros Raatobakslager,

Amagerbrogade 116.

≡ Raatobak. ≡

Java Dæks (2 Pd. til 1000), lyse og Mellemparver, 1,25 pr. Pd.

Brasil, 2 Længde, meget fin Kvalitet, 0,78 Pd.

Brasil 0,60 Øre pr. Pd.

Stort Lager af Cigartobakker, Etiketter, Baand og Forme.

Georg Løber & Søn,

København, Pilestræde 57. Telef. 1285.

Største Raatobakslager,

Peder Hvidtfeldtstræde 11.

Stort Udvalg i alle Sorter **Cigartobakker** til Dagens billigste Priser anbefales.
E. Jensen.

RAATOBAK.

Største Lager, billigste Priser. Prompt Ekspedition. Til Provinserne mod Efterkrav.

Otto Petersen & Søn.

Telefon 2815.

Dr. Tværgade 18, Kbhvn.

Redigeret af TH. STAUNING, Rømersgade 22.

Trykt hos Rud. Bøhm, Rømersgade 23, København.

Tobaksarbejderforbundets Fagblad

Nr. 12

15. Juni 1905

1. Aargang

Arbejdsløsheden.

Baade herhjemme og i Udlandet har man i det sidste Tiaar sét Pressen, Statens Kontorer, Regeringerne, de lovgivende Forsamlinger og forsikringskyndige Mennesker beskæftige sig med Arbejdsløshedsproblemet.

Aarsagerne er forskellige. Nogle handler af humane Følelser, andre føler sig tvungne af Arbejdernes stadige Fremrykning, faglig og politisk, og atter andre vejrer en Forretning, som det er værd at tage med, ligesom man har taget andre Grene af Arbejderforsikringen.

Arbejdsløsheden, denne frygtelige Svøbe, som stadig rammer store Dele af ethvert Lands Arbejderbefolkning, har sin Rod i de kapitalistiske Samfundforhold og udryddes ikke før Produktionsformen forandres, ikke før Rovdrift og Profitjageri afløses af en Produktionsform, der har Samfundets Opgaver for Øje, har til Hensigt at anvende alle Samfundets Kræfter til Tilfredsstillelse af de Krav efter Produkter, der med Rette kan stilles af Samfundets Borgere og Borgerinder.

Arbejdsløsheden er et moderne Fænomen, et Onde, affødt af den nyere Tids økonomiske Udvikling, et Onde, man ikke kendte i Fortidens haandværksmæssige, mindre kapitalistiske Driftsform, og derfor et Onde, Samfundet har Pligt til at dæmpe op imod alt hvad det formaar.

Om Arbejdsløshedens Aarsager har Dr. Frantz Pio i sin Afhandling for Doctorgråden, „Den fri Konkurrences Gennembrud i England“, gjort nogle træffende Bemærkninger, som vi tillader os at gengive og anvende ved denne Behandling af Emnet.

Dr. Pio skriver:

„Endnu en Særegenhed ved Fabriksindustrien skal jeg omtale. Det er dens ejendommelige svingende Produktionsmaade, hvor Perioder af rastløs Virksomhed følges af Slappelsesperioder med Indskrænkning af Produktionen og lejligedsvise Bedriftsstandsninger —

en Ustadighed i Produktionen, der staar i stærk Kontrast til den Stabilitet, vi har mødt i Haandværket og tildels ogsaa i Husindustrien.

De Lidelser, som den periodiske Indskrænkning af Produktionen fører med sig, rammer vel baade Arbejdsgiveren og Arbejderen, men for Arbejdsgiveren forene de sig til et Kapitaltab, der ikke nødvendigvis drager hans Person med ind i Spillet, og som ikke nødvendigvis afficerer hans fortsatte uforstyrrede personlige Eksistens. For Arbejderen betyder det derimod Tabet af Beskæftigelsen, Tabet af det daglige Brød, og paa Grund af Vidden af de Kredse, der saaledes rammes, summere disse individuelle Lidelser sig op til et socialt Onde, Arbejdsløsheden.

Den tilfældige Arbejdsløshed, der foraarsages af Eventualiteter som Sygdom, Invaliditet og lignende, maa vel nødvendigvis forekomme under enhver Produktionsmaade (det maa dog erindres, at Haandværket med sine Arbejdskontrakter og med hele Laugsordningens Forsørgelsessystem afbødede disse ulykkelige Eventualiteter paa en Maade, som den frembrydende Fabriksindustri med sit rent forretningsmæssige Forhold mellem Arbejder og Arbejdsgiver ikke kendte. Forf. Anm.), *men Arbejdsløsheden som normalt Fænomen i det industrielle Liv er den kapitalistiske Produktionsmaade, særlig Fabriksindustriens, sørgelige Affaldsprodukt.*

Den altid truende Arbejdsløshed giver selv den vellønnede Arbejders økonomiske Eksistens den prekære (usikre) Karakter, der adskiller Arbejderkaar fra lavere Middelstandskaar, og som saaledes yderligere accentuere (betone) den sociale Modsætning i Fabriksindustriens Samfund. De Aarsager, der bevirke denne Ustadighed i Produktionen med deraf følgende Arbejdsløshed, er dels selve det tekniske Fremskridt, dels Konjunktursvingningerne paa det store Marked, dels endelig visse Fabriksindustrien iboende Ejendommeligheder.

Fabriksindustrien, der netop kun ved sin tekniske Fuldkommenhed adskiller sig fra Husindustrien, skub-

ber Tekniken ganske anderledes i Forgrunden end denne. Det sluttede Etablissement byder et langt større Felt for tekniske Opfindelser end Husindustriens spredte Smaaværksteder; det skaber ogsaa en langt større Trang dertil og lover derfor ogsaa en langt større Gevinst til den lykkelige Opfinder. Ændringen i Tekniken tiltrækker visse Arbejderkategorier og frastøder andre, men da Formlen for det tekniske Fremskridt er Besparelse af menneskelig Arbejdskraft, vil den ny Opfindelse — i hvert Fald i Begyndelsen — som Regel frastøde flere Arbejdere end den tiltrækker. Det vil vel ofte kun være en Overgangstilstand, idet Værnernes større Billighed ofte vil tillade en saadan Forøgelse af Produktionen, at denne med Tiden kommer til at beskæftige et endog større Antal Arbejdere end tidligere; men da Fabriksindustrien befinder sig i en ustanselig teknisk Udviklingsproces, da med andre Ord selve det tekniske Fremskridt er permanent, bliver hin arbejdsløse Overgangstilstand saa at sige ogsaa „permanent“, om end stadig for forskellige Kategorier af Arbejdere.

Endnu videre Kredse af Arbejdere rammes af de Produktionsforstyrrelser, der skyldes Svingningerne i Konjunkturerne (Afsætningsforholdene). Haandværket, der arbejdede for et lokalt Marked, hvis Behov kunde overskues fra Dag til Dag, kendte ikke disse Forstyrrelser; de er knyttede til Produktionen for det store Marked, til Husindustrien og frem for alt til Fabriksindustrien. Afsætningsforholdene paa Verdensmarkedet er underkastede stadige Forandringer ved et Utal af Omstændigheder, som den fjærtboende Producent umulig kan forudse. Forandringer i Toldforholdene eller blot i den herskende Smagsretning, nyopdukkende Konkurrence fra andre Lande eller andre Industrier gør Billedet af Verdensmarkedet til et stadig vekslende Kalejdoskop, hvor Produktionens Afpasning til Behøvet kun kan foregaa forsøgsvis og stødvis gennem stadig Tilintetgørelse af Værdier paa de Omraader, hvor Produktionen er kommet foran Øjeblikkets Behov eller har vurderet dets Art fejlagtig.

Som allerede omtalt truer den Fare for Produktionsforstyrrelser, der hidrører fra Konjunktursvingninger, enhver Produktionsform, der arbejder for det store Marked, altsaa ogsaa Husindustrien. Men Faren for slige Forstyrrelser var i den husindustrielle Periode langt mindre allerede som Følge af den mindre Udstrækning og den større Stabilitet i det Marked, som Husindustrien historisk har været knyttet til i sin herskende Periode. Og dernæst — selv om Produktionsforstyrrelsen virkelig indtræffer, rammer den Husindustriens Arbejdsgivere og Arbejdere langt mindre følelig end Fabriksindustriens paa Grund af hin Bedriftsforms ejendommelige Elasticitet.

Den rammer Arbejdsgiveren mindre følelig, fordi han, der kun arbejder med forholdsvis liden Kapital, kan indskrænke sin Produktion uden positivt Tab. Den rammer Arbejderen mindre følelig, fordi Husindustriens Arbejdsgivere vil foretrække at realisere Indskrænkningen af Produktionen ved at give mindre

Arbejde ud til hver enkelt Arbejder, fremfor ganske at afskedige et vist Antal af dem.

Stik omvendt ligge Forholdene i Fabriksindustrien. Den mest økonomiske Maade, hvorpaa Produktionsindskrænkningen her kan effektueres, er ganske at afskedige en Del af Arbejderne, og selve Produktionsindskrænkningen, hvorved en Del af det kostbare Etablissement sættes ud af Drift, betyder et positivt Tab for Arbejdsgiveren. Netop af denne sidste Grund vil der hos Fabrikanten være en sejt Utilbøjelighed til at beslutte sig til en Produktionsindskrænkning under begyndende nedadgaende Konjunkturer; han vil holde Stillingen saa længe som muligt, og Følgen bliver da kun, at Bedriftsforstyrrelsen bliver saa meget større, naar den endelig kommer.

Jeg rører her ved den Fabriksindustrien selv iboende Aarsag til Produktionsforstyrrelser, en Aarsag, som vel oftest virker sammen med Svingningerne i de ydre Konjunkturer og derved bidrager til at mangedobbele disses Virkninger, men som dog i og for sig meget vel kan tænkes at fremkalde slige Forstyrrelser ved egen Kraft under uforandrede ydre Afsætningsforhold.

Denne Aarsag er den enkelte Fabrikbedrifts iboende Tendens til at poussere Produktionen frem til det fysiske muliges Grænser. De drivende Kræfter for denne Tendens er dels den ubegrænsede Afsætningsmulighed for den enkelte Bedrift, dels den for Fabriksindustrien gældende Lov om det voksende Udbytte, hvorved kun udtales det iøjnefaldende Fænomen, at den store Bedrift arbejder billigere end den lille, og at en Bedrift, der er i fuld Gang, i endnu højere Grad arbejder billigere end en Bedrift, der arbejder med halv Kraft, saaledes at Produktionsomkostningerne pr. Stk. bliver mindre. Vel gælder hine Sætninger i og for sig for Industrien under enhver som helst Bedriftsform, men først under Fabriksindustrien med dens omfattende tekniske Apparat antager deres praktiske Betydning saadanne Dimensioner, at de griber bestemmende ind paa selve Produktionens Gang, saaledes at det bliver berettiget at forme dem som en særlig Lov.

For en Industrigren som Helhed gælder der under uforandrede Produktions- og Afsætningsforhold en nogenlunde bestemt Grænse for det Kvantum Varer, der kan afsættes til en lønnende Pris. Der er imidlertid teoretisk intet i Vejen for, at en enkelt Bedrift paa de andres Bekostning tilriver sig hele dette Afsætningsomraade; der gælder derfor for den enkelte Bedrift strængt taget ingen anden Grænse for Afsætningsmuligheden end den for Industrien som Helhed gældende, det vil sige en Grænse saa uendelig fjærn, at det praktisk set ingen Grænse er.

Selv om den samlede Produktion fuldt ud fyldestgør Behøvet til den givne Pris, vil den enkelte Fabrikant dog ikke betænke sig paa at udvide sin Produktion, naar han kan vente ved ny erhvervede personlige Forbindelser eller ved Imødekommenhed overfor et spirende Smagslune at tilrive sig en Del af den Afsætning, som hans Konkurrenter tidligere har haft.

Denne ubegrænsede Afsætningsmulighed for den

enkelte Bedrift var vel i og for sig ogsaa til Stede under Haandværket og Husindustrien; men den gamle Haandværksmester var ikke besjælet af det Gevinstbegær og den Forretningsaand, som skulde sætte hele Bevægelsen i Gang. Husindustriens købmandsskolede Driftsherre var vel ikke blind for hin ubegrænsede Afsætningsmulighed, men den maatte staa for ham som det, den i og for sig er, en ren teoretisk Mulighed, som vel lejlighedsvis ved Omstændighedernes Hjælp kan tillade ham at udvide sin Bedrift, men som ikke giver ham nogen Anledning til paa egen Haand spekulationsvis at poussere sin Produktion og sin Afsætning frem.

En saadan Anledning gives Fabriksindustriens Driftsherre ved Loven om det voksende Udbytte. En forøget Produktion betyder under denne Lov ikke blot samme Gevinstrate for en forøget Kapital; den betyder en Forøgelse af selve Gevinstraten, eller — som Sagen ogsaa kan vendes — den betyder en Formindskelse af Produktionsomkostningerne pr. Stk. og tillader saaledes en Reduktion af Prisen under uforandret Gevinstrate. Forøgelsen af Produktionen baner saaledes ved egen Kraft Vejen for de forøgede Varers Afsætning, idet Reduktionen af Varenes Pris — muligjort ved selve hin Forøgelse af Produktion — vil tillade Fabrikanten at fravryste sine Konkurrenter en Del af deres Afsætning, ja efter Omstændighederne endog vil udvide den totale Afsætningsmulighed for Industrien som Helhed. Altsaa den forøgede Produktion skaber forøget Billighed, og den forøgede Billighed tillader en forøget Produktion. Det er et Slags perpetuum mobile, der er sat i Gang og som ustanselig driver Produktionen fremad.

Gennem Konkurrencen tvinger den ene Driftsherre den anden til at følge Trup; de hvirvles alle ind i hint fortvivlede, dialektiske Spil, og vi ser da det Sær-syn, at en vigende Konjunktur mødes med en Forøgelse af Produktionen. Buen spændes herved til det yderste; naar endelig Linen er løbet ud, naar hin Svikmølle maa stanse overfor Nødvendighedens Magt, da har Produktionen overløjet Afsætningsmuligheden saa langt, at den Værdidestruktion (Tilintetgørelse) — saa vel af fast Kapital som af Varer —, der bliver Følgen deraf, former sig til en saakaldt „Krise“ med Falliter og Bedriftsstansninger over hele Linien.

Kriserne er blevne Fabriksindustriens mørke Skygge. Siden den første Krise i 1815—16 gentager de sig i England med regelmæssige Mellemrum paa omtrent 10 Aar indtil langt op i Aarhundredet. *Den Ustadighed i Produktionen, som tilspidser sig i Kriserne, vejer som et tungt Minus i Arbejdernes Kaar; den indfører Arbejdsløsheden som normal Periode i Arbejdernes Liv*, og navnlig gælder dette om de saa at sige professionelle Svingninger, der ligger i den frit konkurrerende Fabriksindustri egen Natur.

Svingningerne i Produktionen fra et Lavtryk til et Højtryk fremavler en Arbejderstyrke, som Industrien normalt ikke kan beskæftige. Fabriksindustrien kræver en Arbejderstyrke stor nok til at fyldestgøre dens Be-

hov i dens Højtryksperiode, og den skaber ogsaa en saadan Arbejderstyrke ved den Fremskyndelse af Folkeformerelsen, som den sætter i Gang, dels ved den Opfordring til tidlige Ægteskaber, der ligger i den tidlige Indtrædelse af Maksimumsfortjenesten for den livsvarige Lønarbejder, dels derved, at Maskindriften tillader at beskæftige Børnene fra den tidlige Barnealder og saaledes hurtigt forvandler disse fra et Minus til et Plus i Forældrenes Indtægt.

Den Arbejderstyrke, som den svingende Fabriksindustri saaledes tiltrækker i sine opadgaaende og frastøder i sine nedadgaaende Perioder, har man ret betegnende kaldt „den industrielle Reservearmé“. Dens Eksistens er Betingelsen for at Fabriksindustrien kan bevæge sig i sin svingende Bane med Skiften fra Højtryk til Lavtryk; imod Arbejderklassen vender hint Fænomen sin Brod i dobbelt Forstand: den er Udtryk for Arbejdsløsheden som normal Attribut til Arbejdernes Kaar, idet den manglende Beskæftigelse ikke stadig klæber ved de samme Individuer, men fordeler sig nogenlunde jævnt over alle Arbejdets Lag; „den industrielle Reservearmé“ giver dernæst Arbejdsgiveren et sidste og mægtigt Middel til at trykke Arbejdslønnen, idet Arbejderens Modstandsevne lammes, naar Skarer af Ubeskæftigede staa rede til at tage hans Plads“.

— Til dette sidste kan bemærkes, at Organisationerne i vor Tid naturligvis i nogen Grad hindrer Fabrikanternes Frihed til at trykke Lønnen, men at Arbejdsløsheden alligevel til en vis Grad virker som anført, idet den ofte medvirker til at hindre Lønforbedringer, der ellers kunde gennemføres.

Udhævelserne i det citerede er af Red.

Geschenkkassen.

For nogen Tid siden læste man i Fagbladet en Opfordring af Hr. Fr. Petersen i Odense om at ud-tale sig om Geschenkkasser og deres Nødvendighed. Man fulgte ikke denne Opfordring, trods dette, at det ser ud, som om dette Spørgsmaal er i Færd med at blive aktuelt. Her i Aarhus synes ogsaa at være Stemning for atter at oprette denne Virksomhed, som blev ophævet ved de ny Loves Ikrafttræden og den ny Rejse- og Arbejdsløshedsunderstøttelse. Hvorledes Forholdet er i andre Afdelinger med Hensyn til at understøtte rejsende Kolleger, véd jeg ikke. Jeg skal her kort forklare min Mening om dette Spørgsmaal, idet jeg haaber, at andre vil gøre det samme. Hvis det er Ønsket, at man vil realisere denne Tanke, maa Fælles-Interesserne vækkes og Planen gøres central, da det jo ikke kan nytte, at kun enkelte Afdelinger opretter saadanne Kasser; disse vilde jo fortrinsvis blive søgt af de Rejsende, hvad man selvfølgelig ikke kan fortænke dem i.

Jeg vil da straks erklære mig for en Ven af Geschenkkassen. Det man opnaar derved er jo dette, at man efterhaanden gør den Rejsendes Stilling mere

tryk, og man kommer denne „Gaaen Tiggergang“ paa Fabrikken til Livs ved at kunne henvise til Afdelingens Kasserer, hvor Kollegernes Geschenk vil blive udleveret. Derved bortfalder ogsaa det ubehagelige ved, at man ofte maa sige Nej til en Rejsende. Det bliver altsaa en anden Form, hvorefter man understøtter. Det er altid nødvendigt at understøtte den Rejsende; han faar ikke let for meget. En Rejsendes Stilling er jo betydelig bedre nu end for nogle Aar siden; hvor han nu træffer Svendehjem med gode, hyggelige Værelser, rene og propre Senge, var tidligere det modsatte Tilfældet.

De faglige Foreninger har ogsaa mere og mere indset Nødvendigheden af at sikre sine Medlemmer under Arbejdsløshed. Medlemmer, som misbruger Understøttelsen, vil altid findes, saa dette kan man ikke regne med. Et Fag, hvor Medlemmerne faar en god Støtte under arbejdsløse Perioder, vil altid være bedre udrustet, naar det gælder at forsvare sig mod Kapitalovergreb. Men lad os faa Spørgsmaalet om Geschenkkasser frem til Diskussion saa vel paa Møder som her i vort eget Blad, saa vil denne Sag let lade sig ordne.

S.

Liste

over

indkomne frivillige Bidrag til Arbejderbevægelsen i Rusland.

Hirschsprungs mandl.: 90,28, do. Tilberedere: 3,15, Marsmanns mandl.: 14,75, do. kvindelige: 0,70, Bartholdys Arb.: 0,85, Alex. Rasmussens mandl.: 0,70, do. Vikkelmagere: 4,20, do. Helarbejdere 0,85, Jensens Arb., Nansensg.: 1,75, Eliasens Arb.: 8,40, Gregersens Arb.: 0,20, Wulffs kvindl. Arb.: 5,48, Mellin: 0,50, Nr. 412: 0,50, Thomsens Arb., Blaagaardsg.: 1,60, Lønqvists Arb.: 1,55. Summa Kr.: 135,46, hvilken Sum er indbetalt til Socialdemokratisk Forbund.

Den 30. Maj 1905.

Konrad Pettersson.

Møder.

Forretningsudvalgets Møde den 12. Maj 1905.

I et Telegram fra Nykøbing M., underskrevet af Forretningsføreren, spørges, om Arbejdet maa nedlægges paa Grund af, at en Mand, der har Hjemmearbejde, ikke afskediges.

Det vedtoges at svare, at der ikke kan standses paa det anførte Grundlag.

Fællesmøde mellem Forretningsudvalget og „Enigheden“s Bestyrelse 2. Juni 1905.

1. I Anledning af, at der i København er indført Vikkelmaskiner af samme Slags, som findes i Viborg, førtes en betydelig Diskussion om, hvilken Pris, der skal fastsættes for Vikkelrulning paa disse.

Det vedtoges at afholde Møde med Arbejderne fra den paagældende Fabrik og derefter Generalfor-

samling i „Enigheden“, hvor et Flertal vil forelægge Forslag om, at det paagældende Arbejde betales med Ugeløn. Et Mindretal ønsker Akkord med garanteret Ugeløn.

BEMÆRK!

Artikler, der ønskes optagne i Fagbladet, bør i Reglen være Redaktøren i Hænde *henholdsvis den 11. og 27. i hver Maaned.*

Pladsen i Bladet er indskrænket og Artikler maa derfor skrives saa kortfattede som muligt. (Der skrives kun paa Papirets ene Side).

Redaktøren skal have alle Artikler tilsendt. Adresse: *Th. Stauning, Rømersgade 22.*

Vi anbefaler alle at købe Cykler ved Cykle-Kreditselskabet, der er oprettet af Arbejdere og anbefales i Fagforeningerne af Organisationernes Fagblade. Enhver Køber har Ret til under Arbejdsløshed og Sygdom at staa til Restance med Afdragene. Selskabets Kontor er i Gothersgade 145, St., Hjørnet af Rømersgade (tidligere Rømersgade 27), aabent Mandag, Fredag og Lørdag Aften Kl. 6—9.

Sønderbros Raatobakslager,

Amagerbrogade 116.

≡ Raatobak. ≡

Java Dæks (2 Pd. til 1000), lyse og Mellemparver, 1,25 pr. Pd.

Brasil, 2 Længde, meget fin Kvalitet, 0,78 Pd.

Brasil 0,60 Øre pr. Pd.

Stort Lager af Cigartobakker, Etiketter, Baand og Forme.

Georg Løber & Søn,

København, Pilestræde 57. Telef. 1285.

Største Raatobakslager,

Peder Hvidtfeldtstræde 11.

Stort Udvalg i alle Sorter **Cigartobakker** til Dagens billigste Priser anbefales. **E. Jensen.**

RAATOBAK.

Største Lager, billigste Priser. Prompt Ekspedition. Til Provinserne mod Efterkrav.

Otto Petersen & Søn.

Telefon 2815.

Dr. Tværgade 18, Kbhvn.

Redigeret af TH. STAUNING, Rømersgade 22.

Trykt hos Rud. Böhm, Rømersgade 23, København.

Tobaksarbejderforbundets Fagblad

Nr. 13

1. Juli 1905

1. Aargang

Til Hjælp!

Stor Kamp i Sverig.

Som allerede bekendtgjort gennem Dagspressen har de svenske Arbejdskøbere gennem deres Forening „Sverigs Værkstedsforening“, etableret en Lock-out, hvorved 17,000 Arbejdere er kastede paa Gaden. De udelukkede hører til Jærn- og Metal-, Former- og Træarbejder- samt Arbejdsmændenes Organisationer.

Arbejdskøberne har i nogle mindre Strejker fundet en længe ventet Anledning til at prøve Kræfter med Arbejderne, og den Kamp, der nu kæmpes, gælder uden Tvivl Arbejdernes Organisationer, disse er det, der skal knuses.

At dette ikke bør ske, vil alle organiserede Arbejdere erkende, og for at afværge det maa der gives vore udelukkede Klassefæller den størst mulige Støtte, thi deres Kamp er i Øjeblikket *alle* organiserede Arbejderen's Kamp.

Forretningsudvalget for „De samvirkende Fagforbund i Danmark“ har forskudsvis tilstillet de udelukkede 10,000 Kr. og opfordrer nu Organisationerne til at tilvejebringe planmæssige Bidrag, idet det henstilles at yde henholdsvis 25 og 12½ Øre ugenlig pr. Medlem.

Vi støtter denne Opfordring og anmoder vort Forbunds Afdelinger til hurtigst mulig at foretage det fornødne i den anførte Retning. Vor Hjælp bør ikke udeblive.

Kamp mod Cigaretterne.

I forskellige Lande har man i de seneste Tider faaet Øjnene op for den Fare, der er til Stede ved den overordentlig meget udbredte Cigaret-Røgning.

I Spanien er Regeringen kommet til den Over-

bevisning, at Nedgangen af det spanske Folks Kraft har sin Grund i det overdrevne Forbrug af Tobak, i Særdeleshed hos de unge. Indenrigsministeren forbereder et Lovforslag, som aldeles forbyder Salg af Tobak i Form af Cigaretter til enhver Person under 17 Aar.

I England klager man ligeledes over Tobakkens skadelige Indvirkning paa Ungdommen. I et Aar blev i et enkelt Distrikt af 11,896 unge Mænd, som mønstredes, kun 3076 godkendte, og sagkyndige har forklaret, at den vidt udbredte Vane til at ryge Cigaretter er en af Hovedaarsagerne til Udueligheden til Militærtjeneste.

Under Krigen med Spanien gjorde man i de forenede Stater lignende Iagttagelser. Blandt de unge Mænd, som vilde lade sig hverve til Soldater, maatte af de mest ivrige Cigaretrygere afvises 90 pCt.

Geschenkkasser.

I sidste Nummer af Fagbladet er under Mærket „S.“ skrevet en Artikel, hvori det anbefales, at man igen opretter Geschenkkasser, og samtidig opfordrer Kollegerne til at udtale sig om Spørgsmaalet.

Jeg skal gerne imødekomme Hr. S. heri og udtale min Mening om Sagen. Jeg er enig med Hr. S. om at støtte rejsende og arbejdsløse; men om just Geschenkkasser er den rette Form for Understøttelse, kan der jo tvistes om.

Jeg mener nu, at dette ikke er Tilfældet, idet det nemlig da stadig vil være Naadegaver, som den rejsende modtager. Naar det kan ordnes saaledes, at det bliver en Ret, der kan kræves, i Stedet for en Naade, hvorfor da ikke ordne det saaledes. Man maa jo huske paa, at det tit kan bero paa rene Tilfældigheder med disse Geschenkkasser, Svingninger vil til enhver Tid finde Sted. Følgen heraf bliver Ophævelse og Genoprettelse, alt eftersom Kollegernes Syn er paa

Sagen. Man tør vel gaa ud fra, at en Geschenkkasse sjældent ved Oprettelsen bliver enstemmig vedtaget.

Er en saadan Kasse da oprettet med ringe Majoritet, behøver ikke megen Omskiftelse at finde Sted, før der bliver Minoritet for den; den kan da ophæves for maaske senere atter at oprettes. Usikkerheden ved disse Geschenkkasser burde fjernes; men da dette neppe lader sig gøre, bør man hellere søge en anden Form for Understøttelse.

At Kollegerne her i Aarhus ikke er saa særlig begejstret (saaledes som det faar Udseende af i Hr. S.'s Artikel) for Geschenkkasser, fremgaar vel bedst deraf, at det kun er et halvt Aar siden, den sidste blev ophevet. For kort Tid siden var Spørgsmaalet atter fremme; der blev ikke Majoritet for Genoprettelse.

Udtalelserne gik nærmest i Retning af at arbejde hen til en højere Rejse- og Arbejdsløshedsunderstøttelse. Denne Understøttelses-Methode har den Fordel, at den kommer alle arbejdsløse til Gode, medens Geschenkkassen kun tager Sigte paa den rejsende, hvilket ikke findes at være tilstrækkelig.

Der er forøvrigt kun ringe Mening i, at nogle faa Afdelinger opretter Geschenkkasser, naar andre, blandt hvilke Landets største, ikke er med. „Hvorfor skal nogle have baade i Pose og i Sæk?“ Nej, naar vi trænger til mere Understøttelse, lad os da alle være enige om at arbejde for en forhøjet Rejse- og Arbejdsløshedsunderstøttelse, det er absolut den mest retfærdige Ordning, der kan findes, saa sker ingen Uret, idet enhver yder sit Kontingent dertil, og enhver kan nyde godt deraf.

Ja, nu har jo Hr. S. hørt min Mening om Sagen, og den har han maaske ogsaa hørt før; men hvis Hr. S. skriver mere om Geschenkkassen, er han maaske saa elskværdig at sætte sit Navn under. Det interesserer meget.

N. Pedersen.

* * *

Under Overskriften Geschenkkasser findes i Fagbladets Nr. 12 af 15. Juni 1905 en Artikel underskrevet S., hvori der bliver slaaet til Lyd for Geschenkkassen. S. skriver, at her i Aarhus synes der at være Stemning for en saadan. Dette er ikke Tilfældet, da Forslag i den Retning blev forkastet paa sidste Generalforsamling, men der maa S. aabenbart ikke have været til Stede, da han nu søger at opildne andre Afdelinger til at tage Spørgsmaalet op.

S. skriver, „at Planen skal gøres central“. Jeg finder, at den eneste Maade, hvorpaa den kan gøres central, er ved at lade det blive en Forbundssag, der ved vil der vindes store Fordele, bl. a.:

1. At Kontingentet bliver lige for alle uanset Medlemsantallet i Afdelingen;
2. at Understøttelsen ikke bliver Naadegaver, men ethvert Medlems Ret;
3. at der bliver Rettigheder at vise hen til for de Medlemmer, der krymper sig ved højere Kontingent;
4. at den rejsende paa Forhaand ved, hvad han faar og ikke er afhængig af Svingningerne i de Afdelinger, hvortil han kommer;

5. at Administrationen bliver lettere, billigere og bedre.

Geschenkkasser derimod er stadige Kilder til Uro i Afdelingen.

S. skriver, „at man gør den rejsendes Stilling mere tryk“; dette opnaas endnu bedre igennem Forbundet. S. skriver videre: „Derved bortfalder ogsaa det ubehagelige ved, at man ofte maa sige Nej til en rejsende“. Det er dog bedre at kunne henvise til de Rettigheder, der er, end til Naadegaver. „Det bliver saa en anden Form, hvorefter man understøtter“, skriver S. videre. Vi har to i Forvejen (Rejsehjælp og Arbejdsløshedsunderstøttelse), og saa tvungen Geschenk, det er tre; kunde vi ikke finde et Par andre Stykker? Nej, lad os nøjes med dem, vi har, og saa søge at gøre dem saa gode som muligt. F.

Arbejdsløsheden.

II.

Arbejdsløsheden er, som vi paaviste i vor forrige Artikel, en Følge af Produktions- og Samfundsforholdene, det gælder om at faa alle til at erkende det for at faa Ondet ud af Verden. Men for at faa denne Erkendelse frem, maa Ondets Bestaaen konstateres, og der er i de senere Aar gjort et betydeligt Arbejde for at skaffe Beviser, uomstødelige, overbevisende Tal, der kan bidrage til at fremkalde Erkendelsen om Arbejdsløshedens Bestaaen og Omfang.

Ikke alene Organisationerne har samlet Tal, ogsaa det offentlige har maattet nedlade sig til denne Gerning, og Beviserne er fra begge Sider fyldige.

Vi skal af de saaledes fremskaffede Oplysninger gøre nogle Uddrag, fordi disse har almindelig Interesse blandt Arbejderne og er tjenlige Vaaben under den stadige Kamp for at faa erkendt, at der er et socialt Onde, Arbejdsløsheden, som klæber ved det bestaaende kapitalistiske Samfund.

Ved Folketællingen i Danmark i 1901, hvis Resultat findes i Statistisk Tabelværk, udgivet af Statens statistiske Bureau, blev der gjort et Forsøg paa gennem et enkelt Spørgsmaal at tilvejebringe et Overblik over Arbejdsløshedens Omfang paa det bestemte Tidspunkt, da Tællingen fandt Sted. Bureauet erklærer, at det paa Forhaand var klar over, at det Materiale, der paa denne Maade kunde vindes til Belysning af Arbejdsløshedsspørgsmaalet, i flere Henseender maatte blive utilfredsstillende, men det nærede Betænkelighed ved at gøre Spørgsmaalet mere omfattende ved dette første Forsøg.

Hovedresultatet af denne Undersøgelse viser, at der den 1. Februar 1901 i Industri-, Handels- og Transport-Erhvervene (Landbruget altsaa ikke medtaget) fandtes 27,342 arbejdsløse.

Af de samvirkende Fagforbund foretoges samtidig en Undersøgelse iblandt organiserede Arbejdere som udviste, at der blandt disse fandtes 27,113, og Statistisk Bureau udtaler i den Anledning, at selv om denne

Overensstemmelse ikke er overbevisende, maa det dog antages, at ca. 27,000 var Mindstemaalet for Arbejdsløsheden i Danmark den 1. Februar 1901.

Af de 27,342 arbejdsløse fandtes de 12,290 i Hovedstaden, 10,508 i Provinsbyerne og 4544 i Landdistrikterne. For at kunne bedømme Arbejdsløshedens Omfang i hver af de tre Dele af Landet maa man imidlertid sætte Tallene for arbejdsløse i Forhold til det samlede Antal af Arbejdere i de paagældende Erhvervsgrupper henholdsvis i Hovedstaden, Provinsbyerne og Landdistrikterne. Man naar da følgende Forholdstal:

	Af 100 Arbejdere var arbejdsløse			
	Hovedstaden.	Provinsbyer.	Landdistr.	Hele Landet.
Haandværk og Industri	10,9	11,8	6,9	10,1
Handel og Samfærdsel	5,2	10,4	5,4	7,3
Forsk. underordnet Virksomhed	16,0	10,6	5,2	13,9
Uangiven Virksomhed	7,9	5,9	4,4	5,7
	9,8	11,0	6,2	9,3

Arbejdsløsheden var altsaa mindst paa Landet; for alle Fag under ét var den omtrent lige stor i Hovedstaden og i Provinsbyerne, men tager man de enkelte Erhvervsgrupper hver for sig, viser der sig betydelige Forskelligheder, og navnlig falder det i Øjnene, at Handel og Samfærdsel staar med en dobbelt saa stor Arbejdsløshedsprocent i Provinsbyerne som i Hovedstaden. Til Gengæld fandtes der i Gruppen, der kaldes „Forskellig underordnet Virksomhed“, Daglejere og Arbejdsmænd, — altsaa en væsenlig Del af Samfundets Reserve-Armé — forholdsvis langt flere arbejdsløse i Hovedstaden end i Provinsbyerne.

Ved at betragte de store, omfattende Tabeller, der er udarbejdede, ser man følgende Hovedresultater.

Det største Antal arbejdsløse fandtes i Faggruppen „Jordarbejder, Bygnings- og Møbelindustri“, nemlig i alt 10 à 11,000 Mand. Af de enkelte Fag indenfor denne Gruppe staar Murerfaget med de fleste (4100), Malerfaget (1600), Tømrerfaget (1500), Jordarbejdere o. l. (1300), Snedker- og Stolemagerfaget (1200).

Den Industrigruppe, der næst efter den her nævnte havde flest arbejdsløse, var Metalindustrien (2100).

Af Handels- og Samfærdselsgruppens 6 à 7000 arbejdsløse faldt over 1500 paa Matroser, Fyrbødere o. l.

Om de arbejdsløses Aldersfordeling er der givet Oplysninger i en Tabel, hvorom vi skal gøre nogle Bemærkninger.

Af de 25,000 arbejdsløse Mænd var Halvdelen under, Halvdelen over 30 Aar; ca. 500 var under 18 Aar, ca. 1500 over 60 Aar.

Til Belysning af hvilke Aldersklasser, der havde flest arbejdsløse, hidsættes en Oversigt over Arbejdsløshedsprocenten i hver Aldersklasse indenfor Erhvervs-

grupperne „Haandværk og Industri“, „Handel og Samfærdsel“ og „Forskellig underordnet Virksomhed“.

	Af 100 Mand var arbejdsløse:		
	Haandværk og Industri.	Handel og Samfærdsel.	Underordnet Virksomhed.
Under 18 Aar	1,8	6,7	33,3
18—25 ”	13,4	9,3	35,7
25—30 ”	12,9	8,1	26,8
30—60 ”	11,7	7,7	22,5
60 Aar og derover	15,5	10,2	17,2

Det fremgaar af disse Tal, at de ganske unge (under 18 Aar) har mindst Arbejdsløshed, hvad der selvfølgelig hænger sammen med Lærlingeforholdet.

I Klassen 18—25 Aar er en betydelig Arbejdsløshed, der atter aftager for 25—30 Aars og 30—60 Aars Alderen for igen at stige stærkt, naar Alderen er over 60 Aar.

Man har i disse Tal det fra hvert Fag og hver Arbejdsplads kendte Billede af Produktionsordningen og Udbygningen uden Hensyn til, hvor megen Nytte den gamle Arbejder har gjort i sin lange Levetid. Naar Arbejderen har anvendt sin bedste Arbejdskraft i de Aar, hvor der raades over mest Kraft og Styrke, melder Arbejdsløsheden sig, og Samfundet sørger ikke paa anden Maade for sine Borgere, i hvert Fald ikke paa en saadan Maade, som det kunde forlanges.

Det foran nævnte er altsaa Tal fra Statens statistiske Bureaus Tælling; af De samvirkende Fagforbund er der imidlertid ligeledes foretaget Tællinger igennem flere Aar indenfor Organisationerne. Ligesom Statens Tal lider disse naturligvis ogsaa under forskellige Mangler. Det er meget vanskeligt at faa alle med i Tallet, navnlig for de Fag, der ingen Understøttelseskasse har, og selv for disse er der Vanskeligheder, da de Medlemmer, der har faaet hele deres Understøttelse, i mange Tilfælde ikke tælles med, og da der al Tid er en Del arbejdsløse som ikke straks melder sig, naar Arbejdsløsheden indtræder.

Af de samvirkende Fagforbunds Tabeller kan nævnes om Arbejdsløshedens Omfang: Novbr. 1899 opgives 5094 arbejdsløse, Novbr. 1900: 13,504, Novbr. 1901: 17817.

Fra 1902 optages Oplysninger for hver Maaned, og af disse fremgaar det, at det største Antal arbejdsløse i Aaret 1902 faldt paa Februar Maaned med ialt 21,943, og det mindste Antal i September Maaned, nemlig 11,580. — I Aaret 1903 falder det største Antal arbejdsløse paa December Maaned, nemlig 15,645, og det mindste Antal i Maj med 4672. Det høje Tal fra December 1903 forøges yderligere ind i 1904, da der i Januar Maaned findes 16,214 arbejdsløse, hvilket samtidig er det højeste Tal i 1904. Dette Aars laveste Tal var 5784, hvilket fandtes i Juli Maaned.

Som allerede nævnt er disse Tal ikke absolute, Arbejdsløsheden har været af større Omfang end disse Tal viser, dels af de foran nævnte Grunde, der gør det vanskeligt for Organisationerne at faa alle med i Tallet, og dels fordi enkelte Organisationer af den ene eller

den anden Grund har undladt at opgive de fornødne Oplysninger.

De Tal, der foreligger, er imidlertid saa vægtige og overbevisende, at man ikke kommer udenom det Faktum, at vi Aar efter Aar befinder os i ganske abnorme Tilstande. Vi har én, efter vort Lands Størrelse, uforholdsmæssig stor Reservearmé, ikke alene paa de Aars-tider, hvor en Del Arbejde standses paa Grund af Vejrforhold, men i alle Aarets Maaneder. De foran nævnte laveste Tal beviser bedst dette, i September 1902 11,580 uden Beskæftigelse, i Maj 1903 4672 uden Beskæftigelse, og i Juli 1904 5784. Det er Tal fra 3 Aar og fra forskellige Maaneder, og det laveste man kommer til er 4672, og det er sikkert det laveste, selv om man tager Aarene 1900 og 1901 med. Altsaa i Løbet af 5 Aar er der en stadig Arbejdsløshed, der kulminerer med 21,943 i Februar 1902, og har som sit laveste Tal 4672. Hertil maa endda bemærkes, at Tallene stammer fra organiserede Arbejdere; udenfor Organisationerne findes et stort Antal, der ikke er medregnede.

Disse frygtelige Tal fortæller os om Fædres Fortvivelse, om Børns Skrig om Brød, om en Slægt, der som Følge af disse mangelfulde Erhvervs- og Ernæringsforhold, degenerer og paafører Samfundet de grimme Udvækster, der kaldes Bøller o. l. De fortæller os om Selvmord, Barnemord og Prostitution, og først og sidst om Samfundets fortvivlede, kapitalistiske Driftsform, om Udbygningen, om Varetagelsen af Kapitalistinteresserne og om Til sidesættelse af den store arbejdende Befolknings Interesser.

Paa disse Forholds Nedbryden arbejdes der af Arbejderpartiet, men før det naas, maa der skaffes midlertidig Hjælp til de Tusinder, der Aar efter Aar rammes af Kapitalismens Svøbe, af Arbejdsløsheden. Det er Samfundets Pligt at bringe Lindring til de mange, der lider.

Arbejderne har i stor Udstrækning bragt Ofre for at holde de uheldigt stillede arbejdsløse oven Vand, men Arbejdsløsheden har antaget et saadant Omfang, at Samfundets Overtagelse af sine Pligter ikke længere taaler at udsættes.

Afdelings-Adresser.

Rejseunderstøttelse udbetales paa følgende Steder i Provinserne:

Nyborg: H. Hansen, Ingolfsgade 11.
Aalborg: P. Petersen, Dalgasgade 11.
Hillerød: J. Hansen, Nyhusene.
Nykøbing M.: K. Holm, Gasværksvej.
Vejle: F. Jensen, Staldgaardsgade 37.
Ringkøbing: J. P. Jensen, Hj. af Søndergade og Ø. Strandgade.
Holstebro: S. Wistisen, Sønderlandsgade.
Næstved: C. Olsen, Kildemarksvej 102.
Fredericia: H. Rasmussen, Prinsensgade 27 a.
Odense: E. Nielsen, H. C. Andersensgade 25.
Aarhus: P. Frederiksen, Ny Munkegade 82.
Vordingborg: O. Sørensen, Tømmerups Fabrik.
Slagelse: O. Hansen, Herrestræde 36 b.
Viborg: S. Gjørup, Lille St. Mikkelsgade.
Horsens: S. Rasmussen, Nygade 25.
Kolding: H. Møller, Seest.
Nakskov: V. Hansen, Rødbyvej.
Helsingør: Joh. Svendsen, Gl. Strandvej 8.
Svendborg: L. Hansen, Lundevejen 42.
Nykøbing F.: Th. Rasmussen, Gaabensevej 35.

Skelskør: C. Olsen, Møllerstræde.
Randers: N. C. Jensen, Karl Metzgade 27.
Thisted: C. Nielsen Lenchler, Stationsvej.
Esbjerg: Fru Hansen, Danmarks-gade 117¹.

Hvor Understøttelsen udbetales paa Fabriken vil den i Reglen kunne haves hele Dagen, ellers er Tiden imellem 12—1 Middag. Paa Hovedkontoret i København, Rømersgade 22, imellem 12 og 1 Middag.

F. Møller.

BEMÆRK!

Artikler, der ønskes optagne i Fagbladet, bør i Reglen være Redaktøren i Hænde *henholdsvis den 11. og 27. i hver Maaned.*

Pladsen i Bladet er indskrænket og Artikler maa derfor skrives saa kortfattede som muligt. (Der skrives kun paa Papirets ene Side).

Redaktøren skal have alle Artikler tilsendt. Adresse: Th. Stauning, Rømersgade 22.

Vi anbefaler alle at købe Cykler ved Cykle-Kreditselskabet, der er oprettet af Arbejdere og anbefales i Fagforeningerne af Organisationernes Fagblade. Enhver Køber har Ret til under Arbejdsløshed og Sygdom at staa til Restance med Afdragene. Selskabets Kontor er i Gothersgade 145, St., Hjørnet af Rømersgade (tidligere Rømersgade 27), aabent Mandag, Fredag og Lørdag Aften Kl. 6—9.

Sønderbros Raatobakslager,

Amagerbrogade 116.

≡ Raatobak. ≡

Java Dæks (2 Pd. til 1000), lyse og Mellemparver, 1,25 pr. Pd.

Brasil, 2 Længde, meget fin Kvalitet, 0,78 Pd.

Brasil 0,60 Øre pr. Pd.

Stort Lager af Cigartobakker, Etiketter, Baand og Forme.

Georg Løber & Søn,

København, Pilestræde 57. Telef. 1285.

Største Raatobakslager,

Peder Hvidtfeldtstræde 11.

Stort Udvalg i alle Sorter **Cigartobakker** til Dagens billigste Priser anbefales. E. Jensen.

RAATOBAK.

Største Lager, billigste Priser. Prompt Ekspedition. Til Provinserne mod Efterkrav.

Otto Petersen & Søn.

Telefon 2815.

Dr. Tværgade 18, Kbhvn.

Redigeret af TH. STAUNING, Rømersgade 22.

Trykt hos Rud. Böhm, Rømersgade 23, København.

Tobaksarbejderforbundets Fagblad

Nr. 14

15. Juli 1905

1. Aargang

Arbejdsløsheden.

III.

I gennem adskillige Aar har Arbejder-Organisationerne baade her og i Udlandet søgt at mildne den Nødstilstand, der er en Følge af Arbejdsløsheden; men at de ikke kan magte denne Opgave, er stadig hævdet af Arbejderne og paa enkelte Steder ogsaa erkendt, idet det Offentlige er traadt til og har givet sig til at eksperimentere med Arbejdsløsheds-Understøttelser.

Fra Stat og Kommuner er der imidlertid endnu ikke foretaget ret meget, i hvert Fald ikke herhjemme, men af Arbejderne selv er der vist en meget betydelig Offervilje, der fortjener den største Paaskønnelse fra alle Samfundsklassers Side.

Ved Arbejdernes egen Hjælp er mange Arbejdsløse holdt fri af Fattigvæsenet, og Skatteyderne saaledes fritagne for Byrder, ligesom de Næringsdrivende, selv under Arbejdsløshed, har haft en vis Omsætning, fordi de Arbejdsløse af deres Organisationer sattes i Stand til at leve og forblive paa deres Hjemsted.

I Danmark har 34 Organisationer efterhaanden oprettet Understøttelseskasser, der enten yder baade Rejse- og Arbejdsløshedsunderstøttelse eller en af Delene, hvilket dog altid betyder Understøttelse til Arbejdsløse.

I disse Forbund er i Aarene fra 1899—1904 udbetalt henholdsvis 118,789 Kr., 237,374 Kr., 346,976 Kr., 412,271 Kr., 366,053 Kr. og 411,962 Kr.

Disse Tal er imidlertid for lave, thi de omfatter ikke alt, hvad der af Afdelingerne enten planmæssig eller periodisk er udbetalt til Arbejdsløse, en Forhøjelse af de anførte Summer med 10 % er næppe for højt regnet, men selv om man kun betragter de foran anførte Tal, vidner de om en betydelig Offervilje.

1,893,425 Kr., altsaa nær ved 2 Millioner Kroner, er udbetalt som Understøttelse til Arbejdsløse i Danmark af danske Fagforbund i Løbet af 6 Aar. Og saa

har endda mange maattet lide Nød, Ydeevnen har været for ringe, Viljen er desværre ikke nok.

Med Hensyn til de enkelte Forbunds eller Medlemmers Ydelser er det værd at nævne et Par Tal.

Bødkerne udbetalte i 1904 et saa stort Beløb, at det andrager over 20½ Kr. pr. Medlem.

Typograferne omtrent 19 Kr. pr. Medlem.

Smedene omtrent 18 Kr. pr. Medlem.

Bagerne og Konditorerne over 13 Kr. pr. Medlem og

Marmor-, Kalk- og Sandstenshuggerne over 10½ Kr. pr. Medlem.

Det er Tal, som raaber højt om Ekstrabeskatning af de Fattige. Foruden sine ordinære Udgifter til Sygeforsikring, Begravelseskasse, Brandassurance, Stats- og Kommuneskat, Fagforening m. m., maa Arbejderne i vore Dage bære Byrden af et Bidrag paa indtil 20 Kr. aarlig for at sikre sig imod de værste Følger af den Arbejdsløshed, som de fortvivlede Samfundsforhold og den overalt dominerende Kapitalisme medfører.

Det er en grov Uret, der paa den Maade føjes til de mange andre Uretfærdigheder, hvorunder Arbejderne lider, en Uret, som overalt og til enhver Tid maa paavises for at faa den bragt ud af Verden. Arbejderne kan ikke i Længden bære en Ekstra-Beskatning som den nævnte, og de, der rammes af Arbejdsløsheden, er ikke tjente med den Hjælp, de selv har kunnet sikre sig, thi den er i Almindelighed for ringe eller af for kort Varighed.

Fra det Offentliges Side er der i nogle Lande gjort Forsøg paa at mildne Ondet eller dets Følger, og disse Forsøg gaar da i to Hovedretninger. Paa den ene Side forsøger man at begrænse eller afværge Arbejdsløsheden, dels ved at regulere Tilbud og Efterspørgsel af Arbejdskraft gennem Arbejdsanvisningskontorer, Arbejdsbørser o. l., dels ved at henlægge offentlige Arbejder, Byggeforetagender, Vej- og Kloakanlæg m. v. til de Tider, hvor Arbejdsløsheden er størst. Denne Fremgangsmaade er naturligvis meget anerkendelsesværdig. At skaffe Arbejde til de Arbejds-

løse er den bedste Hjælp, men man har endnu ikke formaaet at gøre dette fuldt ud.

Den anden Retning, hvori Bestræbelserne gaar, er derfor at skaffe Hjælp til de Arbejdsløse enten ved Tilskud til Arbejdernes Understøttelseskasser eller ved Oprettelse af egne, offentlige Kasser.

Der er forsøgt paa forskellige Maader, uden at det vistnok endnu kan siges, at man har fundet en Form, der tilfredsstillende alle. De Forslag, der er fremsatte af Arbejderne selv, har man naturligvis ikke helt villet gennemføre, saa lidt som man fuldt ud vil anerkende Arbejdernes *Ret til Arbejde* eller Erstatning for Mangel paa dette. Dertil var det man skulde naa. Det er Samfundet, der har **hele** Understøttelsespligten, thi det er Samfundet, der forhindrer sine Borgere i at finde Beskæftigelse, men der skal tales, skrives, lides og handles meget, før Samfundet erkender sin Fejl og gør sin Pligt.

I næste Artikel skal vi omtale de Forsøg, der i nogle Lande er gjort paa ved det Offentliges Hjælp at mildne Nøden.

Fagmøder.

Fredericia.

Ved Fagmødet ved Distriktsfesten i Fredericia d. 2. Juli var Kollegerne fra Fredericia til Stede i stort Antal. Repræsenteret var Kolding og Vejle.

Til Dirigent valgtes *Rasmussen*, Fredericia, og til Sekretær *Corn. Bebbler*, Kolding.

Spatzek, Kolding, havde hørt, at der i Fredericia arbejdede en Sorterer under Prisen paa Kontrakt for 20 Kr. ugentlig, uden at være Medlem af Fagforeningen.

Vestring, Fredericia: Her arbejder en uorganiseret Sorterer ved Navn Aagaard, men han er akkordlønnet og har ingen Kontrakt. Vi har ofte forgæves opfordret Aagaard til at melde sig ind i sin Fagforening, og i Fagbladet har vi skrevet om ham, men uden Resultat. Dog er her en Sorterer, som betragter sig som Undermester. Det kan være, at han faar Ugeløn. Det er vistnok ham, *Spatzek* sigter til; dog han forsvarede Priserne i høj Grad og skader os derfor ikke. Kan vi faa dem ind i Foreningen, var det jo godt, men vi er vist ude af Stand til at tvinge dem ind.

Lund, Vejle: Man maa ikke tvinge dem ind, men man har Lov til at gøre alt for at faa dem ind. Naar det alligevel ikke lykkes Kollegerne i Fredericia, skal man ikke fordømme dem.

Sell, Fredericia: Gang paa Gang har vi opfordret Aagaard til at melde sig ind i Foreningen, men han svarede ikke engang. Han har Raad til at staa i mange Fornøjelses-Foreninger, men at staa i Fagforeningen, det føler han sig for stolt til.

Derefter udbragte *Sell* en Skaal for Sammenhold og Solidaritet.

Lund: Naar der ikke foreligger noget paa dette

Møde, er Grunden den, at der lige er bleven afholdt Kongres, hvor alt er bleven grundigt diskuteret, hvor vi har faaet vedtaget Arbejdsløshedsunderstøttelsen, som giver Medlemmerne en vis Tryghed for ikke straks at sulte, naar de bliver arbejdsløse. — Gang paa Gang har jeg her Fornøjelsen at se Kvinder som Repræsentanter for Kolding Afdl. Det vilde glæde mig, om Fredericia Afdl. ogsaa kunde faa Kvinderne ind i Foreningen; de har Fordel derved. Vor Organisation har arbejdet godt og er en stærk og vel-disciplineret Organisation.

Puls: Nu har Fredericia Afdl. jo lidt et Nederlag for Kvindernes Vedkommende. Jeg vil haabe, at denne Afdeling gør alt for at faa Kvinderne organiseret.

Vestring: stadig den gamle Tale om igen. Kvinderne har en Magt her i Afdelingen og vi er aldeles magtesløse over for dem. Under vanskelige Tider kan Kvinderne nemt komme ud af Foreningen. Det har vi set en Gang, da der paa en herværende Fabrik blev afskediget en Del Kvinder. De løb hen og spurgte, om de kunde faa Arbejde, naar de meldte sig ud af Foreningen, og de fik Svaret: „Naar de vil arbejde for to Kroner mindre, saa er der Arbejde“, og Kvinderne optog Arbejdet. Skal der gøres noget, saa maa Hovedbestyrelsen tage Stilling dertil.

Bebber: I Kolding har vi 26 organiserede Kvinder, dog staar der endnu nogle udenfor Foreningen. Der er desværre mange kvindelige Tobaksarbejdere, der tjener for ussel en Løn, saa man næsten ikke kan bebrejde dem, at de ikke vil svare Kontingent til Fagforeningen. Derfor bør vi, naar Overenskomsten engang skal opsiges, af al Kraft arbejde hen til at hæve Kvindernes Løn.

Overenskomsten for Tilberedernes Vedkommende er nu en Gang slet; vi maa hjælpe os saa godt, vi kan, med den og se at opnaa de højeste Priser, som denne tillader.

Vestring rettede det Spørgsmaal, om nogen Afdeling havde taget under Overvejelse, om Priskuranten skulde opsiges eller ej. Det kan være rigtigt at drøfte Spørgsmaalet. Sidste Opsigelse kom saa hovedkulds. Han vilde lægge Afdelingerne paa Sinde at drøfte det.

Da ingen flere forlangte Ordet, hævede Dirigenten Mødet.

C. B.

Viborg.

Ved Fagmødet i Viborg den 2. Juli var Repræsentanter for Afdelingerne i Aarhus, Holstebro, Nykøbing M og Viborg.

Man drøftede bl. a. følgende Spørgsmaal:

1. Strejkeunderstøttelse.
2. Rejseunderstøttelse.
3. Geschenkkassen.

Følgende Resolutioner vedtoges énstemmig:

Ad 1. *Strejkeunderstøttelse*:

„Fagmødet vedtager at arbejde for, at strejkende Medlemmer, der rejser ud for søge Arbejde, men intet faar, atter er berettigede til Understøttelse, naar de vender tilbage til den By, hvorfra de er udgaet“.

Ad 2. *Rejseunderstøttelse:*

„Fagmødet enes om at arbejde hen til, at Medlemmer, der er indtraadt i Danmark, men af Forholdene har været tvungne til at søge Arbejde i Udlandet, naar de vender tilbage skal være fuldt berettigede i Lighed med andre danske Medlemmer“.

Ad 3. *Geschenkkassen:*

„Fagmødet udtaler sin Antipati mod Systemet Geschenkkasse og sin Tilslutning til højere, regelret Understøttelse gennem Forbundet mod højere Kontingent“.

Paa Viborg Afdl.s Vegne

S. Gjørup.

Tobaksarbejderforbundet „Enigheden“.

Som det vil være Medlemmerne bekendt, er der udbrudt Lock-out i Sverrig, hvorved ca. 17,000 Arbejdere er blevne uden Erhverv; endvidere har Tekstilarbejderne i Danmark nedlagt Arbejdet. Paa Afdelingens Generalforsamling vedtoges det derfor at forhøje Kontingentet til 75 Øre for helbetalende og 35 Øre for halvbetalende Medlemmer.

Det forhøjede Kontingent betales fra og med Lørdag d. 15. Juli (dog betales de gamle Restancer først) og varer indtil anden Meddelelse fremkommer fra Bestyrelsen.

Bestyrelsen.

* * *

I Følge Lovene skal enhver, der modtager Arbejde paa nyt Arbejdssted, forinden Arbejdet paabegyndes anmelde dette paa Kontoret, og modtager her et Bevis for, at Anmeldelsen har fundet Sted; nævnte Bevis afleveres til Fabrikens Arbejdere.

Nu er Forholdet imidlertid, at Arbejderne paa nogle Fabriker ikke forlanger Beviset af ny antagne, hvorved denne ny Ordning ikke kommer til at virke paa tilfredsstillende Maade.

Naar man ikke overalt forlanger det omtalte Bevis, er Grunden vel den, at man ikke har indset Nyttens af samme, jeg skal derfor tillade mig at gøre opmærksom paa følgende:

Ved at de Arbejdsløse anmelder, at de er gaaet i Arbejde, er vi paa Kontoret altid klar over, hvem der vedblivende er arbejdsløse og derved altid i Stand til at vide, hvem der kan anvises Arbejde. Anmeldes det derimod ikke, naar en Arbejdsløs faar Arbejde, er det ganske umuligt, at Arbejdsanvisningen kan virke tilfredsstillende, da der saa, som Tilfældet desværre har været flere Gange, skrives til Medlemmer, som har Arbejde, og det er da først muligt paa et senere Tidspunkt at imødekomme den betræffende Mesters Ønske om Arbejdskraft, og da vi som Organisation selvfølgelig er interesseret i, at Mestre og Fabrikanten søger deres Arbejdskraft iblandt Organisationens Medlemmer og paa dennes Kontor, bør man strengt paasé, at alle ny

Arbejdere paa Fabrikerne har Bevis fra Kontoret paa, at de har anmeldt nyt Arbejdssted.

Men ogsaa i Tilfælde af Blokader er det til Nytte, at man ikke begynder paa et nyt Sted uden at man først har forhørt paa Kontoret, om det er tilladt at begynde eller ikke.

Endvidere har det sin Interesse, at vi paa Kontoret véd Besked med, hvilke Fabriker der antager Arbejdskraft.

Som man vil have set af de her fremsatte Grunde, er Anmeldelsen af nyt Arbejdssted nødvendigt, og jeg haaber derfor, at man fremtidig vil forlange Beviset paa samtlige Fabriker.

Anmeldelser kan daglig ske imellem 12—1 og 6—7.

P. B. V.

V. Nielsen.

Cigarsorterernes Fagforening.

Kontingentet er fra Lørdag den 15. ds. forhøjet til 75 Øre for hel- og 35 Øre for halvbetalende Medlemmer i Anledning af den store Lock-out i Sverrig og Tekstilarbejdernes Strejke i Danmark. Beslutning om Kontingentforhøjelsen er taget paa Generalforsamlingen den 7. Juli.

Th. Stauning.

Børnedødelighed og Boligforhold.

Paa Københavns Kommunalbestyrelses Foranstaltning er af Københavns statistiske Kontor udgivet et Hefte med statistiske Oplysninger om *Børneantal og Børnedødelighed*. Et Afsnit heri, der omhandler Børnedødeligheden i Forhold til Arbejdernes Lejligheders Størrelse, er af særlig Interesse.

Tabellen i dette Afsnit omfatter 11555 Familier, hvoraf 835 bor i Lejligheder med 1 Værelse, 7269 i Lejligheder med 2 Værelser og 3451 i Lejligheder med 3 eller flere Værelser.

Det viser sig her, at der er en afgjort Stigning i Dødelighedstallet samtidig med Lejlighedernes aftagende Værelseantal, og dette gælder baade mellem 3—4 Værelsers-Lejligheder og 2 Værelsers, og mellem 2 Værelsers- og 1 Værelses-Lejlighederne.

Med Tal kan dette vises saaledes: For hvert 100 Børn, der døde i Lejligheder med 3 eller flere Værelser, døde 129 i 2 Værelses-Lejligheder og 179 i 1 Værelses-Lejligheder.

Aarsagen til denne meget betydelige Forskel i Børnedødeligheden maa selvfølgelig søges i den mangelfulde Ernæring, der paa Grund af de slette økonomiske Forhold kan ydes i de mindste Lejligheder og naturligvis i Forbindelse hermed ogsaa Skadeligheden af, at flere Mennesker tvinges til at leve sammenpakkede i usle 1 og 2 Værelses-Lejligheder.

Tallene viser os, at det kapitalistiske Samfunds Opretholdere lader Tusinder af Menneskebørn dø, i Stedet for at tilvejebringe Forhold, hvor sligt ikke finder Sted. Tabet af disse Børn burde betragtes som Tab for Samfundet, men saaledes er Opiattelsen ikke i et kapitalistisk Samfund.

Arbejderforsikring.

Arbejderforsikringsraadet, nedsat i Henhold til Lov af 7. Januar 1898 om Ulykkesforsikring, har afgivet Beretning for Aaret 1904, hvoraf det fremgaar, at 2251 Ulykkestilfælde er anmeldte som hørende under Loven. Desuden er behandlet 8 Tilfælde, anmeldte i 1902, og 528 Tilfælde, anmeldte i 1903. 576 Tilfælde henstod ved Aarets Slutning som uafgjorte.

I Erstatning ved Tilfælde, der medførte Døden, er udbetalt 109,800 Kr. og for Invaliditet 473,177 Kr., foruden Dagpenge.

Møder.

Forretningsudvalgets Møde den 2. Juni 1905.

1. Angaaende Restancefrist for nogle Medlemmer i Kolding, vedtoges det at henholde sig til Lovene.

2. Det internationale Fonds Bestyrelse anmoder om Tilladelse til at udbetale 10,000 Frcs. til de udelukkede Cigaretmagere i Dresden. Sanktion gaves.

3. Udbetaling af Diæter og Rejseudgifter for Afdelingen i Aarhus til et Fagmøde i Viborg godkendtes.

Efterlysning.

Cigararbejder *F. Larsen* fra Odense og Hustru, født *Bade*, fra Svendborg bedes opgive deres Adresse, da en Samtale ønskes af Kaptajn *Mathiesens Enke*, Grønnegade 16, 3., Kbhvn.

Afdelings-Adresser.

Rejseunderstøttelse udbetales paa følgende Steder i Provinserne:

Nyborg: H. Hansen, Ingolfsgade 11.
Aalborg: P. Petersen, Dalgsgade 11.
Hillerød: J. Hansen, Nyhusene.
Nykøbing M.: K. Holm, Gasværksvej.
Vejle: F. Jensen, Staldgaardsgade 37.
Ringkøbing: J. P. Jensen, Hj. af Søndergade og Ø. Strandgade.
Holstebro: S. Wistisen, Sønderlandsgade.
Næstved: C. Olsen, Kildemarksvej 102.
Fredericia: H. Rasmussen, Prinsensgade 27 a.
Odense: E. Nielsen, H. C. Andersensgade 25.
Aarhus: P. Frederiksen, Ny Munkegade 82.
Vordingborg: O. Sørensen, Tømmerups Fabrik.
Slagelse: O. Hansen, Herrestræde 36 b.
Viborg: S. Gjørup, Lille St. Mikkelsgade.
Horsens: S. Rasmussen, Nygade 25.
Kolding: H. Møller, Seest.
Nakskov: V. Hansen, Rødbyvej.

Helsingør: Joh. Svendsen, Gl. Strandvej 8.
Svendborg: L. Hansen, Lundevejen 42.
Nykøbing F.: Th. Rasmussen, Gaabensevej 35.
Skelskør: C. Olsen, Møllerstræde.
Randers: N. C. Jensen, Karl Metzgade 27.
Thisted: C. Nielsen Lenchler, Stationsvej.
Esbjerg: N. Hansen, Danmarksgade 117¹.

Hvor Understøttelsen udbetales paa Fabriken vil den i Reglen kunne hæves hele Dagen, ellers er Tiden imellem 12—1 Middag. Paa Hovedkontoret i København, Rømersgade 22, imellem 12 og 1 Middag.

F. Møller.

BEMÆRK!

Artikler, der ønskes optagne i Fagbladet, bør i Reglen være Redaktøren i Hænde *henholdsvis den 11. og 27. i hver Maaned.*

Pladsen i Bladet er indskrænket og Artikler maa derfor skrives saa kortfattede som muligt. (Der skrives kun paa Papirets ene Side).

Redaktøren skal have alle Artikler tilsendt. Adresse: *Th. Stauning, Rømersgade 22.*

Vi anbefaler alle at købe Cykler ved Cykle-Kreditselskabet, der er oprettet af Arbejdere og anbefales i Fagforeningerne af Organisationernes Fagblade. Enhver Køber har Ret til under Arbejdsløshed og Sygdom at staa til Restance med Afdragene. Selskabets Kontor er i Gothersgade 145, St., Hjørnet af Rømersgade (tidligere Rømersgade 27), aabent Mandag, Fredag og Lørdag Aften Kl. 6—9.

≡ Raatobak. ≡

Java Dæks (2 Pd. til 1000), lyse og Mellemfarver, 1,25 pr. Pd.

Brasil, 2 Længde, meget fin Kvalitet, 0,78 Pd.

Brasil 0,60 Øre pr. Pd.

Stort Lager af Cigartobakker, Etiketter, Baand og Forme.

Georg Løber & Søn,

København, Pilestræde 57. Telef. 1285.

Største Raatobakslager,

Peder Hvidtfeldtstræde 11.

Stort Udvalg i alle Sorter **Cigartobakker** til Dagens billigste Priser anbefales. **E. Jensen.**

RAATOBAK.

Største Lager, billigste Priser. Prompt Ekspedition. Til Provinserne mod Efterkrav.

Otto Petersen & Søn.

Telefon 2815.

Dr. Tværgade 18, Kbhvn.

Redigeret af *TH. STAUNING*, Rømersgade 22.

Trykt hos Rud. Böhm, Rømersgade 23, København.

Tobaksarbejderforbundets Fagblad

Nr. 15

1. August 1905

1. Aargang

Geschenkkasser.

Fra forskellige Sider har man opfordret mig til at give min Mening tilkende i Spørgsmaalet „Geschenkkasser“, og skønt det egentlig ikke interesserer mig, skal jeg dog efterkomme Opfordringen, men det siger jeg iforvejen: nogen langvarig Diskussion indlader jeg mig ikke paa, thi dertil er Spørgsmaalet for ubetydeligt.

Jeg har gentagne Gange haft Lejlighed til at tale med Provinskollegerne om Spørgsmaalet og har aldrig rigtig kunnet enes med dem; thi dér, hvor jeg har diskuteret Sagen, har man været Tilhænger af disse frie Kasser, og jeg for mit Vedkommende kan ikke begejstres for den Institution af følgende Grund:

Den saakaldte Geschenkkasse er en lokal eller stedlig Kasse, der — det siger jo Navnet — kun virker paa det bestemte Sted, hvor den findes, og hvis Byrder altsaa ogsaa maa fordeles udelukkende paa Vedkommende Afdelings Medlemmer. Nu træffer det sig saa besynderligt, at enkelte Byer og Afdelinger ligefrem er oversvømmet af rejsende Tobaksarbejdere, og andre Byer igen er kun meget sparsomt besøgt, ialfald i Forhold til Afdelingens Størrelse. Jeg skal anføre et Eksempel:

Afdelingen i Aalborg, den største udenfor København, tæller gennemsnitlig ca. 167 Medlemmer og udbetalte i Femaaret 1900 til 1905 ialt en Sum af 2141 Kr. 75 Øre i Rejsepenge, altsaa ca. 408 Kr. 40 Øre aarlig. Lad os for Nemheds Skyld sætte Medlemmernes Antal til kun 150 (hvad der er altfor lavt regnet), saa bliver den udbetalte Sum ca. 2 Kr. 73 Øre pr. Medlem i Løbet af et Aar.

Afdelingen i Randers, noget nær den mindste i Landet, tæller aldrig over 6 Medlemmer, men har i samme Femaar udbetalt den Sum af 691 Kr. 40 Øre, il Trods for at Udbetalingen har været standset i

nogen Tid, fordi der kun fandtes 3 Medlemmer paa Pladsen. Men lad os antage, at Medlemmernes Antal gennemsnitlig er 6 og at den indbetalte Sum strækker sig over hele Femaaret, saa bliver det en aarlig Ydelse pr. Medlem af 23 Kr. 05 Øre.

Det er indlysende, at naar ikke Forbundet havde baaret Rejseunderstøttelsen, saa vilde enten de rejsende Kolleger ikke have faaet nogen næneværdig Understøttelse i Randers, eller ogsaa maatte Medlemmerne dersteds have betalt et ublu højt Kontingent. Medens i Virkeligheden Aalborg Afdeling kunde have klaret sig med at paaligne Medlemmerne et Kontingent af 5, højst 6 Øre for at udrede den nævnte Sum, saa skulde Randers Afdeling have paalignet Medlemmerne 50 Øre for at udrede det forlangte.

Se, saaledes virker lokale Kasser. Jeg vil villig indrømme, at jeg har taget de krasseste Modsætninger til mit Eksempel, men Forholdet er galt, selv om man tager andre Eksempler, Byrderne bliver altfor ulige fordelt.

Derfor har jeg altid været og er endnu en ubetinget Tilhænger af, at Byrderne fordeles paa alle og at Hovedorganisationen bliver den, der udreder samtlige Understøttelser, ligegyldig af hvilken Art og i hvilken Udstrækning.

Den Tanke, at støtte de rejsende Kolleger udover det, Loven nu engang har sat som Maksimum, er i og for sig rosværdig og smukt; men er man af den Formening, at en større Understøttelse er nødvendig eller dog ønskelig, og finder Tanken Genklang overalt i Landet, saa er det eneste rigtige, at man paaligner samtlige Medlemmer en 5 eller 10 Øre ugentlig og lader disse Penge flyde i Hovedkassen, saa kan vi forlænge Perioden eller forhøje Dagpengene, det er sikkert det bedste.

F. Møller.

Da man ingen Fagforeninger eller Rejseforeninger havde, var det en naturlig Ting at rejsende Svende i hver By fik en Understøttelse af de arbejdende Kol-

leger, men da man oprettede Fagforeninger, Forbund og igen indenfor disse Rejsekasser, var det sikkert Planen at komme noget bort fra det gamle Geschenkforhold.

Det skete maaske kun til en vis Grad, men man var dog paa den rette Vej.

Nu har vort og flere Forbund yderligere udvidet Understøttelsen, saaledes at man en vis Tid i hvert Aar kan faa Dagpenge som Arbejdsløs og Milepenge som Rejsende. Dermed burde man vist være ude over at give Geschenk i Almindelighed og her mener jeg baade den private Ydelse og den faste igennem Geschenkkasser. Vi har i Virkeligheden rigelig af Ydelser at udrede, og man kan med god Grund forlange, at navnlig unge Svende selv gør, hvad de kan for at sikre sig ogsaa paa Rejser, og dette kan som bekendt ske igennem Haandværkssvendenes Rejseforening foruden igennem Forbundet.

Hvis det, vi nu yder fra Forbundet, ikke er tilstrækkeligt, maa vi arbejde hen til en Forøgelse og selvfølgelig vide, at dermed følger en Forhøjelse af Kontingentet; men dette er ogsaa den eneste retfærdige Form. Geschenkkasser er en Uting, fordi de vil kræve højst forskellige Bidrag i de forskellige Byer. Et Sted vil man paa Grund af Beliggenhed og Afdelingens Størrelse kunne klare sig med en Ubetydelighed, et andet Sted vil maaske en ubetydelig Afdeling, der paa Grund af sin Beliggenhed søges af mange Rejsende, være nødt til at opkræve et uforholdsmæssigt højt Bidrag pr. Uge.

Lad derfor Tanken om Geschenkkasser og navnlig tvungne endelig fare, den egner sig ikke for Nutiden, er i høj Grad uretfærdig og ikke bidragende til at skabe den rette Interesse for det vigtigste, nemlig vor faglige Organisation.

Selvfølgelig skal vi søge at betrygge de Arbejdsløses og Rejsendes Stilling saa meget som muligt, men det bør ske igennem vort Forbund, om muligt med Hjælp fra Stat og Kommune og, hvis det er fornødent, med større Bidrag end vi nu betaler, men ikke ved planløs Oprettelse af nye, uretfærdigt virkende Foreninger.

Anders Sjællænder.

*

*

*

Det glæder mig at se to ærede Medlemmer tage Ordet om dette Spørgsmaal, hvad jo ogsaa var Hensigten med min lille Artikel. Geschenk eller Velkomst har jo været kendt hos os, saalænge Faget har været. Vi er jo alle interesserede i og forpligtede til at skaffe Rejsende saa gode Forhold som muligt, da vi jo ikke ved, naar det bliver vor Tur til at benytte disse. Og jeg mener fremdeles, at det er den rette Form. Vi yder jo altid Geschenk, særlig til ikke berettigede Medlemmer; hvorfor saa ikke sætte dette i System — det gør man jo altid, naar man indfører Reformen — og ikke lade det bero paa Tilfældigheder. Lad os illustrere det med et Eksempel. Der kommer en Uge to, ja maaske tre, Rejsende til en Afdeling; de er maaske ikke berettigede eller har opbrugt deres Understøttelse, de henvender dem paa Fabrikerne og

saa kommer Tilfældighederne, dem er de nu afhængige af, det er nemlig ikke afgjort, de faar Geschenk af alle; nu kommer Fordelen ved Geschenkkassen: De behøver ikke at gaa rundt paa Fabrikerne, alle giver igennem den bestaaende Geschenkkasse. Ingen vil paa denne Konto kunne pynte sig med laante Fjer, og skulde der være nogen, der mener, at den Rejsende faar mindre paa den Maade, er det let at ordne: saa giv ekstra, det staar jo enhver frit. Hr. N. Petersen siger, det skal ikke være Naadegaver; det glæder mig, at Hr. Petersen og jeg er enige heri. Han ønsker det ordnet saaledes, at det bliver en Ret, der kræves. Vel, lad os saa begge tage fat og atter oprette Geschenkkasser, saa bliver vi da enige om det, saa bliver Geschenkkassen et Sted, hvor den Rejsende kan kræve sin Ret. Men saa frygter Petersen for, at en Geschenkkasse er afhængig af Kollegernes Skøn. Ja, selvfølgelig, hvad er ikke det. Ideer bliver til Forslag, som atter igen bliver til Love; disse opretholdes og ophæves, alt efter den menneskelige Tankegang og Forholdene. Dette, at en saadan Kasse sjælden oprettes énstemmig, siger jo intet. Hr. Petersen vil hellere være med til, at der arbejdes paa at højne Rejse- og Arbejdsløshedsunderstøttelsen, altsaa for et forhøjet Kontingent; det skal vi nok faa ad Aare, men lad os gøre Overgangen let, saa let som den var her i Aarhus, hvor man længe har haft det forhøjede Kontingent (Geschenkkassen). At det af min Artikel faar Udseende, som om der her i Aarhus er Begejstring for atter at oprette Geschenkkassen, kan jeg ikke erindre, Hr. Petersen har sikkert ikke læst rigtigt. Jeg skrev, at der synes at være Stemning osv. Det kan man da ikke faa Begejstring ud af, men hvad jeg skrev, skrev jeg med fuld Føje. Spørgsmaalet har været fremme paa 2 Møder, og her er det første Bevis for Stemningen; havde den ikke været, havde den ene Gang været nok. Paa sidste Møde forkastedes det med 13 imod 12 og her er det andet Bevis; thi man vil vel ikke paastaa, at den ene Stemmes Majoritet var saa knusende, at man kan sige: „Der er ingen Stemning for en saadan Kasse“. Og hvad de ca. $\frac{2}{3}$ af Medlemmerne mente og eventuelt havde stemt for, hvis de havde givet Møde, kan vi, der er Venner af Spørgsmaalet, lige saa godt tage til Indtægt for os som omvendt.

Altsaa Hr. Petersen og jeg er i det væsentlige enige. Vi vil begge skaffe Medlemmerne al den Fordel, der kan naas. Petersen er ikke bange for et forhøjet Kontingent, og jeg er ikke bange for at tilføje det nu bestaaende Kontingent en 5 eller 10 Øre ugentlig. Petersen siger, alle Afdelingerne maa være med. Det siger jeg ogsaa!

Nu tilslut en Undskyldning, fordi jeg vedbliver at være uelskværdig og undertegner mig med

S.

Til Hr. F.

indskrænker jeg mig betydelig. Spørgsmaalet om atter at oprette Geschenkkassen her i Aarhus og dets Forkastelse paa sidste Generalforsamling, har jeg ovenfor berørt tilstrækkeligt. Jeg var selv til Stede, udebliver af Princip ikke gerne fra faglige Møder. At jeg skulde

søge at *opildne* andre Afdelinger om Spørgsmaalet passer ikke rigtig. Jeg takker for Opmærksomheden; Hr. P. tillægger mig altfor store agitatoriske Evner. Sæt Ordet „interessere“ i Stedet for opildne, saa passer det bedre. Hr. F. vil helst gøre Sagen til en Forbundssag. Jeg turde ikke forlange saa meget, men lad gaa, hertil rækker jeg ogsaa Haand, men indtil dette sker, kan man godt oprette Geschenkkassen. Hr. F. er lidt gammeldags, naar han siger: Lad os nu nøjes med det, vi har, og se at faa det rigtig godt. Nei, frem med Meningerne og med Opgaverne. Her i vort Fagblad behøver man ikke at kneble Ytringsfriheden. S.

Arbejdsløsheden.

IV.

Den første egentlige Arbejdsløshedsforsikring oprettedes i Bern i 1891. Det blev ikke en Tvangsforsikring for alle Arbejdere, men en frivillig Selvhjælps-Institution. Berns Kommune tog Del i dens Ledelse og ydede Tilskud til Kassen.

Denne Kasse har store Mangler og dens væsentligste Betydning maa vistnok søges i dens banebrydende Virksomhed, der bl. a. har gjort det muligt at drage Lære af de begaaede Fejlgreb.

Særlig er Frivilligheds-Princippet med god Grund blevet kritiseret, fordi det naturligvis holder den Part af Arbejderne udenfor, hvis Arbejdsløsheds-Risiko er mindst.

I St. Gallen oprettedes 1895 en Kasse med Forsikringstvang. Statutterne indeholdt Bestemmelser om Straf og Bøder for Udeblivelse med Kontingent, men det viste sig vanskeligt, ja umuligt paa det Sted og den Tid at overholde Statutterne; efter et Aars Forløb maatte en Fjerdedel af Medlemmerne stryges af Listerne for Kontingent-Restance. Selvfølgelig var det en mærkelig Praksis at udelukke Restanterne af en Tvangsforsikring, men Forholdene har vel været saaledes, at der ikke var andet at gøre.

Forsikringskassen i St. Gallen ophævedes efter to Aars Forløb, og Forslag, der har været fremme i Basel og Zürich om Oprettelse af Kasser efter lignende System, er forkastede. Derimod er der i Basel oprettet en frivillig Forsikringskasse i 1901. Den bestyres af Arbejdersekretariatet og modtager faste Tilskud af Kantonen, og dette er sikkert Skridt i den rigtige Retning, selv om der endnu er Mangler at afhjælpe eller Forandringer at indføre, der vil bringe Kassen endnu mere i Overensstemmelse med sunde og praktiske Principer.

Det System, der hidtil har vist sig at være det heldigste og samtidig simpleste, er sikkert det, der er indført i Gent siden 1901 og derfra igen i en Række belgiske Byer, hvor Kommunen yder aarlige Tilskud til saakaldte „Fonds de Chomage“ (Arbejderorganisationerne).

Dette System er som nævnt indført i flere Byer og tegner til at faa endnu videre Udbredelse, vi skal derfor omtale det lidt nærmere.

Tilskudet til de organiseredes Arbejdsløsheds-kasser retter sig efter de udbetalte Understøttelser, hvoraf det som Regel udgør 50 pCt., men kan dog ikke overstige 1 Frs. (72 Øre) om Dagen til hver arbejdsløs, og ydes højst 50 Dage om Aaret til en og samme Person.

Til Arbejdsløshed, der skyldes Strejke, Lock-out, eller Virkningerne af saadanne Arbejdsstandsninger samt Sygdom eller fysisk Arbejdsudygtighed udbetales intet Tilskud, hvad der ligeledes gælder, naar den arbejdsløse nægter at modtage det Arbejde, der anvises ham af Fondets Bestyrelse.

For de Arbejdere, der ikke tilhører Arbejderorganisationerne, er der oprettet en Art Sparekasse, i hvilken disse kunne gøre Indskud i de gode Tider. Under Arbejdsløshed kan der da udtages indtil 6 Frs. om Ugen, og der udbetales saa fra Kommunen et tilsvarende Tilskud, dog ikke i længere Tid end 50 Dage i et Aar til samme Person.

Uddrages større Beløb end det foran nævnte bortfalder ethvert Tilskud, og ligesaa hvis Arbejdsløsheden helt eller delvis er selvforskyldt.

Arbejdsløshedsfondets Komité bestaar af Borgmesteren og ti Medlemmer valgte af Kommunalbestyrelsen. Af disse ti skal de fem være Medlemmer af Arbejderorganisationer.

Dette System har selvfølgelig i høj Grad ansporet de organiserede Arbejdere til at danne Arbejdsløsheds-kasser for at sikre Medlemmerne en Understøttelse under Arbejdsløshed, hvorimod de uorganiserede Arbejdere ogsaa paa dette Omraade viser sin Ligeegyldighed, Lunkenhed og manglende Forstaaelse, ved kun i ringe Grad at benytte sig af de favorable Tilbud, der her er givet.

Vi har her nævnt nogle Forsøg, der fra det offentlige Side er foretagne til Lindring af Nøden, der følger af Arbejdsløsheden. Endnu kan tilføjes, at det franske Parlament i 1903 nedsatte en Kommission for Indførelse af en Stats-Alderdomsforsikring, og at denne Kommission tillige fik den Opgave at fremkomme med Forslag til Lov om en almindelig Arbejdsløshedsforsikring.

Denne Kommissions Forslag fremkom for et Par Maaneder siden, og det anbefaledes heri at indføre det foran skildrede Gent'er-System paa et bredere Grundlag, men kun som Overgangsled til en bedre Ordning af en almindelig Arbejdsløshedsforsikring.

Endelig kan det ogsaa nævnes, at der i England har været nedsat en Kommission angaaende Arbejdsløsheden, og at denne fornylig har afgivet sin Betænkning. Ganske vist en Betænkning, der ikke tager Sigte paa at skaffe direkte Hjælp til de arbejdsløse, men dog et Vidnesbyrd om, at man snart i alle Lande nødes til at beskæftige sig med Tidens store Onde, Arbejdsløsheden.

Den engelske Kommission inddeler de arbejdsløse i fire Klasser: „De ubrugelige Folk, som enten ikke vil eller paa Grund af legemlig eller aandelig Svaghed

ikke kan arbejde“, „de, der ikke er ordentlig uddannede“, „de periodisk arbejdsløse“ og endelig „de faguddannede Arbejdere, hvis Arbejdsløshed skyldes Arbejdsformindskelse“.

For de under første Klasse opførte Arbejdere mener man ikke, der kan gøres ret meget, men dog foreslaas det at oprette Agerdykningskolonier efter tysk-hollandsk Mønster til Hjælp for og Forbedring af denne vanskelige Gruppe.

Dernæst henstilles til de lokale Avtoriteter at regulere offentlige Arbejders Udførelse, saaledes at der om muligt ogsaa skabes Beskæftigelse om Vinteren.

Arbejdsanvisningskontorer nævnes, men tillægges ikke nogen særlig Betydning.

For de faguddannede Arbejders Vedkommende har man kun Anvisning paa indirekte Midler, saasom Indskrænkning af Arbejdstiden, hvorved der skabes Brug for forøget Arbejdskraft, samt Indførelse af faglig Undervisning overalt, for derved at hjælpe de arbejdsøgende i Konkurrencen overfor de uuddannede.

Endvidere nævnes som et indirekte Middel Alderdomspensioner med fast ugentlig Understøttelse af Arbejdets Veteraner.

Alle disse Skridt, Kommissionernes Forslag og de forskellige Landes Forsøg paa at hjælpe os over Vanskelighederne, viser, at Tiden er inde for kraftige Foranstaltninger imod selve Arbejdsløsheden og imod dens Følger.

Herhjemme har vi ogsaa en Kommission, der beskæftiger sig med Arbejdsløshedsspørgsmaalet, og i Arbejderpartiet har man i adskillige Aar beskæftiget sig med Sagen og fremsat Forslag om den. Maatte vi da snart være naaede vidt nok i Overvejelserne, de arbejdsløse og deres Børn bør ikke vedblivende vente paa Hjælpen, og at der er Grund til at bringe Hjælp fra det offentlige, fra Stat eller Kommune, har vi i de foregaaende Artikler tydeligt paavist.

I næste Artikel skal vi beskæftige os med, hvad der bør foretages.

Til Afdelingerne fra Revisorerne.

Afdelingernes Formænd og Kasserere gøres opmærksomme paa, at det er nødvendigt at Opgørelserne indsendes i Henhold til Lovenes Bestemmelse: „*Ingen Afdelinger maa staa til Restance*“.

Vi har tidligere gjort opmærksom herpaa, sidste Gang paa Kongressen. Det er nemlig umuligt for Forretningsføreren at fremlægge afsluttet Regnskab, naar enkelte Afdelingers Opgørelse mangler. Hvert Medlem, som har erholdt Arbejdsløsheds- eller Rejseunderstøttelse skal indføres for den Maaned, han har erholdt samme.

Det er ikke med Urette, vi beklager os over foran nævnte Skødesløshed, og som Bevis herfor kan vi meddele, at der ved Revisionen den 23/7 d. A. manglede Opgørelsen for to Afdelingers Vedkommende fra og med Marts Maaned; for denne Gang vil vi undlade at nævne Navnene paa disse Afdelinger. Hvor-

ledes skal et ordentligt Regnskab kunne føres, naar enkelte Afdelinger venter saa længe med Opgørelsen?

Vi vil samtidig gøre opmærksom paa, at det er nødvendigt for en sikker Revision, at Afdelingerne nøjagtig og hver Maaned opgiver Mærkebeholdningerne og at man ikke modtager Kontingent uden stedse at give Mærker for samme. Denne Kontrol har Medlemmerne Pligten at udføre.

Haabende, at denne Opfordring vil blive taget til Følge, tegner vi

med kollegial Hilsen

L. Jespersen, R. Lowis, A. Olsen,
Konrad Pettersson,

Revisorer i Tobaksarbejderforbundet i Danmark.

Cigarsorterernes Fagforening.

Slettede Medlemmer:

- Nr. 182 Hilma Andersen
- 199 Marie Larsen
- 215 Louise Jensen
- 238 Varla Ljungquist.

Artikler, der ønskes optagne i Fagbladet, bør i Reglen være Redaktøren i Hænde *henholdsvis den 11. og 27. i hver Maaned*.

Pladsen i Bladet er indskrænket og Artikler maa derfor skrives saa kortfattede som muligt. (Der skrives kun paa Papirets ene Side).

Redaktøren skal have alle Artikler tilsendt. Adresse: *Th. Stauning, Rømersgade 22.*

≡ Raatobak. ≡

Java Dæks (2 Pd. til 1000), lyse og Mellemparver, 1,25 pr. Pd.

Brasil, 2 Længde, meget fin Kvalitet, 0,78 Pd.

Brasil 0,60 Øre pr. Pd.

Stort Lager af Cigartobakker, Etiketter, Baand og Forme.

Georg Løber & Søn,

København, Pilestræde 57. Telef. 1285.

Største Raatobakslager,

Peder Hvidtfeldtstræde 11.

Stort Udvalg i alle Sorter **Cigartobakker** til Dagens billigste Priser anbefales.

E. Jensen.

RAATOBAK.

Største Lager, billigste Priser. Prompt Ekspedition. Til Provinserne mod Efterkrav.

Otto Petersen & Søn.

Telefon 2815.

Dr. Tværgade 18, Kbhvn.

Redigeret af *TH. STAUNING*, Rømersgade 22.

Trykt hos Rud. Böhm, Rømersgade 23, København.

Tobaksarbejderforbundets Fagblad

Nr. 16

15. August 1905

1. Aargang

Til samtlige Afdelingskasserere.

Ærede Kolleger bedes høfligst om at iagttage følgende ved Forsendelse af *frivillige Bidrag*:
Skriv bag paa Kuponen, hvortil de afsendte Penge er bestemt, saa undgaas Fejltagelser.

Ved Forsendelse af Afdelingens Kontingent til Hovedkassen, enten det ordinære eller forhøjet Kontingent, er dette unødvendigt.

Fortegnelse over frivillige Bidrag til Rusland:

Odense	Kr. 13,00
Vejle	- 6,00
Kolding	- 30,00
Aarhus	- 19,25
Fredericia	- 25,00
Vordingborg	- 5,00
Cigarsorterernes Fagforening	- 3,30

Ialt Kr. 101,55

Mulige Fejl bedes meldt til Undertegnede.

F. Møller.

Arbejdsløsheden.

V.

(Sidste Artikel.)

Det, der fra Arbejdernes Side med Styrke maa kræves som Foranstaltninger imod Arbejdsløsheden, er Iværksættelse af offentlige Arbejder paa en saadan Maade, at Efterspørgslen efter Arbejdere fordeles nogenlunde jævnt til disse Arbejder i Stedet for, hvad der ofte er Tilfældet, at lade en Række Foretagender vente i mange Aar for saa pludselig at lade disse komme til Udførelse samtidig, og dernæst Bidrag af Statskassen til Understøttelseskasser for Arbejdsløse.

Dette sidste er igennem flere Aar krævet af Socialdemokratiets Rigsdagsgruppe ved Forelæggelse af Forslag derom, men Højres og Venstres Regeringer har i lige høj Grad skudt dette Forslag fra sig.

Forslaget, der er forelagt, gik ud paa, at der kunde udbetales af Statskassen indtil 500,000 Kr. aarlig til Fag- og Arbejderforeninger, som har til Formaal at understøtte deres Medlemmer under indtrædende Arbejdsløshed, naar denne ikke kan tilregnes Arbejderens eget Forhold. Statsbidragene skulle fordeles mellem Foreningerne efter disses Medlemsantal og i Forhold til, hvad Medlemmerne selv yder. Statsbidraget kunde udgøre indtil det dobbelte af Medlemmernes eget Bidrag, dog ikke over 10 Kr. aarlig pr. Medlem.

Det er forelagt i Folketinget fem Gange, medens Højre regerede, og derefter under Venstre-Regeringen i 1901 og 1902.

Disse stadige Forelæggelser har tvunget de andre Partier til at beskæftige sig med Arbejdsløshedsspørgsmaalet. Fra en Højremand fremsattes saaledes et ganske vist helt umuligt Forslag om „anerkendte Arbejdsløshedskasser“, til hvilke Staten under lignende Former som til Sygekasserne skulde yde 120,000 Kr. aarlig.

Fra Venstre foreslog man og fik vedtaget Nedsættelse af en Kommission til Undersøgelse og Overvejelse af Spørgsmaalet om en almindelig Invaliditets- og Alderdomsforsikring. Og Socialdemokratiets Repræsentanter fik saa med noget Besvær gennemført en Beslutning om, at denne Kommission ogsaa skulde beskæftige sig med Arbejdsløsheden.

I denne Kommission befinder Sagen sig altsaa, og vi haaber, at den i Henhold til sin Formands Løfte maa kunne afgive sit Forslag i den kommende Rigsdagssamling. Sagen taaler ikke unyttig Udsættelse.

Imod vort Forslag om Tilskud til Arbejdernes Arbejdsløshedskasser er der i Tidernes Løb fremsat mange Indvendinger. Der er først den, at man derved udelukker de uorganiserede Arbejdere. Heldigvis findes

disse ikke i stort Tal herhjemme, men som vi oplyste i vor forrige Artikel, har man i Gent og flere andre Byer fundet Udvej for den Vanskelighed ved Opretelse af en særlig Institution for de Uorganiserede, og det kan selvfølgelig ogsaa gøres her.

Dernæst har man ment, at Arbejderorganisationerne ikke kunde gives Statstilskud til Forvaltning. Der kunde finde Misbrug Sted o. s. v. Dette er imidlertid Talemaader, der saa ofte er gendrevne. Fagforeningerne er i Tidernes Løb blevne saa faste, grundmurede og vel ledede Organisationer, at der ikke er Grund til at nære Mistillid til disse.

Sygekasserne er saa vel som Fagforeningerne Arbejderforeninger, der ledes og styres af Arbejdere; disse faar Statstilskud, og der har ikke i den forløbne Aarrække været nogen nævneværdig Grund til at beklage sig over disses Forvaltning af Statstilskudet. Selvfølgelig vil Statstilskudet til Arbejdsløshedskasserne blive forvaltet paa fuldt forsvarlig Maade af disse Foreningers Bestyrelser; der er ingen som helst Grund til at mene andet.

Naturligvis er Forsikringskasser udsatte for Misbrug, men netop ved at lade Fagforeningerne bestyre Kasserne modvirkes dette i højeste Grad. Medlemmerne kender i stor Udstrækning hinanden, og det vil være et meget sjældent Tilfælde, hvor det lykkes et Medlem at faa Understøttelse og dog passe sit Arbejde, og skete det endelig, vil Straffen ikke være mindst følelig, naar Fagforeningen selv besørger denne.

Iøvrigt skal der naturligvis i Forbindelse med Understøttelseskassen være Arbejdsanvisningskontor ligesom Fagforeningerne allerede i nogen Grad har indrettet sig. Kan der anvises Arbejde, maa den Arbejdsløse naturligvis tage dette, og det er sikkert, at denne Institution omtrent vil umuliggøre Misbrug af førnævnte Art.

Foruden hvad her er antydet, skal det nævnes, at Arbejdsløshedskasser med Statstilskud selvfølgelig ligesom Forbundenes egne Kasser maa kræve en vis Karens-Tid, (at der hængaar i Eks. et Aar fra Indtrædelsen, før Understøttelse ydes), at der ikke betales for de første 3—4 eller 6 Dage efter Arbejdsløshedens Indtræden o. s. v., men alt dette er Ting, der er ordnet i Praksis af en Række Organisationer og let lader sig bringe ind under ensartede Former, for saa vidt det for nogle Bestemmers Vedkommende maatte anses for hensigtsmæssigt.

De nævnte Betæneligheder og andre, der kunne fremsættes, er næppe af stor Betydning overfor det ene vigtige: at afhjælpe Nøden hos de mange, der lider under Arbejdsløshedens Følger.

Vi maa derfor overfor den arbejdende Kommission fastholde, som det lettest og hurtigst gennemførlige, det af Socialdemokratiet fremsatte og foran nævnte Forslag. Selvfølgelig kan det ændres og maaske forbedres, selvfølgelig vil vi ogsaa have fremmet Bestræbelserne for at skaffe Arbejde til de Arbejdsløse, men der maa gøres noget snart, thi Nødstilstanden har vedværet i saa mange Aar, at Tusinder af Familier er i høj Grad forarmede.

Det nytter ikke at kræve nye Oplysninger, thi Sagen er tilstrækkelig oplyst; der foreligger saa mange himmelraabende Tal, at det næppe er nødvendigt at kræve flere.

Vi kræver en liden Del af den Ret, der tilkommer Arbejderne, en hjælpende Haand fra det Samfund, der Aar efter Aar kaster Tusinder af flittige Arbejdere ud i frygtelig Nød og Elendighed, en Hjælp, der gennem Aarene vil betale sig for det hele Samfund.

En Erindring!

Tilegnet

Cigarsortererne Lund, Carlsen og Gundersen hos
Firmaet E. Jensen.

Medens Cigarsortererne i Almindelighed har lært, at de bør være Medlemmer af Organisationer, findes der nogle enkelte beklagelige Undtagelser, saaledes de ovennævnte, der i en Aarrække har arbejdet hos E. Jensen, Peder Hvidtfeldtstræde 11.

Anledningen til, at jeg ønsker at tilegne disse Folk et Par Ord, er den Kontingent-Forhøjelse, der nylig er besluttet, foranlediget ved Væver-Strejken og Lock-ouden i Sverrig. Jeg husker nemlig en Episode fra Aaret 1902, da vi paa Grund af Søfyrbøder-Strejken havde Kontingentforhøjelse.

De nævnte tre Kolleger havde paa en Henvendelse fra Foreningens daværende Bestyrelse svaret med at melde sig ind i Foreningen og holdt sig der i 2 Uger. Saa vedtoges det frygtelige Bidrag af 25 Øre ugentlig til de stakkels Søfyrbødere, men det oversteg de tre Kollegers Offervilje.

De sendte en Forespørgsel til Foreningen, om det virkelig forholdt sig rigtig med den ekstra Ydelse, og da det bekræftedes, blev de ganske simpelt borte, undlod at betale Kontingent og blev som Følge deraf slettede paa Grund af Restance.

Det fremgaar heraf, at de tre Kollegers Grund til at staa udenfor Foreningen ikke er af principiel Natur, men slet og ret et Pengespørgsmaal. Det, at en Del Arbejdere gik paa Gaden for at opnaa 2 Kr. i Døgnet, var for dem ikke 25 Øre værd nogle faa Uger, saa megen social Forstaaelse fandtes ikke hos dem; saa snæver var deres Horizont, saa trangbrystet deres Solidaritetsfølelse, at den kære Pengepung med et Smæk blev lukket i og stukket dybt ned i Baglommen.

Siden da er gaaet tre Aar; vi har igen en 25 Øre at svare i forhøjet Kontingent til nogle af de mest elendigt lønnede af Danmarks Arbejdere, nemlig Væverne. Jeg spørger nu Kollegerne paa E. Jensens Fabrik: Har I endnu ikke indset, hvor nødvendigt det er for Arbejderne at støtte hverandre, skulde Ederes Horizont i de forløbne Aar ikke være bleven videre, saa at I kan indse, at I faktisk har unddraget Eder en moralsk Pligt overfor Ederes Standsfæller. Jeg spørger kun, men haaber tillige, at der maa være opstaaet lidt Forstaaelse hos Eder; skulde det være

Tilfældet, er min Opfordring denne: Meld Eder ind i Eders Organisation, dermed gør I Eders Pligt saa vel overfor Eder selv som overfor Eders Fagfæller; I hjælper Væverne med at hæve deres usle Løn og kan saaledes bøde paa Eders grimme Optræden i 1902.

J. K.

Literære Frembringelser.

Carl Muusmann: Artistblod, er et nyt Subskriptionsværk, der udgaar fra *A. Christiansens* Forlag. Det skal indeholde 20 Fortællinger og Romaner fra Artistlivet og bør sikkert modtages med Interesse.

Carl Muusmann er den første danske Forfatter, der har indført den moderne Artist i Literaturen, og i en tidligere udkommet Bog har han fuldt ud vist, at han har Evner til at løse denne Opgave.

Gustav Esmann skrev om ham som Forfatter af Fortællinger fra Circuslivet:

„Faa véd saa grundig Besked om vor Tids københavnske Teater-, Variété- og Circusliv med dets offentlige og private Hemmeligheder. Man kan spørge ham som et Leksikon. Han har kendt alle Koryfæerne, de store som de smaa, fulgt alle Bevægelserne, oplevet Skandalerne og Tragedierne, modtaget Bekendelser og lyttet til Anekdoter. Han besidder den Personhukommelse, den faktiske Viden og den kaféhistoriske Reservefond, som er en moderne Kronikørs uundværlige Driftskapital, den Skat, han stadig maa forøge for at kunne øse deraf.“

Vi tror, at den Samling Fortællinger, der nu udkommer, vil være interessante og anbefalelsesværdige.

* * *

Det ny Aarhundrede.

De sidst udkomne Hefter af dette Tidsskrift, der redigeres af *Dr. P. Munch*, har indeholdt en Række fortrinlige Bidrag foruden Redaktionens Oversigter over Politik og sociale Forhold i Ind- og Udland. Saaledes kan nævnes Bidrag om *Husmandsstanden*, om *Skolevæsenet*. *Vor Grundlov*. *Om Sundhedskontrol med Fødemidler*. *Bobrikoffs efterladte Skrifter*. *Unionskonflikten*. *Den katolsk-sociale Bevægelse i Tyskland*. *Jordspørgsmaalet*. *Tyveriernes Tiltagen i København og Aarsagerne dertil*. *Teatret og den store franske Revolution*. *De socialdemokratiske Diskussionsklubber* o. m. fl.

I det hele holder dette Tidsskrift sig friskt og i stadig Forbindelse med de store Begivenheder, Opfindelser og Tanker.

—g.

Arbejdsraadet.

Af den Aars-Beretning, der sidst er udsendt af Arbejdsraadet, der fungerer i Henhold til Fabrikloven, fremgaar det, at dette har beskæftiget sig med en Del Spørgsmaal, der berører nævnte Lov eller vedrører Lovgivning om Arbejderbeskyttelse.

Arbejdsraadet har ved ny Behandling udarbejdet Lovudkast om *Arbejde i Brød- og Kagebagerier*, og saadant Forslag forelaa til Behandling i sidste Rigsdagssamling, men naaede ikke til nogen Afslutning.

Arbejdsraadet har paa Foranledning af et til Ministeriet indgivet Andragende fra Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk vedtaget en Række Udtalelser om, hvorledes Bestemmelserne i Lærlingeloven burde ændres, og har endvidere, for at opnaa alsidig Oplysning med Hensyn til Forslag om Ændringer i nævnte Lov, henvendt sig til forskellige Organisationer, bl. a. ogsaa til De samvirkende Fagforbund, om disses Betænkninger over Sagen.

Raadet vil søge denne Sag tilendebragt i indeværende Aar.

Raadet har optaget Spørgsmaalet om Indskrænkninger i Arbejdstiden for Personalet paa Beværtningssteder til Drøftelse og anfører nogle Oplysninger om dette Emne fra Tyskland. Da der mangler Oplysninger her fra Landet, er det besluttet at søge tilvejebragt et statistisk Materiale, og Indenrigsministeriet har derefter foranlediget Spørgeskemaer udsendt, hvorpaa ønskes angivet Oplysninger om Arbejdstid m. v. paa Beværtninger, Gæstgiverier o. l.

Fra en Række Organisationer af Kellnere og Lejetjenere her i Landet er til Ministeriet indbragt et Andragende om:

1. at der gives de faste Kellnere en lovbealet Fridag om Ugen, og
2. at Kellnerlærlinge i Lighed med andre Fags Lærlinge inddrages under Lov om Lærlingeforholdet af 30. Marts 1889.

Raadet har udsat Behandling af denne Sag, indtil de foran nævnte statistiske Oplysninger om Arbejdsforholdene paa Beværtningssteder er tilvejebragt, og for Lærlingenes Vedkommende til Behandling sammen med Lærlingeloven.

Af de Regulativer, Arbejdsraadet skal udarbejde, foreligger et for *Cigar- og Tobaksfabriker*, der traadte i Kraft 1. August 1904.

Endvidere er der udarbejdet Regulativer for *Tekstilfabriker*, *Vaskerier*, *Valkerier* og *Farverier*, for *Jærindustrien*, for *Skotøjsfabriker* og for *litografiske Virksomheder*.

Disse sidstnævnte Regulativer er imidlertid ved Beretningens Afgivelse endnu til Erklæring hos Direktøren for Arbejds- og Fabriktilsynet.

Forhaabentlig vil Arbejdsraadets Virksomhed vedblivende være præget af samme Interesse for at fremme en sund Arbejder-Lovgivning, som hidtil synes at have været Tilfældet. At det ikke gaar saa hurtigt, som vi

kunne ønske, beror vel paa Forhold i vort Samfundsmaskineri, over hvilke Raadets Medlemmer ikke har Herredømmet.

Vort Forbunds Viceforretningsfører, *A. Christiansen*, er som bekendt Medlem af Arbejdsraadet.

Politisk Viden.

For dem, der interesserer sig for at følge Landets Lovgivningsvirksomhed uden dog at følge Rigsdagstidende, henleder vi Opmærksomheden paa *Rigsdags-Aarbogen*, der udgaar fra Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag, og er et fortrinligt lille Værk, hvori man faar Oplysninger om alle Forhandlinger, Lovforslag og Beslutninger fra Rigsdagen.

Prisen er meget lav.

Møder.

Forretningsudvalgets Møde den 13. Juli 1905.

1. Det vedtoges at anbefale Afdelingerne en Kontingentforhøjelse af 25 og 10 Øre foreløbig i 5 Uger til Lock-outen i Sverrig.

Det paalignede Bidrag til Væverne udredes foreløbig af Forbundet og udskrives senere hos Afdelingerne.

Forespørgsel fra Odense om, hvorvidt forhøjet Kontingent, vedtaget paa Generalforsamling, skal betales, besvaredes bekræftende.

2. Sagen angaaende en Erstatning fra Malmø Afdeling paa 32 Kr. (omtalt i Fagbladet den 1. Juni) er endnu ikke ordnet.

Det vedtoges at forlange Svar og at stille Blokade i Udsigt, om Sagen ikke ordnes.

3. Paa Forespørgsel fra Odense om, hvorvidt Medlemmer kan slettes, naar de nægter at betale til en Geschenkkasse, svaredes Nej, da Betaling til en saadan Kasse maa være en frivillig Sag.

4. En Kvinde, der er optaget i „Enigheden“ til Trods for, at hun har arbejdet hos Meltzer under Blokade, (senere har hun dog ved Appel faaet ordnet Sagen), besluttedes det at anse for understøttelsesberettiget med den erhvervede Medlemsret.

5. 2 Andragender om at blive halvtbetalende Medlemmer bevilgedes.

6. I Anledning af nogle Forhold i Aalborg bemyndigedes Forretningsføreren til at rejse dertil, hvis han anser det for nødvendigt.

7. Forespørgsel om 2 Aars Arbejde af en Lærling kan anses for passende Vederlag til en Sorterer for Oplæring af Lærlingen, besvaredes bekræftende under Forudsætning af, at Lærlinge-Antallet er i passende Forhold til de udlærte Arbejdere.

8. Cigarer fra Borup og Vejen bedømtes.

* * *

Fællesmøde mellem Forretningsudvalget og „Enigheden“s Bestyrelse den 27. Juni 1905.

1. Da det endnu ikke er lykkedes at faa en Forhandling med Fabrikantforeningen angaaende Maskinerne, og da det nu er oplyst, at disse ogsaa er indførte i Nyborg, vedtoges det at rette Henvendelse til Provins-Fabrikantforeningen med Anmodning om et Møde til Behandling af dette Forhold.

For Københavns Vedkommende fornyes Anmodningen med Forlangende om Svar til 2. August.

* * *

Forretningsudvalgets Møde den 27. Juli 1905.

1. Regnskabet for Januar og April Kvartaler 1905 forelagdes. Balance 72,537 Kr. 84 Øre. I Arbejdsløshedsunderstøttelse er udbetalt 13,157 Kr. 90 Øre og i Rejseunderstøttelse 1,210 Kr. 80 Øre.

2. En Cigar fra Nyborg fastsattes til 12 Kr.

3. For en Cigar i Aarhus vedtoges det at fastholde Forlangende om 11¹/₂ Kr. Sagen indberettes for Fabrikantforeningen.

4. Angaaende Restancefrist for nogle Medlemmer i Kolding vedtoges det gentagende at henholde sig til Lovene.

5. Da Fabrikanten i Borup ikke vil betale gældende Pris for Dæksopsætning, vedtoges det om fornødent at stanse Arbejdet.

6. „Enigheden“ fik Sanktion til at udbetale 1,500 Kr. af Kassen til de Udelukkede i Sverrig.

7. Sanktion for en Overrulningspris af 65 Øre gaves for to Cigarer i Nykøbing M.

≡ Raatobak. ≡

Java Dæks (2 Pd. til 1000), lyse og Mellemparver, 1,25 pr. Pd.

Brasil, 2 Længde, meget fin Kvalitet, 0,78 Pd.

Brasil 0,60 Øre pr. Pd.

Stort Lager af Cigartobakker, Etiketter, Baand og Forme.

Georg Löber & Søn,

København, Pilestræde 57. Telef. 1285.

Største Raatobakslager,

Peder Hvidtfeldtstræde 11.

Stort Udvalg i alle Sorter **Cigartobakker** til Dagens billigste Priser anbefales.

E. Jensen.

RAATOBAK.

Største Lager, billigste Priser. Prompt Ekspedition. Til Provinserne mod Efterkrav.

Otto Petersen & Søn.

Telefon 2815.

Dr. Tværgade 18, Kbhvn.

Redigeret af TH. STAUNING, Rømersgade 22.

Trykt hos Rud. Bohn, Rømersgade 23, København.

Tobaksarbejderforbundets Fagblad

Nr. 17

1. September 1905

1. Aargang

Akkord. — Tidløn.

I.

I vort Fag med sit gennemførte Akkordsystem har der vel næppe været megen Lejlighed til at beskæftige sig med Spørgsmaalet om Tidløn, saaledes som i adskillige andre Fag; men vi tror dog det vil være rigtigt at betragte de to Systemer og har derfor foranlediget to Medarbejdere, der paa dette Omraade har modsatte Anskuelser, til at levere nogle Indlæg.

Hvis andre Læsere ogsaa kunde ønske at gøre Bemærkninger til dette Emne, vil det naturligvis glæde os.

Vi mener forøvrigt, at der er Grund til at tage Spørgsmaalet op netop nu, da Faget er inde paa en Udvikling med Maskiner og andre Foranstaltninger, der vistnok er vel egnet til at trænge Tidløns-Spørgsmaalet i Forgrunden.

Red.

* * *

At Akkordarbejde er forkasteligt, har al Tid staaet for mig som en ubestridelig Kendsgerning. Jeg har i Grunden ment, at saa godt som alle Arbejdere havde det samme Syn, men i nogle Fagtidender har jeg i den senere Tid set Spørgsmaalet behandlet og har da lært, at dette ikke er Tilfældet. Jeg forstaar godt, at Akkordarbejdet foretrækkes, thi i nogle Tilfælde byder det tilsyneladende Fordele, større Fortjeneste og mere Frihed i Bevægelsen. Men i Virkeligheden er det Syn galt. Akkordarbejdet er kun et Gode for Arbejdskøberne, et Middel til at faa det størst mulige Kvantum Arbejde pint ud af hver Arbejder, til Lønnens Nedsættelse og til Indskrænkning af Produktionsomkostningerne, Forøgelse af Profitten.

Akkordarbejdet med sin Betaling pr. Stk. gør det selvfølgelig, at forcere Arbejdet saa meget som muligt. Enhver Arbejder vil selvfølgelig gerne have sin Indtægt forøget, og Systemet gør det muligt at gøre dette.

Her er intet Skænderi om Forhøjelse af Timelønnen med en Øre eller to. Her er en Akkordpris, f. Eks. i Tobaksindustrien, pr. 1000 Cigarer, og ved særlig Anstrængelse, ved Anspændelse af Nerverne, ja kort sagt ved Overanstrængelse, kan Fortjenesten Dag efter Dag indenfor en kort Tid sættes lidt til Vejrs. Hvis det foregaar i en Virksomhed, der ikke er helt ringe, betyder det meget for Arbejdskøberen, thi for ham er hver eneste Plads, der optages, Fordyrelse af Produktionsomkostningerne, og han ser derfor gerne Arbejderantallet indskrænkes; naar han alligevel faar det Kvantum Arbejde udført, som Forretningen kræver.

Den tilsyneladende Forøgelse af Indtægten for Arbejderen vil imidlertid som Regel hævne sig i Tidens Løb.

Naar det viser sig, at Arbejderen kan drive sin Indtægt til Vejrs under en vis Akkordpris, vil et Forsøg paa Lønreduktion ofte paafølge, og selv om det ikke føres igennem, fordi Arbejderne er for stærke til at lade sig fratage, hvad der en Gang er erhvervet, saa vil Vanskelighederne opstaa, naar nye Arbejder sættes i Gang eller naar Forhandlinger indledes med Krav om Lønforhøjelser. Fabrikkerne vil i begge Tilfælde henvise til de fortrinlige Akkordpriser og hævde, at den eller den Arbejder har vist, hvad der kan tjenes, han har ved Flid og Paapasselighed drevet Indtægten saa mange Øre eller Kroner højere op end hans Kolleger, og følgelig er det, der forlanges, noget ganske urimeligt.

Det sande Forhold er imidlertid, at den eller de Arbejdere, der saaledes ved Akkord har hævet sin Indtægt, har overanstrengt sig, og Følgen af Overanstrengelse vil næsten al Tid være en Slappelsesperiode, i hvilken Fortjenesten daler eller ganske forsvinder. Endvidere virker Akkordarbejdet og Overanstrengelsen naturligvis ødelæggende udover den kortere Slappelsesperiode og viser sig før eller senere som Aarsag til forskellige Sygdomme, specielt Øjen- og Nervesygdomme. Heraf følger atter tidlig Arbejdsudygtighed eller tidlig Død, og den kortvarige Forøgelse

af Indtægten, der gavnedes Kapitalisten, saa længe den foregik, vil, om det kunde opgøres i Kroner og Øre, vise sig at være et betydeligt Tab for Arbejderen, Familien og Samfundet.

En anden Ulæmpe ved Akkordarbejdet bør ikke forglemmes i disse Bemærkninger, nemlig Manglerne ved Uddannelsen og den videre Udvikling af Individet.

I mange Tilfælde vil Lærlinge-Uddannelsen selvfølgelig blive mindre god, naar Arbejderen, der skal besørge Oplæringen i den første Tid, selv er Akkordarbejder og naturligvis maa anstrænge sig for at faa den bedst mulige Indtægt. Dernæst er det en forkastelig Skik, at Lærlingen, saa snart han kan arbejde nogenlunde selvstændigt, sættes paa Akkord.

Interessen for Arbejdets Udførelse træder let i Baggrunden, Udviklingen af Evnerne stanses, thi Lærlingen vil naturligvis ogsaa tjene saa meget som muligt, og Følgen er, at han rives med i Kapløbet efter stigende Indtægt og forsømmer Dygtiggørelsen til Skade for sig selv i hele Livet. Naar Læretiden er udløbet, er Chancerne for videre Uddannelse ikke til Stede. Alle er Akkordarbejdere, alle skal anstrænge sig for at faa Indtægten i Vejret. Der er ingen, der har Tid til at bistaa den ny udlærte i nogen væsentlig Grad, og han maa da nøjes med den Lærdom, han har erhvervet sig, deltage i Kapløbet eller glide ud i Reservearméen.

Saaledes former Forholdene sig under Akkordsystemet. Fordel for Kapitalisterne; men til Arbejderne Overanstrengelse, Sygdom, tidlig Død, mangelfuld Oplæring, ingen Adgang til Udvikling, Vanskeligheder ved at erhverve reelle Lønforhøjelser og mere Arbejdsløshed end under andre Forhold.

Jeg anser da Akkordsystemet for en Forbandelse, et System, der er indført som den bekvemmeste Maade, paa hvilken Arbejderne kan udbyttes, et System, der er ulykkebringende for det menneskelige Samfund.

Naar særlige Forhold er til Stede, kan Arbejdskøberne meget vel finde Fordelene ved Tidlønsystemet. Naar Arbejde skal udføres til Udstillinger eller til Bestillere, der har krævet særlig omhyggelig Udførelse, da forkastes Akkordarbejdet, thi da gælder det for Kapitalisten at præsentere Produktet i den mest tiltalende Form; men det burde være Reglen, at alt Arbejde fik omhyggelig Udførelse, det vilde samfundsmæssig set være det fordelagtigste og navnlig for Arbejderne af overordentlig stor Betydning.

Af alle de Grunde, jeg foran har nævnt, forekommer det mig derfor, at Idealet maa være Indførelse af Tidløn, Afskaffelse af Akkordarbejdet. Jeg forstaar godt Vanskelighederne ved at faa noget saa rodfæstet bragt ud af Verden; men jeg mener paa den anden Side, at det er nødvendigt at tale om Sagen, at klare Opfattelserne i Arbejdernes egen Kreds og naar Lejlighed bydes at tale om Spørgsmaalet med dem, vi i det nuværende Samfund nødvendigvis maa tale med om Arbejdsforholdene. X.

Arbejdsløsheden.

Tilslutning til vore Krav.

Efter at vor Artikel-Serie om Arbejdsløsheden var skrevet, er der i „Tidsskrift for Arbejderforsikring“ fremkommet to Artikler af Sekretæren i Fabrikdirektoratet, *J. K. Lindberg*, der ganske slutter sig til vor Opfattelse, at Tilskudet fra Staten bør ydes til Arbejdernes egne Foreninger.

Forfatteren behandler ligesom vi de statistiske Oplysninger, der foreligger om Arbejdsløsheden og om Fagforeningernes Understøttelse til de Arbejdsløse, og skriver bl. a.: „Her skal det blot fremhæves, at enhver Ordning af Sagen maa søges knyttet til de bestaaende Fagorganisationer, hvilket naturligvis ikke hindrer en stræng Sondring mellem Fagforeningernes egne Midler og Understøttelseskassens, og heller ikke hindrer en vis Kontrol med Midlernes Anvendelse fra Statens Side.“

Det glæder os at kunne notere denne Tilslutning til det af os og vore Lovgiver-Repræsentanter indtagne Standpunkt.

Arbejds- og Fabrikstilsynet.

Af Beretningen for Finansaaret 1904—05 fremgaar det, at 5,749 industrielle Bedrifter med 93,206 Arbejdere var underkastede Tilsyn i Henhold til Fabriksloven eller Maskinbeskyttelsesloven.

For Cigar- og Tobaksfabriker er som før omtalt indført et Regulativ fra 1. Juni 1904. Paa det Tidspunkt fandtes 198 Virksomheder inddragne under Fabriksloven, og overfor disse finder Regulativet altsaa Anvendelse.

Fordelingen af de nævnte 198 Virksomheder er følgende:

	København.	Provinserne.
Cigarer og Cigaretter	65	67
Cigarer, Røgtobak og Skraa	10	28
Røgtobak og Skraa	„	16
Røgtobak alene	1	2
Skraatobak alene	2	6
Snustobak alene	„	1
Ialt	78	120

I Beretningen gives Oplysninger om, hvilke Fremskridt Regulativets Indførelse har bragt fremfor de gamle Bestemmelser i Sundhedsvedtægten, og Bidrag til Belysning af, hvorledes disse blev gennemførte i Praksis.

Det nævnte Regulativs § 1 har straks givet Anledning til noget Bryderi, særlig hvad angaar Luftrummet i Arbejdslokalerne. Lokalerne i de 198 Fabriker er opmaalte, og det har vist sig, at 41 Lokaler i København og Frederiksberg med et Arbejderantal af 707 og 54 Lokaler i Provinserne med et Arbejderantal af 588, havde under det i Regulativet foreskrevne *mindste* Luftrum, 256 Kubikfod pr. Arbejder.

I Sundhedsvedtægten forlangtes 180 Kbf. Luftrum

pr. Arbejder, og under særlig gode Forhold kun 150 Kbf. Nu var Maalet altsaa blevet at naa op til de nævnte 256 Kbf. og for nye Fabriker til 300 Kbf. Luftrum, og dette fremkaldte Vanskeligheder.

Fra to Foreninger af Cigar- og Tobaksfabrikanter er sket Henvendelse til Fabriksdirektoratet, hvori det gøres gældende, at saa vel Bestemmelsen om Luftindholdet som Regulativets Fordringer i sin Helhed først kunne forlanges gennemført 1. August 1914. Direktoratet har svaret, at Regulativets §§ 2—13 ubetinget er traadte i Kraft 1. August 1904 og at Bestemmelserne i § 1 ligeledes straks er gældende ved Nyanlæg og ved ældre Fabriker, der undergaa større Omdannelser. For Bedrifter, der er indrettede før Regulativets Ikrafttræden, vil Bestemmelserne i § 1 derimod først faa fuld Gyldighed om 10 Aar; men det maa dog erindres, at der i Følge Fabrikslovens § 5 paahviler Tilsynet at paase, at intet Arbejdsrum overfyldes med Arbejdere, og herved maa man forstaa en Berettigelse for Tilsynet til at træffe Bestemmelser om Rumforholdene indenfor det i Fabriksloven ved Nyanlæg krævede minimale Luftrum af 256 Kbf. pr. Arbejder. Denne Opfattelse er senere fastslaaet med de Læmpelser, der maa anses for nødvendige og rimelige, og ved Beretningens Afslutning er man i Færd med at faa de givne Regler gennemførte.

Hvad angaar Loftshøjden i Arbejdslokalerne, oplyses det, at $\frac{1}{4}$ af Cigararbejderne og over $\frac{1}{6}$ af Tobaksarbejderne er beskæftigede i Lokaler, hvor Loftshøjden er under 8 Fod, og af disse er 44 Lokaler med 145 Arbejdere endda under 7 Fod ($3\frac{1}{2}$ Al.).

Disse Forhold vil, saa vidt det lader sig gøre, blive forandrede i Tidens Løb og skal forandres til *mindst 8 Fod* senest i 1914.

Med Hensyn til Arten af den benyttede kunstige Belysning, meddeles følgende Oplysninger:

	København.		Provinserne.	
	Antal Bedrifter.	Antal Arbejdere.	Antal Bedrifter.	Antal Arbejdere.
Elektricitet	7	460	7	820
Gas	46	1808	53	1540
Petroleum	25	220	60	400
Ialt	78	2448	120	2760

I Arbejderantallet er 2 Halvdagsbørn regnet = 1 Voksen.

Angaaende Lokalernes Beskaffenhed oplyses det, at 45 Lokaler, til ca. 230 Arbejdere, i København, og 22 Lokaler, til ca. 160 Arbejdere, i Provinserne, havde oliemalede Vægge. Tapeter paa Væggene, hvilket ved Regulativets Ikrafttræden er forbudt, fandtes i København i 10 Lokaler med 35 Arbejdere og i Provinserne i 5 Lokaler med 12 Arbejdere.

Gulvene i Arbejdslokalerne har gennemgaaende vist sig at være meget slette. Den i § 3 omtalte Kitting har ikke kunnet foretages alle Steder uden Omlægning af store Gulvarealer, og af forskellige Grunde maa der tages læmpeligt paa den Sag.

Om Rengøring, som er paabudt i Regulativets § 4, oplyses det, at Gulvask finder Sted:

Hver 8. Dag	i 10 Fabriker m. ca. 400 Arbejdere.
— 14. —	- 26 — - - 500 —
— 3. eller 4. Uge	- 7 — - - 350 —
Højst hver 6. —	- 3 — - - 200 —

En egentlig Kontrol fra Inspektørernes Side er yderst vanskelig paa dette Omraade; men der udtales en Forventning om, at Arbejderne selv vil foranledige Bestemmelserne overholdte.

Dog udtales der i Beretningen, „at der ikke, saaledes som i Bogtrykkerfaget, synes at være nogen særlig stor Interesse blandt Arbejderne selv for Gennemførelsen af bedre hygiejniske Forhold; i alle Tilfælde har Tilsynet ikke hidtil modtaget Henvendelser i saa Henseende hverken fra enkelte Arbejdere eller fra Foreninger.“

Vi har den Tro, at Fabriksdirektoratets Opfattelse er urigtig; vi haaber ikke det med nogen Ret kan siges, at Interessen for Renlighed er mindre blandt Tobaksarbejderne end blandt andre Arbejdere; men vi forstaa, hvoraf Direktoratet har draget sin Slutning, naar det siges, at der ingen Klager er kommet over Urenlighed i vort Fag, hvad der derimod er Tilfældet i Bogtrykkerfaget.

Der har nemlig været Klager af omhandlede Art; men Organisationen gaar al Tid den Vej, at den først søger Sagen ordnet ved Henvendelse til Fabrikanten; det er lykkedes hidtil, og deraf har fulgt, at Fabrik-tilsynet ingen Klager har modtaget. Skulde Organisationen i Fremtiden faa større Vanskeligheder med Ordning af Klager over Regulativets Overtrædelse, skal der sikkert nok ske Henvendelse til Tilsynet.

Om de øvrige Bestemmelser i Regulativet kan siges, at deres Gennemførelse ikke har voldt større Vanskeligheder, da flere af disse enten fandtes eller dog var antydede i de gamle Sundhedsvedtægter, og selv om der for enkeltes Vedkommende ikke er den bedste Vilje til Gennemførelse, haaber vi dog, at Direktoratet vil lade Hensynet til Arbejderne være raadende i saa stor Udstrækning som muligt.

Beretningen indeholder foruden det for Tobaksindustrien særlige Afsnit, et lignende om Regulativet for Bogtrykkerier, Meddelelser om Tilsynets Virksomhed, om Overtrædelser, Klager, nye Foranstaltninger m. m., samt som Tillæg Undersøgelse af hygiejniske Forhold i Lervarefabriker.

Fagmøde i Holstebro.

Formanden for Holstebro, A. Andersen, aabnede Mødet og bød de Fremmede Velkommen samt foretog Valg af Dirigent. Valgt blev Cigarsorterer C. Iversen, Ringkøbing. Til Sekretær valgtes M. C. Villumsen, Ringkøbing.

Paa Dagsordenen var følgende Sager til Behandling:

1. Beretning fra Arbejderfesten i Viborg.
2. Geschenkkassen.
3. Strejkeunderstøttelsen.
4. Rejseunderstøttelsen.

Ad 1. Formanden for Holstebro aflagde Beret-

ning fra Festen og Mødet i Viborg og gav Oplysning om de forskellige Sager, som havde været til Behandling.

Ad 2. Andersen, Holstebro, Iversen, Eriksen og Villumsen, Ringkøbing, udtalte deres Antipati imod Geschenkkassen, hvorimod Cigarsorterer Høyer og Cigarmager Petersen, Holstebro, anbefalede Kassen.

Der stilledes følgende 3 Resolutioner:

Af Andersen, Holstebro.

„Fagmødet udtaler sin Antipati imod Systemet Geschenkkasser og sin Tilslutning til højere regelret Understøttelse gennem Forbundet, mod højere Kontingent“.

Af Cigarsorterer Høyer, Holstebro:

„I. Geschenkkassespørgsmaalet bliver løst gennem Hovedforbundet. II. En mere udstrakt Rejseunderstøttelse. III. Geschenkkassensystemet gennemføres i alle Afdelinger Landet over, indtil Spørgsmaalet bliver forsvarligt løst“.

Af Villumsen, Ringkøbing:

„Fagmødet udtaler sin Antipati imod Geschenkkasser og anbefaler samtidig Medlemmerne under Tobaksarbejderforbundet at indmelde sig i „Haandværkssvendenes Rejse- og Sygeforening“.

Resolution Nr. 1 fik 12 St., hvorimod de andre kun 7 St. hver.

Ad 3. Angaaende Strejkeunderstøttelsen vedtoges enstemmig følgende Resolution, stillet af Andersen, Holstebro:

„Fagmødet vedtager at arbejde for, at et strejkende Medlem, der rejser ud for at søge Arbejde, men intet faar, atter, naar han kommer tilbage fra den By, hvorfra han er udgaaet, er berettiget til Strejkeunderstøttelse“.

Ad 4. Fra flere Sider udtaltes Ønsket om, at Reglerne for Rejseunderstøttelsen blev forandret, saaledes at Medlemmer, som er fuldberechtigede og rejser til Udlandet, naar de kommer tilbage nyder samme Ret som danske Medlemmer. Udtalelsen herom vedtoges enstemmig.

Eventuelt.

Andersen, Holstebro, udtalte sig om Nødvendigheden af at arbejde for det socialdemokratiske Parti for at faa flere Repræsentanter paa Rigsdagen og derigennem at faa Hjemmearbejdet afskaffet og Arbejderreformer gennemførte.

Eriksen, Ringkøbing, takkede for den smukke Modtagelse og udtalte Ønsket om, at Afdelingerne vedblivende vilde arbejde i Enighed. Han mindede om, at det, der særligt kaldte Kollegerne sammen i Dag, var Kampen om vor store, fælles Sag, som vi alle havde kær, nemlig Socialismens Gennemførelse.

Villumsen, Ringkøbing, opfordrede Kollegerne til at støtte de Udelukkede i Sverrig, da det var af stor Betydning for os, at de sejrede i denne Kamp, samt udbragte et Leve for en sejrrig Udgang af Kampen.

Andersen, Ringkøbing, gav forskellige Oplysninger om „Haandværkssvendenes Rejse- og Sygeforening“ og opfordrede Kollegerne til at indmelde sig i Foreningen. Navnlig nu, da den var anerkendt og anbefalet af „De samvirkende Fagforbund“.

Dirigenten hævdede derefter Mødet med et Leve for det internationale Tobaksarbejderforbund.

For Afdelingerne i Ringkøbing og Holstebro
Villumsen.

Tobaksarbejderforbundet „Enigheden“.

Arbejdsløshedsstatistik

April Kvartal.

Uge	1904	1905
1	128 Arbejdsløse	136 Arbejdsløse.
2	130 —	144 —
3	88 —	131 —
4	95 —	141 —
5	93 —	136 —
6	83 —	129 —
7	90 —	94 —
8	58 —	115 —
9	78 —	68 —
10	69 —	74 —
11	92 —	91 —
12	94 —	69 —
13	101 —	68 —

V. Nielsen.

Sønderbros Raatobakslager,

Amagerbrogade 110.

≡ Raatobak. ≡

Java Dæks (2 Pd. til 1000), lyse og Mellemfarver, 1,25 pr. Pd.

Brasil, 2 Længde, meget fin Kvalitet, 0,78 Pd.

Brasil 0,60 Øre pr. Pd.

Stort Lager af Cigartobakker, Etiketter, Baand og Forme.

Georg Løber & Søn,

København, Pilestræde 57. Telef. 1285.

Største Raatobakslager,

Peder Hvidtfeldtstræde 11.

Stort Udvalg i alle Sorter **Cigartobakker** til Dagens billigste Priser anbefales. **E. Jensen.**

RAATOBAK.

Største Lager, billigste Priser. Prompt Ekspedition. Til Provinserne mod Efterkrav.

Otto Petersen & Søn.

Telefon 2815.

Dr. Tværgade 18, Kbhvn.

Redigeret af TH. STAUNING, Rømersgade 22.

Trykt hos Rud. Bøhm, Rømersgade 23, København.

Tobaksarbejderforbundets Fagblad

Nr. 18

15. September 1905

1. Aargang

Fagmøder.

Aarhus.

I Forbindelse med Arbejderfesten i Aarhus den 6. August afholdtes Fagmøde. Følgende Afdelinger var repræsenterede: Randers, Holstebro, Kolding, endvidere mødte enkelte Medlemmer fra Horsens og Fredericia.

Til Dirigent valgtes *H. Thøgersen*, Aarhus, og til Sekretær *P. Rasmussen*, Holstebro.

Følgende Spørgsmaal drøftedes:

1. Rejse- og Arbejdsløshedsfondet.
2. Afskaffelse af Akkordsystemet.
3. Oprettelse af Sundhedskommissioner.
4. Sanatorieopholds Indførelse ved Forbundet.

1. Rejse- og Arbejdsløshedsfondet.

P. Frederiksen, Aarhus, indledede med at fremhæve de forskellige Paragrafer og ankede over, at Rejsehjælpen var for lille. Han kunde ønske den forhøjet til 30 à 40 Kr.

L. Mortensen, Aarhus, udtalte Ønsket om Ophævelse af § 2. Det var uretfærdigt, at man ingen Understøttelse kunde faa, naar man selv forlod Arbejdet.

S. Rasmussen og *C. Jensen*, Horsens, samt flere andre anbefalede at udvide Rejsehjælpen.

Efter en længere Diskussion vedtoges enstemmig følgende Resolution:

„Fagmødet vedtager at virke hen til at faa Rejseunderstøttelsen forhøjet til 40 Kr. og anmoder Hovedbestyrelsen om at foretage Urafstemning desangaaende.“

2. Afskaffelse af Akkordsystemet.

S. Nielsen, Aarhus. Det er jo ikke første Gang, at dette Spørgsmaal fremdrages. Jeg mener derfor, det fortjener at drøftes. Det vil sikkert blive til Gavn,

om vi kan naa dertil, at faa fast Ugeløn. Der vil herved blive Arbejde for nogle af dem, som nu er arbejdsløse.

Bebber, Kolding, o. fl. udtalte sig i Tilslutning til Indlederen.

Følgende Resolution foresloges og vedtoges enstemmig:

„Fagmødet anmoder de forskellige Afdelinger om at drøfte Spørgsmaalet om Akkordsystemets Afskaffelse. Tillige anmoder Fagmødet Hovedbestyrelsen om at sætte sig ind i Forholdene og diskutere Spørgsmaalet.“

3. Oprettelse af Sundhedskommissioner.

Bebber: Meningen med dette Forslag er, at der i hver af Forbundets Afdelinger vælges 3 à 4 Mand, som kan efterse de hygiejniske Forhold paa Fabrikerne, hvilket vist i høj Grad tiltrænges.

Efter en kort Diskussion vedtoges enstemmig følgende Resolution:

„Fagmødet anbefaler, at alle Afdelinger vælger en Sundhedskommission, som skal vaage over, at Fabrikkerne ikke omgaar Fabriksloven, men holder sig den efterrettelig.“

Paa nærværende Tidspunkt afbrødes Forhandlingerne, for at man kunde deltage i Processionen til Arbejderfesten.

Kl. 7 Aften fortsattes Mødet med Behandling af

4. Sanatorieopholds Indførelse ved Forbundet.

B. Petersen, Aarhus: Der er jo mange af vore Kolleger, som trænger til at komme paa et Sanatorium; men de har ikke Raad dertil. Det vil derfor være ønskeligt, om vi kunde støtte dem eller deres Familie lidt i den Tid, de er der.

A. Andersen og *Damgaard*, Holstebro, udtalte sig i Tilslutning hertil.

Efter en længere Diskussion, hvori flere Talere deltog og udtalte, at Opgaven ikke kunde magtes, toges Forslaget tilbage.

5. Eventuelt. Herunder fremkom Spørgsmaal om Priskurantens Opsigelse. Blandt de Talere, der havde Ordet, var *P. Frederiksen*, der mente, at det burde være saaledes, at naar et Medlem af Hovedbestyrelsen rejser ud for at anbefale eller fraraade Opsigelse, da skulde ingen Afstemning finde Sted straks; men derimod senere foretages Urafstemning.

N. Pedersen anbefalede Repræsentanterne at arbejde for en Begrænsning af Fagmødernes Antal.

C. Bebbler og *Heinike*, Kolding, talte for Indmeldelse i de politiske Organisationer og om Betydningen heraf.

Til Slut udbragtes et Leve for Forbundet, og det overordentlig vellykkede Møde hævedes Kl. ca. 10.

P. R.

Slagelse.

I Forbindelse med Arbejderfesten den 9. Juli afholdt Tobaksarbejderforbundets Afdeling Fagmøde.

Formanden aabnede Mødet og bød de fremmede Kolleger fra Skelskør og Næstved velkommen, samt Forretningsføreren, som var kommen til Stede.

1. Forretningsføreren, *F. Møller*, aflagde en udførlig Beretning angaaende Maskinernes Anvendelse.

2. Paa Opfordring af Slagelse Afdeling oplyste *F. Møller* om forskellige Forhold angaaende Priskuranten og paalagde Kollegerne at indsende alle Cigarer til Bedømmelse førend Fastsættelse af Arbejdslønnen (i Følge Hovedforbundslovene).

Følgende Resolution vedtoges:

„Cigararbejderne, samlede til Fagmøde i Slagelse den 9.—7.—05, opfordrer Hovedbestyrelsen til at gøre Skridt til, at der, hvor Priskuranten misligholdes, gøres Ansvar gældende overfor Fabrikanten, naar Tab kan paavises.“

3. Forretningsføreren omtalte Lærlingeforholdene i de forskellige Byer og opfordrede Kollegerne til at tage Spørgsmaalet op til alvorlig Overvejelse.

Til Cigarsortererne.

Aurora Greco igen!

I 1902 og i 1904 har jeg i „Samarbejdet“ omtalt en Cigarsorterske, *Aurora Greco*, der stadig holdt sig udenfor vor Forening.

Ved Slutningen af forrige Aar forbavsede hun Cigarsorterne med at indmelde sig i Foreningen, og nu har hun igen følt Trang til at henlede Opmærksomheden paa sig ved at lade sig slette af Foreningen.

Denne Gang véd jeg, hvad Grunden er. Hun vilde ikke betale 25-Øres-Bidraget til de fattige Vævere og de Udelukkede i Sverig.

Et lumpent Pengespørgsmaal er for hende nok til at bryde ud af Organisationen, endskønt hun ved at være udenfor i en Række Aar har unddraget sig Pligten til at betale adskillige Kroner i Kontingent,

medens hun dog har høstet Fordelene, naar Lønforhøjelser og bedre Arbejdsforhold gennemførtes.

Aurora Greco vil vedblivende være en Person, man husker paa Grund af hendes tarvelige Adfærd overfor Organisationen og daarligt stillede Arbejdere, og jeg haaber, at hun stadig maa være enestaaende paa det Omraade.

Th. Stauning.

Geschenkkasser

kontra

Rejse- og Arbejdsløshedsunderstøttelse.

Der har i den sidste Tid her i Fagbladet været skrevet en Del om Geschenkkasser, og som man har set, har de fleste udtalt sig imod disse Kasser. Kun en enkelt søger at forsvare Oprettelse af disse.

Byrderne ved disse bliver saa ulige fordelt, saa nogle maa betale meget, medens andre betaler mindre, og atter andre, og det er de fleste, slipper helt fri. Dette er selvfølgelig forkert. Naar det er saaledes, og de virker saa forskelligt, maa det jo være et daarligt System, som man absolut ikke skal holde paa eller paany søge oprettet.

Det vil næppe være for meget sagt, at de overhovedet ikke har nogen Berettigelse til at eksistere, i alt Fald i den Form og Skikkelse, de før har haft. Da nu vist alle er bleven klar over dette, er det ikke mere end rimeligt, at man søger en anden Form for Understøttelse af vore arbejdsløse Kolleger. Arbejdsløsheden er jo saa stort et Onde, at der bør gøres noget ekstra herfor.

Den Hjælp, som nu udbetales gennem Forbundets Rejse- og Arbejdsløshedskasse, findes ikke at være tilstrækkelig. Man har ogsaa indset dette, og paa Fagmøder i Viborg og flere Steder vedtaget Resolutioner, som gaar ud paa at forhøje Rejseunderstøttelsen.

Paa et Fagmøde, afholdt her i Aarhus, er man gaaet et Skridt videre, idet man enstemmig har vedtaget en Resolution, hvori Hovedbestyrelsen anmodes om at foretage Urafstemning om Forhøjelse af Rejseunderstøttelsen til 40 Kr. Som det fremgaar heraf, lader det til, at der er megen Stemning for Udvidelse af Understøttelsen.

Det er ikke underligt, at der er dette. Ingen véd sig sikker. Forholdene er jo desværre saaledes, at vi alle staar Fare for at blive ramt af Arbejdsløsheden.

Naar man ønsker Rejseunderstøttelsen forhøjet til 40 Kr. for helbetalende og 20 Kr. for halvbetalende Medlemmer, da er det ikke Mening, at der skal udbetales dobbelt saa meget som nu pr. Mil. Derimod skal Understøttelses-Perioden forlænges saaledes, at der stadig kun bliver udbetalt henholdsvis 20 Øre og 10 Øre pr. Mil. Ved at dette gennemføres, kommer man et Skridt længere fremad, idet det særlig bliver dem, som gaar arbejdsløse i længere Tid og derved

har opbrugt den nuværende Understøttelse, som vil faa Gavn heraf. Det er jo ogsaa dem, der trænger haardest.

Udgifterne ved dette Forslag kan sikkert ikke blive saa store, at Forslaget af den Grund ikke kan vedtages. Det Par Øre, som man kan komme til at betale hertil, spiller ikke nogen overvættets stor Rolle for nogen, som har Arbejde, særlig naar man tager i Betragtning, at det er et smukt og godt Formaal, dette at støtte trængende Kolleger. Derimod er det af stor Betydning for den Rejsende, at han kan faa Understøttelse i dobbelt saa lang Tid som nu.

Og man maa vel huske paa, at paa denne Maade er det ikke nogen Naadegave, han modtager; men en Ret, som kræves.

Det anbefales derfor alle at støtte dette Forslag, naar det antagelig kommer til Urafstemning, ved at give det sin Stemme. Det bør vedtages med stor Majoritet.

N. Pedersen.

Industriforeningens Aftenkursus.

Industriforeningen har udsendt Indbydelse til Deltagelse i dens Aftenkursus, der i Oktober Maaned begynder sit 8de Virksomhedsaar.

Undervisningen, der er begyndt ganske smaat, vil i Aar blive yderligere udvidet, idet man paatænker at danne et Kursus i Regning og Kalkulation, Pris- og Overslagsberegning, at oprette et Fortsættelseskursus i Dansk samt at udvide Fagene til ogsaa at omfatte Tysk og de vigtigste økonomiske og retslige Grundregler for Næringsdriften. Hvad de førstnævnte Fag angaar, taler disse for sig selv. Til nærmere Forklaring af det sidstnævnte Kursus' Karakter skal man oplyse, at Hensigten med det er at give Deltagerne Kendskab til de almindelige økonomiske Love, Lovene for Produktion, Ombytning og Fordeling, idet man særlig vil lægge Vægt paa at forklare de Fænomener i det daglige Forretningsliv, der har den største praktiske Betydning, saasom Begreberne Værdi, Pris, Kredit, Arbejds løn, Rente, Driftsherrevinst osv. Endvidere vil der blive givet en Oversigt over de vigtigste for det praktiske Forretningsliv gældende Love, herunder skal f. Eks. fremhæves: Regler for Ejendomsrets Erhvervelse, Overdragelse, Eksekution, Hævd, Brugsrettighed, Servitutter, Panteret, Kontraktforhold, Køb og Salg, Gæld, Vekselret, Kavtion, Næringsforhold, Auktion, Firma, Handelsregistre, Handelsbøger, Aktieselskaber, Køb og Salg, Kommission, Varemærker, Patenter, Konkurs osv. Der vil igennem dette Stof blive Lejlighed til at klargøre Haandværkerens og den Industridrivendes Stilling i Samfunds- og Forretningslivet, hans Rettigheder og Pligter, ligesom Deltageren forhaabentlig ved Erhvervelsen af Kundskab paa disse Omraader vil komme til Klarhed over, hvorledes han skal forholde sig i mange af Livets praktiske Forhold og hvorledes han bedst skal føre sin Forretning i mange givne Tilfælde.

Undervisningen vil omfatte følgende Fag:

1. *Bogføring og Regning.*

Begyndelseskursus: 120 Timer fordelt paa 2 Aftener ugentlig à 2 $\frac{1}{2}$ Time.

2. *Regning og Kalkulation m. v.*

Fortsættelse af Kursus 1: 70 Timer fordelt paa 1 Aften ugentlig à 2 $\frac{1}{2}$ Time.

3. *Dansk, Retskrivning og Korrespondance.*

a. Begyndelseskursus: 70 Timer fordelt paa 1 Aften ugentlig à 2 $\frac{1}{2}$ Time.

b. Fortsættelseskursus: 70 Timer fordelt paa 1 Aften ugentlig à 2 $\frac{1}{2}$ Time.

4. *Skrivning.*

a. Begyndelseskursus: 70 Timer fordelt paa 1 Aften ugentlig à 2 $\frac{1}{2}$ Time.

b. Fortsættelseskursus: 70 Timer fordelt paa 1 Aften ugentlig à 2 $\frac{1}{2}$ Time.

5. *Tysk.*

Begyndelseskursus: 70 Timer fordelt paa 1 Aften ugentlig à 2 $\frac{1}{2}$ Time.

6. *Vejledning i det økonomiske og retslige Grundlag for Næringsdrift,*

(særlig beregnet for Mestre og Forretningsledere eller vordende saadanne): 36 Timer fordelt paa 1 Aften ugentlig à 1 $\frac{1}{2}$ Time.

Undervisningen begynder først i Oktober. Undervisningstiden er fra Kl. 7 $\frac{1}{2}$ —10 Aften (for Kursus 6 fra Kl. 7 $\frac{1}{2}$ —9). Elevantallet er ca. 20 paa hvert Hold. De fornødne Bøger m. v. leveres af Foreningen. Betalingen beregnes efter 10 Øre pr. Time med Tillæg af Indtegningspenge: Kr. 1,50 for Kursus paa 120 Timer, Kr. 1,00 for Kursus paa 70 Timer og Kr. 0,50 for Kursus paa 36 Timer. Indskrivningspengene erlægges ved Indtegningen, den øvrige Betaling i 3 Rater, nemlig: $\frac{1}{3}$ den første Mødeaften, $\frac{1}{3}$ den 15. Novbr. og $\frac{1}{3}$ den 1. Februar. Da der kun kan optages et begrænset Antal Deltagere, kan der ikke garanteres Deltagelse for alle. Efter Indtegningsfristens Udløb vil der hurtigst muligt blive udsendt Meddelelse om, naar og hvor Undervisningen begynder, samt om man bliver delagtig i denne.

Indtegning finder Sted indtil den 23. September daglig, Kl. 6—8 Aften, i Industriforeningen, Vesterbros Passage. B.

Kommunal Arbejdsanvisning.

Københavns kommunale Arbejdsanvisningskontor har udsendt Beretning for Aaret 1904.

Det siges heri, at der har fundet mindre Uorden Sted paa Kontoret i 1904 end i tidligere Aar. I Begyndelsen samledes i Venteværelserne en Del uheldige Individuer, men dette Forhold er forandret, og der siges i Beretningen følgende Ord: „Grunden til dette glædelige Faktum maa søges deri, at de Arbejdssøgende mere og mere selv passer at regulere Tilgangen og ved en korrekt Optræden bidrager til at holde Justits indenfor deres egne Rækker.“

Kontoret har i 1904 anvist ialt 10,061 Pladser i den mandlige Afdeling, heraf ca. 40 pCt. Faglærte og ca. 60 pCt. Ufaglærte.

I den kvindelige Afdeling er Tallet 13,855. Altsaa ialt 23,916.

23,220 Henvendelser er sket fra Arbejdsgivere og 37,015 Henvendelser fra Arbejdssøgere.

I Beretningen findes en Oversigt over, hvilke Fag der omfattedes af Arbejdsanvisningen i det forløbne Aar, og det fremgaar deraf, at der til Cigar- og Tobaksfabriker er anvist Pladser fra den mandlige Afdeling til 4 Faglærte og 6 Ufaglærte og fra den kvindelige Afdeling til 85 Faglærte og 5 Ufaglærte.

Disse Tal viser, at Kontoret ikke er af synderlig Betydning for vort Fag, hvorimod vor egen Arbejdsanvisning stadig udvikles og har anderledes betydelige Tal at notere.

Cigarsortererforeningen i Tyskland.

Ved en i Foraaret afholdt Generalforsamling i „Verein deutscher Cigarren-Sortierer“ forelaa en Beretning om Foreningens Stilling med Hensyn til Medlemmer, Indtægter og Udgifter, hvoraf vi tillader os at gøre nogle Uddrag, der har Interesse ogsaa herhjemme.

Medlemsantallet steg i 1904 fra 1391 til 1522 (1390 mandlige og 132 kvindelige) og Summen af Bidrag steg derved med 4442 Mark 85 Pfg.

I Rejseunderstøttelse er udbetalt 2366 Mark 78 Pfg. imod M. 1237,85 i Aaret 1903. Udgiften til Arbejdsløse har været lavere i 1904 end i 1903, hvilket viser, at Forretnings- og Arbejdsforholdene har været bedre i dette Aar. Der er i 1904 udbetalt 7241 Mark 68 Pfg. imod M. 8450,85 i 1903. I Strejkeunderstøttelse er udbetalt 2150 Mark imod M. 1734,40 i 1903.

Til Strejker i andre Fag har Foreningen ydet 700 Mark, og Fagbladet „Der Organisator“ har krævet et Tilskud paa 519 Mark 26 Pfg.

Kassebeholdningen beløb sig ved Afslutningen af 1904 til 33564 Mark 53 Pfg. Forøgelsen har i Aaret 1904 været 5446 Mark 88 Pfg. Af Formuen hører 12019 Mark 37 Pfg. til Syge-Understøttelsesfondet. Formuen beløber sig fordelt paa Medlemmerne til Mark 7,90 i Sygefondet og Mark 14,15 i de øvrige Kasser.

Medlemmerne er fordelt i over 50 Byer eller Afdelinger, de største er Hamburg med 292 Medlemmer, Bremen med 130 Medlemmer, Dresden med 123 Medlemmer, Breslau med 102 Medlemmer, Bünde med 87 Medlemmer, Leipzig med 60 Medlemmer, Ohlau med 53 Medlemmer, Berlin og Waldheim med hver 48 Medlemmer. Alle øvrige Afdelinger har altsaa under dette Medlemsantal og 25 endda under 20 Medlemmer.

Strejke i Borup.

Arbejdet er nedlagt hos *Fritz Meyer*, Tobaksfabriken „Sjælland“, Borup, paa Grund af, at Fabrikanten har nægtet at betale Tilberedningen efter Provinspriskuranten. Tilgang er forbudt, til anden Meddelelse fremkommer fra Undertegnede. *V. Nielsen.*

Afdelings-Adresser.

Rejseunderstøttelse udbetales paa følgende Steder i Provinserne:

Nyborg: H. Hansen, Ingolfsvej 11.
Aalborg: P. Petersen, Dalgasgade 11.
Hillerød: J. Hansen, Nyhusene.
Nykøbing M.: K. Holm, Gasværksvej.
Vejle: F. Jensen, Staldgaardsgade 37.
Ringkøbing: J. P. Jensen, Hj. af Søndergade og Ø. Strandgade.
Holstebro: S. Wistisen, Sønderlandsgade.
Næstved: C. Olsen, Kildemarksvej 102.
Fredericia: H. Rasmussen, Prinsensgade 27 a.
Odense: E. Nielsen, H. C. Andersensgade 25.
Aarhus: P. Frederiksen, Ny Munkegade 82.
Vordingborg: O. Sørensen, Tømmerups Fabrik.
Slagelse: O. Hansen, Herrestræde 36 b.
Viborg: N. Petersen, Mogensgade 58.
Horsens: S. Rasmussen, Nygade 25.
Kolding: H. Møller, Seest.
Nakskov: V. Hansen, Rødbyvej.
Helsingør: Joh. Svendsen, Gl. Strandvej 8.
Svendborg: L. Hansen, Lundevejen 42.
Nykøbing F.: Th. Rasmussen, Gaabensevej 35.
Skelskør: C. Olsen, Møllerstræde.
Randers: N. C. Jensen, Karl Metzgade 27.
Thisted: C. Nielsen Lenchler, Stationsvej.
Esbjerg: N. Hansen, Danmarksgade 117¹.

Hvor Understøttelsen udbetales paa Fabriken vil den i Reglen kunne hæves hele Dagen, ellers er Tiden imellem 12—1 Middag.

Paa Hovedkontoret i København, Rømersgade 22, imellem 12 og 1 Middag. *F. Møller.*

For Cigarmagere.

Udsalg af Parket-, Rød- og Hvidbøgsklodser. Afhøvlning af brugte Klodser. **Møntergade 14, Kjø. F. Larsen.**

Sønderbros Raatobakslager,

Amagerbrogade 110.

≡ Raatobak. ≡

Java Dæks (2 Pd. til 1000), lyse og Mellemparver, 1,25 pr. Pd.

Brasil, 2 Længde, meget fin Kvalitet, 0,78 Pd.

Brasil 0,60 Øre pr. Pd.

Stort Lager af Cigartobakker, Etiketter, Baand og Forme.

Georg Løber & Son,

København, Pilestræde 57. Telef. 1285.

Største Raatobakslager,

Peder Hvidtfeldtstræde 11.

Stort Udvalg i alle Sorter **Cigartobakker** til Dagens billigste Priser anbefales. **E. Jensen.**

RAATOBAK.

Største Lager, billigste Priser. Prompt Ekspedition. Til Provinserne mod Efterkrav.

Otto Petersen & Søn.

Telefon 2815.

Dr. Tværgade 18, Kbhvn.

Redigeret af *TH. STAUNING*, Rømersgade 22.

Trykt hos Rud. Bøhm, Rømersgade 23, København.

Tobaksarbejderforbundets Fagblad

Nr. 19

1. Oktober 1905

1. Aargang

Akkord. — Tidløn.

II.

Som bebudet vil dette Indlæg nærmest være imod Indførelse af Tidløn og derfor ogsaa imod den i forrige Numer af X offentliggjorte Artikel.

Det glæder mig, at X er kommet til det Resultat, at det ikke er alle Arbejdere, der er Modstandere af Akkordarbejdet, jeg er lige ved at tro, at det er forbavsende faa, der virkelig vil bytte under de nuværende Forhold.

X siger selv, „Idealet maa være Indførelse af Tidløn“, og det kan godt være, det er et meget godt Ideal. Jeg tror ogsaa, at Tidløn er bedre end Akkord, under andre og bedre Samfundsforhold, men under de nuværende Forhold er Akkord det, der i Praksis har vist sig at være bedst.

En af de væsentligste Fordele jeg ser ved Akkordarbejdet, er den større Frihed, hvormed Arbejderne kan bevæge sig. De føler sig ikke saa ufrie, naar de arbejder i Akkord, som paa Tidløn, thi de ved, at de kun faar, hvad de fortjener, og ingen kan beskyldte dem for at tilsnige sig noget ved Driveri.

Hvis Tidløns-Systemet indførtes i stor Udstrækning, vilde der sikkert med dette følge en Stab af moderne Slavefogder, hvis Opgave skulde være at holde Pisken over Nakken paa Arbejderne, for en Gang imellem at lade dem føle den i Form af Ubehageligheder eller Afsked. Overanstrengelse og hvad dermed staar i Forbindelse, vil finde Sted i nok saa høj Grad under Tidløns-Systemet som under Akkord, thi Arbejdskøberne taaler selvfølgelig ikke, at Arbejderne giver sig god Tid med Arbejdet. Kontrollen skal nok blive saa skarp, at det tilbørlige Kvantum Arbejde bliver pint ud af Arbejderen, og saa har han endda ikke den Fordel at kunne bringe Indtægten i Vejret, selv om han kan og maa forcere Arbejdet.

Og hvad her er sagt, gælder ogsaa en væsentlig

Del Oplæringen og Uddannelsen. Arbejdskøberne vil absolut ikke i vore Dage føle sig forpligtede til at tilvejebringe dygtige Arbejdere. De vil i Almindelighed beregne, hvilke Fordele de kan have af Lærlinge, og derefter vil deres Adfærd rette sig. Om de unge Mennesker bliver brugbare Arbejdere efter Læretiden, bliver deres egen Sag, blot de gør deres Nytte i Læretiden. Ligesaa hvad Uddannelsen efter Læretiden angaar. Paa Arbejdspladser med Tidløn vil det falde vanskeligere end under Akkord at faa Vejledning af Kammerater, thi enhver skal passe sit Arbejde, og Arbejdskøberne eller deres Fogder vil nok bede sig fritaget for at Tiden bruges til Uddannelse af mindre veludlærte Svende. Kan disse ikke arbejde tilfredsstillende, maa de forlade Arbejdet, andre prøves, og nogle vil der altid være, som har lært tilstrækkeligt til at kunne klare sig.

Paastanden om, at Akkord fremkalder Lønnesættelser, passer ikke i vore Dage. I Fortiden vilde det sikkert sket, om Akkord havde været almindelig, men nu, da vi har faste Arbejderorganisationer, er det utænkeligt. Ethvert Fags Priskuranter tilvejebringes ved Forhandling mellem Arbejdere og Arbejdskøbere, og hvad der saaledes er fastslaaet, omstyrtes ikke saa let. Det samme gælder for saa vidt nye Arbejder, thi Prisen paa disse skal efter almindelig Praksis fastsættes i Overensstemmelse med alt bestaaende Priser, og Forsøg paa at presse nye Priser langt ned, fordi der er tjent godt ved gamle Akkordpriser, er vist nok kun noget, der er tænkt, det vil i det mindste støde paa stærk Modstand, naar det forsøges, og der er saaledes ingen Grund til at mene, at Akkordsystemet skulde give friere Spillerum for Vilkaarlighed fra Arbejdskøbernes Side end et hvilket som helst andet System.

Endelig er det nævnt, at Akkord fremmer Arbejdsløsheden, men herfor savnes Bevis. Som jeg foran har nævnt, vil Arbejdsydelsen blive forceret stærkt under Tidløns-Systemet ved Hjælp af skarp Kontrol, og jeg tror derfor ikke, der vil blive præsteret mindre

Arbejde. Følgelig vil Arbejdsløsheden heller ikke aftage med dette System, men holde sig indtil ganske andre Former for Produktionen indføres end dem, vi nu kender.

Som Forholdene er, maa jeg i Henhold til, hvad jeg her har fremsat, hævde, at Akkordsystemet er det reelleste. Forholdet mellem Arbejdere og Arbejdskøbere og vistnok ogsaa Forholdet mellem Arbejderne indbyrdes gør det umuligt at virkeliggøre Tidløns-Idealet.

Akkordsystemet er den mest praktiske Arbejdsordning, den, der giver den største Frihed i Bevægelsen, den bedste Adgang for hver enkelt til at udvikle sine Evner, som han formaar og finder det formaalstjenligt og de største Betingelser for, uden væsentlige Vanskeligheder, at komme til en Indskrænkning af Arbejdstiden. Jeg ser derfor ingen Fare i at oprettholde og udvikle Systemet sammen med den stadige Arbejdsdeling, naar blot Organisationerne holdes stærke og rede til at forsvare og forbedre indgaaede Priskuranter. Y.

Rejse- og Arbejdsløshedsfondet. Skal Rejsepengene forhøjes.

Jeg ser i Referatet fra et Fagmøde i Aarhus, at nogle Repræsentanter fra flere Afdelinger har vedtaget, „at virke hen til at faa Rejseunderstøttelsen forhøjet til 40 Kr. og at anmode Hovedbestyrelsen om at foretage Urafstemning desangaaende“.

Det fremgaar ikke af Referatet, om der er indhentet Oplysninger om dettes Rækkevidde, der synes ikke at være Beregninger til Grund for Tankens Fremsettelse, og det forekommer mig at være ret farligt saaledes at stille Forslag om at fordoble Rejseunderstøttelsen, hvis man ikke er nogenlunde klar over, hvad det vil koste.

Vi har kun haft den nuværende Ordning i $\frac{3}{4}$ Aar, der er altsaa ikke et Menneske, der paa Grundlag af den forløbne Tid kan sige, om vi kan bære mere, eller om Kontingentet er for lille. Ved den indførte Ordning forhøjedes Hjælpen for Rejsende fra 40 Kr. efter de gamle Love til indtil 65 Kr. efter de nye Love og det endda paa en saadan Maade, at den virker adskilligt mere tiltalende end den gamle Form.

Jeg mener, at vi bør leve i Rø med den vedtagne Ordning, indtil vi har høstet Erfaringer, altsaa i det mindste til Kongressen. Skal vi imellem Kongresserne til at lave Afstemninger om saa vigtige Sager som den her nævnte, kan det føre os meget ud paa Afveje, og det bør vi undgaa.

Nu ved jeg ikke, om der er nogen Afdeling, der stiller eller støtter dette Forslag; maaske er det ret tilfældigt fremsat ved Fagmødet, men det er saa meget forkasteligere. Under alle Omstændigheder beder jeg Hovedbestyrelsen om at søge forhindret, at denne Sag paa saa lidet Grundlag gøres til Genstand for Afstemning, og hvis Hovedbestyrelsen endelig skal

lade Afstemning foregaa, beder jeg, idet jeg appellerer til Kollegernes sunde Fornuft, om at afvise Forslaget indtil et mere passende Tidspunkt.

Anders Sjællænder.

Fagforeningerne og Arbejderpressen.

Danmarks Arbejderpresse har faaet en Tilslutning, der i Forhold til vort Lands Størrelse er meget betydelig, og Grunden hertil er i væsentlig Grad den Enhed, der har raadet indenfor Landets Arbejderbevægelse.

Vi har ikke som i andre Lande haft Strid om, hvorvidt Fagforeninger eller politiske, socialdemokratiske Foreninger var Hovedsagen, og vi har heller ikke været i Tvivl om, at vore Blade burde være Organer for saavel den faglige som den politiske Side af Arbejderbevægelsen.

Vore Fagforeninger, vore politiske Foreninger og vore Blade er vokset op sideordnet hinanden, der har været Enighed om, at alle tre Faktorer var nødvendige for Arbejderne i deres Kamp mod Kapitalismen, og man har forstaaet at tilvejebringe Enhed i Bestræbelserne fra Organisationernes og Bladenes Side.

Det var Fagforeningerne, der holdt Bladet oppe i de daarlige Tider, men det er ikke derfor blevet ensidigt fagligt, de politiske Organisationer har faaet en betydelig Indflydelse paa vor Presse, og netop derved er den fornødne Harmoni stadig tilvejebragt.

Nu udvides vort Hovedorgan „Social-Demokraten“, det vil udkomme i Stedet for 6 Dage fremtidig 7 Dage ugentlig uden ekstra Udgift for Abonnenterne. Her er en Lejlighed til at agitere for vort Blad, det maa ud i endnu flere Hjem, og Fagforeningerne maa tage Del i denne Agitation. De socialdemokratiske Foreninger er i fuld Gang med Agitationen, flere Fagforeninger har ogsaa kastet sig over Arbejdet, lad os da ogsaa paa Fabriker og ved personlige Henvendelser tage Del heri.

Vor Presse har en stor Del i Æren for vore Organisationers Vækst og heldbringende Virksomhed, og idet vi opfordrer Kollegerne til at være med i Arbejdet for at naa Maalet: 50,000 Abonnenter paa „Social-Demokraten“ anfører vi de træffende Ord, som W. Liebknecht har sagt:

„Den Arbejder, som i Stedet for et Arbejderblad holder et Kapitalistorgan, begaar et aandeligt Selvmord, en Forbrydelse mod sine Kammerater, et Forræderi mod sin Klasse. Pressen er i Dag Undertrykkernes virksomste Middel. Men skab et slikt stærkt Vaaben, saa skal Pressen blive det virksomste Middel til Arbejderklassens Befrielse.“

Naar det arbejdende Folk ophører med at understøtte Fjendens Organer, og naar det gør for sin egen Presse, hvad det hidtil har gjort for Modstandernes, da er Sejrens Vished i vore Hænder. Ka-

pitalistpressen kan kun overvindes gennem en af det arbejdende Folk med alt Eftertryk understøttet Arbejderpresse!"

Til Afdelingsformændene i Provinserne.

Ærede Kolleger anmodes om at indsende de tilstillede Spørgeskemaer pr. Omgaaende, da de skal bruges i Oktober Maanedes Begyndelse.

F. Møller.

Tobaksarbejderforbundet „Enigheden“.

Resultatet af Valget. Til Forretningsfører valgtes: *V. Nielsen* 215 St., *Oskar Foss* fik 23 St. Repræsentanter: *C. Sprehn* 138 St., *Anders Sørensson* 119 St., *Hans Hansen* 98 St., *Johanne Thrane* 67 St., *Johanne Christiansen* 63 St. og *Anna Jørgensen* 58 St.; derefter fik *Vilh. Jørgensen* 64 St. Suppleanter: *Chr. Petersen* 69 St., *Carl Pehrson* 50 St., *Helma Jensen* 40 St. og *Fru Tønder* 39 St. Revisor: *Louis Jespersen* 115 St. Suppleant: *R. Lowis* 79; derefter fik *Chr. Petersen* 32 St. Kontrahenter: *V. Nielsen* 160 St., *Konrad Pettersson* 153 St., *Joh. Friberg* 106 St. og *J. Christensen Stappis* 81 St. Suppleanter: *F. Kiefer* 58 St., *Hans Hansen* 51 St. og *Vilh. Jørgensen* 39 St.

Ved Valget er afgivet 243 Stemmesedler deraf 1 blank.

København, d. 19. August 1905.

Udvalget.

Generalforsamling. Den ordinære Generalforsamling afholdes *Fredag d. 13. Oktbr. Kl. 8 i Rømersgade 22, Festsalen.* Forslag, som ønskes behandlede, bedes tilsendt Kontoret senest *Fredag d. 6. Oktbr. Kl. 7.*

Bestyrelsen.

Møder.

Forretningsudvalgets Møde den 15. August 1905.

1. Efter Konference med Fabrikantforeningens Bestyrelse i København, vil et Fællesmøde blive afholdt den 22. August. Repræsentanter for Provinsfabrikanternes Forening, hvis Formand er Thuesen, Nyborg, vil ligeledes komme til Stede.

Som Repræsentanter for Forbundet valgtes *Westergaard*, *Odense*, *Bahr*, *Horsens*, *A. Christiansen* og *Stauning*, samt det forhandlende Udvalg *V. Nielsen* og *F. Møller*.

Suppleant blev *Anders Sørensson*.

Udsendelse af nogle Spørgeskemaer angaaende Forhold i Provinserne vedtoges.

2. For en Cigar i Nyborg fastholdes Forlangende om 12 Kr., for en anden Cigar forlanges 18 Kr.

3. Afd. i Vordingborg anmoder om Kontingent-

trihed for et Medlem, der har været i Forbundet i 25 Aar.

Bevilling gaves.

4. Fra Sverig er indløbet en længere Skrivelse angaaende et før omtalt Forhold, der har foranlediget Forlangende herfra om en Erstatning fra det svenske Forbund.

Skrivelsen indeholder Forslag om at lade Kongressen behandle Forslag om Afgørelsesmaaden for saadanne Stridigheder.

Det vedtoges at forlange den svenske Hovedbestyrelses Forslag indsendt til Diskussion for at Ændringsforslag eventuelt kan stilles.

5. Fabrikanten i Borup har givet Løfte om at betale Tilberedningen efter Priskuranten.

Fællesmøde

mellem Udvalg for Fabrikanterne i København og Provinserne samt Forbundets Udvalg

22. August 1905.

1. En Cigar fra Fabrikant *Hilmer*, Aarhus, forelaa til Bedømmelse. Grundprisen er 10½ Kr. Forbundets Repræsentanter hævder, at det er en særlig vanskelig Façon, der skal have 1 Kr. Tillæg, medens Fabrikanterne holder paa 50 Øre. Efter Forhandling modtog Forbundets Repræsentanter dette Tilbud, for ikke at rejse større Strid om denne mindre Sag, idet de dog ikke erkendte, at der betaltes den passende Pris dermed. Efterbetaling for de rullede Cigarer skal finde Sted.

2. Forretningsføreren forelagde Spørgsmaalet om Lønforholdene ved Vikkelmaskinerne og fremsatte det vedtagne Forslag om en Begyndelsesløn af 18 Kr. stigende til 21 Kr. ugl. Hvis Akkordbetaling ønskes indført, foreslaas 10 Øre pr. 100 Vikler for hver af de ved Maskinen beskæftigede Arbejdere.

Formanden for den københavnske Fabrikantforening hævdede, at dette Spørgsmaal ikke var modent til Afgørelse og foreslog Sagen udsat, idet han samtidig erklærede, at Akkordbetaling ikke egnede sig til Indførelse ved de omtalte Maskiner og fagligt uddannede Arbejdere ikke vare nødvendige.

Efter nogen Diskussion nedsattes, paa Forslag af *Anders Sørensson*, et Udvalg paa 3 Medlemmer fra hver Side, der træder sammen senest den 9. September d. A.

3. Forretningsføreren rejste Spørgsmaalet om Efterbetaling for nyt indført Arbejde.

Provinsfabrikanternes Formand kunde ikke forpligte Fabrikanterne til saadan Efterbetaling.

V. Nielsen hævdede i den Anledning, at vi saa maatte være berettigede til at standse nyt Arbejde indtil Overenskomst om Prisen er opnaaet, og Provinsfabrikanternes Formand indrømmede Berettigelsen heraf.

Forretningsudvalgets Møde den 26. Septbr. 1905.

1. Forretningsføreren meddelte, at Forhandling havde fundet Sted i Underudvalget angaaende Maskinspørgsmaalet. Dog havde Fabrikanternes Medlem for Provinserne ikke givet Møde.

Det var ikke lykkedes at opnaa Enighed om Lønnen. Fabrikanternes sidste Forslag gik ud paa, at de to Arbejdere, der beskæftiges ved hver Maskine, lønnes med henholdsvis 14 og 8 Kr. ugl.

Da Forretningsudvalget ikke kunde modtage dette Tilbud, vedtoges det at forelægge Sagen paa Møder for Adlers og Nobels Arbejdere, paa hvis Fabriker Maskinerne er indførte, samt for „Enigheden“s Generalforsamling og for Hovedbestyrelsen.

2. Til et Medlem, der er boycotet i Odense, bevilgedes 4 Ugers Strejkeunderstøttelse, efter Afdelingens Forslag.

3. Fabrikant Hilmer i Aarhus nægter at betale den Pris for en Cigar, der er fastsat ved Forhandling med Fabrikantene den 22. August, følgelig er det paagældende Arbejde blokeret. Den Arbejder, der har haft Arbejdet, har været bortrejst, uden at erholde Arbejde. Det vedtoges, at han atter i nogen Tid erholder Strejkeunderstøttelse.

4. Fra Cigarsorterernes Fagforenings Bestyrelse forelaa en enstemmig vedtaget Indsigelse imod den i Mødet 27. Juli til Afd. „Enigheden“ givne Tilladelse til at benytte 1500 Kr. af Kassen som Bidrag til Lockouten i Sverrig for dermed at fritage Medlemmerne for 5 Ugers Bidragydelse.

5. Det vedtoges, at der ikke sendes Repræsentant til det tyske Forbunds Kongres den 2. Oktober og følgende Dage.

6. Da Fabrikanten i Borup trods Løftet ikke vilde betale efter Priskuranten for Tilberedning, er Arbejdet standset.

7. Et Spørgsmaal om Understøttelse til tilrejsende Cigarsortere fra Tyskland udsattes til efter den tyske Kongres.

8. Det vedtoges at forlange de udsendte Spørgeskemaer indsendt straks fra Afdelingerne.

Afdelings-Adresser.

Rejseunderstøttelse udbetales paa følgende Steder i Provinserne:

Nyborg: H. Hansen, Ingolfsgade 11.
Aalborg: P. Petersen, Dalgasgade 11.
Hillerød: J. Hansen, Nyhusene.
Nykøbing M.: K. Holm, Gasværksvej.
Vejle: F. Jensen, Staldgaardsgade 37.
Ringkøbing: J. P. Jensen, Hj. af Søndergade og Ø. Strandgade.
Holstebro: S. Wistisen, Sønderlandsgade.
Næstved: C. Olsen, Kildemarksvej 102.
Fredericia: H. Rasmussen, Prinsensgade 27 a.
Odense: E. Nielsen, H. C. Andersensgade 25.
Aarhus: P. Frederiksen, Ny Munkegade 82.
Vordingborg: O. Sørensen, Tømmerups Fabrik.
Slagelse: O. Hansen, Herrestræde 36 b.
Viborg: N. Petersen, Mogensgade 58.
Horsens: S. Rasmussen, Nygade 25.
Kolding: H. Møller, Seest.
Nakskov: V. Hansen, Rødbyvej.
Helsingør: Joh. Svendsen, Gl. Strandvej 8.
Svendborg: L. Hansen, Lundevejen 42.
Nykøbing F.: Th. Rasmussen, Gaabensevej 35.
Skelskør: C. Olsen, Møllerstræde.
Randers: N. C. Jensen, Karl Metzsgade 27.
Thisted: C. Nielsen Lenchler, Stationsvej.
Esbjerg: N. Hansen, Danmarksgade 117.

Hvor Understøttelsen udbetales paa Fabriken vil den i Reglen kunne hæves hele Dagen, ellers er Tiden imellem 12—1 Middag. Paa Hovedkontoret i København, Rømersgade 22, imellem 12 og 1 Middag.
F. Møller.

Rejsende og Arbejdsløse.

Under Arbejdsløshed maa følgende Regler iagttages (Uddrag af Forbundets Love):

1. Man melder sig hos Formanden *straks*, naar Arbejdsløsheden er indtraadt, *medbringende Medlemskort*.
2. Senest 4 Dage efter Arbejdsløshedens Indtræden leveres en af Fabrikens Arbejdere underskrevet Erklæring, om Afskedigelsen, til Formanden. (Blanket hertil faas paa Kontoret).
3. Naar der erholdes Understøttelse, møder den Arbejdsløse til Kontrol hos Formanden hver Dag.
4. Naar Arbejde erholdes, anmeldes det *straks* hos Formanden, *forinden det paabegyndes*; det udstedte Arbejdsløsheds kort afleveres og et Bevis for, at Anmeldelse er sket, udstedes af Formanden til Aflevering til Arbejderne paa Fabriken, før Arbejde paabegyndes. *Dette gælder ogsaa Medlemmer, der uden at være Arbejdsløse, skifter Arbejdssted.*
5. Af Tilrejsende skal *Henvendelse al Tid ské til Afdelingsformanden eller -Kassereren*, forinden Henvendelse sker paa Fabrikerne. Arbejde maa kun paabegyndes, naar Afdelingen godkender det.
6. Arbejdsløse Medlemmer skal, selv om de ikke erholder Understøttelse, møde én Gang ugenlig for at faa Kortet afstemplet. Udeblivelse medfører, at der maa betales Kontingent.

For Cigarmagere.

Udsalg af Parket-, Rød- og Hvidbøgsklodser. Afhøvlung af brugte Klodser. **Møntergade 14, Kj. F. Larsen.**

Sønderbros Raatobakslager,

Amagerbrogade 110.

≡ Raatobak. ≡

Java Dæks (2 Pd. til 1000), lyse og Mellemparver, 1,25 pr. Pd.

Brasil, 2 Længde, meget fin Kvalitet, 0,78 Pd.

Brasil 0,60 Øre pr. Pd.

Stort Lager af Cigartobakker, Etiketter, Baand og Forme.

Georg Løber & Søn,

København, Pilestræde 57. Telef. 1285.

Største Raatobakslager,

Peder Hvidtfeldtstræde 11.

Stort Udvalg i alle Sorter **Cigartobakker** til Dagens billigste Priser anbefales.

E. Jensen.

RAATOBAK.

Største Lager, billigste Priser. Prompt Ekspedition. Til Provinserne mod Efterkrav.

Otto Petersen & Søn.

Telefon 2815.

Dr. Tværgade 18, Kbhvn.

Redigeret af TH. STAUNING, Rømersgade 22.

Trykt hos Rud. Bøhm, Rømersgade 23, København.

Tobaksarbejderforbundets Fagblad

Nr. 20

15. Oktober 1905

1. Aargang

Akkord. — Tidløn.

III.

Ganske vist har Y i sit Indlæg leveret et godt Forsvar for Akkordsystemet, men jeg vil desuagtet forsøge at gøre et Par Bemærkninger til Gunst for Tidløn.

Y mener, at det er meget faa Arbejdere, der vil have Akkordarbejdet afløst af Tidløn.

Dette turde antagelig være forkert. En Række Fagkongresser, nationale, skandinaviske og internationale, har udtalt sig imod Akkord for Tidløn. Vistnok er der aldrig vedtaget en Beslutning om Fastholden og Udvidelse af Akkord-Systemet. Følgelig maa Flertallet af Arbejderne ogsaa være imod Akkord, thi man plejer da at regne Kongressernes Beslutninger som gode Udtryk for de Tanker, der rører sig hos Medlemmerne.

Dette forhindrer imidlertid ikke, at Akkord i mange Tilfælde foretrækkes, fordi Timelønnen er saa ussel, naar den endelig tilbydes, men heraf følger jo netop, hvad jeg søgte at paavise i første Artikel, at Arbejderne maa anstrænge sig over Evne for at opnaa højere Indtægt end ved Tidløn.

Naturligvis er det glædeligt, at vi har saa stærke Fagforeninger, og at disse er blevet medbestemmende om Priskuranternes Indhold, men det jeg betragter som de største Fremskridt, er Forhøjelser af Time-lønnen, Revision af Priskuranter staar al Tid for mig som noget mindre værdifuldt.

Hvis man undersøger Akkordpriserne fra Fortiden, 30—40 Aar tilbage, vil man se, at disse ikke er stegne i samme Forhold som Indtægten ved Akkordarbejde, og dette forekommer mig at være et godt Bevis for, at Arbejderne anstrænger sig mere i vore Dage for at faa Indtægten i Vejret, anstrænger sig over Evne, hvad der hævner sig paa Helbredet med tidlig Arbejdsudygtighed og tidlig Død.

I denne Forbindelse erindrer jeg en Udtalelse fra en Murerkongres for nogle Aar siden, som jeg vil anføre, der sagdes:

„Priserne for Akkordarbejde var det umuligt at faa forhøjet, vi saa, hvorledes Akkordpriserne i København i det væsentlige var de samme, som de havde været i de sidste 40 Aar, endskønt Priserne paa Livsfornødenhederne blev højere og højere.“

Hvad her siges om Murerfaget, gælder vistnok de fleste Fag. Det er vanskeligt at faa Akkordpriserne forhøjede, thi er de for lave, saa anstrænger Arbejderne sig af yderste Evne for at naa en rimelig Fortjeneste, og Arbejdskøberne vil saa henvise til denne Fortjeneste og dermed afslaa Krav om Forhøjelser.

At Arbejdere, der arbejder i Akkord, ikke har Tid til at uddanne mindre veludlærte Arbejdere, synes jeg er indlysende, hvorimod det sikkert vil falde naturligere under Tidløn, hvor Mesteren altsaa, som han bør, maa bære det Tab, der kan være forbundet med saadan Uddannelse.

At Arbejdsløsheden vil blive mindre, naar Tidløn indføres, forekommer mig naturligt, thi Arbejderne vil selvfølgelig, selv om der ansættes Slavefogder, hvad der forøvrigt ikke mangler under de nuværende Forhold, ikke overanstrenges sig, som de nu maa. Time- eller Daglønnen vil stige i Forhold til Stigningen i Prisen paa Livsfornødenheder og til Organisationernes Styrke, og da der trods det forandrede System skal præsteres det for Samfundet fornødne Kvantum Arbejde, vil flere finde Beskæftigelse, som nu paa Grund af Akkordarbejdets Forbandelse maa være ledige.

Endelig skal jeg anføre Arbejdskøbernes Kærlighed til Akkordsystemet som et af de bedste Beviser for, at det er i Modstrid med Arbejdernes Interesser.

Arbejdskøberne varetager nemlig først og fremmest sine egne Interesser.

X.

Til Forsvar for Tidløn.

De Herrer X & Y har jo begge Forstaaelsen af, at en „Del“ af vort Fags Udøvere har noget tilovers for det forkastelige Akkordsystem! Det vil jeg ogsaa give dem Ret i, men til en vis Grad. Y mener, „at det er forbavsende faa, der virkelig vil bytte under de forhaandenværende Forhold.“ Det skriver jeg ikke under paa, jeg drister mig endogsaa til at paastaa, at det vil være meget faa, der ønsker at bibeholde det nuværende Lønssystem, nemlig de, som efter vore Forhold tjener den store Ugeløn, og de ønsker det ogsaa kun af rent egoistiske Grunde.

Y antager, at Bevægelsesfriheden paa Arbejdspladsen vil blive truet; kære Hr. Y, lad være med den, det er jo kun en tom Frase. Kan Y nævne mig en eneste Fabrik udover saadanne, hvor der sidder højst 4—5 Mand, hvor der eksisterer noget, som hedder Bevægelsesfrihed. Arbejdskøberen plus hans Slavefoged (for at bruge Y's Benævnelse) skal nok sørge for at presse saa meget som muligt ud af hver Arbejder; hver Arbejdsplads skal betales, og hvis en Arbejder ikke kan lave nok, eller han tillader sig for megen „Frihed“, bliver han ubarmhjertig sat paa Porten; den Slags Ting vil altid passere under vort af Y højt lovpriste Akkordsystem.

Med Hensyn til de nyudlærte, som har daarligt ved at klare dem, naar de kommer ud, da er Grunden ganske sikkert, at de fleste mangler Hurtighed til Arbejdet, og som Regel drejer det sig sjældent om direkte Tilrettevisning, men i særlig Grad om Vedkommendes lagttagelsesevne, og den antager jeg vil være lige stærkt udviklet enten der arbejdes paa Akkord eller Tidløn.

At Akkordsystemet fremkalder Lønnedsættelser, passer lige saa godt nu, som for 30 Aar siden. Hvad hjælper det, at vi har stærke Fagorganisationer, naar Arbejdskøberen har dette Lønnedsættelsesmiddel i Hænde, som Enkeltmandsakkorden er.

Jeg kan nævne Y et Eksempel: Der blev netop for ca. 1½ Aar siden paa en større Fabrik i København sat noget nyt Ekstraarbejde i Gang, og der forsøgte fra Mesterens Side at slippe uden om dettes Betaling ved at give det ny Arbejde til en meget rask Arbejder. Der var heldigvis nogle enkelte Kolleger, der havde Konduite nok til at søge afværget dette, hvilket ogsaa delvis skete, men man forstaaer, at Mesteren forsøgte at trykke Prisen ned ved at lade den hurtige Arbejder udføre Arbejdet og med hans Indtægt søge bevist, at Ekstraarbejdet ikke generede.

Det er unødvendigt at forlange Bevis for, at Akkordsystemet fremkalder Arbejdsløshed, udover dette, som ethvert tænkende Menneske vil indrømme, at naar Arbejderen ved de lave Akkordpriser skal tjene et nogenlunde anstændigt Udkomme, maa han forcere sit Arbejde i en ganske overvældende Grad, hvilket ikke behøves, naar Tidløssystemet var indført. Jeg hælder ikke til samme Anskuelse som Y, men mener, at der maaske nok umiddelbart efter en eventuel Reform paa Lønssystemomraadet vilde indføres en skarpere Kontrol end ellers, men naar der er gaaet nogen

Tid, vil alt nok gaa sin gamle, rolige Gang. Jeg ser meget roligt og fortrøstningsfuldt paa Forholdene paa Arbejdspladsen under Tidløssystemet.

Normalarbejdsdagen vil vi næppe faa indført ad faglig Vej, dertil er Arbejdskøberne for karrige, naar det drejer sig om en eller to Timers Forkortelse af Arbejdsdagen. Derfor, lad os komme bort fra Akkordsystemet og arbejde for at faa Tidlønnen indført, saa skal vi nok faa Normalarbejdsdagen i en ikke for fjern Fremtid ved Lovgivningsmagtens Hjælp.

Høyer.

Engelsk Arbejdsløshedslov.

Som omtalt i vore Artikler om Arbejdsløsheden, beskæftiger Lovgivnings- og kommunale Myndigheder sig i flere Lande med Arbejdsløshedsproblemet, og den nærmeste Tid vil antagelig bringe os forskellige Arbejdsløshedslove. Love, hvis Indhold vil bære Præg af, om Arbejderne selv har haft Indflydelse paa deres Tilblivelse, eller om de kun er givne for at dæmpe Skrigene fra den store Hær af Arbejdsløse.

I Danmark bebudes den nedsatte Invaliditets- og Aldersforsikringskommissions Fremlæggelse af Forslag til Lov om Arbejdsløshedsforsikring til Efteraaret.

I Norge har den nedsatte Kommission med lignende Formaal i disse Dage afgivet et 15 Paragrafer omfattende Lovudkast til Lov om Forebyggelse af Arbejdsløshed, og paa det franske Parlaments Bord har længe ligget Forslag fremme til Indførelse af en almindelig Arbejdsløshedsforsikring.

Det kommer kun overraskende, at England, der er en af de sidste Stater, der har taget Arbejdsløsheden op til parlamentarisk Overvejelse, er kommen først ind med en Arbejdsløshedslov. Ganske vist forekommer dette Forslag os kun lidet tiltalende og kun lidet tilfredsstillende, men det vidner dog om de engelske Lovgiveres Forstaaelse af, hvor nødvendigt det er at beskæftige sig med Arbejdsløsheden. Men for Arbejderne i England maa Loven virke som en ny Opfordring til dem om i højere Grad at søge de socialdemokratiske Ideer udbredte og om langt kraftigere politisk Virksomhed.

Arbejdsløshedsloven, der fremsattes af Regeringen i Foraaret og vedtoges af det engelske Parlament den 10. August, paabyder, at der i ethvert af Londons og de større Provinsbyers Distrikter oprettes Nødstandskomiteer (bestaaende af kommunale Embedsmænd), der under en central Myndigheds (Grevskabsraadets) Tilsyn skal anstille Undersøgelser blandt de arbejdsløse.

De, der ikke vil eller ikke kan arbejde, henvises til Forsørgelsesvæsenet.

Det paahviler Nødstandskomiteén videst mulig at skaffe de ufrivilligt Arbejdsløse Arbejde, men ser Komiteén sig ikke i Stand hertil, paahviler denne Forpligtelse alene den centrale Myndighed, der i saa Fald enten skal skaffe de dertil egnede arbejdsløse Arbejde i Udlandet, eller gratis befordre dem til Arbejdspladser,

hvor der er Brug for deres Arbejdskraft, eller ogsaa beskæftige dem ved Jordbrugskolonier.

Indkommer der ikke hertil de tilstrækkelige Penge-midler ad Frivillighedens Vej, sættes den centrale Myndighed i Stand til at paaligne Skatteyderne et vist, meget lavt Kontingent.

Samtidig paabyder Loven Oprettelse af Arbejdsbureauer over hele Riget og Indsamling og Udbredelse af allehaande Oplysninger vedrørende Arbejdsmarkedet.

For ikke at opmuntre Tilstrømningen af arbejdsløse til de under Loven faldende Byer indskrænkes Lovens Hjælpemidler til kun at omfatte arbejdsløse, der har opholdt sig i de paagældende Byer over et Aar.

Til Loven, der er vedtagen for tre Aar, knytter sig et andet samtidig vedtaget Regeringsforslag mod skadelig (not wanted) Indvandring og Løfte fra Regeringens Side om Nedsættelse af en kongelig Kommission, der i Løbet af tre Aar skal underkaste Fattigdommens og Arbejdsløshedens Aarsager og Afhjælpning en grundig Undersøgelse og fremkomme med Forslag til en varig Arbejdsløshedslov.

Indvandrings- eller Emigrationsloven siges at have til Formaal at hindre Indvandring til England af usolide Arbejdere med mere eller mindre degenereret Arbejdskraft, hvorved Arbejdsløsheden indskrænkes.

Politiske og religiøse Flygtninge er undtagne, og Loven specificerer de, der skal udelukkes, til aandsvage, nedbrudte, forbryderiske og eksistensløse Personer.

Indvandringsskibene, hvorved forstaaes fra Udlandet kommende Skibe med over tyve fremmede Mellemdækspassagerer, skal lægge til ved visse af Home Secretary anviste Havne. Ved Ankomsten vil en kongelig Embedsmand i Forening med en tilførdnet Læge tage Indvandrerne i Øjesyn. Nægter den kongelige Embedsmand uden behørig Grund en Indvandrer at gaa i Land, kan han indgive Klage til Havnestedets Indvandringsraad, der bestaar af tre af Home Secretary udnævnte Personer.

Fremmede, der nu passerer Storbritannien paa Gennemrejse, falder ikke ind under Loven. Derimod tillader Loven Domstolene at hjemsende fremmede Forbrydere og eksistensløse, der ikke har opholdt sig over to Aar i Landet.

Der kan selvfølgelig rejses mange Indvendinger mod Arbejdsløshedsloven og dens Appendiks. Om Arbejdsløshedsloven siges det jo imidlertid, at den kun er midlertidig. I Løbet af tre Aar skal en Kommission undersøge Fattigdommens og Arbejdsløshedens Aarsager og Afhjælpning og fremsætte Forslag.

Forhaabentlig vil de engelske Arbejdere da i disse 3 Aar søge at gøre deres Indflydelse gældende, saaledes at Loven faar et bedre Præg end den nu vedtagne.

Med den vedtagne midlertidige Lov er Retten til Arbejde anerkendt, men om det bliver Regeringen og Kommunerne muligt under de nuværende kapitalistiske Tilstande at efterfølge Lovens Ord, er sikkert tvivlsomt, thi Arbejdsløsheden har været og er fremdeles betydelig i England. Sidste Vinter opgaves Antallet til 700,000.

Indvandringsloven er i sig selv en konservativ,

umoderne Lov og indeholder Bestemmelser, der gør det muligt at udelukke omtrent alle Arbejdere. Det hedder nemlig som anført, at eksistensløse Personer udelukkes, og under dette Begreb kan naturligvis de allerfleste rejsende Arbejdere henføres. Det kommer her an paa Embedsmændenes Optræden, i hvor høj Grad Loven skal virke som absolut Indvandringsforbud for Arbejdere.

At det store, stolte England skal gribe til saadanne Foranstaltninger som de her omtalte, viser, hvor lidet det kapitalistiske System er i Overensstemmelse med Fornuftens, Humanitetens og Menneskelighedens Grund-sætninger, og maner Arbejderne i alle Lande til ikke alene at søge øjeblikkelige Forbedringer indført, men til kraftig Virksomhed for det kapitalistiske Samfundsystems Tilintetgørelse.

Bort med Tobakken.

I et herværende Blad fandt vi forleden følgende Notits, som vi herved bringer til Kundskab for de for Tiden mest interesserede i Tobakken:

„En organiseret Bevægelse imod det stærkt tiltagende Tobaksforbrug synes nu at være dannet her i København. Den første Forening stiftedes den 18. September ved et Møde i Griffenfeldtsgades Afholdshjem og holdt sit første Medlemsmøde i Mandags Aftes samme Sted. Foreningen fik Navnet „Alfa“ og virker som en Lokalafdeling af den i Juni Maaned stiftede Landsforening „Bort med Tobakken“.

Det forekommer os, at Sundhedsautoriteterne er de nærmeste til at tage Ordet imod Tobaksmisbrug, andre Mennesker kunde vistnok uden Skade foretage sig noget mere nyttigt end at rejse Foreninger til Kamp imod Tobakken. Den Sag egner sig dog vistnok ikke til „Folkebevægelse“.

Eftertryk af dette Blads Artikler maa kun ske efter Tilladelse af Redaktionen.

Beskyttelseslovgivning i Nordamerika.

Lovgivningen om Arbejderforholdene i Nordamerika er i det sidste Aars Tid blevet væsentlig udvidet. Saaledes er Fabrikstilsynet i en Flerhed af Stater blevet udvidet og skærpet, ligeledes Sikkerheds- og Sundhedsforanstaltningerne i Værksteder, Fabriklokaler og sidst, men ikke mindst i Bjergværker.

I flere Stater er Arbejdstiden yderligere bleven reguleret, Børns og Kvinders Arbejdstid yderligere indskrænket, og for Kalifornien, Montanas, Nevadas, Utahs og Washingtons Vedkommende er Normalarbejdsdagen endelig indført ved alle offentlige Arbejder (dermed er 8-Timersdagen helt eller delvis gennemført i 27 af de forenede Stater).

I nogle Stater er indført Love vedrørende Arbejds-kontraktens Affattelse, Tidsfrister for Udbetaling af Arbejds-løn og Arbejdsstridighedens Afgørelse ved Voldgift.

Samtidig hermed har Regeringen i Washington (Fællesregeringen) støttet Arbejderlovgivningens Vækst ved Oprettelse af et særskilt Handels- og Arbejds-ministerium.

Arbejdsbetingelser ved kommunalt Arbejde.

Budapests Kommunalraad har paa Tilskyndelse af Dr. *Vazsony* fornylig besluttet for Fremtiden kun at overlade kommunalt Arbejde til Arbejdsgivere, som betaler en passende Arbejds-løn og overholder rimelig Arbejdstid. Oplysning herom er at optage i Tilbudene paa Overtagelse af kommunalt Arbejde. I Haandværk, hvor der betales efter Løntarif (som f. Eks. hos Bogtrykkerne) anses denne for fyldestgørende. Hvor Løntarifen fattes, er Begrebet „passende Arbejds-løn og rimelig Arbejdstid“ at fikseres af en Komité af Repræsentanter for Arbejder- og Arbejdsgiverorganisationer. Komitéens Bestemmelser er Genstand for aarlig Revision.

Bidrag til den socialistiske Bevægelse i Rusland.

I den før offentliggjorte Fortegnelse over Bidrag er forglemt: Holstebro 25 Kr.

F. Møller.

Afdelings-Adresser.

Rejseunderstøttelse udbetales paa følgende Steder i Provinserne:

Nyborg: H. Hansen, Ingolfsgade 11.
Aalborg: P. Petersen, Dalgasgade 11.
Hillerød: J. Hansen, Nyhusene.
Nykøbing M.: K. Holm, Gasværksvej.
Vejle: F. Jensen, Staldgaardsgade 37.
Ringkøbing: J. P. Jensen, Hj. af Søndergade og Ø. Strandgade.
Holstebro: S. Wistisen, Sønderlandsgade.
Næstved: C. Olsen, Kildemarksvej 102.
Fredericia: H. Rasmussen, Prinsensgade 27 a.
Odense: E. Nielsen, H. C. Andersensgade 25.
Aarhus: P. Frederiksen, Ny Munkegade 82.
Vordingborg: O. Sørensen, Tømmerups Fabrik.
Slagelse: O. Hansen, Herrestræde 36 b.
Viborg: N. Petersen, Mogensgade 58.
Horsens: S. Rasmussen, Nygade 25.
Kolding: H. Møller, Warmingsgade 24, 1. S.
Nakskov: V. Hansen, Rødbyvej.
Helsingør: Joh. Svendsen, Gl. Strandvej 8.
Svendborg: L. Hansen, Lundeyejen 42.
Nykøbing F.: Th. Rasmussen, Gaabensevej 35.
Skelskør: C. Olsen, Møllerstræde.
Randers: N. C. Jensen, Karl Metzgade 27.
Thisted: C. Nielsen Lenchler, Stationsvej.
Esbjerg: N. Hansen, Danmarksgade 117¹.

Hvor Understøttelsen udbetales paa Fabriken vil den i Reglen kunne høves hele Dagen, ellers er Tiden imellem 12—1 Middag. Paa Hovedkontoret i København, Rømersgade 22, imellem 12 og 1 Middag.

F. Møller.

Rejsende og Arbejds-løse.

Under Arbejds-løshed maa følgende Regler iagttages (Uddrag af Forbundets Love):

1. Man melder sig hos Formanden *straks*, naar Arbejds-løsheden er indtraadt, *medbringende Medlems-kort*.
2. Senest 4 Dage efter Arbejds-løshedens Indtræden leveres en af Fabrikens Arbejdere underskrevet Erklæring, om Afskedigelsen, til Formanden.
(Blanket hertil faas paa Kontoret).
3. Naar der erholdes Understøttelse, møder den Arbejds-løse til Kontrol hos Formanden hver Dag.
4. Naar Arbejde erholdes, anmeldes det *straks* hos Formanden, forinden det paabegyndes; det udstedte Arbejds-løshedskort afleveres og et Bevis for, at Anmeldelse er sket, udstedes af Formanden til Aflevering til Arbejderne paa Fabriken, før Arbejde paabegyndes. Dette gælder ogsaa Medlemmer, der uden at være Arbejds-løse, skifter Arbejdssted.
5. Af Tilrejsende skal Henvendelse al Tid ské til Afdelingsformanden eller -Kassereren, forinden Henvendelse sker paa Fabrikerne. Arbejde maa kun paabegyndes, naar Afdelingen godkender det.
6. Arbejds-løse Medlemmer skal, selv om de ikke erholder Understøttelse, møde én Gang ugenlig for at faa Kortet afstemplet. Udeblivelse medfører, at der maa betales Kontingent.

For Cigarmagere.

Udsalg af Parket-, Rød- og Hvidbøgsklodser. Afhøvling af brugte Klodser. Møntergade 14, St. o. G.

Sønderbros Raatobakslager,

Amagerbrogade 110.

≡ Raatobak. ≡

Java Dæks (2 Pd. til 1000), lyse og Mellemparver, 1,25 pr. Pd.

Brasil, 2 Længde, meget fin Kvalitet, 0,78 Pd.

Brasil 0,60 Øre pr. Pd.

Stort Lager af Cigartobakker, Etiketter, Baand og Forme.

Georg Løber & Søn,

København, Pilestræde 57. Telef. 1285.

Største Raatobakslager,

Peder Hvidtfeldtstræde 11.

Stort Udvalg i alle Sorter Cigartobakker til Dagens billigste Priser anbefales.

E. Jensen.

RAATOBAK.

Største Lager, billigste Priser. Prompt Ekspedition. Til Provinserne mod Efterkrav.

Otto Petersen & Søn.

Telefon 2815.

Dr. Tværgade 18, Kbhvn.

Redigeret af TH. STAUNING, Rømersgade 22.

Trykt hos Rud. Böhm, Rømersgade 23, København.

Tobaksarbejderforbundets Fagblad

Nr. 21

1. November 1905

1. Aargang

Akkord. — Tidløn.

IV.

Selvfølgelig bliver jeg ikke enig med Forkæmperen for Tidløn X, eller dem, der følger ham.

Jeg erkender, at Kongresserne har udtalt sig imod Akkordarbejdet, og, som jeg en Gang før har skrevet, som Ideal er Tidlønssystemet godt. Muligvis kan der selv under kapitalistiske Samfundsforhold komme en Tid, hvor Organisationerne er stærkere end nu, og hvor Solidaritetsfølelsen blandt Arbejderne er mere fuldkommen end nu, og saa tror jeg, Tidlønssystemet kan indføres. For Tiden tror jeg, det vilde være galt.

Til Trods for Udtalelsen fra Murerkongressen, hævder jeg, at Akkordpriserne er stegne i de fleste Fag. Jeg erkender, at der arbejdes hurtigere end før i Tiden, men der tjenes ogsaa mere, og er Raad til flere Nydelser og Bekvemmeligheder end forhen.

Selv om det kan tænkes, at Arbejderne kunde spare lidt paa Kraftudfoldelsen under Tidlønssystemet, hvad jeg betvivler, vilde dette blive opvejet af større Stadighed ved Arbejdet, fordi Tidlønssystemet vilde kræve, at Arbejderen var paa Pladsen i hele Arbejdstiden, uden Afbrydelse. Følgelig vil en Indskrænkning af Arbejdsløsheden ikke kunne ventes ved en Forandring af Lønningssystemet.

Akkordsystemet ordnet og reguleret gennem solide Fagforeninger med faste Priskuranter, sikrer Arbejderne en bestemt Løn for sit Arbejde, giver dem, der har særlig Hurtighed, Chance for at forøge Indtægten og skaber de friest mulige Forhold paa Arbejdspladserne for de paagældende Arbejdere. Jeg tror af disse Grunde, vi bør blive staaende ved det System, indtil andre Forhold er væsentlig forandrede.

Y.

Imod Akkordsystemet.

Akkordarbejde er Mordarbejde og vil vedblive at være det, saa længe der findes profitsøgende Kapitalister og Proletarer, der er tvungne til at sælge deres Arbejdskraft. Kapitalen er stadig blevet mere koncentreret og Akkordarbejdet stadig værre for Arbejderne.

Med den nu udviklede Arbejdsdeling og Teknik, anspændes Arbejdskraften mere og forbruges hurtigere end i tidligere, mindre nervøse Tider.

For Besidderen af Kapital er Akkordarbejdet en Kilde til Velstand og stadig Gevinst.

Et Bevis for Stigningen i Kravet overfor Akkordarbejderen har man i Skraatobaksindustrien, og jeg henter derfor nogle Billeder fra Tyskland.

Betalingen for Fremstilling af Skraatobaksruller sker pr. Pd. eller Centner. Paa Pundet kommer efter Sorternes Beskaffenhed 10, 20, 30, 60 og indtil 100 Ruller. For ca. 15 à 20 Aar tilbage var Rulleantallet ringere, man naaede end næppe paa nogen Sort op til 60.

Nu har Antallet fordoblet sig, ja, ved meget Spind er det endog blevet 3- og 4- dobbelt.

For enhver, ogsaa for uindviede i Faget, er det indlysende, at denne Udvikling betyder forøget Arbejdskraft og Spild af Tid.

Fabrikanterne har i deres vilde Konkurrence kun taget Hensyn til egen Fordel paa Arbejdernes Bekostning. Forøgelsen af Arbejdet, der lagdes paa Arbejderne, betragtedes som Bagateller og Lønnen steg ikke i Forhold til de Fordringer, der stilledes.

Hvor Organisationen manglede eller var svag, blev Forholdene slette.

Dertil kommer, at Forholdene er højst uensartede paa de forskellige Fabriker. Det samme Arbejde betales i en Fabrik med 8 Pfg. pr. Pund med 30 Ruller og i en anden Fabrik med 5 Pfg. Selvfølgelig maa Arbejderne med den sidstnævnte Akkordpris anstrænge sig i højere Grad, end naar Prisen er 8 Pfg., for at opnaa det nødvendige til Livsopholdet, og hans Udbytter kan tjene mere end den bedre Betaler.

I nogle Stater er indført Love vedrørende Arbejds-kontraktens Affattelse, Tidsfrister for Udbetaling af Arbejds-løn og Arbejdsstridighedens Afgørelse ved Voldgift.

Samtidig hermed har Regeringen i Washington (Fællesregeringen) støttet Arbejderlovgivningens Vækst ved Oprettelse af et særskilt Handels- og Arbejds-ministerium.

Arbejdsbetingelser ved kommunalt Arbejde.

Budapests Kommunalraad har paa Tilskyndelse af Dr. *Vazsony* fornylig besluttet for Fremtiden kun at overlade kommunalt Arbejde til Arbejdsgivere, som betaler en passende Arbejds-løn og overholder rimelig Arbejdstid. Oplysning herom er at optage i Tilbudene paa Overtagelse af kommunalt Arbejde. I Haandværk, hvor der betales efter Løntarif (som f. Eks. hos Bogtrykkerne) anses denne for fyldestgørende. Hvor Løntarifen fattes, er Begrebet „passende Arbejds-løn og rimelig Arbejdstid“ at fikse af en Komité af Repræsentanter for Arbejder- og Arbejdsgiverorganisationer. Komitéens Bestemmelser er Genstand for aarlig Revision.

Bidrag til den socialistiske Bevægelse i Rusland.

I den før offentliggjorte Fortegnelse over Bidrag er forglemt: Holstebro 25 Kr.

F. Møller.

Afdelings-Adresser.

Rejseunderstøttelse udbetales paa følgende Steder i Provinserne:

Nyborg: H. Hansen, Ingolfsgade 11.
Aalborg: P. Petersen, Dalgasgade 11.
Hillerød: J. Hansen, Nyhusene.
Nykøbing M.: K. Holm, Gasværksvej.
Vejle: F. Jensen, Staldgaardsgade 37.
Ringkøbing: J. P. Jensen, Hj. af Søndergade og Ø. Strandgade.
Holstebro: S. Wistisen, Sønderlandsgade.
Næstved: C. Olsen, Kildemarksvej 102.
Fredericia: H. Rasmussen, Prinsensgade 27 a.
Odense: E. Nielsen, H. C. Andersensgade 25.
Aarhus: P. Frederiksen, Ny Munkegade 82.
Vordingborg: O. Sørensen, Tømmerups Fabrik.
Slagelse: O. Hansen, Herrestræde 36 b.
Viborg: N. Petersen, Mogensgade 58.
Horsens: S. Rasmussen, Nygade 25.
Kolding: H. Møller, Warmingegade 24, 1. S.
Nakskov: V. Hansen, Rødbyvej.
Helsingør: Joh. Svendsen, Gl. Strandvej 8.
Svendborg: L. Hansen, Lundeyejen 42.
Nykøbing F.: Th. Rasmussen, Gaabensevej 35.
Skelskør: C. Olsen, Møllerstræde.
Randers: N. C. Jensen, Karl Metzgade 27.
Thisted: C. Nielsen Lenchler, Stationsvej.
Esbjerg: N. Hansen, Danmarksgade 1171.

Hvor Understøttelsen udbetales paa Fabriken vil den i Reglen kunne haves hele Dagen, ellers er Tiden imellem 12—1 Middag. Paa Hovedkontoret i København, Rømersgade 22, imellem 12 og 1 Middag.

F. Møller.

Rejsende og Arbejdsløse.

Under Arbejdsløshed maa følgende Regler iagttages (Uddrag af Forbundets Love):

1. Man melder sig hos Formanden *straks*, naar Arbejdsløsheden er indtraadt, *medbringende Medlemskort*.
2. Senest 4 Dage efter Arbejdsløshedens Indtræden leveres en af Fabrikens Arbejdere underskrevet Erklæring, om Afskedigelsen, til Formanden. (Blanket hertil faas paa Kontoret).
3. Naar der erholdes Understøttelse, møder den Arbejdsløse til Kontrol hos Formanden hver Dag.
4. *Naar Arbejde erholdes, anmeldes det straks hos Formanden, forinden det paabegyndes*; det udstedte Arbejdsløsheds-kort afleveres og et Bevis for, at Anmeldelse er sket, udstedes af Formanden til Aflevering til Arbejderne paa Fabriken, før Arbejde paabegyndes. *Dette gælder ogsaa Medlemmer, der uden at være Arbejdsløse, skifter Arbejdssted*.
5. Af Tilrejsende skal *Henvendelse al Tid ské til Afdelingsformanden eller -Kassereren*, forinden Henvendelse sker paa Fabrikerne. Arbejde maa kun paabegyndes, naar Afdelingen godkender det.
6. Arbejdsløse Medlemmer skal, selv om de ikke erholder Understøttelse, møde én Gang ugenlig for at faa Kortet afstemplet. Udeblivelse medfører, at der maa betales Kontingent.

For Cigarmagere.

Udsalg af Parket-, Rød- og Hvidbøgsklodser. Afhøvling af brugte Klodser. **Møntergade 14, St. o. G.**

Sønderbros Raatobakslager,

Amagerbrogade 110.

≡ Raatobak. ≡

Java Dæks (2 Pd. til 1000), lyse og Mellemparver, 1,25 pr. Pd.

Brasil, 2 Længde, meget fin Kvalitet, 0,78 Pd.

Brasil 0,60 Øre pr. Pd.

Stort Lager af Cigartobakker, Etiketter, Baand og Forme.

Georg Løber & Søn,

København, Pilestræde 57. Telef. 1285.

Største Raatobakslager,

Peder Hvidtfeldtstræde 11.

Stort Udvalg i alle Sorter **Cigartobakker** til Dagens billigste Priser anbefales.

E. Jensen.

RAATOBAK.

Største Lager, billigste Priser. Prompt Ekspedition. Til Provinserne mod Efterkrav.

Otto Petersen & Søn.

Telefon 2815.

Dr. Tværgade 18, Kbhvn.

Redigeret af *TH. STAUNING*, Rømersgade 22.

Trykt hos Rud. Böhm, Rømersgade 23, København.

Tobaksarbejderforbundets Fagblad

Nr. 21

1. November 1905

1. Aargang

Akkord. — Tidløn.

IV.

Selvfølgelig bliver jeg ikke enig med Forkæmperen for Tidløn X, eller dem, der følger ham.

Jeg erkender, at Kongresserne har udtalt sig imod Akkordarbejdet, og, som jeg en Gang før har skrevet, som Ideal er Tidlønssystemet godt. Muligvis kan der selv under kapitalistiske Samfundsforhold komme en Tid, hvor Organisationerne er stærkere end nu, og hvor Solidaritetsfølelsen blandt Arbejderne er mere fuldkommen end nu, og saa tror jeg, Tidlønssystemet kan indføres. For Tiden tror jeg, det vilde være galt.

Til Trods for Udtalelsen fra Murerkongressen, hævder jeg, at Akkordpriserne er stegne i de fleste Fag. Jeg erkender, at der arbejdes hurtigere end før i Tiden, men der tjenes ogsaa mere, og er Raad til flere Nydelser og Bekvemmeligheder end forhen.

Selv om det kan tænkes, at Arbejderne kunde spare lidt paa Kraftudfoldelsen under Tidlønssystemet, hvad jeg betvivler, vilde dette blive opvejet af større Stadighed ved Arbejdet, fordi Tidlønssystemet vilde kræve, at Arbejderen var paa Pladsen i hele Arbejdstiden, uden Afbrydelse. Følgelig vil en Indskrænkning af Arbejdsløsheden ikke kunne ventes ved en Forandring af Lønningssystemet.

Akkordsystemet ordnet og reguleret gennem solide Fagforeninger med faste Priskuranter, sikrer Arbejderne en bestemt Løn for sit Arbejde, giver dem, der har særlig Hurtighed, Chance for at forøge Indtægten og skaber de friest mulige Forhold paa Arbejdspladserne for de paagældende Arbejdere. Jeg tror af disse Grunde, vi bør blive staaende ved det System, indtil andre Forhold er væsentlig forandrede.

Y.

Imod Akkordsystemet.

Akkordarbejde er Mordarbejde og vil vedblive at være det, saa længe der findes profitsøgende Kapitalister og Proletarer, der er tvungne til at sælge deres Arbejdskraft. Kapitalen er stadig blevet mere koncentreret og Akkordarbejdet stadig værre for Arbejderne.

Med den nu udviklede Arbejdsdeling og Teknik, anspændes Arbejdskraften mere og forbruges hurtigere end i tidligere, mindre nervøse Tider.

For Besidderen af Kapital er Akkordarbejdet en Kilde til Velstand og stadig Gevinst.

Et Bevis for Stigningen i Kravet overfor Akkordarbejderen har man i Skraatobaksindustrien, og jeg henter derfor nogle Billeder fra Tyskland.

Betalingen for Fremstilling af Skraatobaksruller sker pr. Pd. eller Centner. Paa Pundet kommer efter Sorternes Beskaffenhed 10, 20, 30, 60 og indtil 100 Ruller. For ca. 15 à 20 Aar tilbage var Rulleantallet ringere, man naaede end næppe paa nogen Sort op til 60.

Nu har Antallet fordoblet sig, ja, ved meget Spind er det endog blevet 3- og 4- dobbelt.

For enhver, ogsaa for uindviede i Faget, er det indlysende, at denne Udvikling betyder forøget Arbejdskraft og Spild af Tid.

Fabrikterne har i deres vilde Konkurrence kun taget Hensyn til egen Fordel paa Arbejdernes Bekostning. Forøgelsen af Arbejdet, der lagdes paa Arbejderne, betragtedes som Bagateller og Lønnen steg ikke i Forhold til de Fordringer, der stilledes.

Hvor Organisationerne manglede eller var svage, blev Forholdene slette.

Dertil kommer, at Forholdene er højst uensartede paa de forskellige Fabriker. Det samme Arbejde betales i en Fabrik med 8 Pfg. pr. Pund med 30 Ruller og i en anden Fabrik med 5 Pfg. Selvfølgelig maa Arbejderne med den sidstnævnte Akkordpris anstrænge sig i højere Grad, end naar Prisen er 8 Pfg., for at opnaa det nødvendige til Livsopholdet, og hans Udbytter kan tjene mere end den bedre Betaler.

Akkordpriserne for Rullemagerne har forværret sig paa mange Steder. Et Par Eksempler viser Elendigheden. Spind Nr. 4 med 24 Ruller pr. Pund betales med 6 Pfg. pr. Pund. Men af samme Spind maa Arbejderne lave en anden Sort, der betales med samme Pris, men kræver 30 Ruller pr. Pund.

Nr. 5 betales med 7 Pfg. pr. Pund med 44 Ruller, og til en anden Sort af samme Spind kræves 56 Ruller for samme Pris.

Nr. 7 betales med 8½ Pfg. for 34 Ruller pr. Pund og af samme Numer fremstilles Sorter med 60—70 Ruller pr. Pund til samme Priser.

Disse Eksempler viser tydeligt Uretfærdighederne, der klæber ved det bestaaende System. Rullemagerne skal for hver Rulle udføre de samme Haandgreb, men han skal gøre saa mange flere Greb, gøre saa meget mere Arbejde for den samme Pris, naar Rulleantallet forhøjes.

Det gælder derfor i dette, som i de fleste andre Fag, at Uretfærdighederne er størst under Akkordsystemet, og at Forholdene vanskeligt forbedres, men meget let forværres, saa længe det opretholdes.

A.

Organisationsforhold i Tyskland.

I blandt Tobaksarbejderne i Tyskland er det i Øjeblikket meget omdisputeret, hvorledes man skal stille sig til Cigarsortererne, der vel er organiserede, men ikke tilhører Tobaksarbejderforbundet. Hidtil har Forholdet været det, at de to Organisationer arbejdede Haand i Haand baade til Fremme af Organisationerne og ved faglige Kampe. Fra begge Sider har man gentagende udtalt Ønskeligheden af en Sammenslutning, Cigarsortererne har meget rigtig krævet Oprettelse af et Industriforbund, men disse har samtidig været utilbøjelige til at gøre noget for Sammenslutningen, idet de krævede, at Tobaksarbejderforbundet først maatte indføre Arbejdsløshedsunderstøttelse ligesom Cigarsortererne, der paa det Omraade var ret godt udviklede.

Ved Tobaksarbejderforbundets Kongres for 2 Aar siden besluttedes det at lade Bestyrelserne forhandle om Betingelserne for en Sammenslutning, men disse Forhandlinger har ikke fundet Sted.

Derimod har Cigarsortererne i April Maaned afholdt Generalforsamling og ved denne foretaget gennemgribende Forandringer i sin Organisationsform, Forandringer, der træder i Kraft fra førstkommende Nytaar, hvorefter den gamle Cigarsortererforening har dannet sig som Forbund med faste Afdelinger i de forskellige Byer og med ensartede, stærkt udviklede Understøttelsesregler. Endvidere har Foreningen foretaget den Forandring, at den ogsaa optager Kasse-Klisterne og derefter kaldes Cigarsorterernes og Klisterernes Forbund.

Den paagældende Generalforsamling har ganske vist ikke forkastet Tanken om Sammenslutning, men

staar paa Kravet om Industriforbund med Sektioner for de forskellige Brancher og venter paa en videre Udvikling af Tobaksarbejderforbundets nu indførte Understøttelsesvæsen, før Sammenslutning menes at kunne ske.

I en Resolution fra denne Generalforsamling udtales det, at man selvfølgelig overfor Modstanderne vedblivende vil arbejde Haand i Haand med de øvrige Tobaksarbejdere, og at man vil virke for at Cigarmagere o. l. skulle tilhøre Tobaksarbejderforbundet. Til Gengæld udtales en Forventning om, at Tobaksarbejderforbundets Medlemmer vil virke for, at Cigarsorterere og Klisterere indtræder i Cigarsorterernes Organisation.

Adskillelsen og de forskellige Opfattelser synes nu at føre til en højst beklagelig Strid, som vi vil ønske bilagt snarest, fordi den kun kan være til Skade for Organisationerne, og det forekommer os, at begge Parter med god Grund kunde arbejde for Stridens Bilæggelse, og at det vilde være overordentlig let at naa til en Løsning, der bragte Enighed til Veje.

Det tyske Tobaksarbejderforbund har i Oktober Maaned afholdt Kongres i Leipzig, og selvfølgelig har den beskæftiget sig med Cigarsortererne og deres Beslutninger.

Tobaksarbejderforbundets Formand har udtalt, at Cigarsortererne ikke længere burde tillades at staa ved Siden af Tobaksarbejderforbundet med deres særlige Forening, thi der er ikke nogen vægtig Grund for denne Adsplittelse. I Anledning af Cigarsorterernes Resolution udtalte han, at der maatte agiteres for, at *alle* Tobaksarbejdere kom til at tilhøre Tobaksarbejderforbundet.

v. Elm (Cigarsorterer) udtalte sig for Sammenslutning, idet han dog hævdede, at Cigarsortererne maatte have deres egen Sektion indenfor Forbundet. Han advarede iøvrigt mod Fjendtligheder og haabede paa en Forstaaelse mellem Kollegerne.

Sluttelig vedtoges følgende Resolution om denne Sag:

„Generalforsamlingen anser Sortererforbundets Generalforsamlings Opfordring til Tobaksarbejderforbundet om for Fremtiden at sørge for, at Sortererne op Kasse-Klisterne tilføres Sortererforbundet, som et Udtryk for Uvilje imod de i Tobaksarbejderforbundet organiserede Fagfæller. Leipziger-Generalforsamlingen beklager dette ensidige Standpunkt fra Sorterernes Side, saa meget mere som dette blev indtaget efter, at Tobaksarbejderforbundets Bestyrelse har gjort et Skridt til at tilvejebringe en Forstaaelse, hvorved der skulde fremmes en fælles Interesse. Af Hensyn til denne fælles Interesse overdrager Generalforsamlingen Tobaksarbejderforbundets Bestyrelse det Hverv, uanset det spændte Forhold, som for Tiden hersker indenfor de to Organisationer snarest muligt at arrangere en Sammenkomst med Sortererforbundets Bestyrelse for at hidføre en Sammenslutning af begge Forbund.

Leipziger-Generalforsamlingen forventer, at der ved denne Sammenkomst klarlægges alle de For-

hindringer, der foregives at stille sig i Vejen for en Sammenslutning af de to Forbund.

Resultatet af Sammenkomsten skal straks offentliggøres i „Tobaksarbejderen“ og „Organisatoren“ (de tyske Fagblade).“

Vi udtaler Haabet om et heldigt Resultat af den her bebudede Sammenkomst og forstaar ikke, at vore tyske Kolleger i begge Lejre saa længe har staaet adskilte, medens de havde al Grund til at samles.

Ogsaa for de danske Cigarsorterere af Hensyn til Understøttelses-Gensidigheden, er de Beslutninger, der fattes, af stor Vigtighed.

Det tyske Tobaksarbejderforbunds Kongres i Leipzig.

Som andet Steds omtalt afholdt det tyske Tobaksarbejderforbund Kongres eller Generalforsamling i Leipzig den 2. Oktober og følgende Dage.

Foruden den i Artiklen om „Organisationsforhold i Tyskland“ refererede Beslutning, gengiver vi her nogle af de Resolutioner, der vedtoges:

Om den truende Tobaksskat.

„Den 12. Generalforsamling protesterer med al Energi imod de af Regeringen paatænkte Forslag til Tobaksskat, som overhovedet imod enhver større Byrde for Tobakken, hvorved Udbredelsen af det skadelige Hjemmearbejde befordres, Nedsættelse af Lønnen begunstiges, Tobaksforbruget formindskes, og derfor har Arbejdsløshed, Nød og Elendighed for Tobaksarbejderne til Følge.

Generalforsamlingen protesterer saa meget skarpere imod en forøget Tobaksbyrde, som Statssekretær Posadowsky i Rigsdagens Toldkommission i Aaret 1902 i Anledning af en Forespørgsel erklærede, at Regeringen ikke tænker paa en forøget Beskatning af Tobakken; Generalforsamlingen protesterer endvidere imod den ved Regeringens forandrede Stilling og de nyopdukkende Skatteprojekter fremkaldte Uro i Tobaksindustrien og opfordrer Tobaksindustriens Interessenter til med al Kraft at optage og føre Kampen imod en hvilken som helst Merbeskatning af Tobakken.“

Om indre Forhold.

Følgende vedtoges:

1. „Forretningsdrivende Medlemmer er forpligtede til, naar de til Stædighed beskæftiger Arbejdere, at sørge for, at disse bliver Medlemmer af Forbundet.“
2. „Generalforsamlingen vedtager, at de Delegerede ved Fagforeningskongressen skal virke hen til, at Medlemmer, som udslettes af en Fagorganisation enten paa Grund af Restance eller paa Grund af Lovovertrædelser, ved deres Optagelse i en anden Organisation enten skal betale deres Restancer eller en betydelig Sum i Indskrivningspenge.“

Lovændringer.

Et omfattende Udkast til nye Love forelagdes med et 1½ Time langt Foredrag af v. Elm.

Af vigtige Lovændringer, der vedtoges, kan nævnes, at Kontingentet forhøjedes med 5 Pfg. ugl.

Den tysk-schweitziske Tobakstold.

I den nye tysk-schweitziske Handelstraktat har Tyskland ingen Indrømmelser faaet paa den schweitziske Tobakstold, og saaledes træder for Tobak- og Tobaksfabrikaters Vedkommende den nye schweitziske Generaltarif af 10. Oktober 1902 uforandret i Kraft. Denne Told bringer forskellige Forhøjelser, særlig for Cigarer og Cigaretter samt Karotter og Stænger til Snustobaksfabrikationen. Som Tidspunkt, naar den nye schweitziske Toldsats skal træde i Kraft, er sat den 1. Januar 1906. Fra denne Dag maa tyske Cigarer og Cigaretter ved Indførsel til Schweiz fortoldes med 200 Francs pr. 100 Kilogram, istedetfor tidligere med 150 Francs. For Karotter og Stænger til Snustobaksfabrikation er Tolden forhøjet fra 50 Fr. til 60 Fr. for 100 Kilogram Brutto. Tolden paa Røg-, Snus-, og Skraatobak er som tidligere 75 Fr., ligesaa er Tolden for uforarbejdede Tobaksblade og Tobakssauce uforandret og beløber sig til 25 Fr.

Literære Frembringelser.

Georg Brandes: Skikkelser og Tanker.

Som 15. Bind af Georg Brandes' Samlede Skrifter er udkommet et Bind, der indeholder en Række mindre Afhandlinger, Artikler og Taler, væsentligst saadanne, der hører hjemme i den nyeste Tid.

Der er fortrinlige Skildringer af nulevende eller for nylig afdøde Forfattere og Politikere, og specielt henledes Opmærksomheden paa Omtaler af Louis Pio og Viggo Hørup.

Hos dem, der har Brandes' Skrifter, bør dette sidste Bind ikke mangle.

Det ny Aarhundrede.

Dette Tidsskrift har i det nylig forløbne Kvartal bragt en stor Del fortrinlige Artikler og har dermed yderligere befæstet sit gode Renommé.

Af det sidste Hefte i sidste Kvartal nævner vi *Ottetimersdagen* af Red. J. P. Sundbo og en for „Social-Demokraten“ meget smigrende Omtale af dens Felttog mod Opdragelsesanstalten „Flakkebjerg“ og af Tyendekommissionens Virksomhed.

Gyldendals Bibliotek.

7. Aargang er begyndt og Biblioteket vil i Aarets Løb bringe dansk, norsk og svensk Literatur til Bogladeværdi 44 Kr. for 50 Øre maanedlig.

Der bebudes Bøger af Victor Rydberg, Sophus Bauditz, Jonas Lie, H. F. Ewald, John Paulsen, Hen-

rik Hertz samt et Bind Bidrag af yngre Forfattere (fra Tiden efter 1890) og endelig Fortsættelse af Vilh. Østergaards Literaturhistorie.

Dr. G. Bang: Georgesismen.

Socialdemokratisk Forbunds Forlag har blandt Smaaskrifterne udgivet et nyt af *Dr. Gustav Bang: Georgesismen.*

Forfatteren skildrer heri Georgesismens Oprindelse og Grundrentens Natur og Virkemaade, hvorefter han paaviser det uholdbare i Tanken om, at Afløsning af de gamle Skatter af en ny Skat skulde afskaffe de sociale Misforhold.

Skriftet koster kun 10 Øre og bør udbredes i vor Tid, hvor Georgesismen beskæftiger en stor Del Menneskers Tanker.

Kubas Tobaksimport i Aaret 1904.

Den samlede Produktion af Tobak i alle Øens Provinser beløb sig i 1904 til 415,891 Baller mod 342,748 Baller det foregaaende Aar.

Høsten fordeler sig paa de enkelte Distrikter saaledes:

Vuelta Abajo	244,969	Ball. mod	164,970	i Aaret	1903.
Semi Vuelta	22,462	" "	10,303	" "	" "
Partidos	62,077	" "	47,796	" "	" "
Remedios	84,616	" "	110,743	" "	" "
Santiago	657	" "	8729	" "	" "
Matanzas	334	" "	173	" "	" "
Puerta Principe	896	" "	34	" "	" "

Heraf blev indført 250,638 Baller mod 303,106 Baller det foregaaende Aar.

Af de indførte Tobaksblade er Hovedparten gaaet til de forenede Stater, som har afkøbt Kuba 195,861 Baller. I anden Række følger Tyskland med 32,639 Baller.

Exporten af Cigarer steg fra 208,607,450 Stk. i Aaret 1903 til 217,645,082 Stk. i Aaret 1904. Deraf har England indført 91,616,555 Cigarer og indtager første Plads, medens Tyskland først følger i tredje Række med 27,147,516 Stk. I Virkeligheden er dog exporteret flere Cigarer til England og Tyskland, da bevislig en Række af Ladninger til de forenede Stater har været Transitgods til England og Tyskland, hvorved Cigareksporten til de forenede Stater bliver en Del mindre til Gunst for England og Tyskland.

Værdien af den exporterede Tobak beløber sig i Aaret 1904 til 26,776,726 Dollars mod 25,127,874 Doll. i Aaret 1903, hvad der giver en Merudførsel i Værdi af 1,648,845 Dollars.

Artikler, der ønskes optagne i Fagbladet, bør i Reglen være Redaktøren i Hænde *henholdsvis den 11. og 27. i hver Maaned.*

Pladsen i Bladet er indskrænket og Artikler maa derfor skrives saa kortfattede som muligt. (Der skrives kun paa Papirets ene Side).

Redaktøren skal have alle Artikler tilsendt. Adresse: *Th. Stauning, Rømersgade 22.*

Rejsende og Arbejdsløse.

Under Arbejdsløshed maa følgende Regler iagttages (Uddrag af Forbundets Love):

1. Man melder sig hos Formanden *straks*, naar Arbejdsløsheden er indtraadt, *medbringende Medlemskort.*
2. Senest 4 Dage efter Arbejdsløshedens Indtræden leveres en af Fabrikens Arbejdere underskrevet Erklæring, om Afskedigelsen, til Formanden. (Blanket hertil faas paa Kontoret).
3. Naar der erholdes Understøttelse, møder den Arbejdsløse til Kontrol hos Formanden hver Dag.
4. *Naar Arbejde erholdes, anmeldes det straks hos Formanden, forinden det paabegyndes;* det udstedte Arbejdsløshedskort afleveres og et Bevis for, at Anmeldelse er sket, udstedes af Formanden til Aflevering til Arbejderne paa Fabriken, før Arbejde paabegyndes. *Dette gælder ogsaa Medlemmer, der uden at være Arbejdsløse, skifter Arbejdssted.*
5. Af Tilrejsende skal *Henvendelse al Tid ske til Afdelingsformanden eller -Kassereren,* forinden Henvendelse sker paa Fabrikerne. Arbejde maa kun paabegyndes, naar Afdelingen godkender det.
6. Arbejdsløse Medlemmer skal, selv om de ikke erholdes Understøttelse, møde én Gang ugenlig for at faa Kortet afstemplet. Udeblivelse medfører, at der maa betales Kontingent.

For Cigarmagere.

Udsalg af Parket-, Rød- og Hvidbøgsklodser. Afhøvling af brugte Klodser. **Møntergade 14, St. o. G.**

Sønderbros Raatobakslager,

Amagerbrogade 110.

≡ Raatobak. ≡

Java Dæks (2 Pd. til 1000), lyse og Mellemparver, 1,25 pr. Pd.

Brasil, 2 Længde, meget fin Kvalitet, 0,78 Pd.

Brasil 0,60 Øre pr. Pd.

Stort Lager af Cigartobakker, Etiketter, Baand og Forme.

Georg Løber & Søn,

København, Pilestræde 57. Telef. 1285.

Største Raatobakslager,

Peder Hvidtfeldtstræde 11.

Stort Udvalg i alle Sorter **Cigartobakker** til Dagens billigste Priser anbefales. **E. Jensen.**

RAATOBAK.

Største Lager, billigste Priser. Prompt Ekspedition. Til Provinserne mod Efterkrav.

Otto Petersen & Søn.

Telefon 2815.

Dr. Tværgade 18, Kbhvn.

Redigeret af *TH. STAUNING*, Rømersgade 22.

Trykt hos Rud. Böhm, Rømersgade 23, København.

Tobaksarbejderforbundets Fagblad

Nr. 22

15. November 1905

1. Aargang

Akkord. — Tidløn.

V.

Efter at de to Indsendere X. og Y. samt i Tilslutning dertil andre Indsendere har udtalt sig om de to Lønssystemer, har Kollegerne antagelig formaaet at danne sig et Indtryk af Fordelene og Fejlene ved disse, foruden at de antagelig gennem deres egen Virksomhed har Erfaringer, der falder sammen med det anførte.

Som det sagdes i den første Artikel, tror vi, det vilde være særdeles heldigt, om Kollegerne vilde tage Spørgsmaalet op til Drøftelse, uden at vi dog tør sige, at der er Mulighed for at kunne forlade Akkordsystemet. Vi tror, at det for Tiden vil støde paa store Vanskeligheder, og vi tror ogsaa, at det paa flere Omraader vilde være saare uheldigt, om Overgangen skete pludselig.

Der bør ved Belysning af Sagen og ved Drøftelse blandt Arbejderne skabes Forstaaelse af disse Forhold. En Stemning maa vokse ud og gives Form af Arbejderne selv, og naar det er sket, er Tiden inde, da Sagen maa søges løst.

Selv om vi altsaa mener, at det ikke lader sig gøre at realisere Kravet om Tidløn i vort Fag som Helhed paa nærværende Tidspunkt, mener vi dog, at Tiden er inde, da Sagen bør tages under alvorlig Overvejelse, og Interesse for dens Løsning tilvejebringes. Navnlig gælder det visse Grene af Tobaksindustrien, thi de nuværende Forhold avler megen Misstemning, mange Stridigheder og meget Spild af Tid. Vi tænker her særlig paa Tobakstilberedernes og Klistrernes Forhold. Lønnen for disse Brancher er nogle Steder Akkord, andre Steder Ugeløn. Det viser sig, at Akkorden skaber mange Vanskeligheder. Tobakkerne er ikke ensartede, og Fordringerne til Klistring noget forskellige. Naar Prisen for en vis Sort Tobak er fastsat, viser denne sig ofte at være alt for ringe,

naar en ny Sending kommer i Arbejde. Enten medfører dette slet Fortjeneste og Utilfredshed hos Arbejderne eller i heldigste Tilfælde, at man efter Strid, Forhandling, Møder, Korrespondance, ja maaske Voldgift, faar en midlertidig Forandring af Prisen.

Dette burde forandres og lader sig bedst gøre ved Indførelse af Ugeløn for al Tobakstilberedning saa vel som for alle andre Hjelpearbejder. Selvfølgelig bør det kun ske efter Arbejdernes eget Ønske, men vi kan ikke tro andet, end at Flertallet af de paagældende Arbejdere gerne forlader Akkordsystemet. Naturligvis maa man vide, at der hermed følger Pligt til at holde en bestemt Arbejdstid, men naar man saa ogsaa er fri for Bryderiet med de daarlige Tobakker, er sikret en bestemt ordentlig Ugeløn og bidrager til at indskrænke Arbejdsløsheden, forekommer det os, at den mere bestemte Arbejdstid, der dog til Dels gælder de fleste Steder, ogsaa under Akkordsystemet, ikke kan virke afskrækkende.

For Arbejdet ved de indførte, nye Maskiner i Faget, er Ugelønssystemet indført, forhaabentlig til Held for Faget. Det næste Skridt bør sikkert være de forannævnte Arbejder, og vi henstiller derfor til de paagældende Arbejdere at tænke over Sagen, at drøfte den paa Grundlag af de Oplysninger og Erfaringer, der foreligger, og at fremsætte Krav og Forslag saaledes, at de, hvis det er muligt, kan blive fremmede.

Hvad jeg lærte af mit Arbejderliv.

En Præst i Kristiania, Mikael Hertzberg, har prøvet at arbejde i en Fabrik i 5 Maaneder for at lære Arbejdernes Kaar at kende, og har derefter udgivet en Pjece (i Kommission hos Hagerup), hvori han skildrer de gjorte Erfaringer.

Han erkender, at der er en Masse Grunde til Klager fra Arbejdernes Side. Han kræver derfor forskellige Reforme, men staar paa konservativ Grund

og ønsker at beholde Privatkapitalismen, hvorfor hans Ønsker kun er lidet værd.

Han kræver Syge- og Alderdomsforsikring ved Bidrag fra Arbejdere og Arbejdsgivere. Til Trods for, at han erkender, at Lønnen er saa ringe, at Familier kun ved yderste Anstrengelse formaar at klare sig.

Han ønsker, at Arbejderne skal have Procenter af Bedrifterne (Tantème), men erklærer, at han ikke véd, om det kan gennemføres. At Arbejderne faar en aarlig Ferie og Arbejdstiden indskrænket til 8 Timer.

Videre vil han have foretaget noget ved Overarbejdet, han véd ikke hvad, men det skal ikke være Forbud, som Arbejderne ønsker.

Endelig vil han bort fra Klassemodsætningen, uden dog at oplyse noget om, hvorledes det skal foregaa i et kapitalistisk Samfund.

Den foreliggende Pjece er derfor ikke meget værd, den skal vel nærmest være et Slag for den kristelig-socialt Retning. Præsten har ved sit fem Maaneders Ophold i Værkstedet indset, at mange Arbejdere er oplyste og hæderlige Mennesker, men ellers har han vist ikke lært meget af Arbejderlivet. Han fik Plads efter at have oplyst Cheferne om, at han var Præst og blot skulde studere Forholdene. Selvfølgelig har Formænd, Værkfører o. s. v. faaet Besked om at handle „fornuftigt“ overfor den Guds Mand, og da hans Forhold iøvrigt var af anden Art end Arbejdernes Forhold, har de fem Maaneder ikke haft ret megen Betydning, saa lidt som det udgivne Skrift er af nogen reel Betydning.

Homo.

Aftenundervisning.

I Borups Lærestanstalt, hvor Fagforeningsmedlemmer har Adgang til Undervisningen for halv Pris, er der nylig begyndt nye Kursus i de forskellige Fag, hvorfor Indmeldelse fremdeles kan finde Sted.

Der har i Aar meldt sig et betydeligt større Antal Deltagere end foregaaende Aar. Undervisningsanstalten har Lokaler og Forstanderen Kontor, Vestre Boulevard 9 (Ny Rosenborg).

Arbejdernes Jule-Album.

Ligesom forrige Aar vil der i Aar fra A. Christiansens Forlag udkomme et værdifuldt Kunst-Hefte under ovenstaaende Titel. Det vil, saa vidt man forud kan skønne, baade i Tekst og Billeder overgaa Heftet fra 1. Aargang.

Tekstbidrag loves af Holger Drachmann, Henrik Pontoppidan, Jeppe Aakjær, Norman-Hansen, Gustav Wied, Johan Skjoldborg, A. C. Meyer m. fl. Endvidere en kunsthistorisk Afhandling om *Kvindeskønhed i Kunsten* af Akademisekretær P. Johansen og en Samling hidtil ukendte Gengivelser af *Haandtegninger af Thorvaldsen*.

Alle Tekstbidragene er illustrerede af Rasmus Christiansen, Eigil Petersen, Nørretranders, Bertha Dorph, Valdemar Andersen og Sofus Jørgensen.

Foruden dette Indhold bringer *Arbejdernes Jule-Album* fire løse Kunstbilag, som slutter sig til Afhandlingen om Kvindeskønhed i Kunsten, samt et stort Fotogravure af *Poul Steffensen: „Naar Sol gaar ned“*.

Prisen for denne Mængde Kunstbidrag bliver ligesom i Fjor kun 1 Kr. 50 Øre til Medlemmer af *Socialdemokratiets faglige og politiske Organisationer*. De, der ønsker Heftet til denne Pris, maa inden 24. Novbr. indsende Bestilling til deres Forening.

Tobaksarbejderforbundets Kontorer og Socialdemokratisk Forbunds Kontorer, Rømersgade 22, modtager Bestillinger.

Fra Kunstens Verden.

Thorvaldsens Værker.

Medens Navnet Thorvaldsen er kendt i Danmark saa vel som over hele den øvrige Del af Evropa, er Forholdet det, at hans Kunstværker kun er lidet kendte i Danmark. Thorvaldsens Musæum besøges kun lidet af Danske, og besøges det endelig en enkelt Gang, høster den Besøgende ikke det Udbytte, der var ønskeligt.

For at gøre Thorvaldsens Værker kendte og skattede iblandt den almindelige Befolkning, har *Gads Forlag* begyndt Udgivelsen af et Værk med Gengivelser af et stort Udvalg af Thorvaldsens betydeligste Arbejder, ledsagede med Tekst af Kunsthistorikeren *Emil Hannover*.

Thorvaldsens Kunst taler jævnt menneskeligt, blidt og dog myndigt, og den henvender sig til os alle. Den danner Sindet og opdrager Øjet. Den er en Hvile og en Nydelse.

Den store Skønhedsopdrager, Thorvaldsens Kunst, bør kendes i alle Hjem, og det kan ske ved Hjælp af de fortrinligt udførte Gengivelser, der her bydes.

Værket kommer i 25 Hefter. Subskribenter, der tegner sig nu, faar det for 10 Kr. = 40 Øre pr. Hefte. Senere forhøjes Prisen. Det indeholder 90 kunsttrykte Tavler og 5 store Tekstark.

* * *

Børge Janssen: Kongelig Naade.

Hagerups Forlag.

Denne Bog er et Digtværk, fint skrevet, hvilende paa historiske Kendsgerninger og skildrende en svunden Tid med denne Tids eget Sprog.

Ligesom Børge Janssens forrige Bog skildrer denne en Kærlighedshistorie, en mangeaarig Forlovelse mellem en fattig Akademiker og Avisskriver og en Præstedatter, der er blevet ophøjet til Kammerjomfru hos Prinsesse Charlotte Amalie. De maa paa Grund af denne kongelige Naade vente i mange, mange Aar før Ægteskabet kan finde Sted, lige til Prinsessen dør og giver Afkald paa sin Kammerjomfru.

Bogens bedste Skildringer er Livet i København under Christian VI.s pietistiske Regering. Gejstligheden lagde sin klamme Haand paa alt Aandsliv. Hykleri, Smugbeværtning, Overtro og Letfærdighed bredte sig, men udad vendtes det fromme Ansigt. Saa kommer Omslaget. Kongen dør og den livsglade Frederik V. bliver Konge. Ogsaa denne Overgang er godt skildret, og navnlig de Fester, der stod i Forbindelse dermed.

Selvfølgelig kan Skildringerne fra Hoflivet læses paa forskellig Maade, men da Elendigheden, Hykleriet og Tomheden i dette Liv uforbeholdent afsløres, tager vi det til Indtægt som Bevis for de Anskuelse, vi gør gældende i saa Henseende.

Møder.

Fællesmøde for Forretningsudvalget „Enigheden“s Bestyrelse og Adlers Arbejdere 6. Oktober 1905.

V. Nielsen redegjorde for Begivenhederne i Sagen om Maskinerne. Fabrikanternes Tilbud var en Betaling af henholdsvis 8 og 14 Kr. ugentlig for de to ved hver Maskine beskæftigede Arbejdere.

Efter kort Diskussion forkastedes Fabrikanternes Tilbud.

* * *

Fællesmøde for Forretningsudvalget og de københavnske Afdelingers Bestyrelser 6. Oktober 1905.

Efter at Forretningsføreren havde omtalt de forskellige Forslag, Tilbud og Beslutninger, der var fremkommet i Maskin-Sagen, diskuteredes den foreliggende Situation.

Det vedtoges at anbefale Generalforsamlingen i „Enigheden“, at den oprindelige Fordring overfor Fabrikanterne reduceres til henholdsvis 18 og 12 Kr. ugentlig. Afvises dette Forlangende, udsættes Sagen til de almindelige Forhandlinger.

* * *

Forretningsudvalgets Møde 11. Oktober 1905.

1. Til „De samv. Fagforbund“ vedtoges et Laan paa 10,000 Kr.

2. Der gaves Afd. Kolding Sanktion til at indmelde sig i Folkeuniversitetsforeningen.

3. Det godkendtes, at Tilberederne hos Bruun, Kolding, forlanger Dagløn eller mindst 9 Øre pr. Pd. Omblade og Indlæg af en særlig daarlig Java-Tobak.

Sagen indberettes om fornødent til Fabrikantforeningen.

4. Paa given Foranledning vedtoges det, at den Mand, der paa Grund af Strid om Prisen paa en Cigar i Aarhus maatte forlade Arbejdet, skal tilbydes dette Arbejde, før andre kan modtage det.

5. Et Forhold vedrørende Vikkelpresning i Næstved indberettes og diskuteres.

* * *

Fællesmøde for Forretningsudvalget og „Enigheden“s Bestyrelse 3. November 1905.

1. Efter Fremsættelsen af det sidste Krav med Hensyn til Lønnen ved Maskinerne har Fabrikanterne i København tilbudt henholdsvis 10 og 15 Kr., samt lovet at arbejde for samme Løns Gennemførelse i Provinserne. Eventuel Overenskomst om denne Sag skal være løbende, uanset Forhandlinger om andre Sager ved den almindelige Overenskomsts Udløb 1. Maj n. A.

Underudvalget anbefalede at modtage Tilbudet, og Fællesmødet besluttede at anbefale det paa „Enigheden“s forestaaende Generalforsamling.

2. I Spørgsmaalet om Pris paa Cigarillos, der rulles paa Høys Fabrik, har Fabrikanternes Repræsentanter foreslaet en Fælles-Forhandling mellem Repræsentanter for begge Organisationer, for at tilvejebringe Priser, der kunne være almindelig gældende.

Det vedtoges at lade Udvalg fra Organisationerne behandle Sagen. Valgt blev som Forbundets Repræsentanter F. Møller, V. Nielsen og A. Sørensson.

Med Hensyn til Priserne paa Høys Fabrik vedtoges det, at Arbejdet kan fortsættes imod en Udbetaling af 6 Kr. pr. 1000 og Efterbetaling med hele den Pris, hvorom Udvalget enes.

Forhandlingerne maa tilendebringes inden 1. Dec.

3. Da forskellige Momenter tyder paa, at Fabr. Philipson, St. Felix, har oprettet en Filial for Cigarillos-Fabrikation, uden at disses Priser, der er lavere end fastsat for den gamle Fabrik, er underkastet nogen Kontrol, har der været ført nogle Forhandlinger og en Arbejdsstandsning været bebudet.

Lederen af Cigarillos-Fabriken har imidlertid derefter tilbudt at lade Cigarillos-Sorterne bedømme og Priser fastsætte ved en Forhandling.

Fællesmødet godkendte, at Forhandling paa-begyndes.

* * *

Forretningsudvalgets Møde 3. November 1905.

1. Afdelingerne i Odense og Aalborg fik Sanktion til at yde henholdsvis 50 og 200 Kr. til de strejkende Tekstilarbejdere.

Afdelingen i Odense fik endvidere Sanktion til at yde 10 Kr. til et Svendehjems Oprettelse.

* * *

Forretningsudvalgets Møde 7. November 1905.

1. I Nykøbing M. er forskellige Forviklinger, hvorfor det vedtoges, at Forretningsføreren maa rejse dertil.

2. Fra Afdelingerne Aarhus og Horsens anmodes om Urafstemning angaaende Forandring af Forbundets Love vedrørende Rejseunderstøttelse.

Da Forbundets Loves § 24 og almindelig Opfattelse gaar ud paa, at Lovene kun kan forandres ved Kongressen, vedtoges det at henvise Afdelingerne hertil og at foreslaa Hovedbestyrelsen, at Sagen dermed afvises.

3. Nogle Cigarer fra Petersens Fabrik, Fredericia,

overlodes til Bedømmelse af Forretningsføreren, V. Nielsen og A. Christiansen.

Afdelingsformanden bemyndiges til at forhandle med Fabrikanten.

4. Efter Anmodning fra Cigarsorterernes Fagforening vedtoges det, at dennes Formand besøger en Del Afdelinger for at skaffe Oplysninger om forskellige Forhold vedrørende denne Branche. Samtidig bemyndiges han til at afholde Møder om andre Forhold i de paagældende Afdelinger.

5. Paa Forespørgsel fra Cigarsorterernes Fagforening svares, at Beringning af Cigarer skal betales med den én Gang fastsatte Pris, selv om Arbejdet udføres af andre end Cigarsortere.

6. I Anledning af den herskende Uenighed mellem Tobaksarbejderforbundet og Cigarsortere i Tyskland, vedtoges det at sende de to Organisationer en Henvendelse herfra, hvori det anbefales at søge en Sammenslutning opnaaet, bl. a. af Hensyn til rejsende Cigarsorteres Understøttelsesret.

7. En Klage fra Afdelingen i Næstved overlodes til Undersøgelse af V. Nielsen, A. Christiansen og Stauning.

8. I Kolding, hvor Arbejderne paa O. L. Petersens Fabrik for kort Tid siden nedlade Arbejdet, har Forretningsføreren været til Forhandling.

Arbejdsnedlæggelsen stammede fra Fornærmelser, der tilføjedes Arbejderne af en paa Fabriken ansat Direktrice.

Denne fjernedes imidlertid paa Fabrikantens eget Initiativ og efter at Arbejdet var genoptaget, blev Priserne for Tilberedning og for 2 Cigarer forhøjede.

9. Det overdrages til A. Christiansen, at bearbejde de indkomne Spørgeskemaer.

Cigarsorterernes Fagforening.

Slettede Medlemmer:

- Nr. 2772 E. Palmquist.
- 2783 Sofie Rasmussen.
- 2784 M. Nielsen.
- 2841 Mathilde Dettmer.
- 2843 Oda Nielsen.

BEMÆRK!

Artikler, der ønskes optagne i Fagbladet, bør i Reglen være Redaktøren i Hænde *henholdsvis den 11. og 27. i hver Maaned.*

Pladsen i Bladet er indskrænket og Artikler maa derfor skrives saa kortfattede som muligt. (Der skrives kun paa Papirets éne Side).

Redaktøren skal have alle Artikler tilsendt. Adresse: *Th. Stauning, Rømersgade 22.*

Afdelings-Adresser.

Rejseunderstøttelse udbetales paa følgende Steder i Provinserne:

Nyborg: H. Hansen, Ingolfsgade 11.
Aalborg: P. Petersen, Dalgasgade 11.
Hillerød: J. Hansen, Nyhusene.
Nykøbing M.: A. E. A. Rasmussen, Toftegade 1.
Vejle: F. Jensen, Staldgaardsgade 37.
Ringkøbing: M. C. Villumsen, Reberbanen.
Holstebro: S. Wistisen, Sønderlandsgade.
Næstved: C. Olsen, Kildemarksvej 102.
Fredericia: H. Rasmussen, Prinsensgade 27 a.
Odense: E. Nielsen, H. C. Andersensgade 25.
Aarhus: P. Frederiksen, Ny Munkegade 82.
Vordingborg: O. Sørensen, Tømmerups Fabrik.
Slagelse: O. Hansen, Herrestræde 36 b.
Viborg: N. Petersen, Mogensgade 65.
Horsens: S. Rasmussen, Nygade 25.
Kolding: H. Møller, Warmingsgade 24, 1. S.
Nakskov: V. Hansen, Rødbyvej.
Helsingør: Joh. Svendsen, Gl. Strandvej 8.
Svendborg: L. Hansen, Lundevejen 42.
Nykøbing F.: Th. Rasmussen, Gaabensevej 35.
Skelskør: C. Olsen, Møllerstræde.
Randers: N. C. Jensen, Karl Metzgade 27.
Thisted: P. Pedersen, Skovgade 218.
Esbjerg: N. Hansen, Danmarksgade 117¹.

Hvor Understøttelsen udbetales paa Fabriken vil den i Reglen kunne hæves hele Dagen, ellers er Tiden imellem 12—1 Middag. Paa Hovedkontoret i København, Rømersgade 22, imellem 12 og 1 Middag. *F. Møller.*

For Cigarmagere.

Udsalg af Parket-, Rød- og Hvidbøgsklodser. Afhøvling af brugte Klodser. **Møntergade 14, St. o. G.**

Sønderbros Raatobakslager,

Amagerbrogade 110.

≡ Raatobak. ≡

Java Dæks (2 Pd. til 1000), lyse og Mellemparver, 1,25 pr. Pd.

Brasil, 2 Længde, meget fin Kvalitet, 0,78 Pd.

Brasil 0,60 Øre pr. Pd.

Stort Lager af Cigartobakker, Etiketter, Baand og Forme.

Georg Løber & Søn,

København, Pilestræde 57. Telef. 1285.

Største Raatobakslager,

Peder Hvidtfeldtstræde 11.

Stort Udvalg i alle Sorter **Cigartobakker** til Dagens billigste Priser anbefales. **E. Jensen.**

RAATOBAK.

Største Lager, billigste Priser. Prompt Ekspedition. Til Provinserne mod Efterkrav.

Otto Petersen & Søn.

Telefon 2815.

Dr. Tværgade 18, Kbhvn.

Redigeret af *TH. STAUNING*, Rømersgade 22.

Trykt hos Rud. Böhm, Rømersgade 23, København.

Tobaksarbejderforbundets Fagblad

Nr. 23

1. December 1905

1. Aargang

Giv Agt!

Der antages Afdelingsmestre.

Som det vil være bekendt, var der nogle Fabrikanter, der forud for den store Lønbevægelse i 1900 spekulerede i Ansættelse af Afdelingsmestre. Der var ogsaa nogle Arbejdere, der lod sig lokke af Tilbudene og modtog Mesterpladserne. Af disse forblev nogle i Arbejdet under Strejken, de troede, de var „privilegerede Skruebrækkere“, og de gjorde naturligvis ikke ringe Skade overfor deres Kolleger ved den Adfærd.

Nu synes der igen at være Tilbøjeligheder hos nogle Fabrikanter til at søge „Mestre“, der indgaar paa Kontrakt og derved bindes til den paagældende Fabrik, ogsaa under Strejke.

Vi har for nylig erfaret, at en saadan „Afdelingsmester“ er ansat. Det er som sædvanlig en Cigarsorterer, thi det er jo navnlig i denne Branche, at enkelte Arbejdere kan gøre Nytte, og vi beklager meget, at der stadig er Arbejdere, der lader sig lokke til den ubehagelige Gerning.

Den Fabrikant, hvorm vi har faaet Oplysning, har været særlig forsigtig og Cigarsorteren meget uforsigtig, godtroende eller maaske noget andet.

Kontrakten er nemlig saaledes, at Cigarsorteren, der naturligvis benævnes „Sorterermester“, ikke kan forlade eller opsiges Pladsen i det første Aar, hvorefter Fabrikanten kan opsiges ham med 3 Maaneders Varsel.

Manden er gaaet ind paa denne Ordning, og skulde der nu udbrude en Strejke, maa han finde sig i at være Skruebrækker.

Det forbavser os meget, at denne og adskillige andre Arbejdere stadig lader uvidende om denne Sag. Den Mand, her er Tale om, udtalte, at han kendte ingen Bestemmelse om, at han ikke, uden at bryde med Organisationens, kunde tage Plads paa de anførte Betingelser. Og som det var med ham, plejer det at være. Vi tror derfor ikke paa denne Uvidenhed.

Tobaksarbejderforbundets Loves § 22 lyder saaledes: „Arbejdere, der deltager direkte i Arbejde ved Cigarfabrikation, Tobaksspinderi eller Cigarsortering, selv om de har Opsyn med enkelte Afdelinger eller Grene af Virksomheden, maa betragtes som almindelige Lønarbejdere og har Pligt til at være Medlemmer af Organisationens, og det gælder for disse, at de ikke maa indgaa paa Kontrakter, og at de betragtes som Strejkebrydere, hvis de arbejder under en Strejke eller Lock-out.“

Denne Bestemmelse har været gældende i det mindste siden 1900, den har mange Gange været omtalt i Organisationerne og i Fagbladet, og det burde under alle Omstændigheder være saaledes, at hæderlige Arbejdere ikke underskrev Kontrakter, før de havde forhandlet med Organisationens. Man faar let Følelsen af, at Underskriveren selv ønsker at faa Privilegium som Skruebrækker, naar Kontrakter som den fornævnte indgaaes, uden at det meddeles nogen, før det er sket!

Læsere! Sørg for, at dette bekendtgøres blandt Tobaksarbejderne, saaledes, at der ikke bliver flere Tilfælde, end det her omtalte, hvor Fabrikanten faar ansat Afdelingsmestre under saa modbydelige Betingelser.

* * *

Falske Forestillinger.

Den Skik, der før har været omtalt, særlig fra København, at Fabrikanten antager Afdelingsmestre selv paa mindre Fabriker, synes at brede sig til Provinserne, hvor der paa en enkelt Undtagelse nær ikke findes saa store Fabriker, at flere Afdelingsmestre kan anses for at være nødvendige.

Jeg advarer Kollegerne imod at binde sig som Skuebrækkere og beder Afdelingernes Medlemmer om at sørge for, at vore Lovbestemmelser om disse fastlønnede Arbejdere overholdes og anvendes paa rette Maade.

Som Eksempel paa de meningsløse Forhold skal jeg nævne, at der paa en Fabrik med 5 Sorterere,

altsaa en ganske almindelig Virksomhed, er en Bestyrer af hele Forretningen og Fabriken, en Fabrikmester, en fastlønnet Sorterer, der uddeler Baand, Etiketter osv., samt en fastlønnet Cigarmager, der udleverer Tobak og lignende.

Naturligvis anses disse Funktionærer for at være nødvendige, og det skal jeg ikke indlade mig paa at bestride, men jeg hævder, at de to sidstnævnte er ganske almindelige Lønarbejdere ligesom de ved Akkordarbejde beskæftigede og som Gulvpigen og Arbejdsmanden. Disse to og andre i tilsvarende Stillinger maa naturligvis være i Foreningen, maa ikke indgaa paa Kontrakter og maa ikke forblive paa Fabrikerne under Arbejdsstandsning *uden at betragtes som Skruebrækkere*.

I det Tilfælde, jeg her har fremdraget, er den ene Arbejder klar over, at han bør være Medlem af Afdelingen, og at han bør gaa sammen med Kammeraterne, hvis Arbejdet standses. Den anden derimod ønsker helst at unddrage sig Pligten overfor Organisation, ønsker helst at faa Kontrakt og anser det for en Selvfølge, at han skal blive i Tjenesten under en Strejke.

Jeg synes, det er sørgeligt, at Arbejderne har saa lidt Kammeratskabsfølelse, og jeg har fremsat disse Bemærkninger for at opfordre alle Kolleger til at virke *imod* disse falske Forestillinger, der raader hos nogle, og *imod* den daarlige Aand, som hist og her er til Stede.

Faget er ikke tjent med Masse-Ansættelse af Mestre, hvis eneste Adkomst til denne Stilling er Fabrikantens Ønske om at sikre sig Arbejdskraft under faglige Kampe.

Lad alle, eller saa mange som muligt, kun faa fast Ugeløn, lad dem være Hjælpere for Mesteren eller hvad som helst, men lad dem ikke glemme Pligten overfor deres Kammerater og den Organisation, de bør tilhøre.

United.

Fra Provinserne.

Organisationen styrkes.

Som det vil være bekendt, beskæftiges der paa Cigarfabrikerne i Provinserne et anseligt Antal kvindelige Arbejdere ved Tilberedning, Vikkelmaskiner, Cigarcigaretter, Klistring o. l.

I de fleste Afdelinger er disse Arbejdere selvfølgelig Medlemmer af Organisation, eller de, der staar udenfor, er kun ganske faa i Tal. Men i nogle Afdelinger har Antagelsen af saadanne Arbejdere taget stærkere Fart i de senere Aar, og Kvinderne saavelsom vore Medlemmer har været ligegyldige med Hensyn til deres Organisation, og der var da paa enkelte Steder adskillige Kvinder, der ikke tilhørte vore Afdelinger, ligesom der ogsaa fandtes Mænd, der beskæftigedes ved visse Hjelpearbejder uden at være Medlemmer.

Hovedbestyrelsens Sekretær, *Th. Stauning*, har i den sidste Tid besøgt forskellige Afdelinger for at foretage Undersøgelser til en Statistik angaaende Cigar-sorterernes Arbejdsforhold og for at skaffe Oplysninger om forskellige Anliggender vedrørende de øvrige Arbejdere. Samtidig har han talt ved Møder, hvor de uorganiserede Arbejdere var til Stede, han har belyst, hvorledes Forholdene i Industrien udvikler sig, hvilke Fordele, Organisationen byder, og dermed bevist Nødvendigheden af, at alle Arbejdere i Fabrikerne tilhører vort Forbund.

Ved de forskellige Møder har tilstedeværende Kvinder erkendt Rigtigheden af Udtalelserne og har indmeldt sig, og det tør haabes, at de manglende snart vil følge efter.

I Holstebro var et særlig stort Antal uorganiserede Arbejdere, men Resultatet af Mødet her blev ogsaa særdeles tilfredsstillende. Ved energisk Arbejde af Organisationens Medlemmer var en meget betydelig Forsamling kommet til Stede, og Resultatet blev, at 25 Arbejdere indmeldte sig i Afdelingen.

Dette er en saare naturlig Sag, men ikke desto mindre meget glædelig, og det kan antagelig ventes, at Eksemplet vil blive fulgt i andre Byer, der endnu ikke er besøgt.

Vore Medlemmer i de forskellige Afdelinger maa gøre sig klart, hvor nødvendigt det er, at Forbundet har Indflydelse paa alle Arbejdsforhold, og bør derfor bidrage til, at alle Medarbejdere samles i vort Forbund.

De faglærte saavelsom de ikke faglærte vil alle være bedst tjente med et saadant naturligt Samarbejde, og vi er vel alle enige om, at vi skal fremad og aldrig tilbage.

Loven om Voldgiftsretter.

Som det maaske vil være bekendt, er der i Australien indført Love, hvorefter Arbejdskonflikter afgøres ved Voldgift, og da det formentlig vil være af Interesse at erfare noget om Forholdene under disse Love, gengiver vi her nogle Oplysninger, fremsatte af Landsorganisationen i Ny Syd Wales.

Aaret før Loven om Voldgiftsretter blev indført i Ny Syd Wales, opstod der en livlig Bevægelse for at faa dannet nye Fagforeninger eller for at genrejse dem, der bukkede under i Sømands-Konflikten i 1900.

Paa det Tidspunkt havde Landsorganisationen i Sydney kun 8 Foreninger med ca. 1500 Medlemmer. Nu findes der ca. 60 Foreninger med ca. 40,000 Medlemmer.

I Ny Syd Wales er indregistreret 120 Foreninger af Arbejdskøbere og 128 af Arbejdere med henholdsvis Medlemstal 2921 og 63,352.

Som Bevis for de Forbedringer, den nye Lov har bragt Arbejderne, kan anføres nogle Eksempler. Bagerkuskene havde en meget lang Arbejdstid og lav Løn. Efter Henvendelse til Voldgiftsretten opnaaede de en Reduktion af Arbejdstiden fra 90 til 54 Timer

ugentlig, og Lønnen forøgedes samtidig til 40 Kr. 50 Øre pr. Uge fra 27 Kr.

Køkkenpersonalet i Hoteller og Restaurationer, hvis Arbejdstid ofte var indtil 104 Timer ugentlig og hvis Ugeløn var 11 Kr. 35 Øre til 13 Kr. 50 Øre, fik indskrænket Arbejdstiden til 77 Timer ugentlig, Hviletiden indbefattet, og fastsat en Mindsteløn af 18 Kr. 16 Øre foruden Kost og Logis.

Arbejderne i Skræderfaget, Kuldistrikterne, Sølvminerne m. v. har ligeledes opnaaet betydelige Forbedringer, og det fastslaas som en Kendsgerning, at Oprettelsen af den industrielle Voldgiftsret har befordret Organisationernes Oprettelse og Udvikling og skaffet bedre Arbejdsbetingelser, end der var Mulighed for under de gamle Forhold.

Alt er realiseret uden at de industrielle Foretagender eller den almindelige Velstand har lidt derved. Nogle Arbejdskøbere er selvfølgelig blevne misfornøjede, men det er Folk, der principielt er imod enhver Foranstaltning fra Lovgivningens Side til Ordning af Arbejdsforholdene.

Fra 1. Januar 1902 til 31. Decbr. 1903 har Voldgiftsretten 22 Gange afsagt sin Kendelse i Lønsspørgsmaal eller om andre Arbejdsbetingelser. Disse 22 Tilfælde angik 14,452 Arbejdere.

I 28 Virksomheder med 10,361 Arbejdere blev frivillig indgaaet Overenskomster for et vist Antal Aar.

Af andre Sager, der falder ind under Loven, har Voldgiftsretten afgjort et betydeligt Antal, ialt 927 Sager, Klager, Ansøgninger o. l.

Organisationernes Udbredelse i Australien kan ses af følgende Tal, der dog er et Par Aar gamle:

Ny Syd Wales ca. 70,000 Medlemmer, Victoria ca. 65,000, Syd-Australien ca. 20,000, Queensland ca. 15,000, Vest-Australien ca. 13,000 og Tasmania ca. 3,000. Tilsammen 185,000 Medlemmer i den derværende Landsorganisation.

Fra Kunstens Verden.

Paa *Hagerups Forlag* er udkommet:

Arnold Lobedanz: Paa Langfart. En kvik lille Sømandshistorie.

A. K. Green: Gaadefuldt. En Detektiv-Roman, spændende som Forfatterens tidligere Romaner.

R. Hamann: Fynsk Landmandsliv. Forfatteren af denne Bog er vistnok Proprietær, men det skal ikke derfor nægtes, at Bogen er et indholdsrigt og varmtfølt Indlæg i Spørgsmaalet om Landarbejdernes Kaar.

Vi modtog den derfor med Interesse, fordi saadanne Bøger fortjener Opmærksomhed, og det skal straks siges, at den indeholder meget godt. Der er særdeles gode Skildringer fra Naturen og fra Arbejdslivet paa Landet, men der er ogsaa en stor Del, der er ganske uægte. Bogens Hovedperson, den humane Godsejer Breining, er en Figur, der helt er digtet,

Forsøget paa at skildre Arbejder- og Proletarliv i København er ganske mislykket og den, der paa Arbejdersiden er Hovedpersonen, Slidderen Jørgen, for hvem det er gaaet galt i Ungdommen, er vistnok en meget frit bearbejdet Person.

Gennem store Dele af Bogen gaar endvidere en i høj Grad ubehagelig Tendens, nemlig Byfjendskabet. Landet bærer det hele, Byerne plyndrer Landboerne og lever paa disses Bekostning. Landboerne er nok i sig selv.

Alt, hvad der er i Byerne, er af det onde. Og Endemaalet, som Forfatteren opstiller, er heller ikke fristende. Efter at have skildret brave Arbejders utrolige Slid paa Godset gennem en Menneskealder, bliver et Par, de bedste Slidere, hjulpet til smaa Landejendomme, hvor de fortsætter Slidet i Forening med Kamp og Savn for at klare Prioriteterne. Alle de andre fortsætter Slidet paa Herregaarden, dør efter en kummerfuld Tilværelse og lyses til Helvede af den velnærede Missions-Præst.

Bogen er et godt Bevis for Rigtigheden af Socialdemokratiets Skildringer fra Landarbejderlivet, men det var vist ikke det, Forfatteren vilde. Han har sikkert ønsket at tage Afstand fra Organisationer, Socialisme og fra Aakjærs Skildringer af Herregaardslivet, men han har ikke formaaet at fremvise andet end Savn og Haabløshed, medens Aakjær og Socialdemokratiet har Haab om, at Landarbejderne skal slippe bort fra det endeløse Slid i andres Tjeneste og opnaa lysere Tilstande end de, der er omtalte i den foreliggende Bog, der sikkert ikke har for mørke Farver. —g.

Møder.

Fællesmøde mellem Forretningsudvalget og Enighedens Bestyrelse. 16. November 1905.

Det nedsatte Udvalg, der har forhandlet med Fabrikanternes Udvalg, meddelte, at Fabrikanterne havde givet følgende Tilbud:

1. For Frihaandsarbejde (Vilde) . . . 5½ Kr.
2. — Formarbejde med skaaret Indlæg 6 ”
3. — do. med helt Indlæg . 6½ ”
4. — Haandarbejde med skaaret — . 7 ”
5. — do. med helt — . 7½ ”

Det vedtoges, at dette Tilbud ikke kan modtages og derfor at indlede nye Forhandlinger.

Endvidere at foreslaa, at Længden til Minimalpriserne, der fastsættes, ikke overstiger 3½ Tomme for Nr. 1 og 3¼ Tomme for de øvrige Numre. Større Cigarer (Schweitzer-Facon) foreslaas betalte med 8 og 10 Kr. for henholdsvis Form- og Haandarbejde, indenfor en Længde af 4 Tommer.

* * *

Forretningsudvalgets Møde. 15. November 1901.

1. Forinden Forretningsføreren rejste til Nykøbing M, blev det ved Telegram meddelt, at Arbejdet, der havde været standset 2 Dage, atter var optaget.

Nogle andre Spørgsmaal overlodes til Besvarelse af Stauning, naar han besøger Afdelingen.

2. Afdelingen i Aarhus gaves Sanktion til at yde de strejkende Tekstilarbejdere 25 Kr. og til „Fattiges Jul“ 25 Kr.

3. Da den ved Afslutningen af Strejken i Esbjerg indgaaede Overenskomst formentlig er overtraadt af de Arbejdere, der den Gang optoges i Forbundet, vedtoges det at rette Henvendelse til Fællesforeningens Forretningsfører i København.

4. Udvalget, der har undersøgt Klagen fra Næstved, kan ikke give Klagerne Medhold. Det vedtoges at forlange Oplysninger om forskellige Forhold i Afdelingen.

5. Efter Indstilling fra „Enigheden“ gaves der nogle ældre Medlemmer Kontingentfrihed.

6. Det vedtoges, at Stauning foruden de før vedtagne 9 Afdelinger yderligere besøger 2 Afdelinger.

7. A. Christiansen gav Oplysninger om de paa Spørgeskemaerne indkomne Besvarelser.

8. Fra Lørdag den 25. ds. udskrives Bidrag til Tekstilarbejderne. 25 og 10 Øre.

Efterlysning.

Cigararbejder *Julius Johnsen* fra Viborg eller Kolleger, der kender hans Adresse og Opholdssted, bedes opgive denne til Redaktøren eller til Laursen, Sakso-gade 93, 3. Sal.

Johnsen arbejdede i København og derefter i Odense i Juni 1905.

Rabat-Billetter.

Paa Forbundets Kontor kan Medlemmerne erholde Rabat-Billetter til Cirkus Varieté og Fotoplastikon.

Rabatten, der ydes Indehaverne af disse Billetter, er henholdsvis 25 Øre og 10 Øre.

Konr. Pettersson.

Rejsende og Arbejdsløse.

Under Arbejdsløshed maa følgende Regler iagt-tages (Uddrag af Forbundets Love):

1. Man melder sig hos Formanden *straks*, naar Arbejdsløsheden er indtraadt, *medbringende Medlemskort.*
2. Senest 4 Dage efter Arbejdsløshedens Indtræden leveres en af Fabrikens Arbejdere underskrevet Erklæring, om Afskedigelsen, til Formanden. (Blanket hertil faas paa Kontoret).
3. Naar der erholdes Understøttelse, møder den Arbejdsløse til Kontrol hos Formanden hver Dag.
4. *Naar Arbejde erholdes, anmeldes det straks hos Formanden, forinden det paabegyndes;* det udstedte Arbejdsløshedskort afleveres og et Bevis for, at Anmeldelse er sket, udstedes af Formanden til Aflevering til Arbejderne paa Fabriken, før Arbejde paabegyndes. *Dette gælder ogsaa Medlemmer, der uden at være Arbejdsløse, skifter Arbejdssted,*
5. Af Tilrejsende skal Henvendelse af Tid ske til Afdelingsformanden eller -Kassereren, forinden

- Henvendelse sker paa Fabrikkerne. Arbejde maa kun paabegyndes, naar Afdelingen godkender det.
6. Arbejdsløse Medlemmer skal, selv om de ikke erholder Understøttelse, møde én Gang ugenlig for at faa Kortet afstemplet. Udeblivelse medfører, at der maa betales Kontingent.

Afdelings-Adresser.

Rejseunderstøttelse udbetales paa følgende Steder i Provinserne:

Nyborg: H. Hansen, Ingolfsgade 11.
Aalborg: P. Petersen, Dalgasgade 11.
Hillerød: J. Hansen, Nyhusene.
Nykøbing M.: A. E. A. Rasmussen, Tofftegade 1.
Vejle: F. Jensen, Staldgaardsgade 37.
Ringkøbing: M. C. Villumsen, Reberbanen.
Holstebro: A. Andersen, Fuglsangvej.
Næstved: C. Olsen, Kildemarksvej 102.
Fredericia: H. Rasmussen, Prinsensgade 27 a.
Odense: E. Nielsen, H. C. Andersensgade 25.
Aarhus: P. Frederiksen, Ny Munkegade 82.
Vordingborg: O. Sørensen, Tømmerups Fabrik.
Slagelse: O. Hansen, Herrestræde 36 b.
Viborg: N. Petersen, Mogensgade 65.
Horsens: S. Rasmussen, Nygade 25.
Kolding: H. Møller, Warmingsgade 24, 1. S.
Nakskov: V. Hansen, Rødbyvej.
Helsingør: Joh. Svendsen, Gl. Strandvej 8.
Svendborg: L. Hansen, Lundevejen 42.
Nykøbing F.: Th. Rasmussen, Gaabensevej 35.
Skelskør: C. Olsen, Møllerstræde.
Randers: N. C. Jensen, Karl Metzgade 27.
Thisted: P. Pedersen, Skovgade 218.
Esbjerg: N. Hansen, Danmarksgade 117¹.

Hvor Understøttelsen udbetales paa Fabriken vil den i Reglen kunne hæves hele Dagen, ellers er Tiden imellem 12—1 Middag. Paa Hovedkontoret i København, Rømersgade 22, imellem 12 og 1 Middag. *F. Møller.*

Sønderbros Raatobakslager, Amagerbrogade 116. Telefon: Amager 239 y.

≡ Raatobak. ≡

Java Dæks (2 Pd. til 1000), lyse og Mellemparver, 1,25 pr. Pd.

Brasil, 2 Længde, meget fin Kvalitet, 0,78 Pd.

Brasil 0,60 Øre pr. Pd.

Stort Lager af Cigartobakker, Etiketter, Baand og Forme.

Georg Løber & Søn,

København, Pilestræde 57. Telef. 1285.

Største Raatobakslager,

Peder Hvidtfeldtstræde 11.

Stort Udvalg i alle Sorter Cigartobakker til Dagens billigste Priser anbefales. *E. Jensen.*

RAATOBAK.

Største Lager, billigste Priser. Prompt Ekspedition. Til Provinserne mod Efterkrav.

Otto Petersen & Søn.

Telefon 2815.

Dr. Tværgade 18, Kbhvn.

Redigeret af TH. STAUNING, Rømersgade 22.

Trykt hos Rud. Böhm, Rømersgade 23, København.

Tobaksarbejderforbundets Fagblad

Nr. 24

15. December 1905

1. Aargang

Forløbere og Efternølere.

Enhver stor Idé, der har sat sine Spor i Verdenshistorien, har sine Epoker — sin Opkomst og sit Gennembrud, sin Blomstring og ofte sit Forfald.

Og enhver saadan Idé har haft sine Forløbere, sine Samtidige og sine Efternølere.

For Forløberne er det ingen Spøg; ikke enhver er Ven af saadan en Forløber for en stor og ny Idé. Vi behøver blot at lade Verdenshistorien løbe gennem Fingrene for at erfare, hvad f. Eks. Roms Kejsere tænkte om Kristendommen og dens Forløbere eller hvad Paven ansaa Luther for, eller hvordan det gik den tredje Stands (Borgerstandens) Forposter, da den vilde op paa Linie med Adel og Gejstlighed, eller hvad det kostede for den fjerde Stand ogsaa at komme derhen. Alt dette viser os, at en Forløber for en banebrydende Idé maa have Ben i Næsen, langt mere, end Idéens Samtidige, som kun behøver at følge Trop, for ikke at tale om Efternølerne, der kun har det lidet betydende Hværv at komme bagefter som det tynde Øl.

Ved denne Betragtning kommer det ikke saa nøje an paa, hvilken Idé man vil kalde stor. Hvad Tilhængerne af en Idé kalder stort, føler Modstanderne af den samme Idé sig forpligtet til at kalde lille; det er Menneskenes Natur, og uden denne Kontrast i Opfattelsen gaves der ingen Verdenshistorie, thi der gaves ingen Strid, ingen Fanatisme, ingen Begejstring og intet Had, intet Skel mellem Godt og Ondt.

Vi tør derfor her indskrænke os til at betragte saadanne Idéer som store og banebrydende, der i Tidernes Løb har samlet en større eller mindre Del af Menneskeheden om sig og som har maattet kæmpe sig frem mod det Bestaaende. Og af den Slags gives der forskellige.

Vi nævnede oven for Kristendommen, men vi kunde ligesaa godt — for at blive ved Troen — have sagt Muhamedanisme eller Frelsens Hær. Vi foretrækker

imidlertid her at nævne de sociale Idéer, der har udviklet sig for vore Øjne og for hvilke vi er Medkæmpere: *Proletariatets Kamp for social og økonomisk Ligeberettigelse.*

Denne Verdensidéens Forløbere havde den samme Skæbne som Forløberne for alle tidligere Idéer, maaske med den Tidsaandens Moderation, at de ikke korporlig blev spændt paa Hjul og Stejle eller levende brændt, ja end ikke halshugget; men ellers blev der næppe hverken i Stort eller i Smaat sparet paa deres Forfølgelse og Tilintetgørelse. Til Bevisførelse herfor behøver vi ikke engang at gaa tilbage til Udspringet og følge Karl Marx og Fr. Engels i deres Landsforvisning, det er tilstrækkeligt at henvise til vor hjemlige Arne og paa et saa sent Tidspunkt som Begyndelsen af Halvfjerdserne at se, hvordan Forløberne for Idéen i vort lille Land, Pio m. fl., behandledes.

Men det var *Forløberne*; det gik dem, som det netop gaar Bæerne af en ny, stor Idé. Siden den Tid er der flydt Vand i Stranden, Forløbernes Lidelser har gødet Jordbunden og Idéen har vokset sig frem og erobret Verden. Vi, som voksede op sammen med denne Idé, blev derved Idéens *Samtidige* og vi behøver kun at følge Trop. Og det er noget, de fleste kan, medens ikke enhver kan være Forløber og Banebryder.

Og ligesaa let som Idéens Forløber bliver Martyr for sin Overbevisning, ligesaa svært vilde det falde for Idéens Samtidige at blive det. Man kan ikke blive Martyr for noget, som er almindelig anerkendt, ellers maatte der jo hver Dag gives Martyrer i Hundredvis for alle de Idéer, hvis Anerkendelse ikke er omtvistet, selv om de har Modstandere.

Idéen om vor, de Besiddelsesløses Ligeberettigelse, har nu vundet Hævd og er bleven et anerkendt Begreb, hvormed der bliver regnet i det politiske og det økonomiske Liv. Idéen har tilkæmpet sig den Plads, den vilde have og som tilkom den, og den har valgt Skuepladsen for sine Kampe efter sit eget Behov og dannet sit eget Krigsmaskineri i Fagforeningerne og i de politiske Foreninger.

Det gælder nu at passe paa *Efternølerne*. De findes i Industri og Haandværk, som de findes paa det politiske Omraade.

Forløberne har udstaaet Kampe og Lidelser, Idéens *Samtidige* har udført et energisk Arbejde og *Efternølerne* har været med at plukke de modne Frugter, uden Ofre og Anstrængelse, kun tænkende paa egen Fordel.

Disse Efternølere skal selv om de kommer sent drages ind i vore Rækker, thi ellers risikerer vi, der har arbejdet, at de ved deres Ligeegyldighed og Egoisme ødelægger os vort Arbejde.

Fagforeningerne skal styrkes, de er endnu ikke fuldkomne. Kampe skal endnu udkæmpes med Modstanderne af de forskellige Arter som findes, og meget skal endnu erobres før Maalet er naaet; *social og økonomisk Ligeberettigelse*.

Derfor til Arbejdet for at vinde *Efternølerne*. Den lille ligegyldige Flok, der al Tid kommer bagefter, men dog tidsnok til at faa Del i Udbyttet, maa med i Arbejdet. Efternølernes Flok maa udtynnes stærkt, og derefter maa Efternølerne finde sig i at komme for sent ogsaa til Livets Bord. Samfundet har Brug for Arbejdere, og den Gerning, vi har helliget os, kræver alle Arbejdes Medvirkning. Alle, der vil have Del i Udbyttet, maa yde sin Del af Arbejdet og give sin Skærv til Arbejdets Fremme.

Fagforeningerne er *alle* Arbejdes Værn og Beskytter, men *alle* Arbejdere maa ogsaa være Medlemmer for at gøre Værnet sikkert og godt.

Bring Efternølerne til Forstaaelse heraf, saa vil Høsten blive rigere og bedre. Man behøver kun at følge Trop. Vi forlanger ikke, at Efternølerne skal blive Forløbere, det er ikke Martyrer, der er Brug for, men jævne Soldater, Folk, der vil følge Trop, gøre deres Pligt, bygge videre paa det Arbejde, hvortil Grunden lagdes af Forløberne, og forstaa, at dette Arbejde er i hele den arbejdende Menneskeheds Interesse.

Hjemmearbejde.

For nogen Tid siden er der foretaget nogle Undersøgelser angaaende Arbejdsløn og Arbejdstid i Bremen, og vor Opmærksomhed har navnlig fæstnet sig ved Oplysninger om Hjemmearbejdet.

Opgørelsen viser, at Gennemsnitsfortjenesten for gifte Arbejdere paa Fabrik er 18,34 Mark pr. Uge, medens *Hjemmearbejdernes Gennemsnitsfortjeneste kun er 16,55 Mark*.

Arbejdstiden er paa Fabrikerne gennemsnitlig 60 Timer ugentlig (højest 84 Timer, lavest 45 Timer.)

Ved Hjemmearbejdet er Arbejdstiden gennemsnitlig 68 Timer (højest 101 Timer, lavest 48 Timer.)

Vi ser altsaa heraf, at Hjemmearbejderne har 8 Timers længere Arbejdstid pr. Uge og ca. 2 Mark mindre Fortjeneste end de i Fabrik beskæftigede Arbejdere, og hertil kommer saa slettere hygiejniske

Forhold og en kortere Levetid for Hjemmearbejderen og hans Familie end for Fabriksarbejderen. Det er forbavsende, at der dog stadig findes Folk, der vil have dette Arbejde, og hvad der gælder i Bremen, gælder ogsaa i Danmark.

Forholdene er næppe meget forskellige, og Hjemmearbejderne burde af de enkelte anførte Tal indse, at de burde være de første til at bekæmpe det ødelæggende Hjemmearbejde, hvorved Udbytningen drives endnu hensynsløser end ved Fabriksarbejde.

Maatte Tidspunktet snart være kommet, da et alvorligt Slag kunde rettes mod dette for Slægten ødelæggende System.

I. v. B.

Tyranni.

Naar Arbejdskøberne skal sige noget rigtig ondt om Fagforeningerne for at skræmme Arbejderne bort fra disse, saa taler de vidt og bredt om det utaaelige Tyranni, der hersker indenfor Fagforeningerne, og om, hvorledes Arbejderne tvinges i Strejke o. s. v.

„Man skal imidlertid ikke kaste med Sten, naar man bor i et Glashus“; det er et gammelt Ordsprog, som Arbejdskøberne kan have godt af at blive mindet om.

Thi Tyranniet kan ikke blive drevet videre, end Mestrene har drevet det i deres Fagforeninger.

Man høre blot:

I Korsør stod en Del Mestre udenfor Mesterforeningen. Hvilket Motiv, de har haft hertil, kan i denne Forbindelse være lige gyldigt. De har vel ment, at tjene deres egne Interesser ved at staa udenfor.

Men Mestrenes Ledere mente noget andet.

En skønne Dag blev de Mestre, der stod udenfor Foreningen, ubehageligt overraskede ved, at de ikke noget Sted i Byen kunde faa en Stump Materiale til Købs. Overalt mødte de Afslag med den Motivering, at man ikke turde sælge dem noget, da Mesterforeningen havde forbudt dem det.

Uden videre Vrøvl og uden saa meget som at give de paagældende Mestre et Varsko havde man sat deres Navn paa en „sort Tavle“ og sendt den til de Handlende med strengt Paabud om ikke at sælge noget til de formastelige.

Paabudet blev strengt overholdt. Der var ingen Vej udenom. De paagældende Mestre maatte melde sig til Optagelse i Foreningen af Arbejdsgivere.

Som man ser: Naar Mestrenes Ledere ønsker noget gennemført, tyranniserer de ikke blot deres egne Folk, men, de tager ikke i Betænkning at lægge et stærkt Pres paa en Del Handlende.

Man bør erindre sig, at det er de Folk, der taler om Tyranni i Fagforeningerne, om Tvang overfor Arbejderne.

Mon de i Tilfælde som det ovennævnte handler „*efter Ordre fra Hovedkvarteret?*“

Jule-Literatur.

Grankogler, redigeret af Cand. Otto Høpfner og Frøken Augusta Fenger. (H. Hagerups Forlag.)

I de sidste 7 Aar har „*Grankogler*“ været aldeles udsolgt længe før Jul, uagtet Oplaget Aar for Aar har været flere Tusinde større end tidligere (i Aar er Oplaget 43,000 Ekspl.)

Blandt de mange Julehefter for Børn er „*Grankogler*“ det, der har gjort særlig Lykke, ikke alene

blandt Børnene, men ogsaa hos Forældrene og i Skoleverdenen.

Det store, nydeligt udstyrede Hefte koster 25 Øre og vil være en prægtig Underholdning for Børnene i de lange Vinteraftener.

* * *

Julebogen er atter i Aar udgaaet fra *Hagerups Forlag* med en Række Fortællinger, Digte og Illustrationer. Den er beregnet til Familielæsning og egner sig dertil; der er rigeligt Stof for den billige Pris, selv om alt ikke er lige godt.

Af Indholdet kan nævnes:

Otto C. Fønss, *To Julebud*, med Illustrationer af Lorenz Frølich. — Johannes Jørgensen, *Ikke uden Frygt*, med Ill. af Frants Henningsen. — Louis Bolie, *Nordisk Kunstnerjul og Kunstnerliv i Rom*, med mange Portræter. — Laura Kieler, *En Solfarers*, med Ill. af Luplau Janssen. — K. G. Brøndsted, *De ti Tusinde*, med Ill. af Axel Hou. — I. Krohn, *I Schweiz*, med Ill. af Henrik Jespersen. — Thomas P. Krag, *Varsel*, med Ill. af Sværre Knudsen. — Børge Janssen, *Kongelige Komedianter*, med Ill. af Carl Thomsen. — Nic. Bøgh, *Melodien*, med Ill. af J. Exner. — Christopher Boeck, *Aarets Evangelium*. Endvidere Gengivelser efter Tegninger af Marstrand, Jerichau og Thorvaldsen.

* * *

Julebog for Børn. Ligesom foregaaende Aar er af *Anna Erslev* og *Laura Kieler* i Aar udgivet en *Julebog for Børn* paa *Hagerups Forlag* med følgende Indhold:

Otto Malling, *Julefest*. — Thyra Jensen, *Juleaften paa den mørke Hede*. — Karin Michaëlis, *Hvordan Kulle-Mulle fik Navn*. — Børge Janssen, *Hjortetakkerne paa Rosenborg*. — Ingvor Bondesen, *Paven og hans Kirke*. — *Den lærde Flue*, et Skæmte-Eventyr. — Elisabeth Graa, *I Cirkus*. — Anna Tegnstrøm, *Østen for Sol og Vesten for Maane*. — Emma Kraft, *En lille Abekats Historie*. — *Børnerim*. *Bornesnak*. — Johanne Madsen, *Dukkerne*, en Julefortælling for Smaapiger. — Johannes Loft, *Flygtningen*. — *Børnerim*. — Anna Erslev, *Paa Granlide*. — A. E., *En meget brydsom Kunst*. — P. Lauritzen, *Prinsesse Solstraale*. — *Bornesnak* — *Bjæf og Polly*. — Kunstnerne Poul Steffensen, Jastrau, S. Olrik m. fl. har illustreret Bogen.

* * *

I Røverhænder hedder en Fortælling af *Niels K. Kristensen*, ligeledes fra *Hagerups Forlag*.

Det er en historisk Fortælling fra den store franske Revolution, og den er navnlig passende for raske Drengene.

En praktisk Bog.

Weiss: Brev- og Formularbog.

Den bekendte Udgiver af Sogneraadstidende, *Chr. Weiss*, har i denne nye *Brev- og Formularbog* udarbejdet en Haandbog for Hvermand, som i mangfoldige Tilfælde vil være praktisk at benytte.

I Forordet skriver Forf. bl. a.:

Naar de unge træder ud af Skolen, forlader Hjemmet og drager ud i Verden for at dygtiggøre sig til et Hverv, ved hvilket de kan blive nyttige Medlemmer af Samfundet, kommer mange af dem i saadanne Stillinger, at den Færdighed i at udtrykke sig skriftligt, de kan have tilegnet sig i Skolen, taber sig og glemmes; men der kommer for ethvert Menneske Øjeblikke, hvor det føler

Trang til at skrive til andre, og i hvilket Ønsket om at kunne gøre det paa den tydeligste og bedste Maade bliver ret levende; hvor kedeligt er det da ikke at føle sig ganske hjælpeløs, og hvor maa man ikke fortryde, at man ikke vedligeholdt den i Barndommen opnaaede Færdighed! I slige Tilfælde bliver man glad for enhver Haandsrækning, og denne lille Bog smigrer sig med Haabet om at være en saadan, idet den baade giver Anvisning til at skrive Breve i de forskelligste Livsforhold og til at opsætte et Dokument, der kan have Gyldighed, indtil man ved en dygtig Sagførers Bistand faar ordnet det fuldstændig betryggende.

De Oplysninger om Skatteforhold og andre borgerlige Forhold, der er indflettede i Bogen, vil formentlig have stor Interesse. For at lette Brugen af Bogen findes foruden Indholdsfortegnelsen foran ogsaa et alfabetisk Register bag i Bogen, ved hvis Hjælp man nemt kan finde den Formular, de Oplysninger eller det Brev, man ønsker at benytte.

En Arbejdsstansning.

Af en kort Meddelelse i „Social-Demokraten“ har Tobaksarbejderne i København erfaret, at Arbejderne hos Hr. Philipsson, Cigarfabriken St. Felix, Vesterbrogade 70, har forladt Arbejdet, da de erfarede, at fhv. Cigarsortererske *Josefine Lundgren* skulde være Mester.

Aarsagen til dette usædvanlige Skridt skyldes Fru Lundgrens ukollegiale Adfærd i en tidligere Plads, og det har her vist sig, hvor farligt det er at handle ukollegialt og fjendtligt overfor sine naturlige Kammerater.

Fru Lundgren, der hidtil havde været Cigarsortererske og Medlem af Organisationens, modtog i Aaret 1900 en Plads som *Elevopdrætter paa Lichtingers Fabrik*. Foreningen fik kun Meddelelse om, at hun skulde være Mester, men senere erfarede man, at hendes Arbejde skulde bestaa i Oplæring af Cigararbejdere. Det meddeltes hende derefter, at hun vilde blive betragtet som daarlig Kollega, i Henhold til Beslutninger af de københavnske Afdelinger, dersom hun fortsatte sin Virksomhed i Elevopdrætnings-Anstalten, men hun tog intet Hensyn dertil. Hun har passet sin Gerning, vistnok til Fordel for Fabrikanten, men næppe til Gavn for Arbejderne, og man forstaar derfor, at Arbejderne harmedes, da det bekendtgjordes, at hun skulde være Mester paa en Fabrik. Mester over voksne Arbejdere, gode Organisationsmedlemmer, og at hun derefter skulde have Afskedigelses- og Antagelsesret.

Arbejderne besluttede straks at bede sig fritagne for hende som Mester, de havde ingen Agtelse for hende, men tvertimod Antipati imod hende, og at arbejde under hendes Ledelse, ansaa de for en Umulighed. Da Fabrikanten ikke vilde love at fjerne hende fra Fabriken, mente Arbejderne, at de ikke havde andet at gøre end at forlade Arbejdet, og det skete da uden videre Formaliteter.

Vi kan naturligvis lige saa lidt som Organisationens godkende den Opræden, men vi forstaar saa godt de gode Følelser, der har fremkaldt det usædvanlige Skridt. Arbejderne er gaaet fra Arbejdet for at demonstrere imod en daarlig Kollega, der nu endda skulde ophøjes til Mester, det er et Offer, de har bragt, som vi paa-

skønner, idet vi dog haaber, at en Bilæggelse af Striden snart maa blive mulig.

Arbejderne har handlet uden Organisationens Medvirkning og staar alene i deres Kamp mod den daarlige Kollega, men vi er overbeviste om, at almindelig Kammeratskabsfølelse alligevel har fremkaldt Sympati for de Arbejdere, der uegennyttige har vovet en Kamp for at befri sig selv og andre Kolleger for den ublide Skæbne, det vil være at have Fru Lundgren som sin Overordnede.

Forholdene umuliggør desværre, at Organisationen tager sig af denne Sag, men vi udtaler dog Haabet om, at Fabrikanten vil forstaa, hvor uholdbart Forholdet vil blive med den nævnte Dame som Mester, og at den Forstaaelse vil muliggøre en Afslutning af Striden uden Ydmygelse paa nogen af Siderne.

Rejsende og Arbejdsløse.

Under Arbejdsløshed maa følgende Regler iagttages (Uddrag af Forbundets Love):

1. Man melder sig hos Formanden *straks*, naar Arbejdsløsheden er indtraadt, *medbringende Medlemskort*.
2. Senest 4 Dage efter Arbejdsløshedens Indtræden leveres en af Fabrikens Arbejdere underskrevet Erklæring, om Afskedigelsen, til Formanden. (Blanket hertil faas paa Kontoret).
3. Naar der erholdes Understøttelse, møder den Arbejdsløse til Kontrol hos Formanden hver Dag.
4. *Naar Arbejde erholdes, anmeldes det straks hos Formanden, forinden det paabegyndes*; det udstedte Arbejdsløshedskort afleveres og et Bevis for, at Anmeldelse er sket, udstedes af Formanden til Aflevering til Arbejderne paa Fabriken, før Arbejde paabegyndes. *Dette gælder ogsaa Medlemmer, der uden at være Arbejdsløse, skifter Arbejdssted*.
5. Af Tilrejsende skal *Henvendelse al Tid ske til Afdelingsformanden eller -Kassereren*, forinden Henvendelse sker paa Fabrikerne. Arbejde maa kun paabegyndes, naar Afdelingen godkender det.
6. Arbejdsløse Medlemmer skal, selv om de ikke erholder Understøttelse, møde én Gang ugenlig for at faa Kortet afstemplet. Udeblivelse medfører, at der maa betales Kontingent.

BEMÆRK!

Artikler, der ønskes optagne i Fagbladet, bør i Reglen være Redaktøren i Hænde *henholdsvis den 11. og 27. i hver Maaned*.

Pladsen i Bladet er indskrænket og Artikler maa derfor skrives saa kortfattede som muligt. (Der skrives kun paa Papirets ene Side).

Redaktøren skal have alle Artikler tilsendt. Adresse: *Th. Stauning, Rømersgade 22.*

Afdelings-Adresser.

Rejseunderstøttelse udbetales paa følgende Steder i Provinserne:

Nyborg: H. Hansen, Ingolfsgade 11.
Aalborg: P. Petersen, Dalgasgade 11.
Hillerød: J. Hansen, Nyhusene.
Nykøbing M.: A. E. A. Rasmussen, Toftegade 1.
Vejle: F. Jensen, Staldgaardsgade 37.
Ringkøbing: J. P. Jensen, Hj. af Søndergade og Ø. Strandgade.
Holstebro: A. Andersen, Fuglsångevej.
Næstved: C. Olsen, Kildemarksvej 102.
Fredericia: H. Rasmussen, Prinsensgade 27 a.
Odense: E. Nielsen, H. C. Andersensgade 25.
Aarhus: P. Frederiksen, Ny Munkegade 82.
Vordingborg: O. Sørensen, Tømmerups Fabrik.
Slagelse: O. Hansen, Herrestræde 36 b.
Viborg: N. Petersen, Mogensgade 65.
Horsens: S. Rasmussen, Nygade 25.
Kolding: H. Møller, Warmingssgade 24, 1. S.
Nakskov: V. Hansen, Rødbyvej.
Helsingør: Joh. Svendsen, Gl. Strandvej 8.
Svendborg: L. Hansen, Lundevejen 42.
Nykøbing F.: Th. Rasmussen, Gaabensevej 35.
Skelskør: C. Olsen, Møllerstræde.
Randers: N. C. Jensen, Karl Metzgade 27.
Thisted: P. Pedersen, Skovgade 218.
Esbjerg: N. Hansen, Danmarksgade 117¹.

Hvor Understøttelsen udbetales paa Fabriken vil den i Reglen kunne hæves hele Dagen, ellers er Tiden imellem 12—1 Middag. Paa Hovedkontoret i København, Rømersgade 22, imellem 12 og 1 Middag. *F. Møller.*

Rabat-Billetter.

Paa Forbundets Kontor kan Medlemmerne erholde Rabat-Billetter til Cirkus Varieté og Fotoplastikon. Rabatten, der ydes Indehaverne af disse Billetter, er henholdsvis 25 Øre og 10 Øre.

Konr. Pettersson.

Sønderbros Raatobakslager, Amagerbrogade 116. Telefon: Amager 239 y.

≡ Raatobak. ≡

Java Dæks (2 Pd. til 1000), lyse og Mellemparver, 1,25 pr. Pd.

Brasil, 2 Længde, meget fin Kvalitet, 0,78 Pd.

Brasil 0,60 Øre pr. Pd.

Stort Lager af Cigartobakker, Etiketter, Baand og Forme.

Georg Løber & Son,

København, Pilestræde 57. Telef. 1285.

Største Raatobakslager,

Peder Hvidtfeldtstræde 11.

Stort Udvalg i alle Sorter **Cigartobakker** til Dagens billigste Priser anbefales.

E. Jensen.

RAATOBAK.

Største Lager, billigste Priser. Prompt Ekspedition, Til Provinserne mod Efterkrav.

Otto Petersen & Søn.

Telefon 2815.

Dr. Tværgade 18, Kbhvn.

Redigeret af TH. STAUNING, Rømersgade 22.

Trykt hos Rud. Bohm, Rømersgade 23, København